Sacramentari... Leonianum

Catholic Church

SACRAMENTARIUM
LEONIANUM.

London: C. J. CLAY AND SONS,
CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE,
AVE MARIA LANE.
Glasgow: 263, ARGYLE STREET.

Leipzig: F. A. BROCKHAUS.
New York: THE MACMILLAN CO.
Bombay: GEORGE BELL AND SONS.

Catholic Church.

SACRAMENTARIUM LEONIANUM

EDITED, WITH INTRODUCTION, NOTES, AND THREE PHOTOGRAPHS,

BY THE

REV. CHARLES LETT FELTOE, B.D.

RECTOR OF FORNHAM ALL SAINTS' AND WESTLEY,
AND LATE FELLOW OF CLARE COLLEGE, CAMBRIDGE.

CAMBRIDGE:
AT THE UNIVERSITY PRESS.
1896

UXORI

AMANTISSIMAE

PREFACE.

LITTLE is needed by way of preface to this edition of the "Leonian" Sacramentary. A tiro in liturgical lore, I was led to undertake the work in the course of publishing a selection of the Sermons and Letters of its once-reputed author, Leo Magnus, in Dr Schaff's Library of Post-Nicene Fathers (Vol. XII.). The text has, I believe, never been published in England and I thought there was room for a handier and cheaper edition than Bianchini's and for one more accurate as well as cheaper than any of the more recent editions. My first ambition was to bring out my volume as a companion to Mr Wilson's "Gelasian" Sacramentary which came out two years since: *proximus huic, longo sed proximus intervallo.* But the Clarendon Press declined my overtures and I was fain to have recourse to my own Alma Mater, whom perhaps I should never have tried to forsake. I am greatly indebted to the Syndics of the University Press for undertaking the whole expense of the publication and to the printers themselves for the pains they have taken and the help they have given me. In spite of defects, if the work should be only in part as useful to students as I hope it may be, a large share of gratitude will be due to Professors Swete and Robinson, Canon F. E. Warren, Rev. H. A. Wilson and Mr F. C. Burkitt, each of whom has constantly given me the benefit of his advice and learning, when applied to. My thanks are due to the Chapter at Verona for giving me free access to their Library, as well as to their

Vice-Librarian, of whom I have spoken in the Introduction. I am also under obligations to Sir Edward Maunde Thompson for dating the MS. and to M. l'Abbé Duchesne for twice answering my inquiries on smaller points.

In the text itself, I have to some extent followed the peculiarities of spelling of the MS. and have usually indicated at the bottom of the page where another spelling has been adopted. A certain number of the abbreviations to be found in the original are also introduced: this was chiefly for brevity's sake, nor can any difficulty be caused thereby to any one likely to use the book. I have not paid much attention to the stops employed in the MS. But one kind is, I think, there to be found (viz. the point) and that rarely and irregularly, and more frequently perhaps for marking alternative readings than for the purpose of punctuation. Where points are used by the scribe to mark such readings, the fact is recorded in the footnotes. I have myself introduced into the text only such stops as seemed necessary to the sense. It will be seen therefore that the present edition does not offer an exact reproduction of the text, as it is written in the MS. But, as the notes will show, I have corrected some of the mistakes of former editions and have also been at some pains to gather together information of various kinds, which I trust will be of use for the illustration of the subject.

CHARLES LETT FELTOE.

FORNHAM ALL SAINTS',
Michaelmas, 1896.

INTRODUCTION.

THE "Leonine" Sacramentary[1] was, as is well known, discovered in the Chapter library at Verona by Joseph Bianchini and first published by him in the 4th volume of his uncle Francis Bianchini's edition of Anastasius Bibliothecarius (1735). It still remains among the treasures of the same library bound in white parchment uniformly with the rest of the Bianchini MSS. and books. It is only a fragment, but originally consisted of 20 gatherings (each containing 8 leaves) and 3 additional leaves at the end. Of these the first three gatherings are missing and the MS. begins towards the middle of Missa vi for April. Each leaf is about 9½ in. high by 8¾ in. wide. The first remaining page is rather soiled and the writing is very indistinct: in the left-hand top corner is a thick red cross about 1 in. high by 1 in. broad followed by a short thick line about ⅓ in. long. The third specimen photograph shows the state of the last page but one, where the sacramentary proper suddenly breaks off: the writing on the last page of all, which is probably by the same hand as the latter part of the last page but one, is, if anything, more indistinct than that on the first. The document is otherwise on the whole in good preservation and has been comparatively little tampered with and seldom in such a way as to obliterate the original text. The specimen photographs give an accurate idea of the excellence of the handwriting, which hardly varies at all from first to last: it is in uncials of a slightly loose character. Sir Edward Maunde Thompson has expressed his opinion to me in writing thus: "I think you may put the MS. fairly early in the seventh century:" and this is the opinion a little less definitely expressed of Delisle[2], adopted by Duchesne[3].

[1] It has not been thought advisable to change the familiar title as it need deceive no one now-a-days, and a change would only cause confusion. Assemani, however, in Tom. VI. of his *Codex Liturgicus Eccl. Univ.* prints the MS. under the title of *Sacramentarium Veronense*, although this only describes its present locality, not its origin.

[2] *Mém. sur d'anc. Sacr.*, p. 65.

[3] *Origines du culte Chrétien*, p. 129.

The CONTENTS of the MS. are in many ways unique. In the first place, not to mention the absence of the Canon Actionis, which was perhaps contained in the missing pages, the MS. is remarkable for the large number of alternative Missae frequently found under one heading: e.g. there were originally xliii or more such Missae in April, apparently for the "common" of martyrs, though the heading of this section (VIII) is now lost, viii for SS. John and Paul, xxviii for SS. Peter and Paul, xlv sets of *preces et orationes diurnae*, xiiii for S. Lawrence, xxiii *in nat. episcoporum*, and so on. Investigation however shows that this feature is more or less accidental, being sometimes only due to incompleteness in the use of headings or to want of method in arrangement: for Missae, which, as the collector must have known quite well, belong to a different occasion, are often included under the same heading as the foregoing or the following Missae. This is in some cases remedied to a certain extent by marginal or other notes in red or black ink (e.g. on pp. 11, 15, 25, 31, &c.). In other cases no such indication is given: e.g. the Missae from viiii onwards *in nat. episcoporum* seem to be almost entirely without connexion with their heading and to belong rather to the post-Pentecostal season. With regard to the heading *orationes et preces diurnae*, I take this to indicate roughly the non-festal or post-Pentecostal period of the Kalendars, and indeed several of the forms included especially towards the end of the section (XVIII) belong to that season in other books: e.g. in xxviiii (*omp̄ et misericors Ds̄*, &c.), in xxx (*sit nobis*, &c.), in xxxii (*sumpsimus*, &c.), in xxxiii (*omp̄ semp̄ Ds̄*, &c.) in xxxvi (*tantis*, &c.), in xxxvii (*laetificet*, &c.), in xxxviii (*sentiamus*, &c.), in xxxviiii (*da nobis*, &c., and *repleti*, &c.), in xliii (*ad aures*, &c., and preface). Thus the Kalendar, as it would be made out by a mere reference to the headings, is not quite as complete as an examination of the Missae themselves would warrant[1].

In the second place a large number of the prayers and other forms, very often whole Missae, do not seem to occur in any other extant service books, though the somewhat laborious examination to which I have subjected the various parts reveals that a good many more prayers and prefaces are found elsewhere than previous editors have discovered or at all events recorded. By the aid of such books as Muratori's *Liturgia Romana vetus*, and Mr Wilson's most useful Index to it, Gerbert's *Monumenta v. Lit. Alem.* and *Pamelii Liturgica Latinorum* vol. i., I have compared this Sacramentary as thoroughly as I could with the Gelasian, the Gregorian, the Ambrosian, the *Missale Gothicum*,

[1] Muratori (Dissert. col. 39) has already pointed out that there are certain considerable coincidences between the Kalendar of our MS. (if we may so speak) and the Bucherian Kalendar (iv. cent.): see pp. 60 &c., and notes *in loc.*

the *Missale Francorum*, the *Missale Gallicanum vetus*, the *Sacramentarium Gallicanum*, and the Leofric Missal (Mr Warren's edition): and I have also noted the few cases in which our English Book of Common Prayer contains common matter, and very frequently those where the Roman Missal of to-day does the same. The adducing of these last two authorities may seem to some superfluous, but to others it may increase the interest of my labours. One result of this investigation is somewhat curious, and may possibly prove significant: besides the many whole Missae which are apparently peculiar to our MS., there is an even larger number of Missae which contain only *one* collect or other form which can be traced to other books. Perhaps if we had all the service books at hand which the collector had[1], the number of such Missae might be considerably reduced, but in the present state of our information the impression is distinctly produced that the singularity is not unintentional; it seems as if the collector had intended to amplify his collection of Missae in that particular way, viz. by taking one form already recognized and fitting on to it forms of his own composition, or derived from private sources[2], in order to make a complete Missa.

A third feature in the contents of our MS. is the confused order it frequently displays: e.g. the Missae for S. Stephen the Protomartyr are placed in August instead of December; this is apparently through a mistaken identification of him with S. Stephen the Pope, though many of the forms introduced show clearly enough a connexion with the Christmas season; the December fast is placed after the Christmas Feast instead of before; a preface for S. Eufymia seems to be inserted in the middle of a Missa for SS. Cornelius and Cyprian, and so on.

And fourthly, closely connected with this feature is the fact that very often the same prayer, sometimes even a whole Missa, is repeated with slight, if any, verbal changes: instances of this need not be given here; they are in each case mentioned in the notes.

A fifth point in respect of the contents is connected with what may loosely be called the rubrics. The headings to the various sections are in red and seem to be in most, if not all cases, by the same or a contemporary hand. Especially towards the beginning of the MS. the

[1] This inference of course proceeds on the assumption that our MS. *is* the compilation of a collector.

[2] By "private sources" here are meant quotations from patristic writings &c. Three or four such quotations have already been discovered by previous editors from Leo Magnus, and I cannot doubt that a competent acquaintance with other patristic writings would reveal a great number of similar instances, particularly in the prefaces. Duchesne (*Orig. du culte Chrétien*, pp. 170, 1) remarks with regard to these latter "le sacramentaire léonien donne lieu de croire que l'improvisation, ou du moins l'intercalation de phrases preparées par l'officiant lui-même était encore pratiquée au sixième siècle."

rubrical notes, &c. are sometimes inserted, as if by an afterthought, either at the end of a line (e.g. p. 11) or between the lines: further on in the MS. (perhaps because the scribe became more accustomed to his work) they are inserted with greater regularity: very often, however, from first to last they are in the margin. These minor notes are sometimes in red like the headings of sections; more frequently, however, they are in black, and seem likewise mostly of a contemporary character.

Besides these, there are a few scribblings in the margin and a good many annotations in more or less recent hands. One kind of rubrical note has baffled my powers of interpretation, viz. those consisting chiefly of single letters: thus we have F̄ Ē S̄P̄ 3 times running at the end of a Missa, P̄ S̄P̄ F̄ Ē once at the end of a Missa, P̄ F̄ Ē S̄P̄ once after 1st collect, P̄ S̄ F̄ Ē once after 2nd collect, P̄ F̄ Ē S̄P̄ once after 3rd collect, P̄ F̄ Ē S̄P̄ once at end of a Missa, and P̄ F̄ Ē once after 2nd collect and once at end of a Missa. In this list F̄ Ē always come together (? = *faciendum est*), P̄ F̄ Ē 5 times out of 10: and 6 times out of 10 the letters come at the end of a Missa. They are always in black. The first time such letters occur is on p. 11, Pascali S̄C̄ F S̄P̄, where they are in black at the end of the prayer (*sacrificium*, &c.), and are now so faint as to be almost illegible: they refer no doubt to the succeeding Preface, which is of a Paschal character. Again, on p. 27 we have Prāēce · S̄F before the second collect in a Missa that has no Preface (? = *preces sunt faciendae*). And on p. 104 we have preces ħ in sc̄ē Eufymia at the end of the preceding prayer and probably referring to the succeeding preface which seems to be out of its place (? ħ = *habendae* or *hae*)[1]. One other kind of mark must be mentioned: towards the middle of the MS. and onwards letters of the alphabet occur in black ink and in alphabetical order against many of the prayers (but not always consecutive prayers), and sometimes throughout the MS. such signs as ÷ or *f* or ∴ or ⅐, generally in black. These probably have something to do with indicating the sources from which the collector was drawing, though the clue to them is not in our possession yet, and it is doubtful if it ever will be.

Three other points in connexion with the contents remain for notice:—

(1) The number of "Roman" allusions of various kinds is considerable and goes far towards fixing the provenance of the document at

[1] It is perhaps worth while to notice that in the Library copy of Anastasius at Verona the same hand which has so often annotated the MS. itself, tries to interpret these letters thus: Prāēce · S̄F = *preces super fratres sive preces spiritui fienda* (sic), F̄ Ē SP = *facta eucharistia super populum*: here Bianchini suggests *preces feriales*; F̄ S̄P F̄ Ē = *preces sup. pop. facta eucharistia*, P F̄ Ē S̄P = *preces facta eucharistia sup. pop.*, P̄ S̄ F̄ Ē = *post sumptionem facta euchar.*, F̄ F Ē S̄P̄ = *post factam eucharistiam sup. pop.*, and P F̄ Ē = *preces facta euchar.*

Rome: e.g. phrases like *hostes Romani nominis* (p. 27), *Romani nominis securitas* (p. 63) where Amb. (372 Pam.) reads *Xr̄iani* for *Romani*, and *statum Romani nominis* (p. 75) often occur; so too we have references to *Romani principes* (p. 77) &c.; the traditional connexion of SS. Peter and Paul with Rome is assumed on pp. 40 and 47; the catacombs of Rome seem to be referred to as the burying places of SS. John and Paul on p. 34 and of S. Xystus on p. 90; several Roman "stations" are given in the rubrics (*Callisti*, *Praetextati* &c.); several Roman bishops and other celebrities are commemorated (e.g. S. Xystus, S. Lawrence, S. Clement, S. Silvester and S. Simplicius), and other Roman localities besides the stations are probably alluded to (e.g. on p. 15, the dedication of S. Peter's basilica, and on p. 106 of S. Michael's).

(2) Distinct references to early conditions of church life are but scanty: the incompleteness of the Kalendar as evidenced by the commemorations in the MS. is probably due to the general character of the compilation rather than to any other cause: the blessing on the water, honey, and milk used after baptism on p. 25, which has been adduced by Muratori, is found also in Greg. (505 Mur.) of 9th cent. and in Leofr. (224 W) of 10th cent. and therefore is again uncertain. It is possible, however, that on p. 9 there is an allusion to an early condition of church life in the distinction drawn between *veri confessores falsique:* see notes *in loco.*

(3) A few Biblical quotations seem to be made from a pre-Hieronymian text. It must, however, be remembered that Biblical quotations or references in a service book cannot as a rule throw much light upon the sources or the antiquity of the liturgical forms in which they occur. Their witness is weakened by the essential character of a prayer or a preface: verbal accuracy of quotation is not at all characteristic of primitive or mediaeval prayers: the thought is seized upon and used, and the language freely adapted to the rhythm. So that even in cases, where the wording differs materially from the Vulgate, too much stress must not be laid upon the variation. Still there are a certain number of cases, where an earlier or at least a different version of the Bible has been or may have been the basis of the quotation or reference. I proceed to give a list of them[1], marking the more important instances with *:—

p. 1. *post* SALUTA(RIA) *tua curramus.* Perhaps here *salutaria* = σωτήρια (Vulg. *pacifica*) of Exod. xx. 24 &c. though on the other hand we may compare pp. 79 and 133 *ad...salutaria mandata*

[1] I am much indebted to Mr F. C. Burkitt in dealing with this branch of the matter.

currentes and *viam tuam...currentes*, both of which seem to come from Ps. cxviii. (=cxix.) 32.

p. 138. *iustiti*AM *diligis* ‖ Vulg. *iustitias dilexit*, Ps. x. (=xi.) 8.

*pp. 99, 138. PLENITUDINEM *gaudiorum* ‖ Vulg. *adimplebis laetitia*, Ps. xv. (=xvi.) 11. Compare Psalt. Hebr. *plenitudinem laetitiarum*.

p. 15. *ut in omnem terram sonus eius exeat et* TOTO ORBE *salutaria verba decurrant* ‖ Vulg. *in omnem terram exivit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum*, Ps. xviii. (=xix.) 4.

p. 5. *auxilium nobis de sc̄o*...FAC ADESSE ‖ Vulg. *mittat tibi auxilium de sancto*, Ps. xix. (=xx.) 2.

p. 62. *cuius viae misericordia est semper et veritas* ‖ Vulg. *universae viae misericordia et veritas*, Ps. xxiv. (=xxv.) 10: on p. 128 both *universae* and *semper* are found.

p. 60. COMPRIME *os iniqua loquentium* ‖ Vulg. *obstructum est os loquentium iniqua*, Ps. lxii. (=lxiii.) 11.

*p. 102. *ne dicant* GENTES *ubi est Deus eorum* ‖ Vulg. *ne forte dicant in gentibus ubi* &c., Ps. lxxviii. (=lxxix.) 10; here *gentes* for *in gentibus* is an O.L. reading, found in ℵ[ca] RT, Psalt. Rom., Corb. Moz. Sanger.

p. 154. FABRICAVIT *sibi sapientia domum septem columnis* INSTRUCTAM ‖ Vulg. *sapientia aedificavit sibi domum, excidit columnas septem*, Prov. ix. 1: Auct. *de Promiss.* has *fabricavit* (late African).

*p. 160. *ecce virgo* IN UTERO ACCEPIT *et* PEPERIT *filium et* VOCAMUS *nomen eius Emmanuel* ‖ Vulg. *ecce virgo concipiet* [*in utero habebit* (S. Matt.)] *et pariet f. et vocabitur n. e. E.*, Is. vii. 14 (S. Matt. i. 23). Here the tenses are unusual, though perhaps due to context, but *accipere in utero* is attested by Amb., Cypr., Leo, Fulgent. &c.

*p. 160. *ecce* PUER *natus est nobis* PARVULUS *datus est nobis et factus est principatus* CUIUS POTESTAS *super humer*OS *eius et vocabitur admirabilis consiliarius Ds fortis pater futuri saeculi princeps pacis. multiplicabitur eius imperium et pacis non erit finis super solium David et super regnum eius ut confirmet illud et corroboret a modo et usque in sempiternum* ‖ Vulg. *parvulus enim natus est nobis et filius datus est nobis et factus est principatus super humerum eius &c., et super regnum eius sedebit ut* &c., *corroboret in iudicio et iustitia &c.*, Is. ix. 6, 7. Here *puer* for *parvulus*, but *filius* in the second clause is the O.L. reading: in Leo, *Serm.* lix. 4 and Cypr. *Test.* ii. 21 we have *cuius imperium super humeros eius*, and

in Leo, *Ep.* xxviii. 2 *cuius potestas super humerum eius.* On the other hand *admirabilis...pacis* is distinctively Vulgate.

p. 160. ET *nobiscum Deus est* ‖ Vulg. *quod est interpretatum nobiscum Deus*, S. Matt. i. 23.

p. 69. *si lumen quod in te est tenebrae sunt* IPSAE *tenebrae quantae* SUNT, S. Matt. vi. 23. Here the best text of Vulg. omits *ipsae* and reads *erunt* for the second *sunt.*

*p. 55. *mittens in medi*UM *nos luporum manere vis simplices similitudine columbarum et* ASTUTOS *fieri more serpentum* ‖ Vulg. *mitto vos sicut oves in medio luporum. estote ergo prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbae*, S. Matt. x. 16 (cf. S. Luke x. 3). Here Aug. has *astutos* five times and Amb. often: but all biblical MSS. and Cypr. *Test.* iii. 87 read *prudentes.*

p. 30. INTER HOMINUM FILIOS *nemo praelatus* ‖ Vulg. *non surrexit inter natos mulierum maior*, S. Matt. xi. 11: but in the Prefaces of Missae II. and V. *inter nat. mul.* is found.

p. 152. *abnegans semet ipsum crucem*...ADSUMPSIT *ut te...sequeretur* ‖ Vulg. *abneget semet ipsum et tollat crucem suam et sequatur me*, S. Matt. xvi. 24.

p. 68. DE*foris sunt* and REFERTI *sunt* ‖ Vulg. *aforis* and *plena*, S. Matt. xxiii. 27.

*p. 57. *X̄rm in* CUBILI *requirentes* ‖ Vulg. *ecce in penetralibus*, S. Matt. xxiv. 26. (*in cubiculis* occurs in *c.*)

p. 161. ERIGENS *nobis cornu salutis in domo David pueri tui ad dandam scientiam salutis* POPULO TUO *in remissionem peccatorum eorum per viscera misericordiae* TUAE *in quibus visitavit nos Oriens ex alto* ‖ Vulg. *et erexit cornu salutis nobis &c., plebi eius &c, Dei nostri &c.*, S. Luke i. 69, 77, 78.

p. 31. *fidelium* MENTES *dirige in viam* SALUTIS *et pacis* ‖ Vulg. *ad dirigendos pedes nostros illam pacis*, S. Luke i. 79.

p. 161. *in* LUCEM *gentium revelasti* ‖ Vulg. *lumen ad revelationem gentium*, S. Luke ii. 32.

p. 16. *si vis* POTENS ES *mundare* ‖ Vulg. *potes*, S. Luke v. 12.

p. 35. *non* TIMENTES *&c.* ‖ Vulg. *ne terreamini ab &c.*, S. Luke xii. 4, 5.

p. 166. *in principio erat verbum et Deus erat verbum* QUI (? *quia*) *hoc erat in principio apud Deum*, S. John i. 1, 2. N.B. *et verbum erat apud Deum* omitted and *qui* (or *quia*) for *et:* lower down we have *et Deus erat verbum* ET *hoc &c.*

p. 140. DE TUO SP̄U GENITIS ‖ Vulg. *ex Deo nati*, S. John i. 13.

p. 160. *Quia verbum caro factum habitavit in nobis* ‖ Vulg. *et verbum caro factum est et &c.*, S. John i. 14.

*p. 35. *nisi granum* TRITICI *cadens in terram mortuum fuerit ipsum solum manet, si autem mortuum fuerit multum fructum* ADFERET ‖ Vulg. *nisi granum frumenti &c. affert*, S. John xii. 24, 25. Here *tritici* is found in every extant MS. of the O.L., including *b* (the Verona Codex).

*p. 21. GLORIA *quam* TECUM *semper habuit* ‖ Vulg. *claritate* and *apud te*, S. John xvii. 5. N.B. *gloria* is found in *a d* (*f*).

p. 140. *ex omni natione quae est sub caelo* ‖ Vulg. Acts ii. 5, where *est* comes last.

p. 142. *in quo vivimus movemur et sumus* ‖ Vulg. Acts xvii. 28, where *et* is added before *mov.*

*p. 56. *providentes bona non* SOLUM *coram Deo sed etiam coram hominibus* ‖ Vulg. *p. b. n. tantum &c. coram omnibus hominibus*, Rom. xii. 17: here d_2 and Lucif. *de sc̄o. Athan.* II. 6 read as our MS.

*p. 56. *per dulces sermones* SUOS *seducentes corda* FALLACIA ‖ Vulg. *per dulces sermones et benedictiones seducunt corda innocentum*, Rom. xvi. 18. *et benedictiones* is omitted by D^*_2 G_3 and their Latin versions.

p. 69. PRO QUIBUS *Xr̄s est mortuus* ‖ Vulg. *propter quem Xr̄s mortuus est*, 1 Cor. viii. 11. *pro quo &c.* is in Ambst. *loc.*

p. 167. *non efficiantur pueri sensibus sed malitia* INNOXII REPPERIANTUR ET *parvuli*, 1 Cor. xiv. 20: here Vulg. om. *innoxii repp. et.*

p. 69. *haec eos in occulto* GERERE *quae* ETIAM *turpe sit dicere* ‖ Vulg. *quae enim in occulto fiunt ab ipsis turpe est et dicere*, Eph. v. 12.

p. 25. *contra spirital*ES *nequiti*AS ‖ Vulg. *contra spiritualia nequitiae*, Eph. vi. 12. Cypr. *Test.* iii. 117 reads *ad* (or *adversus*) *spiritalis* (or *spiritalia*) *nequitiae* and *Ep.* lviii. 8 *adversus spiritus nequitiae; adv. spiritales nequitias* is found in Hil. and Amb.

p. 69. SEPARATE *vos ab omni fratre* INORDINATE AMBULANTE ‖ Vulg. *ut subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate*, 2 Thess. iii. 6: here Cypr. twice has *recedatis* and once *discedatis*. d_2 has *inquiete ambulante* with Lucif. *de non conv.* ix. and Aug. *de op. Mon.* and *m* 587 (exc. *sess*, which = vg).

p. 68. NESCIENTES *quae loqu*A*ntur neque de quibus adfirm*E*nt* ‖ Vulg. *non intellegentes neque quae loquuntur n. d. q. affirmant*, 1 Tim. i. 7.

*p. 130. *episcopatum qui desiderat bonum opus* CONCUPISCIT ‖ Vulg. *si quis ep. des. bon. op. desiderat*, 1 Tim. iii. 1. Aug. *Ep.* 173 has the same reading as our MS.; d_2 *m* have *cupit...desiderat.*

p. 52. *in* FOVEAM *et diaboli laque*os *incidere* ‖ Vulg. *incidunt in tentationem et* [*in*] *laqueum* [*diaboli*], 1 Tim. vi. 9. Here *diaboli* is added by vg. *cl* (and *fuld*), *m* 621, Amb., (Chrom.), Valerian, and Caesar Arelat.; it is omitted by d_2 *am*, Cypr. $^4/_4$, Aug. $^5/_5$, Auct. de *Prom.*, Ambst.

p. 69. *a quo donum omne perfectum optimumque descendit* ‖ Vulg. *omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est descendens a &c.*, S. James i. 17.

p. 58. *superbis resistis* ET *gratiam* PRAESTAS *humilibus* ‖ Vulg. *superbis resistit humilibus autem dat gratiam*, S. James iv. 6 (Prov. iii. 34; 1 Pet. v. 5).

p. 144. *genus electum regale sacerdotium populus acquisitionis et gens sca*, 1 S. Pet. ii. 9: here Vulg. has *gens sca* bef. *pop. acquis.*; but *acquisitionis* is an essentially Hieronymian rendering for εἰς περιποίησιν in this passage.

The general idea of the contents of the MS. which we have now attempted to gain will help us in some measure to settle THE PURPOSE OF THE AUTHOR. But before doing so, we must be clear as to the relation of the date of the MS. to the date of the author or, as I prefer to call him, the collector. The date of the MS. is, as we have seen, not earlier than the seventh century: therefore if the author be, as has been suggested, either Leo Magnus († 461) or Felix III. († 492) or Gelasius († 496) or contemporary with any of these, our MS. must be a copy, not an original document[1]. But there is nothing in the MS. to warrant this. The incompleteness and the confused order to which we have alluded, would not lead one to think the work of sufficient importance to have required copying. And further a great many of the expressions used (e.g. in the section xviii *orationes et preces diurnae*: see notes *in loc.*) could never have found a permanent place in a sacramentary compiled by or with the sanction of a Pope for public use. There seems therefore little doubt that our MS. is an original document *sui generis*, and if so, the collection as it stands belongs to the seventh century, though of course a large quantity of the matter introduced is of an earlier date[2]. It will at once be seen

[1] In any case the presence of a prayer for S. Simplicius (†483) on p. 148, unless, as has been suggested, *Simplici* is the copyist's error for *Silvestri*, brings the book down at least into the sixth cent. A *martyr* Gregory occurs on p. 15 and Gregory simply in conjunction with S. Chrysogonus on p. 156, but it is by no means clear which Gregory is there alluded to: see notes *in loc.*

[2] Probst (*die Liturgie des vierten Jahrhunderts*, pp. 445 and foll.) attributes the oldest Missae in this collection to the time of the schism of Ursicinus (or Ursinus) against Damasus (366).

that this means that the book *qua* book is later than the time of Gregory I. († 604), the reputed author of the "Gregorian" sacramentaries: and I do not think there is anything in the MS. to militate against this view; in fact there are certain indications which point towards it, e.g. the forms of *hanc igitur* and of *communicantes* imply that the missing Canon Actionis into which they were meant to fit was in the shape of what is generally known as "Gelasian" or "Gregorian": again one *hanc igitur* (p. 123) contains a peculiar form of the phrase *diesque nostros* &c., which probably presumes the existence of the words said to have been added by Gregory I. to the Canon[1]: and again of the comparatively few saints commemorated several are distinctively "Gregorian," as Duchesne (*Orig. du c. Chrét.*, p. 126) has pointed out, viz. the Seven brothers (July 10), S. Stephen the pope (Aug. 2: in the rubric not the Missae themselves), SS. Felicissimus and Agapitus (Aug. 5), SS. Felix and Adauctus (Aug. 30) and S. Chrysogonus (Nov. 24). On the other hand though the Roman stations are sometimes very precisely marked (e.g. on pp. 50, 85 and 90[2] and possibly on p. 49 *ad scm Paulum* and p. 104 *in scae Eufymiae*), yet the likelihood of the book being intended for the use of a Pope or in fact having any official, semi-official or even private connexion with a Pope is on all hands extremely small and in no way justified by the contents of the MS. This likelihood becomes even smaller, if, as I maintain, he would have to be a post-Gregorian Pope. The final solution of the problem must remain *sub iudice*, until the discovery of the first pages of the MS., should it ever be made, sets our doubts at rest, as it probably would, especially if the Canon Actionis were included therein. But meanwhile the suggestion that has been made seems an extremely probable one, that we have here a sort of note-book or collection of liturgical forms partly no doubt original and partly drawn from earlier sources, but, it must further be added, of an entirely private nature. This collection may have been intended by the collector either for his own use or for the edification of some other personage at Rome, otherwise unknown, but in any case he is one, in whom a certain amount of unskilfulness is combined with a considerable

[1] In one instance (pp. 24, 5) the natural order of the *hanc igitur* and the *communicantes* is inverted, but this is probably due to the transcriber's carelessness, and to nothing else (cf. p. 22). It may also be noted that a very large portion of the prefaces end simply with *per*, as well as the collects and other prayers: but no stress can be laid on this because other sacramentaries occasionally exhibit the same simple ending, and our MS. occasionally exhibits the more regular *et ideo cum angelis* &c. The collection seems originally to have begun in January, while the Gelasian and Gregorian texts begin with Christmas eve.

[2] It seems not improbable that these rubrics are taken from a much earlier source: see notes *in loc.*

amount of meritorious love of labour, research, and original composition or compilation[1].

Since Bianchini printed the MS. with notes for the first time in 1735, it has been printed again by Muratori in his *Liturgia Romana vetus* (1748 Venice) and by the Ballerini with notes in their edition of Leo Magnus (1753–7), which latter edition Migne has reproduced with fewer misprints than usual in Vol. LV. of his *Patrologia Latina*. Assemani reprinted Muratori's text with a preface in Tom. VI. of his *Codex Liturgicus Eccl. Univ.* (1754 Rome). Of these editions the first is by far the most accurate and valuable; in fact except for the comparative rarity and positive bulkiness of the book there would be little need to reprint the text now. I doubt whether Muratori or the Ballerini consulted the original MS. thoroughly if at all, and consequently their text is mostly Bianchini's with the introduction of his emendations or their own throughout: Muratori is a worse offender than the Ballerini in the matter of arbitrary alterations. The present text is the result of a collation of my own carried out in the course of two autumnal visits to Verona in 1894 and 1895. I cannot hope to have made no slips, but I have tried to reduce them to a minimum: the probability is that if ever my witness should disagree with Bianchini's without express mention of the fact by me, his text may be taken to correct mine. I am much indebted to the courtesy and consideration shown me by my friend D. Antonio Spagnolo, the Vice-Librarian of the Chapter, who is always ready to display the rich treasures in his charge to the casual visitor and to give every assistance in his power to the serious student.

TEXTS AND AUTHORITIES CITED OR USED.

Jos. Bianchini's text of the LeonineSacramentary in Vol. 4 of Fr. Bianchini's edition of Anastasius Bibliothecarius. Verona, 1735 (Editio Princeps).

The *Ballerini's edition* with notes in their Leo Magnus (1753-7), reprinted by Migne (Patrologia Latina, Vol. LV.).

Muratori's Liturgia Romana vetus. Venice, 1748. Two Vols. in one: containing, besides the Leonian Sacram., a Gelasian and Gregorian text, Missale Gothicum, Missale Francorum, Miss. Gallicanum vetus and Sacramentarium Gallicanum. Muratori's paging of the Leonian Sacramentary is given in the inner margin of my text.

Index to Roman Sacramentaries by Wilson. Camb., 1892.

[1] Gerbert's conclusion is similar: *privati alicuius hominis foetus qui praefationes a Romanis pontificibus ac a Leone diverso tempore scriptae collegit et retulit, Mon. vet. Lit. Alem.* Pars I. Preface, and so also is Assemani's *Cod. Lit.* VI. praef. p. ix.

Ambrosianum Sacramentarium in Vol. I. of Pamelii Liturgica Latina, 1571.
Gerbert's Monumenta veteris Liturgiae Alemannicae. S. Blasien, 1777.
Ménard's Gregorian Sacramentary. The references are taken from Wilson, and have not been verified.
Gelasian Sacramentary, ed. Wilson. Oxford, 1894.
Leofric Missal, ed. Warren. Oxford, 1883.
Mozarabum Missale Mixtum, printed by Migne (Patrologia Latina, Vol. LXXXV.).
Missale Drummondense, ed. Forbes. Burntisland, 1882.
Ceriani's Rotolo Opistografo. Milan.
Missale Romanum, 1862.
Pontificale Romanum, 1859.
English Book of Common Prayer.
Bright's Ancient Collects, 1889.
Delisle's Mémoire sur d'anciens Sacramentaires, 1886.
Duchesne's Origines du culte Chrétien, 1889.
Probst's Liturgie des vierten Jahrhunderts.
Ebner's Quellen und Forschungen. Freiburg i/B. 1896.
Bingham's Antiquities of the Christian Church, cited by book, chapter and section not by volume and page.

LIST OF CHIEF ABBREVIATIONS RETAINED IN THE TEXT.

dign̄ = dignum est.
Dn̄e, Dn̄m &c. = Domine, Dominum &c.
Ds̄ &c. = Deus &c.
Ih̄s &c. = Jesus &c.
INC̄ = incipit.
N̄ = natalis.
omp̄ = omnipotens.
sacrosc̄s &c. = sacrosanctus &c.
sc̄s, sc̄e &c. = sanctus, san̄cte &c.
sc̄ificare &c. = sanctificare &c.
semp̄ = sempiterne.
Sp̄s &c. = Spiritus &c.
Xr̄s &c. = Christus &c.
Xr̄ianus &c. = Christianus &c.

OTHER ABBREVIATIONS.

Amb. = Ambrosian Sacramentary.
Ball. = Ballerini.
Bianch. = Bianchini.
diff. = differences.
Edd. = a consensus of Bianch., Mur. and Ball.
Gel. = Gelasian Sacr.
Gerb. = Gerbert.
Greg. = Gregorian Sacr.
Leofr. = Leofric Missal.
marg. = margin of the MS., usually the outer one.
Men. = Ménard.
Miss. Drum. = Missale Drummondense.
Miss. Franc. = Missale Francorum.
Miss. Gall. = Missale Gallicanum vetus.
Miss. Goth. = Missale Gothicum.
Mur. = Muratori.
Pam. = Pamelius.
postcom. = postcommunion.
Rom. Miss. = Roman Missal (modern).
Rom. Pont. = Roman Pontifical (modern).
Sacr. Gall. = Sacramentarium Gallicanum.
super obl. = *super oblata.*
super or *ad pop.* = *super* or *ad populum.*
super sind. = *super sindonem.*
W. = Warren.

ADDENDA AND CORRIGENDA.

On p. 7, note 7, *for* suggest *read* suggests
,, 12, line 1, *for* sc̄orum *read* supplicum
,, 17, note 3, *for* Sacra *read* sacra
,, 25, line 21, *to the words* contra...pugnaturi *add the reference* Eph. vi. 12
,, 26, line 3, *for* Om̄n *read* Omp̄
,, 26, line 21, *for* ut *read* et
,, 33, line 7, *add* munera *after* tuo
,, 39, note ‖, *for* S. Matt. xvi. 8 *read* 18
,, 42, line 8, *for* Pater *read* Pastor
,, 52, line 1, *to the words* foveas...incidere *add the reference* 1 Tim. vi. 9
,, 63, note 4, *add* "or supply *quaesumus* before *ut* from Gel. (507 Mur.)"
,, 78, line 24, *for* et *read* ut
,, 88, line 19, *for* quae *read* qua
,, 92, line 22, *for* Dn̄us *read* Dn̄e
,, 106, line 27, *for* Michaelis *read* Michael
,, 157, line 1, *add* Andreae *after* beati

N.B. In a few cases the spellings coelum, &c. for caelum, &c., sc̄us, &c. for sc̄s, &c., Sp̄us for Sp̄s have crept in.

On p. 4, line 8, *sc̄orum, &c.* occurs with some diff. in Miss. Drumm. p. 80, ***nat. plur. virginum.***

LIBER SACRAMENTORUM.

293 [MENSE] APRILI[1]

......ut tibi gratae sint pro martyrum festivitate sanctorum et nobis conferant tuae propitiationis auxilium per.

Vere dign̄. tibi enim festa[2] sollemnitas agitur, tibi dies sacrata celebratur, quam beati sc̄i Tiburti martyris tui sanguis in veritatis tuae testificatione profusus magnifico nominis tui honore signavit et ideo cum angelis &c.

Vere dign̄. tuas enim Dn̄e virtutes tuasque victorias admiramur, quotiens in ecclesia[3] tua horum dierum festa celebrantur, quos insignes confessorum tuorum et martyrum palmae ad perennem memoriam, sollemnemque laetitiam fidelibus populis sacraverunt per.

Quos donis caelestibus satias Dn̄e, defende praesidiis ut noxiis omnibus expediti post saluta[ria][4] tua toto corde curramus* per.

[Grati]ae[4] tuae, quaesumus Dn̄e, supplicibus tuis tribue largitatem ut mandata tua te operante sectantes et consolationem vitae praesentis accipiant et futura gaudia comprehendant per.

* Cf. Cant. i. 3.

[1] MS. APRILE and so throughout the month at the head of every other page.

[2] Edd. *festiva*.

[3] MS. *aeclesia* and so always.

[4] A hole eaten into the parchment has destroyed the letters in brackets on either side. There is little doubt that *gratiae* is the right restoration, because a very similar prayer in Greg. (251 Mur.) begins in the same way: so Ambr. (391 Pam.) reads *salutaria* in former prayer.

VII. **Item alia.**

Praesta nobis Dn̄e misericordiam tuam sc̄orum tuorum suffragiis imploratam et quos intercessores nostros esse tribuisti fac eos et maiestatem tuam iugiter exorare et salutaria 294
inpetrare pro[1] nobis per.

Ds̄ qui nos idoneos non esse perspiciens ad magnificentiam tuam sicut dignum est exorandam, eorum nobis qui tibi placuerunt praesidia contulisti praesta ut eorum precibus adiuvemur quorum providisti[2] miseratus auxilium per.

Exaudi Dn̄e populum tuum cum sc̄orum tuorum tibi patrocinio supplicantem et temporalis vitae nos tribue pace gaudere et aeternae reperire subsidium per.

Adesto Ds̄ noster famulis tuis et oblationes nostras sc̄orum tuorum placationibus propitiatus intende ut quod nostra fiducia non meretur pia supplicatio reddat acceptum per.

Da nobis Dn̄e tuae pietatis effectum et commendantibus sc̄is tuis etiam nostra mun[era][3] propitius intuere per.

Vere dign̄. quoniam tui operis tuaeque pietatis est ut[4] innumerae[5] sc̄orum tuorum multitudini non solum credere in Filium tuum Dn̄um nostrum sed etiam pro eo pati posse donat[u]m[6] est ut quos iustificabat fides glorificaret [et][6] finis per.

Vere dign̄. tuas enim Dn̄e virtutes tuasque victorias admiramur, quotiens in ecclesia tua horum dierum festa celebrantur quos insignes tuorum martyrum palmae ad perennem memoriam sollemnemque laetitiam fidelibus populis sacraverunt per.

VIII. **Item alia.**

Propitiare Dn̄e supplicationibus nostris et sc̄orum tuorum suffragantibus meritis preces[7] nostras dignanter exaudi per.

Preces nostras Dn̄e quaesumus propitiatus admitte et ut digne[8] tuis famulemur altaribus sc̄orum tuorum nos interces- 295
sione custodi per.

[1] *pro* added above line.
[2] Apparently quite a recent hand has added *nobis* above line.
[3] See p. 1, n. 4. [4] Edd. *quod*. [5] MS. *innumere*.
[6] Two smaller holes have destroyed the letters in brackets.
[7] MS. *praeces* and so usually. [8] MS. *dignae*.

Vere dign̄. quia tu es gloriosus in sc̄is tuis quibus et in confessione[1] virtutem et in passione victoriam contulisti propterea cum angelis &c.

Corporis sacri et pretiosi sanguinis repleti libamine quaesumus Ds̄ noster[2] quod pia devotione gerimus certa redemptione capiamus per.

Tuere Dn̄e populum tuum et salutaribus praesidiis semper adiutum beneficiis attolle continuis et mentis et corporis per.

VIIII[3]. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui sc̄orum tuorum nos intercessione custodis praesta[4] ut quorum fovemur meritis proficiamus piae confessionis exemplis per.

Supplicatio tibi nostra Dn̄e et grata pariter existat oblatio quae cum pro sc̄orum tuorum commemoratione defertur indulgentiam nobis iisdem[5] suffragantibus consequatur per.

Vere dign̄.[6] qui non solum martyrum sed etiam confessorum[7] tuorum es virtute mirabilis. licet enim illi passione sint clari qui manifestis acerba[8] supplicia sustinuere tormentis etiam isti tamen occultae proposito castigationis afflicti et cruciati spiritalis[9] observantiae disciplinis illorum sunt vestigia subsecuti per.

X. **Item alia.**

Hostias Dn̄e tuae plebis intende et quas in honorem sc̄orum tuorum devota concelebrat proficere sibi sentiat ad medellam per.

Vere dign̄. qui dum confessores tuos etiam nunc tanta festivitate glorificas simul et nullum apud te sc̄um propositum doces esse sine praemio et praeter duriora certamina fragiles quosque ad tuae retributionis munus invitas per.

296 Sumentes pignus caelestis arcani et in terris positi iam superno pane satiati supplicamus Dn̄e deprecantibus sc̄is tuis ut quod in nobis mystice[10] geritur veraciter impleatur per.

[1] MS. *confessionem̄.*

[2] Bianch. supplies *ut* in margin, which Mur. and Ball. insert in text.

[3] Edd. mark the ninth service as beginning with the previous collect but wrongly.

[4] MS. *presta*, and so often.

[5] MS. *hisdem*, and so usually.

[6] The readings in Miss. Goth. (644 Mur.) of this preface are noticeable: *manifeste*, *acerua*, *tormenta*, *occulte*, om. *et*, *spiritali.*

[7] Here in margin *confessorr* in red ink.

[8] MS. *acerua.*

[9] MS. *spiritali.*

[10] MS. *mysticae.*

Impetret quaesumus Dn̄e fidelibus tuis auxilium oratio iusta sc̄orum et in quorum sunt celebritate devoti fiant in eorum perpetua sorte participes per.

XI. **Item alia.**

Prosint nobis Dn̄e quaesumus tuorum suffragia collata sc̄orum ut quae nostris non possumus orationibus obtinere[1] placentium tibi precibus adsequamur per.

Sc̄orum Dn̄e martyrum tuorum supplicationibus tribue nos foveri ut quorum venerabilem (diem)[2] annuo frequentamus obsequio eorum et intercessionibus commendemur et meritis per.

XII. **Item alia.**

Ds̄ qui ad deprecandum te conscientiae nostrae perspicis[3] non sufficere facultatem cunctos martyres tuos fac orare pro nobis quos digne possis audire per.

Offerimus tibi Dn̄e fidelium tuorum dona sollemnia sc̄orum martyrum interventionibus confidentes ut quod nos exsequimur minus idonea servitute illorum potius meritis efficiatur acceptum per.

Vere dign̄. qui sic hostis antiqui machinamenta destruxit ut diabolo[4] quem sua virtute prostraverat etiam sc̄os suos spiritu veritatis armatos redderet fortiores ne vel saevitiam metuerent persequentum vel de promissae beatitudinis aeternitate dubitarent quorum gloriam[5] hodierna festivitate recolentes hostias tibi laudis offerimus cum angelis &c.

Consecuti gratiam[6] muneris sacri supplices Dn̄e te rogamus ut inplorantibus pro nobis sc̄is martyribus tuis divinae virtutis effectum quem corporaliter sumpsimus spiritaliter sentiamus per.

Protege Dn̄e plebem tuam cum sc̄orum tuorum patrocinio *297*
supplicantem et in tua pietate confisam interius exteriusque purifica ut per haec quae divino sacrificio gustaverunt et mentium salutem mereantur et corporum per.

[1] MS. *optinere* and so elsewhere.
[2] The word *diem* or its equivalent om. in MS.
[3] MS. *prespicis*.
[4] MS. *diabulo*.
[5] MS. *gloria*.
[6] MS. *gratia*.

XIII. Item alia.

Praetende nobis Dn̄e misericordiam tuam et sc̄os tuos quorum nos fecisti patrociniis adiuvari tribue maiestatem tuam iugiter exorare pro nobis per.

Suscipe Dn̄e sacrificium placationis et laudis quod nos intervenientibus sc̄is et perducat ad veniam et in perpetua gratiarum constituat actione per.

Repleti substantia reparationis et vitae quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut per ea quae nobis munera dignaris praebere[1] caelestia per haec eadem tribuas[2] nos inhaerere[3] caelestibus per.

Protector in te sperantium Ds̄ salva populum tuum tuere dispone ut a peccatis liber ab hoste securus in tua semper gratia perseveret per.

XIIII. Item alia.

Propitius esto Dn̄e plebi tuae et auxilium nobis de sancto* celerius fac adesse per.

Ostende nobis Dn̄e misericordiam tuam et salutaris tui dona concede per.

Laudis tuae Dn̄e hostias immolamus quibus nos et praesentibus exui malis confidimus et futuris per.

Vere dign̄. maiestatem tuam suppliciter exorantes ne perire patiaris quibus tanta remedia providisti et conlata praesidia non ad cumulum reis damnationis eveniant sed potius ad effectum salvationis accedant per.

Ab omni nos Dn̄e quaesumus vetustate purgatos sacramenti veneranda perceptio in novam transferat[4] creaturam per.

298 Non praeiudicet quaesumus Dn̄e fidelibus tuis nostra[5] minus idonea deprecatio servitutis sed merita nostra praevincens ecclesiam tuam sanctifica guberna salva prosequere et tibi sine cessatione devotam perpetua redemptione confirma per.

XV. Item alia.

Exaudi Dn̄e preces nostras et sc̄orum martyrum nos tuere praesidiis per.

* Ps. xix. (=xx.) 2.

[1] MS. *praeuere*. [2] MS. *tribues*. [3] *inherere*, and so usually.

[4] Mur. and Ball. read *conferat*. [5] MS. *nostrae* (*e* erased).

Respice Dn̄e munera quae in sc̄orum tuorum commemoratione deferimus ut quorum honore sunt grata eorum nobis fiant intercessione perpetua per.

Vere dign̄. te enim laudant et benedicunt omnes sc̄i tui quibus et in confessione virtutem et in passione victoriam contulisti per.

Praesta Dn̄e Ds̄ noster ut quorum nobis festivitate votiva sunt sacramenta eorum salutaria nobis intercessione reddantur per.

Tuere Dn̄e supplices tuos sustenta fragiles purga terrenos et inter mortalium tenebras mortales[1] ambulantes tua semper luce vivifica atque a malis omnibus clementer ereptos ad summa bona pervenire concede per.

XVI. **Item alia.**

Praesta quaesumus Dn̄e ut martyrum tuorum iugiter celebremus meritum quorum continuum sentimus auxilium per.

Sacrificium tibi Dn̄e pro sc̄orum martyrum nataliciis immolamus ut quorum gaudemus praesidiis gloriam frequentemus per.

Vere dign̄. cognoscimus etenim Dn̄e sc̄orum nos martyrum deprecatione muniri maiestatem tuam profusius implorantes ut et temporaliter his patrociniis nos foveri et spiritaliter praecipias adiuvari per.

Da nobis quaesumus Dn̄e ut cum martyrum sollemnitate 299
sc̄orum perpetua tuitione laetemur per.

Exsultet Dn̄e populus Christianus de magnorum Fili tui glorificatione membrorum et quanto eminentiora sunt caeteris tanto magis de eorum culmine inferiora congaudeant per.

XVII. **Item alia.**

Esto propitius Dn̄e quaesumus plebi tuae et suffragantibus sc̄is tuis tribue nobis veniam peccatorum. concedas[2] placatus et pacem ut propitius largiaris auxilium per.

Suscipe Dn̄e quaesumus preces nostras et huius oblationis obsequium quod in sc̄ae[3] martyris tuae commemoratione offerimus ad placationem tui nominis copiosa nobis fac provenire clementia et ad gaudium nobis transeat sempiternum per.

[1] Either *mortalium* or *mortales* may be a mistake or variant, but there are no marks to indicate this.

[2] Mur. and Ball. *concede*.

[3] MS. *sc̄e*.

Vere dign̄. quoniam tu sc̄is tuis et patientiam tolerantiae et in beati fine certaminis das triumphum per.

Sacris reparati mysteriis suppliciter[1] exoramus ut intervenientibus[2] sc̄is tuis adprehendamus rebus effectum quod actionibus celebramus affectu[3] per.

Creator populi tui Ds̄ atque[4] reparator tuere supplices tuere misericordiam postulantes ut †satisfactio pro se intercedente sc̄um illum†[5] et instituta bona recipiant et restaurata custodiant per.

XVIII. **Item alia.**

Concede Dn̄e populo tuo veniam peccatorum et religionis augmentum[6] atque ut ei tua dona multiplices sc̄orum martyrum tuorum patrocinia fac adesse per.

Suscipe Dn̄e propitius ecclesiae tuae munera et sc̄orum
300 precibus nos tuere qui tuae iustitiae sunt placentes per.

Vere dign̄. quia te benedicunt et laudant omnes sc̄i tui quibus et in confessione virtutem et in passione gloriam contulisti per.

Sc̄orum †percipientibus†[7] Dn̄e quaesumus salus et mentium praestetur et corporum ut doni tui fiat nobis et benedictio copiosa et larga protectio per.

Da auxilium Dn̄e quaesumus maiestati tuae potestatique subiectis et quidquid suis meritis non praesumunt sc̄orum tuorum precibus consequantur per.

XVIIII. **Item alia.**

Adesto Dn̄e precibus nostris quas in sc̄orum tuorum commemoratione deferimus ut qui nostrae iustitiae fiduciam non habemus eorum qui tibi placuerunt meritis adiuvemur[8] per.

[1] MS. *supplicter.*

[2] MS. *intervenibus* (*enti* written above).

[3] So MS. ?*affectum.* Bianch. followed by Mur. and Ball. retains *affectu* and reads *effectu* for *effectum*, considering *rebus* and *actionibus* variants inserted in text.

[4] MS. *adque*, and so often.

[5] The reading here is corrupt and not easy of correction.

[6] MS. *aumentum*, and so always.

[7] So MS. Perhaps *merita* (or equivalent) has fallen out. Bianch. suggest *precibus* in margin, and Mur. and Ball adopt it into text.

[8] MS. *adiubemur.*

Exaudi Dn̄e Ds̄ noster cum sc̄orum tuorum tibi patrocinio supplicantes ut quorum celebramus triumphos possimus retinere constantiam per.

Praetende nobis Dn̄e misericordiam tuam et sc̄os tuos quorum nos dedisti patrociniis adiuvari[1] tribue maiestatem tuam iugiter exorare pro nobis per.

Auxiliare Dn̄e fragilitati nostrae ut tuorum intercessione sc̄orum non reprobemur meritis quos tantis deputare dignaris officiis per.

Tribue quaesumus Dn̄e donis tuis libera nos mente servire ut intervenientibus sc̄is tuis munera quae deferimus et medelam nobis operentur et gloriam per.

Vere dign̄. quia tu es gloriosus in omnibus sc̄is tuis[*] quibus et in confessione[2] virtutem et in passione gloriam contulisti per.

Vere dign̄. quoniam tui operis tuaeque virtutis est quod sc̄is tuis non solum credere in Filium tuum Dn̄m Ih̄m Xr̄m sed etiam pro eo pati posse donatum est ut quos iustificabat fides glorificaret et finis per.

Sacri corporis et sanguinis pretiosi renovati[3] libamine quaesumus Dn̄e clementiam tuam ut quod frequenti devotione gerimus certa redemptione capiamus per.

Conserva Dn̄e populum tuum et quem salutaribus praesidiis 301
non desinis adiuvare perpetuis tribue gaudere beneficiis mentis et corporis per.

XX. **Item alia.**

Sc̄orum tuorum Dn̄e precibus adiuvemur et quod possibilitas nostra non obtinet eorum nobis postulatione donetur per.

Hostiam nostram quaesumus Dn̄e sc̄i Laurenti martyris tui et confessio veneranda et beata commendet oratio per.

Vere dign̄. qui nos per mundi caligines tamquam luminaribus caeli sc̄orum tuorum exemplis instituens[4] et intercessione prosequeris per.

Inter innumera Dn̄e pietatis tuae subsidia huic fragilitatem nostram confidimus non relinqui quia tanta nobis placentium tibi patrocinia sunt provisa per.

[*] Cf. Ps. lxvii. (=lxviii.) 35.

[1] MS. *adiubari.* [2] MS. *confessionem̄.* [3] MS. *renobati.*

[4] So MS.; Edd. read *instituis.*

Ds̄ †errantes in via posse redire veritatis lumen ostendis†[1] da cunctis qui Christiana professione censentur et illa respuere quae[2] huic inimica sunt nomini et ea quae sunt apta sectari per.

[3]Omp̄ semp̄ Ds̄ qui tuae mensae participes a diabolico iubes abstinere convivio, da quaesumus plebi tuae ut gustu mortiferae prophanitatis abiecto puris mentibus ad epulas aeternae salutis accedant per.

Vere dign̄. cuius ecclesia sic veris confessoribus falsisque permixta nunc agitur ut tamen et fragilitatis humanae semper cavenda mutatio et nullius sit desperanda conversio: quo magis supplices te rogamus ut quia sine te non potest solida constare devotio et firmis perseverantiam et resipiscentiam largiaris infirmis per.

Da quaesumus Dn̄e populo tuo a diabolicis quibus renunti-
302 avit laqueis abstinere et toto tibi corde prosterni per.

XXI. Item alia.

Majestati tuae nos Dn̄e martyrum supplicatio beata conciliet ut qui incessabiliter actibus nostris offendimus continuis iustorum precibus expiemur per.

Grata tibi munera nostra sint Dn̄e quae tuis sunt instituta praeceptis et sc̄orum festivitas gloriosa commendat[4] per.

Vere dign̄. te in sc̄orum tuorum confessione[5] laudantes quorum dum sollemnia frequentantur copiosiora nobis fidei proponuntur exempla, dum saepius victoriae revolvuntur crebriora nobis ministrantur auxilia, dum multipliciter[6] uberius meritum praedicatur et gloria spes nobis aeternae beatitudinis propensius intimatur per.

Repleti Dn̄e caelesti mysterio et benedictionibus suffragantum gratias agimus nomini tuo qui nos et salutari munere comitaris et sc̄orum patrociniis benignus adtollis per.

[1] Perhaps the simplest restoration of the text here is to insert *qui* before *errantes* and to change *lumen* into *lumine*. In the other Sacramentaries however it runs *qui errantibus ut in viam possint redire*, &c.

[2] MS. *qui*.

[3] The usual marginal mark but without number is visible here, and some hardly legible letters (I think *alia*) in middle of line between the two prayers *Ds̄ errantes* and *Omp̄ semp̄ Ds̄*.

[4] There is no need to read *commendet* with Mur. and Ball.

[5] Mur. and Ball. *confessionibus*.

[6] *Multipliciter* seems like a variant, but there are no marks to indicate this in the MS.

XXII. **Item alia.**

Martyrum tuorum nos Dñe semper festa laetificent et quorum celebramus meritum experiamur auxilium per.

Magnificamus Dñe nomen tuum omp̄ et misericors Ds̄ qui fragilitati nostrae subveniens non solum nobis mysteria divina largiris sed etiam per quorum preces his digni reddamur per.

Vere digñ. celebramus enim tuorum natalicia pretiosa[1] iustorum quae dum cotidie[2] toto[3] resplendeant semper et incoantur expleta et explentur iugiter incoanda per.

Frequenti sacramentorum perceptione satiati (ditati)[4] quaesumus Dñe ut quorum honore geminantur salutifera nobis 303 oratione proveniant per.

Adsit Dñe misericordia tua populo sc̄orum deprecatione placatus[5] quae eum semper et purget a crimine et ab hoste defendat, temporalibus provehat[6] adiumentis et ad sc̄orum gaudia sempiterna perducat per.

XXIII. **Item alia.**

Sacrae festivitatis nobis quaesumus Dñe dona multiplica †cum et salutis nostrae vota recolimus et eorum qui tibi sunt placiti patrociniis adiuvemur†[7] per.

Exercemus[8] Dñe gloriosa commercia offerimus quae dedisti ut te ipsum mereamur accipere per.

Vere digñ. quoniam licet immensa sint omnia, quae initiis humanae sunt collata substantiae quod eam scilicet crearis ex nihilo, quod tui dederis cognitione pollere, quod cunctis animantibus summae rationis participatione praetuleris, quod[9] tota mundi possessione ditaris, longe tamen mirabiliora sunt opera ut terrenam mortalemque materiam non solum vivificaris exstinctam sed effeceris et divinam per.

XXIIII. **Item alia.**

Altaribus tuis Dñe munera terrena gratanter offerimus ut caelestia consequamur, damus temporalia ut sumamus aeterna per.

[1] MS. *praetiosas*, but the final *s* altered into the *i* of *iustorum*.
[2] MS. *cotidiae*.
[3] *orbe* seems to have been omitted.
[4] MS. ·*ditati*·
[5] So MS. (for *placata*?).
[6] MS. *proveat*.
[7] MS. *adiubemur*: the text can hardly stand as it is: ?*ut cum sal—recolimus eorum* &c. as Edd.
[8] Edd. *exercentes*.
[9] MS. *quo*.

Vere dign̄. quis enim aut possit aut audeat a tua laude cessare perpendens mirandae dispositionis[1] effectus quod de substantiae genere peccatricis immaculata hostia gigneretur cuius pro eiusdem reatu naturae possis immolatione placari per.

XXV. **Item alia.**

Da nobis haec quaesumus Dn̄e frequentata[2] mysteria quia 304 quotiens hostiae tibi placatae[3] commemoratio celebratur opus nostrae redemptionis exercetur[4] per.

Vere dign̄. quia cum totus mundus experiatur et cernat[5] generis humani principia deiecta erigi inveterata renovari et ad culmen subacta reduci sicut veteres sancti[6] quod credi|dere faciendum cognoscit impleri sic fiducialiter quae nunc promittuntur exspectat per. (iiii. ends here.)

XXVI. **Item alia.**

Sacrificium Dn̄e celebramus quod ita nobis debet esse perpetuum sicut nos eius opere fieri iugiter desideramus aeternum per.

Pascali S̄C̄ F̄ S̄P̄[7].

Vere dign̄. qui se ipsum tibi pro nobis offerens immolandum idem sacerdos et sacer agnus exhibuit per.

Tribue nobis Dn̄e misericordiam tuam per quam et nostris reatibus possimus absolvi et his mysteriis convenienter aptari per.

XXVII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui sc̄orum martyrum confessionibus ecclesiae tuae sacrum corpus exornas da nobis quaesumus ut et doctrinis eorum tibi placentia et pio sequamur auxilio[8] per.

[1] N.B. not de*positionis*. The *is* is, I think, an abbreviation, which the editors have mistaken for *e*.

[2] ?*frequentare* as in Gel. (518 Mur.). [3] ?*placitae*. [4] MS. *exercitur*.

[5] There are marks in the margin by *et cernat* which I could not decipher.

[6] The *n* in *sancti* seems erased, and there are marks above and below it which I could not decipher: it is noticeable that *sancti* is very seldom written in full.

[7] These words are so faint now as to be almost illegible. They are in black ink and on the same line as the end of the last prayer.

[8] Mur. and Ball. *exemplo*.

Exaudi Dn̄e sc̄orum preces et quas merita nostra destituunt sc̄orum tuorum commendatio reddat acceptas per.

Suscipe Dn̄e munera tuorum votiva populorum et eorum tibi grata † [1] precibus pro quorum sollemnitatibus[2] offeruntur per.

Vere dign̄. qui nos sc̄orum martyrum tribuis gloriosas[3] indesinenter celebrare victorias. isti sunt enim nobis[4] confessores illius nominis in quo nobis unicum salutis nostrae praesidium* Pater aeterne[5] posuisti et ut ad eius cognitionem possimus 305 accedere parvularum mentium fidem eorum et testificationibus instruis[6] et intercessionibus benignus attollis per.

Sc̄orum precibus Dn̄e confidentes quaesumus per ea quae sumpsimus aeterna remedia capiamus per.

Supplicem tibi populum Dn̄e tua munitione custodi nec difficulter quod pie quod iuste postulat consequatur cui sc̄orum tuorum merita suffragantur per.

XXVIII. **Item alia.**

Hostias tibi Dn̄e sc̄orum tuorum dicatas meritis benignus adsume et ad perpetuum nobis tribue provenire subsidium per.

Praesta nobis Dn̄e quaesumus universa peccata pariter atque pericula corporis et mentis evadere quos innumerabilium martyrum pia confessione circumdas per.

Sacrificium tibi Dn̄e laudis offerimus in venerabilium commemoratione sc̄orum. da quaesumus ut quod illis contulit gloriam nobis proficiat [ad][7] salutem per.

Vere dign̄. qui nos beatorum martyrum palmas in diebus quos suo sanguine signavere venerantes in tua exsultare[8] potentia in tuo Dn̄e tribuis[9] semper honore gaudere per.

Sumpsimus Dn̄e sc̄orum tuorum sollemnia celebrantes

* Acts iv. 12.

[1] *sint* or its equivalent (? *esse concede* cf. note) must be supplied.

[2] Mur. and Ball. *solemnitate*.

[3] MS. *gloriosas*? with unintelligible marks under *sa*.

[4] Edd. om. *nobis* here.

[5] MS. *aeternae*.

[6] MS. *instrues*.

[7] A nearly perpendicular narrow hole in the parchment has destroyed this word and several other letters in succeeding lines.

[8] MS. *exaltare*.

[9] MS. *tribues*.

caelestia sacramenta quorum suffragiis quaesumus largiaris ut quod temporaliter gerimus aeternis[1] gaudiis consequamur per.

XXVIIII. **Item alia.**

Apostolica nos muniat Dn̄e semper oratio ut iisdem suffragatoribus dirigatur ecclesia quibus principibus gloriatur per.

Sc̄orum tuorum†[2] miseris esto Dn̄e refugium singulare
306 quorum pro nobis et honore placeris et merito per.

Ad martyrum tuorum Dn̄e festa venientes cum muneribus nomini tuo dicatis occurrimus ut illis reverentiam deferentes nobis veniam consequamur per.

Vere dign̄. quoniam tu es gloriosus in sanctis* quibus et in persecutione tolerantiam tribuis[3] et in passione victoriam contulisti per.

Memento Dn̄e quaesumus condicionis humanae ut sc̄i tui pro nobis et clementiam tuam semper exorent et incessabiliter audiantur per.

XXX. **Item alia.**

Protege nos Dn̄e tuorum deprecatione (iustorum)[4] sc̄orum ut quorum circumdamur suffragio foveamur auxiliis per.

Da nobis quaesumus Dn̄e semper haec tibi vota deferre quibus sc̄orum tuorum natalicia[5] celebrantes tuam gloriam praedicemus per.

Vere dign̄. quia sc̄orum tuorum sollemnia repetentes[6] quorum veneranda confessio et mirabilia tuae virtutis explevit et illis praemium caeleste quaesivit et nobis patrocinia praeparavit per.

Prosint nobis Dn̄e iustorum tuorum frequentia sollemnia quoniam quanto fragiliores sumus tanto tibi placentibus praesidiis indigemus per.

* Cf. Ps. lxvii. (= lxviii.) 35.

[1] MS. *It. alia* faint (by mistake) above *gerimus aeternis*.

[2] *intercessione* (or an equivalent) seems to have fallen out after *tuorum*.

[3] Either for *tribuisti* or else perhaps a variant for *contulisti*.

[4] MS. · *iustorum* · [5] Mur. and Ball. *natalia*. [6] ? *repetimus* as Edd.

XXXI. **Item alia.**

Peccatorum nostrorum Dn̄e multitudine praevalente ad[1] sc̄orum tuorum (Dn̄e)[2] annua festa recolimus singulare suffragium per eos tuam misericordiam deprecantes quorum nos voluisti patrociniis adiuvari per.

Offerentium tibi munera quaesumus Dn̄e ne delicta respicias sed intercessorum merita propitius intuere per.

Vere dign̄. te in tuorum glorificantes confessione sc̄orum qui mirabili dispensatione sapientiae tuae et illis beatitudinem 307
sempiternam et fragilitati nostrae congrua praeparasti subsidia ut quos ad te placandum praevideris[3] dignos eorum qui tibi placuerunt dignis precibus propitiatus intenderis[3] unde supplices imploramus ut sicut illos manet aeterna felicitas sic pro nobis eorum deprecatio continuata non desit per.

Peccavimus tibi omp̄ et misericors Ds̄ remedium non habemus nisi miserearis nobis tuorum deprecatione sc̄orum per.

XXXII. **Item alia.**

Da nobis omp̄ et misericors Ds̄ ut sc̄orum tuorum natalicia celebrantes quorum praedicamus triumphos eorum fidem veraciter imitemur per.

Offerimus Dn̄e munera tuorum tibi sollemnitatibus grata sc̄orum tuam clementiam deprecantes ut quod ad illorum gloriam nobis prosit ad veniam per.

Vere dign̄. quoniam[4] martyrum beatorum pro confessione tui nominis venerabilis sanguis effusus sicut tua mirabilia manifestat qui perficis in infirmitate virtutem*, ita nostris et studiis dat profectum et fragilitatibus praestat auxilium per.

XXXIII. **Item alia.**

Sc̄is intervenientibus Dn̄e tibi servitus nostra complaceat et obsequia munerum fiant praesidia devotorum per.

* 2 Cor. xii. 9.

[1] Mur. and Ball. om. *ad* here, but by retaining it (=at the time of) we remove the difficulty of construction; *sing. suffr.* is object after *recolimus*, and *tuam miseric.* after *deprecantes*, though Bianch., who retains the *ad*, does not see this.

[2] *Dn̄e* redundant.

[3] There seems no reason for changing these to *praevideres* and *intenderes* with the editors.

[4] MS. *quorum*.

Aspice nos Dñe precibus exoratus venerandi martyris Gregori tua miseratione concedens ut sicut nobis eius passio contulit hodiernum in tua virtute conventum (laetitiam)[1] ita suffragetur et meritum per.

Fiat Dñe quaesumus hostia sacranda placabilis pretiosi cele-
308 britate martyrii quae et corda[2] nostra purificet et tuorum tibi vota conciliet.

Vere digñ. propensius exorantes ut sicut infirmitati nostrae praescius contulisti subsidia copiosa iustorum ita nobis eorum tribuas intercessione refoveri per.

Exaudi nos Dñe clamantes ad te et quos non deseris sacramentis necessariis attolle praesidiis per.

In Dedicatione[3].

XXXIIII. **Item alia.**

Dš qui beati Petri apostoli dignitatem ubique facis esse gloriosam praesta quaesumus ut et doctrina semper ipsius foveamur et meritis per.

Suscipe Dñe quaesumus hostias quas maiestati tuae in honore beati apostoli Petri cui haec est basilica sacrata deferimus et eius precibus nos tuere per.

Vere digñ. qui ut in omni loco dominationis tuae* beati Petri apostoli magnifices[4] potestatem non solum ubi venerabiles eius reliquiae conquiescunt sed ubicunque pretiosa reverentia fuerit invocata tribuis[5] esse praesentem ut[6] nunc etiam perseverare demonstres quod in omnem terram sonus eius exeat et toto orbe salutaria verba decurrant† per.

Benedicimus Dñe misericordias tuas qui nos incessabiliter beati apostoli tui Petri sinis commemoratione foveri suppliciter exorantes ut cuius sollemnia gerimus patrocinia sentiamus per.

* Ps. cii. (=ciii.) 22. † Ps. xviii. (=xix.) 4.

[1] *laetitiam* is apparently a variant for *conventum*: the MS. reading is *lae|tiam*, the letters *ti* being added in the margin by a recent hand.

[2] MS. *peccata* in text and *corda* in margin, but *peccata* is the reading of Gel. (678 Mur.) and *pectora* of Amb. (375 Pam.).

[3] These words are in red ink in the margin.

[4] MS. *magnificis*. [5] MS. *tribues*.

[6] Bianch. considers this *ut* redundant: Mur. and Ball. om. it.

XXXV. **Item alia.**

Si vis potens es mundare* Dn̄e et quam vox iniquitatis nostrae non obtinet tuorum nobis precibus veniam donare sc̄orum per.

Supplices Dn̄e te rogamus ut quamvis[1] offensiones nostrae 309
impediant recordatione tamen martyrum tuorum munus nostrum non sit ingratum per.

Vere dign̄. prostrato corde poscentes ut quamvis tanta sint nostra facinora quibus etiam cum innumerabilibus[2] sc̄orum suffragiis laboremus tu tamen immensa pietate concedas ne scelera magis nostra praevaleant quam satisfactio pro nobis copiosa iustorum per.

Praesta Dn̄e quaesumus ut quam immensis erroribus aggravati fiduciam conscientiae non habemus martyrum tuorum nobis supplicatio beata subveniat per.

XXXVI. **Item alia.**

Prosint meritis†[3] Dn̄e patrocinia multiplicata sc̄orum et iniustitias nostras tot oratio beatorum pro nobis fusa dissolvat per.

Ne quaesumus Dn̄e pro nostris excessibus munera delata despicias sed pro tuorum intercessione sc̄orum potius ad indulgentiam convertere supplicibus per.

Vere dign̄. tu etenim Dn̄e discernis populum tuum et†[4] ad martyrum festa multitudo conveniat qui in tuorum vere fidelium sint parte cognoscis; atque ideo in nulla remaneat diaboli portione qui in sc̄orum cupit[5] sorte numerari per.

Annue quaesumus Dn̄e sacris martyribus tuis ut opem nobis suae deprecationis impendant et iram tuam quam[6] nostris pravitatibus meruimus evadamus per.

XXXVII. **Item alia.**

Non obruamur Dn̄e quaesumus immensis molibus peccatorum
qui ubique sc̄is tuis (Dn̄e)[7] deprecantibus exoramus ut malis 310

* S. Luke v. 12.

[1] MS. *quam*^{vis}. [2] MS. *innumeribus*. [3] ? for *immeritis* or *miseris*.

[4] *cum* (or its equivalent) seems to have fallen out here.

[5] MS. *cupis*. This preface as a whole is unsatisfactorily put together.

[6] MS. *qua*^{m}. [7] *Dne* redundant.

nostris offensus praesentes hostias non repellas sed tibi nos placitos sacramenti virtute perficias per.

Vere dign̄. donari nobis suppliciter exorantes ut sicut sc̄i tui mundum in tua virtute vicerunt * ita nos a mundanis erroribus postulent expediri per.

Quia nostrae voces Dn̄e non merentur audiri sc̄orum tuorum interventio quaesumus sit accepta (fiat grata[1]) pro nobis per.

XXXVIII. **Item alia.**

Preces nostras Dn̄e propitiatus admitte et ut digne tuis famulemur altaribus, sc̄orum tuorum nos intercessione custodi per.

Tribue nos Dn̄e quaesumus donis tuis libera mente servire ut purificante nos gratia tua iisdem quibus famulamur mysteriis emundemur[2] per.

Vere dign̄. tibi etenim Dn̄e[3] sacra festivitas agitur tibi dies sacrata celebratur quam beatorum martyrum tuorum sanguis in veritatis tuae testificatione profusus magnifico nominis tui honore signavit per.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui fragilitati nostrae consulens adsidua[4] nos sc̄orum celebritate solaris da nobis sub patronis talibus constitutis et perpetua securitate muniri et salutari gaudere profectu per.

Grata tibi munera nostra sint Dn̄e quae et tuis sunt instituta praeceptis et sc̄orum tuorum festivitas gloriosa commendat per.

Vere dign̄. tuas enim Dn̄e virtutes tuasque victorias admiramur quotiens in ecclesia tua horum dierum sollemnia celebramus quos insignes confessorum tuorum et martyrum palmae ad perennem memoriam sc̄amque laetitiam fidelibus populis sacraverunt per.

Quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut divina mysteria quae in
311 tuorum commemoratione sc̄orum frequentamus actu subsequamur et sensu per.

* S. John xvi. 33.

[1] MS. *·fiat grata.*

[2] Mur. and Ball. *emendemur.* [3] MS. *Sacra.* (*Dne* written above)

[4] In the MS. the first *d* looks as if a *p* or *f* was first intended.

Adesto Dn̄e populo tuo cum sc̄orum patrocinio supplicanti ut quod propria fiducia non praesumit suffragantium meritis consequatur per.

XXXVIIII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui nos idoneos non esse perpendis ad maiestatem tuam sicut dignum est exorandam da sc̄os martyres tuos pro nostris supplicare peccatis quos digne possis audire per.

Adiuva nos Dn̄e tuorum prece sc̄orum ut quorum festa gerimus sentiamus auxilium per.

Oblationem familiae tuae Dn̄e sc̄orum martyrum praesidia deputata commendent et ut tibi grata sint placentium tibi supplicationibus offerantur per.

Vere dign̄. qui non solum debitum mortis antiquae[1] quo idem non tenebatur exsolvens pro debitoribus[2] repensavit sed martyribus suis contulit ut quod humana substantia contra voluntatem sui Creatoris agendo contraxerat et praefixa lege fuerat solutura dum pro testimonio Creatoris sponte susciperent fieret eis de reatu iustitia et poena transiret ad gloriam per.

XL. **Item alia.**

Sint tibi placita Dn̄e populi tui votiva sacrificia et quod fragilitas nostra non impetrat eorum supplicatio pro quorum gloria deferuntur obtineat per.

Dicata nomini tuo munera Dn̄e sc̄orum tuorum pro nobis satisfactio prosequatur ut offensae nostrae per eos qui in conspectu tuo digni sunt relaxentur per.

Vere dign̄. qui ad maiorem triumphum de humani generis hoste capiendum praeter illam gloriam singularem qua ineffa-
bilibus modis Dn̄i virtute prostratus est ut etiam a sc̄is martyri- 312
bus superaretur effecit atque in membris quoque suis victoria sequeretur quae praecessit in capite per.

XLI. **Item alia.**

Exaudi Dn̄e preces nostras et ut digna sint munera quae oculis tuae maiestatis offerimus subsidium nobis tuorum concede sc̄orum per.

[1] MS. *antique*. [2] MS. *devitoribus*, and so elsewhere.

Vere dign̄. tui enim operis Dn̄e tuaeque virtutis est ut inimicus humanae substantiae non tantum †[1]Filium tuum Dn̄um nostrum sed etiam per sc̄os martyres[2] tuos debitrici[3] suae quondam naturae redderetur obnoxius et subditae sibi subderetur et ideo cum angelis &c.

XLII. **Item alia.**

Quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ne aput iustitiam tuam peccata nostra nos adgravent quam tuae pietatis invicta miseratio†[4] nec nos quamlibet innumeris gravari patiaris erroribus quos tantis voluisti sc̄orum tuorum suffragiis adiuvari per.

Respice propitius Dn̄e super haec munera quae et pro sc̄orum tuorum commemoratione deferimus et pro nostris offensionibus immolamus per.

Vere dign̄. pugnavit enim in beatis martyribus tuis contra profanitatem mundi tuae fidei gloriosa confessio, contra irrationabilem saevitiam persequentum sapiens sc̄aque patientia, contra illecebras temporales spes coelestium †promissio†[5] praemiorum, contra vitae praesentis affectum venturae salutis aeternitas; et in omnibus frementis machinamenta diaboli dextera tua in eis dimicante[6] vicerunt per.

XLIII. **Item alia.**

Oblationes nostras quaesumus Dn̄e tua tibi dignatione fac
313 placitas quia nihil in nobis quod placare te possit nisi deprecantibus sc̄is tua nos[7] propitiatione praevenias per.

Vere dign̄. venerabilium martyrum praeconia recolentes quoniam tui operis Dn̄e tuaeque virtutis est ut innumerae[8] sc̄orum tuorum multitudini non solum credere in Filium tuum sed etiam pro eo pati posse donatum est ut quos iustificabat fides, glorificaret et finis[9] per.

[1] *per* must have slipped out before *Filium* in MS.

[2] MS. *martyrestyres*. [3] MS. *devitrici*.

[4] The MS. has a full stop after *miseratio*, but some verb seems to have fallen out such as *superavit:* the next clause, if correct, must be translated "nor suffer us to be weighed down with our errors, numberless though they are &c."

[5] *promissio* seems a variant for *spes*. [6] MS. *demicante*.

[7] MS. *nos nos*. [8] MS. *innumeris*. [9] MS. *fines*.

Et nataliciis sc̄orum Dn̄e et sacramenti munere vegetati quaesumus ut bonis quibus per tuam gratiam nunc fovemur perfruamur aeternis per.

Adsit Dn̄e quaesumus propitiatio tua populo supplicanti ut et[1] quod te inspirante fideliter[2] expetit tua celeri largitate percipiat per.

MENSE MAIO

VIIII. PRECES IN ASCENSA DN̄I.

Adesto Dn̄e supplicationibus nostris ut sicut humani generis Salvatorem consedere tecum in tua maiestate confidimus ita usque ad consummationem saeculi manere nobiscum quemadmodum es pollicitus[*] sentiamus per.

Omp̄ semp̄ Ds̄ tribue nobis munere festivitatis hodiernae ut illuc filiorum tuorum dirigatur intentio quo in tuo Unigenito tecum est nostra substantia per.

Exaudi nos misericors Ds̄ et da mentibus nostris quo Redemptor noster conscendit attolli ut secundo Mediatoris adventu manifesto munere capiamus quod nunc audemus sperare promissum per.

Praesta nobis omp̄ et misericors Ds̄ ut quae visibilibus mysteriis celebrando suscepimus invisibili consequamur effectu per.

Da nobis Dn̄e non terrena sapere sed amare caelestia et inter praetereuntia constitutos iam nunc inhaerere mansuris per.

Exaudi nos Ds̄ salutaris noster ut[3] per haec sacrosancta 314
mysteria (commercia)[4] in totius ecclesiae confidimus corpore faciendum quod eius praecessit in capite per eundem Ih̄m Xr̄m Dn̄m nostrum.

I.

Vere dign̄. qui post resurrectionem saeculis omnibus gloriosam discipulis suis visu conspicuus tactuque[5] palpabilis usque in quad-

* S. Matt. xxviii. 20.

[1] Mur. and Ball. om. *et*, following Bianch.'s marginal suggestion.

[2] The MS. exhibits *fideliter* written 1ma *manu* over some other word.

[3] Mur. and Ball. *quia*, following Bianch.'s marginal suggestion.

[4] MS. ·*commercia*·

[5] MS. *tantoque*.

ragesimum diem manifestus adparuit ipsisque cernentibus est elevatus in caelum in id proficientibus per has moras ecclesiae primitivis ut et certius fieret[1] quod credidissent et plenius discerent quod docerent per.

II.

Vere dign̄. iusta enim nobis exsultatione laetandum est inter gaudia festivitatis hodiernae quia in caelos ascensio Mediatoris Dei et hominum hominis Ih̄u Xr̄i* a nostra non est humilitate discessio dum et in ea gloria quam tecum semper habuit† et in ea natura est quam suam[2] fecit ex nobis ac si homo dignatus existere est ut et[3] nos divinitatis suae tribueret esse participes propterea &c.

III.

Vere dign̄. quia mirantibus angelis angelorumque principibus Rex gloriae Dn̄usque virtutum resurrectionis beatae primitias throno tuae maiestatis oblatas[4] in tua secum dextera conlocavit et ideo &c.

Communicantes et diem sacratissimum celebrantes ascensionis in caelum Dn̄i nostri Ih̄u Xr̄i sed et memoriam venerantes &c.

IIII. **Item alia.**

315 Vere dign̄. teque suppliciter exorare ut mentibus nostris tua inspiratione concedas quo Redemptor noster conscendit attolli ut secundo Mediatoris adventu manifesto munere capiamus quod nunc audemus sperare promissum per hunc eumdem Ih̄m Xr̄m Dn̄um nostrum per quem te laudant angeli &c.

Praesta quaesumus omp̄ Ds̄ ut nostrae mentis intentio quo sollemnitatis hodiernae gloriosus Auctor ingressus est semper intendat et quo fide pergit conversatione perveniat per.

* 1 Tim. ii. 5.
† S. John xvii. 5.
[1] MS. *fierent*.
[2] MS. *sua*.
[3] Mur. and Ball. omit *et*.
[4] MS. *oblatus*.

V. Item alia.

Exaltationem[1] nostrae condicionis humanae substantiae[2] respice Ds̄ ut tua dignatione mundati sacramentis magnae pietatis* aptemur per.

Vere dign̄. ut sensibus nostris dignanter infundas ne terrenis affectionibus inhaerendo oculos ad caelestia non levemus ne infimis[3] voluptatibus occupati mentes non valeamus attollere quo Salvator noster ascendit ne diabolica sectando vestigia a Xr̄i consortio recedamus quia[4] nemo potest summi verique[5] Regis celsitudine delectari nisi qui pestifera †destructa†[6] subversa | tyranni iura calcarit per. V. ends here.

VI. Item alia.

Da quaesumus omp̄ Ds̄ illo[7] subsequi tuorum membra fidelium quo Caput nostrum Principiumque praecessit per.

Vere dign̄. in hac die qua Ih̄s Xr̄s Filius tuus Dn̄s noster Divini consummato fine mysterii dispositionis antiquae[8] munus explevit[9] ut scilicet et diabolum caelestis operis inimicum per hominem quem subiugarat elideret et humanam reduceret ad 316
superna dona substantiam[10] per.

Tribue quaesumus Dn̄e ut illuc tendat Christianae nostrae devotionis adfectus[11] quo tecum est nostra substantia per.

Communicantes et diem sacratissimum celebrantes quo Dn̄s noster unigenitus Filius tuus unitum sibi hominem nostrae substantiae in gloriae tuae dextera collocavit sed et memoriam &c.

* 1 Tim. iii. 16.

[1] MS. *exultatione*.

[2] ? *hum. subst.* a variant for *nostr. condic.* but see Amb. (374 Pam.).

[3] MS. *infimi*.

[4] MS. *qua*. [5] MS. *virique*.

[6] MS. ·*destructa*· but Amb. (376 Pam.) reads *destructa subversaque*.

[7] So MS.; editors needlessly alter to *illuc*. [8] MS. *antique*.

[9] So MS. Mur. and Ball. *explicuit* following Bianch., who must have misread the MS., for he suggests *explevit* in margin.

[10] MS. *substantiae* (*dona* written above).

[11] MS. *adfectus* (*f* written above). The *f* above *d* is wrong-shaped and recent: the *d* has a point in its midst.

X. ORATIONES PRIDIE PENTECOSTEN[1].

Dš qui si velis[2] reddere quod meremur prius deficimus quam merita supplicia perferamus quaesumus absolve nostros placatus errores et ut possimus ad tua praecepta converti copiosa propitiatione nos praeveni per.

Clemens omp̄ et misericors Dš duritiam nostri cordis averte qua nec[3] verbera multiplicata metuimus nec tantis mysteriis collata dona sentimus et tua nobis inspiratione concede ut et delictis veniam postulemus et gratias pro nostra salvatione reddamus per.

Dñe Dš noster cuius est prima causa miserendi qua nomen tuum timeamus et amemus cordibus nostris miseratus infunde ut quae tibi non placent refutantes sincera tibi voluntate subdamur per.

Parce Dñe parce peccantibus et ut ad propitiationem tuam possimus accedere Sp̄m nobis tribue corrigendi per.

Item alia.

Omp̄ semp̄ Dš qui pascale sacramentum quinquaginta dierum voluisti mysterio contineri praesta ut gentium facta dis-
317 persio divisione linguarum* ad unam confessionem tui nominis coelesti munere congregetur per.

Supplices tuam Dñe clementiam deprecamur ut qui praevenis semper mala merita nostra miserendo tibi placita †fieri†[4] piis actibus et ieiuniis salubribus expiando per.

Praesta quaesumus omp̄ Dš ut dignitas condicionis humanae per immoderantiam sauciata medicinalis[5] parcimoniae studiis[6] reformetur per.

Annue misericors Dš ut qui Divina praecepta violando paradisi felicitate decidimus ad aeternae beatitudinis redeamus accessum per tuorum custodiam mandatorum per.

Adesto Dñe fidelibus tuis adesto supplicibus et terrestribus non deseras adiumentis quos caelestium rerum facis esse participes per.

* Cf. Gen. xi. 1—9.

[1] MS. *Penticosten.* [2] MS. *vellis.* [3] Mur. and Ball. *nos.*

[4] MS. *piis* (*fieri* written above). ? *facias* is meant, or perhaps *sinas* (or equivalent) has fallen out.

[5] MS. *medicinali.* [6] So MS., Editors *studio.*

Sacri nos Dñe muneris operatio mundet et foveat, renovet[1] et donis societ sempiternis per.

Vere digñ. qui ut ad id quod facta est reparetur humana condicio in uno eodemque Homine[2] suum cuique convenienter attribuis. corpus alitur[3] escis anima ieiuniis saginatur; nisi competentibus sustentata cibis[4] membra non serviunt[5], absque continentia non viget mentis imperium. in qua diversitate substantiae sic tuo moderamine nos gubernas ut quia sine his non potest constare quibus refovetur alterutrum hac[6] temperie sumi praecipias qua utrumque vegetetur ac simul alimonia carni non desit unde subsistat et adsit observantia unde mens polleat per.

Sacris caelestibus Dñe vitia nostra purgentur †et†[7] ut muneribus tuis possimus semper aptari per.

Supplicem tibi Dñe plebem placatus intende et in tua misericordia confidentem clementia largiore comitare ut quia sine te non potest omnino consistere tuis beneficiis temporalibus guber- 318
netur ut proficiat ad aeterna per.

IN PENTECOSTEN ASCENDENTIBUS A FONTE.

I.

Praesta nobis ineffabilis et misericors Ds̄ ut adoptio quam in id ipsum sc̄us Sp̄s advocavit[8] nihil in dilectione terrenum nihil habeat in confessione diversum per.

Propitius Dñe quaesumus haec dona sanctifica et hostiae spiritalis oblatione suscepta nosmet ipsos tibi perfice munus aeternum per.

Vere digñ. qui ascendit super omnes caelos* sedensque ad dexteram tuam promissum Sp̄m sc̄um in filios adoptionis effudit unde laetantes inter altaria tua Dñe virtutum hostias tibi laudis offerimus et caetera.

Hanc igitur oblationem quam tibi offerimus pro his quos ex aqua et Sp̄u sc̄o‡ regenerare dignatus es tribuens eis remissio-

* Eph. iv. 10. ‡ S. John iii. 5.

[1] The Editors consider *renovet* a variant, but needlessly: *renovet et societ* balance *mundet et foveat*; the exact meaning of *societ* seems doubtful.

[2] MS. *hominem*. [3] MS. *alitus*. [4] MS. *ciuis*.

[5] MS. *serviont*. [6] MS. *ac*.

[7] Edd. om. *et*, and properly.

[8] The last three letters of *advocavit* are indistinct, being written over an erasure.

nem omnium peccatorum quaesumus placatus accipias eorumque nomina adscribi iubeas in libro viventium* per.

Communicantes et diem Pentecosten sacratissimum celebrantes quo Sp̄s Sc̄us apostolos plebemque credentium praesentia suae maiestatis implevit sed et memoriam venerantes &c.

Benedic Dn̄e et has tuas creaturas fontis mellis et lactis et pota famulos tuos ex hoc fonte aquae vitae perennis qui est Sp̄s veritatis‡ et enutri eos de hoc lacte et melle quemadmodum patribus nostris Abraham Isaac et Jacob†[1] introducere te eos in terram promissionis terram fluentem melle et lacte§. coniunge ergo famulos tuos Dn̄e Spiritui sc̄o sicut coniunctum est
319 hoc mel et lac quo caelestis terrenaeque substantiae significatur unitio in Xr̄o Ihū Dn̄o nostro per quem haec omnia &c.

II. **Item alia.**

Da nobis quaesumus Dn̄e per gratiam Sp̄us sc̄i novam[2] tui Paracliti spiritalis observantiae disciplinam ut mentes nostrae sacro purgatae ieiunio cunctis reddantur eius muneribus aptiores per.

IN IEIUNIO QUARTI MENSIS.

Concede nobis Dn̄e praesidia militiae[3] Christianae sc̄is incoare ieiuniis ut contra spiritales nequitias pugnaturi[4] continentiae muniamur auxiliis per.

Ds̄ cuius mysteriis mundamur et pascimur praesta ut eadem sic temporaliter celebremus ut nobis experiamur aeterna per.

PRAESUMPTIO ET REPARATIO PRIMI HOMINIS.

Vere dign̄. qui post illud[5] ineffabiliter institutum divinae humanaeque naturae consortium Sponsi filios usque ad eius abscessum non posse ieiunare praemonuit‖ ne rudes animos parvulorum supernis eruditionibus imbuendos oneraret[6] austerioribus disciplinis sed proficientibus exercitia maiora servaret quibus uberiore dono Sp̄us sc̄i sufficienter instructis ieiunii subsequentis primitias dedicavit ut quia post creationem primi

* Ps. lxviii. (=lxix.) 28. ‡ S. John xiv. 17, &c.
§ Exod. xxxiii. 3. ‖ S. Matt. ix. 15.

[1] Some word like *promisisti* has fallen out. The punctuation of this benediction is curious: there are points after *lactis*, *veritatis*, *promissionis* and *lacte*.

[2] MS. *nova*. [3] MS. *mili*[ti]*ae*. [4] MS. *pugnatori*.
[5] MS. *illut*. [6] MS. *honeraret*.

hominis initium peccati concupiscentia[1] ministrarat post reparationem generis humani continentia fieret origo virtutum per.

Om̄n sem̄p Ds̄ qui pascalis sollemnitatis arcanum hodierni mysterii plenitudine perfecisti da quaesumus ut filii tuae adoptionis effecti quam Dn̄us noster Ih̄s Xr̄s ad te veniens dereliquit*[2] 320 mereantur †et†[3] pacem per.

Da quaesumus ecclesiae tuae misericors Ds̄ ut sc̄o Sp̄u congregata hostili nullatenus incursione turbetur per.

Hostias populi tui quaesumus Dn̄e miseratus intende et ut tibi reddantur acceptae conscientias nostras sc̄i Sp̄us salutaris adventus emundet per.

Vere dign̄. in die sollemnitatis hodiernae quo humanam de varia superstitione substantiam sp̄u verae perficis religionis unitam per.

Adesto Dn̄e quaesumus populo tuo et quem mysteriis coelestibus imbuisti ab hostium furore defende per.

XI. IN DOMINICUM PENTECOSTEN.

Adesto Dn̄e precibus nostris ut adoptio quam in id ipsum scūs Sp̄s advocavit nihil in dilectione terrenum nihil habeat in confessione diversum per.

Propitius Dn̄e quaesumus haec dona sanctifica ut hostiae spiritalis oblatione suscepta nosmet ipsos tibi perfice munus aeternum per.

Vere dign̄. haec tibi nostra confessio Pater gloriae semper accepta sit de cordibus filiorum promissionis emissa quia nihil sublimius collatum ecclesiae tuae probamus exordiis quam ut evangelii tui praeconia linguis omnium credentium ora loquerentur; ut et illa sententia quam superbae quondam turris exstructio meruit‡ solveretur et vocum varietas aedificationi ecclesiasticae non difficultatem faceret sed augeret potius unitatem per.

* S. John xiv. 27. ‡ Gen. xi. 1—9.

[1] MS. *concupiscentiam̈*.

[2] MS. *dereliquid*.

[3] The *et* as Bianch. suggests seems superfluous unless some other word has fallen out before it, which is in this case not likely, because the quotation only requires *pacem*.

II.

CONTRA INIMICOS CATHOLICAE PROFESSIONIS.

Exaudi Dn̄e preces nostras et sicut profanas mundi caligines
321 sc̄i Sp̄us luce evacuasti sic hostes[1] Romani nominis et inimicos catholicae professionis expugna per.

CONTRA IMPETITORES.

Ds̄ qui vastatoris antiqui perfidiam virtute Filii tui et sc̄i Sp̄us destruendo dedisti nobis de captivitate victoriam concede quaesumus ut qui nos impetere moliuntur potentiae tuae dextera conterantur per.

Accipe quaesumus Dn̄e munus oblatum et dignanter operare ut quod mysteriis agimus piis effectibus celebremus per.

Vere dign̄. clementiam tuam suppliciter exorantes ut sicut nobis aeternae securitatis aditum passione Dn̄i Ih̄u Xr̄i et sc̄i Sp̄us illuminatione reserasti sic etiam tranquillitatem vitae praesentis indulgeas[2] per quam tanti doni particeps devotio quieta proficiat et neglegentia et error[3] illatus ad fidei transferatur augmentum per.

III. **Item alia.**

Purificet nos quaesumus Dn̄e muneris praesentis oblatio ut dignos sacra participatione perficiat per.

PRE̅C̅E · S̅F̅[4].

Mentes nostras quaesumus Dn̄e sc̄us Sp̄s Divinis praeparet sacramentis quia ipse est omnium remissio peccatorum* per.

Communicantes et diem sacratissimum Pentecosten celebrantes quo apostoli apostolorumque discipuli omnium charismatum spiritalia dona sumpserunt sed et memoriam venerantes &c.

Adsit nobis Dn̄e quaesumus virtus Sp̄us sc̄i qui[5] et corda nostra clementer expurget et ab omnibus tueatur inimicis per.

322 XII. IN IEIUNIO MENSIS QUARTI.

Adesto Dn̄e supplicibus tuis ut hoc sollemne ieiunium quod animis corporibusque curandis salubriter institutum est devoto servitio celebremus per.

* Cf. 1 John ii. 2; Acts x. 43.

[1] MS. *ostes*. An *h* added in margin by late hand.
[2] MS. *indulges*.
[3] The emendation *terror* of Mur. and Ball. is quite unnecessary.
[4] MS. PRAE̅C̅E · S̅F̅ (meaning doubtful).
[5] Mur. and Ball. *quae*.

Praesta Dn̄e Ds̄ noster ut contra omnes fremitus[1] impiorum mentis puritate vincamus et qui nos in sua confidentes virtute moliuntur affligere a nobis ieiunantibus subiugentur per.

Offerimus tibi Dn̄e quae dicanda tuo nomine tu[2] dedisti, suppliciter exorantes ut sicut eadem nobis efficis sacramentum ita fieri tribuas remedium sempiternum per.

Vere dign̄. post illos enim laetitiae dies quos in honorem Dn̄i a mortuis resurgentis et in coelos ascendentis exigimus[3] postque perceptum sc̄i Sp̄us donum necessarie[4] nobis haec ieiunia sc̄a provisa sunt ut pura conversatione viventibus quae Divinitus ecclesiae sunt collata permaneant per.

Refecti participatione muneris sacri quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut cuius exsequimur cultum sentiamus effectum per.

Adesto Dn̄e populis tuis tua protectione fidentibus et tuae se dexterae suppliciter inclinantes perpetua defensione conserva[5]. percipiant quaesumus Dn̄e vitae praesentis auxilium et gratiam repperiant sempiternam per.

MENSE IUNIO 323

XIII. VIII KĀL IŪL N̄ SC̄I IOHANNIS BAPTISTAE.

Virtutum coelestium Ds̄ qui nos annua beati Iohannis Baptistae sollemnia frequentare concedis[6] praesta quaesumus ut et securis eadem mentibus celebremus et eorum[7] patrocinio promerente plene capiamus securitatis augmentum per.

Ad offerenda munera Dn̄e laeti concurrimus supplices implorantes ut †et[8]† venerando gloriam nuntiantis sumamus gratiam Nuntiati per.

Vere dign̄. exhibentes sollemne ieiunium quo[9] beati Iohannis Baptistae natalicia praevenimus[10] cuius genitor et[11] Verbi Dei nuntium dubitans nasciturum[12] vocis est privatus officio et eodem recepit nascente sermonem quique angelo promittente

[1] The *e* in *fremitus* is corrected from some other letter.

[2] Mur. and Ball. om. *tu*. [3] Edd. *exegimus*. [4] MS. *necessariae*.

[5] Edd. insert *per* &c. here and make a new prayer begin at *percipiant*, but the MS. has only a point between *conserva* and *percipiant*.

[6] MS. *concedes*. [7] ? *eius* as in Amb. (392 Pam.).

[8] *et* seems redundant. [9] MS. *quod*. [10] Mur. *celebramus*.

[11] Edd. read *eum* for *et*. [12] MS. *dubitans* ^{nas} *citurum*.

dum non credit obmutuit[1] magnifici praeconis exortu[2] et loquens factus est et propheta[3] materque pariter sterilis aevoque confecta[4] non solum puerperio fecunda processit sed etiam quo beatae Mariae fructum sedula voce (benedictione[5]) susciperet Sp̄u Divinitatis impleta est ipseque progenitus utpote viae coelestis assertor viam Dn̄o monuit praeparari seraque in (suprema[6]) parentum aetate concretus et editus procreandum novissimis temporibus humani generis[7] disseruit Redemptorem per.

Sc̄orum tuorum nos Dn̄e patrocinia collata non deserant quae fragilitatem nostram et precibus tueatur et meritis per.

Omp̄ et misericors Ds̄ qui beatum Baptistam Iohannem tua
324 providentia destinasti ut perfectam plebem Xr̄o Dn̄o praepararet da quaesumus ut familia tua huius intercessione praeconis et a peccatis omnibus exuatur et ad eum quem prophetavit inveniant[8] per.

II. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ da cordibus nostris illam tuarum[9] rectitudinem semitarum quam beati Baptistae Iohannis vox clamantis* edocuit per.

Tua Dn̄e muneribus altaria cumulamus[10] illius nativitatem honore debito celebrantes qui Salvatorem mundi et cecinit adfuturum et adesse monstravit per.

Vere dign̄. in die festivitatis hodiernae quo beatus ille Baptista[11] Iohannes[12] exortus est nondum terrena conspiciens coelestia iam revelans lucis aeternae praedicator priusquam lumen temporale sentiret testis veritatis antequam visus et ante propheta quam natus maternis visceribus latens et Unigenitum Dei praescia exultatione praenuntians Xr̄ique tui nondum genitus iam praecursor†. nec mirum si Filium tuum Dn̄e pro-

* S. Mark i. 3. † Cf. S. Luke i. 41.

1 MS. *ommutuit*. 2 MS. *exhortu*. 3 MS. *profeta*, and so usually.

4 Mur. and Ball. om. *confecta*.

5 *benedictione* seems to be a variant for *sedula voce*. 6 *suprema* seems to be a variant for *sera*. 7 Mur. and Ball. om. *humani generis*.

8 MS. *inveniat*: ? *veniant* or *ad* before *eum* redundant. Mur. *pervenire mereatur* from Greg. (100 Mur.).

9 MS. *tuorum*. 10 MS. *comulamus*. 11 MS. *beaptista*.

12 MS. *iohannis*.

creatus ostendit quem adhuc utero clausus[1] agnovit meritoque inter natos mulierum nullus inventus est similis* quia nulli hominum prorsus indultum est ut exsecutor Divinitatis exsisteret priusquam vitam humanae condicionis hauriret[2] satisque firmatum quam esset mirabilis Nuntiatus cuius tam insignis nuntius appareret convenienterque pro lavacri[3] ministerio quod gerebat detulit famulatum perfecti baptismatis mysterium consecranti et ad remissionem peccatorum mortalibus conferendam huic iure debitam reddidit servitutem quem mundi tollere dixerat venisse peccatum‡ unde cum angelis &c.

Beati Iohannis Baptistae nos Dñe praeclara comitetur oratio 325
et quem venturum esse praedixit poscat nobis favere placatum per.

Magnis mysteriis incitata plebs tua Dñe per viam salutis et pacis incidat[4] et beati praecursoris hortamenta sectando ad eum quem praedixit secura perveniat.

III. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui etiam in beati Iohannis generatione promenda confessione sacratae tibi plebis instituis[5] auge nobis fidei[6] pietatisque constantiam ut magis magisque fateamur excellentiam Nuntiati cum tanta sit gloria nuntiantis per.

Vota populi tui Dñe propitiatus intende et quorum nos tribuis sollemnia celebrare fac gaudere suffragiis per.

Vere dign̄. quoniam merito huic inter hominum filios nemo praelatus* quem ab exordio sui usque in finem tot honorum[7] insignibus tot charismatum splendoribus †consecrari†[8]; decebat enim ut ineffabile Dñi sacramentum quod prophetica voce praedixerat§ visibiliter etiam monstraturus caeteris eius nuntiis eminentior‖ appareret unde cum angelis &c.

Praesta quaesumus Dñe ut sicut de praeteritis ad nova sacramenta transimus ita vetustate deposita sanctificatis mentibus innovemur per.

* S. Matt. xi. 11. ‡ S. John i. 29.
§ Cf. S. Matt. xi. 9—11. ‖ Cf. Eccl. v. 7.

1 MS. *claus.* (s written above) 2 MS. *auriret.*
3 MS. *labacri.* 4 ? *incedat* as Mur. and Ball.
5 MS. *institues*? (the last *s* touched up). 6 MS. *fide.*
7 Edd. *bonorum.* 8 ? *consecrasti* as Edd., unless *dignatus es* (or its equivalent) has fallen out.

Benedic quaesumus Dn̄e plebem[1] tuam et sc̄orum tuorum deprecationibus confidentem tribue consequi quod sperare donasti per.

326 IIII. **Item alia.**

AD FONTEM.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui instituta legalia et sc̄orum praeconia prophetarum in diebus beati famuli tui Iohannis implesti praesta ut cessantibus significationum figuris ipsa sui manifestatione veritas eloquatur per.

Da quaesumus Dn̄e lumen intellegentiae parvulis tuis ut pro veteris gratia sacramenti praesentis sacrificii gratia †succedente†[2] sic gloriemur novis ut non abutamur antiquis per.

[4]Vere dign̄. quoniam plena sunt omnia saecula misericordia tua* quam recurrentibus data lege temporibus etiam in huius diei festivitate veneramur agnoscentes ad magnum pietatis tuae pertinuisse consilium ut sc̄us tuus Iohannes[3] cuius natalem ad nominis tui gloriam celebramus tot donis mirabilis nasceretur per.

Annue Dn̄e precibus nostris ut sicut de praeteritis ad nova sumus sacramenta translati ita vetustate deposita sanctificatis mentibus innovemur per.

V. **Item alia.**

Ds̄ qui praesentem diem honorabilem nobis in beati Iohannis nativitate fecisti da populis tuis spiritalium gratiam gaudiorum et omnium fidelium mentes dirige in viam salutis et pacis‡ per.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui tuis fidelibus contulisti ut ille quo inter natos mulierum nullus est maior§ oreretur et Unigeniti tui gloriosus praecursor existeret providentiae tuae munus exsequere †et†[5] ut quae manifestavit testificatio nuntii impleat praesentia Nuntiati per.

* Cf. Ps. cxviii. (=cxix.) 64; Dan. iii. 90.

‡ S. Luke i. 79. § S. Matt. xi. 11.

[1] MS. *pleuem*.

[2] MS. ?*succi|dente*: the *i* is at the end of the line, and like the abbreviation for *is* in *dispositionis* (cf. p. 11, n. 1).

[3] MS. *iohannis*.

[4] There is a marginal note in faint Greek characters here which is not easy to decipher. ΥΝ ΔῙ ΝΩΝΙΝΕ ΡΑΤΠΕΡΤ Κ·ΛΕΡΥΚȣC ΤΡȣΔȣC · ΙΛΠΥΝΩΝΥ. ?in Dei nomine Radbert clericus &c.

[5] Edd. om. *et*, which seems redundant.

Remotis obumbrationibus carnalium victimarum spiritalem tibi summe Pater hostiam supplici servitute deferimus quae miro ineffabilique mysterio et immolatur semper et eadem semper offertur pariterque et devotorum munus et remunerantis est praemium per[1]. | 327

vi. ends here.

Vere dign̄. in die festivitatis hodiernae qua beatus Iohannes exortus est qui vocem matris Dn̄i nondum editus[2] sensit et adhuc clausus utero ad adventum salutis humanae prophetica exsultatione gestivit qui et genitricis sterilitatem[3] conceptus abstersit et patris linguam natus absolvit solusque omnium prophetarum Redemptorem mundi quem praenuntiavit ostendit et ut sacrae purificationis effectum aquarum natura conciperet[4] sanctificandis Iordanis fluentis ipsum baptismatis lavit Auctorem unde cum angelis &c.

Coelestis doni benedictione percepta supplices te Ds̄ omp̄ deprecamur ut hoc idem nobis semper et sacramenti causa sit et salutis per.

Quos tuos efficis[5] Dn̄e tua pietate circumtege et fragilibus s̄corum omnium praetende subsidia ut ad promissiones tuas te inspirante currant te gubernante perveniant per.

XIIII. IN N̄ S̄CORUM[6] IOHANNIS ET PAULI.

I.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui nos idoneos non esse perpendis[7] ad maiestatem tuam sicut dignum est exorandam da scos martyres tuos pro nostris supplicare peccatis quos digne possis audire per.

Adiuva nos Dn̄e tuorum prece s̄corum ut quorum festa gerimus sentiamus[8] auxilium per.

Vere dign̄. qui non solum debitum mortis antiquae[9] quo idem non tenebatur exsolvens pro debitoribus repensavit sed martyribus suis contulit ut quod humana substantia contra voluntatem sui Creatoris agendo contraxerat et praefixa lege

[1] At the bottom of the page there is added this prayer in a cursive hand, *preces populi tui quaesumus dn̄e clementer adsume ut nos servos tuos custodias ab omni malo atque defendas,* which seems not to occur elsewhere.

[2] MS. *aeditus.* [3] MS. *sterelitatem.*

[4] MS. *conceperet.* [5] MS. *effices.* [6] MS. *SCO.* (*RUM* above)

[7] MS. *perpendes.* [8] MS. *sentiam.* (*us* above) [9] MS. *antique.*

fuerat solutura dum pro Creatoris testimonio sponte suscipiunt, fieret eis de reatu iustitia et poena transiret ad gloriam per.

II. **Item alia.**

Sint tibi placita Dn̄e populi tui votiva sacrificia et quod fragilitas nostra non impetrat sc̄orum supplicatio pro quorum gloria deferuntur obtineat per.

328 Dicata nomini tuo Dn̄e sc̄orum tuorum pro nobis satisfactio prosequatur ut offensae nostrae per eos qui tibi sunt placiti relaxentur per.

Vere dign̄ qui ad maiorem triumphum de humani†[1] hoste capiendum praeter illam gloriam singularem qua ipsius Dn̄i virtute prostratus est ut etiam a sc̄is martyribus superaretur effecit (et eadem victoria sequeretur in membris)[2] atque[3] in membris quoque suis victoria sequeretur quae praecessit in capite per.

III. **Item alia.**

Exaudi Dn̄e preces nostras et ut digna sint munera quae oculis tuae maiestatis offerimus subsidium nobis tuorum concede sc̄orum per.

Vere dign̄ tui enim operis Dn̄e tuaeque virtutis est ut inimicus humanae substantiae non tantum per Dn̄m Ih̄m Xr̄m Filium tuum sed etiam per sc̄os martyres tuos debitrici quondam naturae redderetur obnoxius et sibi subditae subderetur et ideo cum angelis, &c.

IIII. **Item alia[4].**

Adesto Dn̄e quaesumus ecclesiae tuae votis adesto muneribus et quod conscientia nostra non supplet sc̄orum tuorum intercessio compenset et meritum per.

Vere dign̄ quia mira sunt opera iustitiae tuae atque pietatis cum vel a te devians homo diabolicae subicitur potestati vel ad te per tuam gratiam remeans non solum ius infesti dominatoris

[1] MS. om. *generis*, which is found in April Missa XL.

[2] *et eadem—in membris* seems a variant for the succeeding clause, which is found also in April Missa XL.

[3] MS. *adque*.

[4] In MS. *item alia* is inserted out of its place over the words *sibi subditae* above.

evadit[1] sed in eum sicut probamus in sc̄is tuis accipit tua virtute dominatum per.

Sc̄i tui Dn̄e quaesumus tuam[2] misericordiam deprecentur ut sacramenta quae sumpsimus et praesentis vitae nobis remedia conferant et futurae per.

†Beatis martyribus supplicantibus Dn̄e fideles tuos propitiatus intende. tui sunt Dn̄e tibique subiecti benedictiones tuas te largiente percipiant quas humili indesinenter exspectant sed ut munera conlata custodiant pie iusteque sperata percipiant per†[3].

V. Item alia.

Quaesumus omp̄ Ds̄ ut nos geminata laetitia hodiernae festivitatis excipiat quae†[4] beatorum Iohannis et Pauli glorificatione procedit quos eadem fides et passio facit esse germanos per. 329

Hostias altaribus tuis Dn̄e placationis imponimus potentiam tuam in sc̄orum tuorum passionibus honorando et per eos nobis implorando veniam peccatorum per.

Vere dign̄ quamvis enim tuorum merita pretiosa iustorum quocumque fideliter[5] invocentur in tua sint virtute praesentia potenter tamen nobis clementi providentia contulisti ut non solum passionibus martyrum gloriosis urbis istius ambitum coronares sed etiam in ipsis visceribus civitatis sc̄i Iohannis et Pauli victricia membra reconderes ut interius exteriusque cernentibus et exemplum piae confessionis occurreret et magnificae[6] benedictionis non deesset auxilium per.

[1] In MS. *evadit* indistinct over an erasure.

[2] Mur. and Ball. om. *quaesumus tuam.*

[3] This prayer can hardly be correct as it stands. The Edd. divide it into two, thus (1) *Beatis—intende* followed immediately by *ut munera—percipiant;* (2) *qui* (for *tui*) *sunt Dn̄e tibi subiecti benedictiones tuas te largiente percipiant quas humili* (*devotione*) *indesinenter exspectant.* Bianch. tells us this arrangement was suggested to him by Franciscus Pastor *rerum liturgicarum consultissimus;* but a comparison of the last prayer in Missa XVII. for SS. Peter and Paul (p. 44 below) suggests merely the substitution of *adsequantur* for the first *percipiant,* and either the substitution of *humiliter et* for *humili* or the addition of *devotione* after it.

[4] Bianch. suggests the insertion of *de* here, which seems almost necessary.

[5] In MS. *fideliter* doubtful through an erasure.

[6] MS. *magnifice.*

VI. Item alia.

Honor martyrum beatorum deferre nos tibi munera Dñe fidenter hortatur quia per eos nobis credimus profutura per.

Vere digñ fulget enim vox illa piissima Dñi[1] Ihu Xri qua mundo subveniens clementer praedixit: "nisi granum tritici[2] "cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet si autem "mortuum fuerit multum fructum adferet."*[3] ex quo videmus uberem pullulasse toto terrarum orbe sationem[4] et de principali cruce prodiisse gloriosarum segetem[5] passionum quia pro impiis servis sanguinem suum Creator effundens ut pro immaculato Dño famuli peccatores certatim morerentur[6] effecit propterea &c.

VII. Item alia.

Propitius Dñe quaesumus oblationem[7] nostrae servitutis intende et ut sc̄orum tuorum precibus commendetur[8] indulge per.

330 Vere digñ cuius inspiratione succensi beati martyres ad passionis gloriam cucurrerunt non timentes qui corpus occiderent sed eum qui corpus animamque mittere poterat in gehennam† atque ideo illos persecutio saeva non perdidit sed beata confessio sublimavit per.

VIII. [Item alia.][9]

Oblata munera nomini tuo Dñe nostrae sc̄ificationi proficere tuorum precibus concede sc̄orum per.

Vere digñ quia tuae virtutis esse cognoscimus ut sc̄i tui secundum magnificam Dñi nostri Ihu Xri caelestemque doctrinam‡ sc̄as animas odiendo diligerent et non servando potius custodirent hanc[10] simul pietatis imitationem nobis et praesidium relinquentes per.

* S. John xii. 24. † S. Luke xii. 4, 5. ‡ S. John xii. 25.

1 Mur. and Ball. add *nostri*.
2 MS. *trittici*.
3 Edd. *adfert*.
4 MS. *sationum*.
5 MS. *segitem*.
6 MS. *moretur* (*n* written above).
7 MS. *oblatione*.
8 MS. *commentur* (*de* written above).
9 *Item alia* omitted here in MS.
10 MS. *hac*.

Da quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut sicut tuorum commemoratione sc̄orum temporali gratulamur officio ita perpetuo laetemur adspectu per.

Exsultet plebs tua Dn̄e placitorum tibi fulta praesidiis quibus et sc̄ificationem referat et subsidia propriae fragilitatis adquirat per.

XV. IN N̄ APOSTOLORUM PETRI ET PAULI.

Ds̄ qui hunc diem beatorum apostolorum Petri et Pauli martyrio consecrasti da ecclesiae[1] toto terrarum orbe diffusae eorum semper magisterio gubernari per quos sumpsit religionis exordium.

Munera plebis tuae Dn̄e quaesumus beatorum apostolorum fiant grata suffragiis ut pro quorum triumphis tuo nomini deferuntur ipsorum digna perficiantur et meritis per.

Vere dign̄ qui secundum promissionis tuae ineffabile constitutum apostolicae confessionis[2] superna dispensatione largiris 331
ut in veritatis tuae fundamine solidatae[3] nulla mortiferae falsitatis iura praevaleant* et quantalibet exsistat errantium multitudo illi sint redemptionis tuae filii et illis ecclesia toto numeretur qui ab electorum tuorum principali traditione non dissonant per.

XVI. CONIUNCTIO OBLATIONIS VIRGINUM SACRATARUM.

Hanc etiam oblationem Dn̄e tibi virginum sacratarum quarum ante sanctum altare[4] tuum oblata nomina recitantur quaesumus placatus accipias pro quibus maiestatem tuam supplices deprecamur ut propositum castitatis[5] quod te Auctore professae sunt te Protectore custodiant per.

II. **Item alia.**

Apostolorum tuorum precibus Dn̄e quaesumus plebis tuae dona sc̄ifica ut quae tibi tuo grata sunt instituto fiant gratiora patrocinio supplicantum per.

Vere dign̄ teque laudare mirabilem Deum in sc̄is tuis† in

* Cf. S. Matt. xvi. 18. † Ps. lxviii. 35.

[1] Mur. and Ball. insert *tuae* here.

[2] Bianch. suggests *confessioni*, which Mur. and Ball. adopt.

[3] Mur. and Ball. *solidata*. [4] MS. *altarem*. [5] MS. *castatis*.

quibus magnificatus es vehementer per ipsos Unigeniti sacrum corpus exornans et in ipsis ecclesiae tuae fundamenta constituens. quorum beatissimum Petrum gratiae tuae electionisque primitias in apostolicae dignitatis culmen adscitum ita ad confitendum te Deum vivum et Dn̄m nostrum Ih̄m Xr̄m secreta tui revelatione docuisti ut in cognoscenda Unigeniti tui gloria nullis carnis et sanguinis impediretur obstaculis*. pro qua magistra omnium credentium fide confessorem tuum caelorum clavibus praefecisti ut cui ad te per te fuerat accessus per ipsum ceteris ad regnum tuum pateret introitus. huic quoque beatum apostolum Paulum ad salutem gentium non impari
332 vocatione consocias quem magnis laboribus praeparatum gratia tua et mentem[1] mutavit et nomen†. huius igitur triumphi diem hodierna devotione celebrantes hostias tibi Dn̄e laudis offerimus cum angelis, &c.

III. **Item alia.**

Oblationes populi tui Dn̄e quaesumus apostolorum tuorum passio beata conciliet et quae nostris minus (non)[2] aptae[3] sunt meritis fiant tibi placitae tuorum deprecatione iustorum per.

Vere dign̄ qui ecclesiam tuam in tuis fidelibus ubique pollentem apostolicis facis constare doctrinis ut per quos initium Divinae cognitionis accepit per eos usque in finem saeculi capiat regni caelestis augmentum per.

IIII. **Item alia.**

Munus hoc Dn̄e quaesumus apostolica pro nobis interventio prosequatur ut quod tremente servitio nos vovemus oblatum[4] eorum nobis precibus efficias sacramentum per.

Vere dign̄ tu etenim tribuis[5] Dn̄e ut praedicationis apostolicae claritatem nulla iuris inferni subdola doctrina subvertat nulla praevaricatio veritatis obfuscet‡ per.

* S. Matt. xvi. 17. † Acts xiii. 9. ‡ Cf. S. Matt. xvi. 18.

[1] MS. *mente.* [2] Either *minus* or *non* is redundant. [3] MS. *apta.*

[4] Mur. and Ball. *per nos vovemus oblatum est* (taking *vovemus* as a variant for *oblatum est*), but MS. gives neither *per* nor *est*: cf. 1st prayer in Missa VIII. below.

[5] MS. *tribues.*

Perceptis Dñe sacramentis subdito corde rogamus et petimus ut intervenientibus beatis apostolis quae pro eorum celebrata sunt gloria nobis proficiant ad medelam per.

Gregem tuum Pastor bone* placatus intende et per apostolos tuos pervigili protectione custodi ut iisdem rectoribus gubernetur quos eidem contulisti (praefecisti)[1] operis tui vicarios esse pastores per.

V. Item alia. 333

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui ineffabili sacramento ius apostolici principatus in Romani nominis arce[2] posuisti unde se evangelica veritas per tota mundi regna diffunderet praesta ut quod in orbem terrarum eorum praedicatione manavit Christianae devotionis sequatur universitas per.

Praesta quaesumus ecclesiae tuae Dñe de tantis digne[3] gaudere principibus et illam sequi pia devotione doctrinam qua delectos[4] tibi[5] greges sacris mysteriis imbuerunt per.

Vere dign̄ quia non mundi reges et proceres non facundos aut divites sed abiectos et pauperes ineruditos atque ignobiles elegisti‡[6] quibus maiestatis tuae potentiam et coaeterni tibi Filii revelares[7] arcanum ut non possibilitatis humanae sed doni probaretur esse Divini †quamque universa praecipua viderentur in saeculo†[8] absque te Deo monstrarentur inania et quaelibet infima[9] per te docerentur esse sublimia cum tua[10] dispensante virtute[11] non de gloriosis humilia sed de humilibus gloriosa penderent et ille quondam Petrus piscator exiguus repente factus apostolus non potentibus subiaceret sed eos potius salubri rete

* Cf. S. John x. 11. ‡ 1 Cor. i. 26 &c.; James ii. 5.

1 MS. ·*praeficisti*·

h
2 MS. *arce*, the *h* in a modern hand. 3 MS. *dignae*.

4 In MS. the 1st *e* in *delectos* is altered to *i* by late hand.

5 The *tibi* is repeated once faintly at the end of the line, once strongly at beginning of next line.

6 MS. *eligisti*. 7 MS. *revelaris*.

8 Bianch. suggests either *cum quae universa praecipua videbantur in saeculo* or *quaeque praecipua videbantur* (om. *universa*) *in saeculo*. Mur. and Ball. *et quae praecipua videbantur* (om. *universa*). ?*quaeque universo pr. viderentur in saeculo*.

tu
9 Mur. and Ball. *inania*. 10 Mur. and Ball. *ita*. 11 MS. *virte*.

concluderet* nec cuiquam esset ambiguum in secreta beatitudine collocatum ius habere dimittendi delicta mortalium‡ cuius meritum cerneret toto orbe venerandum regnare post mortem. beatum quoque apostolum Paulum Dñe simili dignatione glorificas qui deiectus in terris levatur in caelum captus oculis corporalibus lucem vidit aeternam§ atque uno eodemque modo contumax tuus et vindictam sensit et gratiam tantaque felicior ultione particeps divinorum†[1] meruit esse post poenam per.

334 VI. **Item alia.**

Offerimus tibi Dñe (quaesumus)[2] preces et munera quae ut tuo sint digna conspectu[3] beatorum apostolorum tuorum precibus adiuvemur[4] per.

Vere dign̄ qui ecclesiam tuam in apostolica soliditate fundatam ab infernarum eruis[5] terrore portarum‖ ut in tua virtute consistens nulla recipiat consortia perfidorum per.

VII. **Item alia.**

Quae tuo nomini Dñe sunt dicata quaesumus ecclesiae tuae principum commendet oratio per.

Vere dign̄ qui ecclesiam tuam sempiterna pietate non deserens per apostolos tuos iugiter eam et erudis et protegis per.

VIII. **Item alia.**

Apostolica pro nobis interventio quaesumus Dñe prosequatur munus oblatum ut quod tremente servitio nos vovemus eius precibus efficiatur acceptum per.

Vere dign̄ tu enim tribuis Dñe ut praedicationis apostolicae claritatem nulla iuris inferni subdola doctrina commaculet nulla praevaricatio veritatis obfuscet per.

Celebratis Dñe quae pro apostolorum tuorum beata passione peregimus ipsorum quaesumus nobis fiant intercessione salutaria in quorum nataliciis sunt exsultanter impleta per.

* S. Luke v. 10. ‡ Cf. S. Matt. xvi. 19.
§ Cf. Acts ix. 1—8. ‖ S. Matt. xvi. 8.

[1] It seems probable that *gaudiorum* or equivalent has fallen out here.
[2] *quaesumus* seems superfluous, and out of place here: Mur. and Ball. insert it before *precibus* on the authority of Missa x. below.
[3] MS. ? *conspectui.* [4] MS. *adiubemur*, Edd. *adiuventur.* [5] MS. *erues.*

Audi Dñe populum tuum toto[1] tibi corde subiectum et tuitionem mentis et corporis eisdem[2] rogantibus scīs apostolis tuis praesta continuam[3] per.

VIIII. **Item alia.**

FE[4].

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui hunc diem beatorum apostolorum Petri et Pauli martyrio consecrasti da ecclesiae tuae toto terrarum orbe diffusae eorum semper moderamine gubernari per quos sumpsit religionis exordium per.

Suscipe Dñe munera plebis tuae pro beatorum apostolorum 335
triumphis oblata et quia nostris meritis non est digna fiducia placentium tibi precibus fiat grata devotio per.

Vere dign̄ quia tui est operis tuaeque virtutis ut beatorum apostolorum Petri et Pauli gloriosa confessio nec capiatur umquam falsis nec perturbetur adversis sed caelestis eruditio sicut per eos ab ipsa veritate suscepta posterisque mandata est ita iisdem suffragantibus intemerata perduret per.

X. **Item alia.**

Offerimus tibi Dñe preces et munera quae ut tuo sint digna conspectu beatorum apostolorum tuorum quaesumus precibus expientur per.

Vere dign̄ qui ineffabili sacramento ius apostolici principatus in Romani nominis arce posuisti unde se evangelica veritas per tota mundi regna diffunderet ut quod in orbem terrarum eorum praedicatione manasset Christianae devotionis sequeretur universitas salubrique compendio et hi qui ab illorum tramite deviassent haberentur externi et tantummodo filii veritatis existerent qui a principali nullatenus traditione discederent per.

XI. **Item alia.**

POST INFIRMITATEM[5].

Vere dign̄ qui nos ideo temporalibus salubriter flagellas incommodis quia aeternarum rerum non vis subire dispendium

[1] Mur. and Ball. om. *toto*.
[2] Mur. and Ball. *eidem*. Bianch. *esdem* (sic).
[3] MS. *continuum*.
[4] These letters are in red in the margin.
[5] MS. *infirmitate*.

et quoniam facilis est in securitate prolapsus[1] malis potius praesentibus castigatos ad Divina proficere quam mundana prosperitate permittis a sempiternae beatitudinis itinere deviare per quae providentiae tuae beneficia[2] cognoscentes apostolicis nos institutionibus erudiri diem gloriosae passionis eorum subdito corde veneramur per.

F Ē S̄P̄[3].

XII. **Item alia.**

Quaesumus Dñe Ds̄ noster quae in hoc altari proposita
336 oculis tuae maiestatis offerimus beatorum apostolorum tuorum supplicationibus propitiatus adsume per.

Vere digñ qui ecclesiam tuam in apostolica soliditate fundatam ab infernarum eruis[4] terrore portarum* ut in tua veritate consistens[5] nulla recipiat consortia perfidorum per.

Peractis sollemniter Dñe quae pro apostolorum tuorum beata celebravimus passione ipsorum quaesumus nobis fiant intercessione salutaria in quorum nataliciis sunt exsultanter impensa per.

Audi Dñe populum tuum tota tibi mente subiectum et apostolicam tuitionem supplici decerne propitiatus ut corpore et corde protectus quod pie credit adpetat quod iuste sperat obtineat per.

XIII. **Item alia.**

Munera quae deferimus Dñe benignus adsume†[6] quia nostris impediuntur offensis apostolorum tuorum precibus adiuventur per.

POST INFIRMITATEM[7].

Vere digñ nos enim temporalibus flagellas incommodis quia aeternarum rerum non vis subire dispendium meliusque est malis praesentibus castigatos ad Divina proficere quam prosperitate

* S. Matt. xvi. 18.

[1] MS. *prolabsus.*

[2] There seems no need for the emendation *beneficio*, especially as the same reading is found again in Missa XVII.

[3] Mur. om. these letters: Bianch. prints c̄ for ē.

[4] MS. *erues.*

[5] Bianch. *persistens.*

[6] *ut* seems to have been omitted here: cf. Sacr. Gall. (881 Mur.).

[7] MS. *infirmitate.*

mundana a beatitudinis sempiternae tramite deviare. inter quae praeceptis nos apostolicis pariterque cognoscimus praesidiis erudiri et idcirco horum sollemnia celebrantes hostias[1] tibi laudis offerimus per.

Caelestibus refecti sacramentis et gaudiis supplices Dñe te rogamus ut quorum gloriamur triumphis protegamur auxiliis per.

Gregem tuum Pater bone placatus intende et per beatos apostolos perpetua protectione custodi quos totius ecclesiae praestitisti Filii tui vicarios esse pastores per.

XIIII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ da populis tuis praecipuorum apostolorum natalem diem plena devotione venerari ut quorum doctrinis ad confessionem Deitatis Unius institutus est mundus eorum suffragantibus meritis Divinae serviat Unitati per.

Ecclesiae tuae quaesumus Dñe preces et hostias apostolica 337
commendet oratio ut quod pro illorum gloria celebramus | nobis vii. ends here.
prosit ad veniam per.

Vere dign̄ qui secundum promissionis tuae inviolabile constitutum apostolicae confessioni superna dignatione largiaris ut in veritatis tuae fundamine solidatae nulla mortiferae falsitatis iura praevaleant* et quantalibet existat errantium multitudo illi tamen redemptionis tuae sint filii et illis ecclesia[2] cuncta muneretur qui ab electorum tuorum principali traditione non dissonant ipsaque sit sacri corporis ubique vera conpago quae et † [3] dispensante devota subsequitur[4] quidquid sedes[5] illa censuerit quam tenere voluisti totius ecclesiae principatum per.

Perceptis Dñe sacramentis supplices te rogamus ut intercedentibus beatis apostolis quae pro illorum veneranda gerimus passione nobis proficiant ad medelam per.

Familiam tuam Dñe propitius intuere et apostolicis defende praesidiis ut eorum precibus gubernetur quibus nititur te constituente principibus per.

* Cf. S. Matt. xvi. 18.

[1] MS. *hostiasiias*. [2] MS. *aeclesiaé*.

[3] ? *te* (as Bianch. suggests and Mur. and Ball. print).

[4] Mur. and Ball. *obsequitur* following Bianch.'s marginal suggestion.

[5] MS. *sedis*.

XV. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui fragilitati nostrae consulens adsidua nos sc̄orum celebritate solaris da nobis sub patronis[1] talibus constitutis et continua securitate muniri et salutari gaudere profectu per.

Grata tibi munera nostra sint Dn̄e quae et tuis sunt instituta praeceptis et sc̄orum festivitas gloriosa commendat per.

Vere dign̄ qui inter errorum caligines mundanorum luminaria multiplicis[2] beatique martyrii coruscare tribuisti ut in conspectu generis humani mirabilis adpareret in eorum agone mutatio,
338 qui[3] praevalendo deficiunt persequentes et deficiendo praevalent interempti, quo illorum saevientium memoria ac potestas evanuit horum obeuntium mors ubique pretiosa fulget et nomen, illorum nulla supersunt regiae potestatis insignia istorum virtutem monstrat effectus et quid de utrisque geratur non solum fide cernitur sed etiam visibiliter adprobatur per.

Quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut intervenientibus sc̄is tuis sacrosc̄a mysteria quae frequentamus actu subsequamur et sensu per.

Adesto Dn̄e populo tuo cum sc̄orum tuorum patrocinio supplicanti ut quod propria fiducia non praesumit suffragantium meritis consequatur per.

XVI. **Item alia.**

Ds̄ qui ecclesiae tuae in sc̄is montibus fundamenta posuisti* da ut nullis errorum subruatur incursibus nulla mundi perturbatione quatiatur sed apostolica semper et institutione sit firma et interventione secura per.

Offerimus sacrificium Dn̄e quod pro reverentia beatorum apostolorum Petri et Pauli maiestati tuae iugiter et reddimus et debemus per.

Vere dign̄ aput quem cum[4] beatorum apostolorum Petri et Pauli continuata festivitas aeterna celebritas et triumphi caelestis perpetuus sit natalis nos tamen beatae confessionis initia recolentes frequenti tribuis[5] devotione venerari ut crebrior[6]

* Ps. lxxxvi. (=lxxxvii.) 1.

[1] MS. $\overset{s}{\textit{patroni}}$. [2] MS. *multiplices*. [3] So MS. Mur. and Ball. *qua*.

[4] MS. *quem* $\overset{cum}{\textit{beatorum}}$. [5] Gel. (653 Mur.) and Greg. (325 Mur.) *tribuas*.

[6] In the MS. the *b* in *crebrior* has been altered from *u* or *o*.

honor impensus sacratissimae passioni maiorem nobis prosit ad gratiam per.

Beatorum apostolorum Dñe quaesumus intercessione nos 339
adiuva pro quorum sollemnitate percepimus tua sancta laetantes per.

Adesto Dñe fidelibus tuis nec eos ullis mentis et corporis patiaris subiacere periculis quos beatorum apostolorum Petri et Pauli munit gloriosa confessio per.

F̄. Ē. S̄P̄.

XVII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui ecclesiam tuam in apostolica soliditate fundatam ab infernarum eruis[1] terrore portarum* praesta ut in tua veritate persistens nulla recipiat consortia perfidorum per.

Quae in hoc altari proposita Dñe oculis tuae maiestatis offerimus beatorum apostolorum supplicationibus propitiatus adsume per.

POST INFIRMITATEM[2].

Vere dign̄ qui nos ideo temporalibus salubriter flagellas incommodis quia aeternarum rerum non vis subire dispendium et quoniam facilis est in securitate prolapsus praesentibus malis potius castigatos ad divina proficere quam mundana prosperitate permittis a sempiternae beatitudinis itinere deviare per quae providentiae tuae beneficia cognoscentes apostolicis nos institutionibus erudiri diem gloriosae passionis eorum multiplici sollemnitate veneramur per.

Aeternae pignus vitae capientes humiliter imploramus ut apostolicis fulti patrociniis quod in imagine gerimus sacramenti manifesta perceptione sumamus per.

Tuere Dñe plebem tuam et beatorum apostolorum defende subsidiis. tui famuli famulaeque sunt Dñe tibique subiecti. benedictiones tuas iugiter adsequantur quas suppliciter et indesinenter exspectant per.

F̄. Ē. S̄P̄.

XVIII. **Item alia.**

Exaudi nos Ds̄ salutaris noster et apostolorum tuorum nos tuere praesidiis quorum donasti fideles esse doctrinis per.

* S. Matt. xvi. 18.

[1] MS. *erues.*

[2] Not ablative as before.

Suscipe quaesumus Dn̄e munera plebis tuae quae pro beatorum apostolorum Petri et Pauli nataliciis obtulerunt et eorum tibi placita meritis propitius esse concede per.

Vere dign̄ qui ecclesiam tuam sempiterna pietate non deserens per apostolos tuos iugiter eam et erudis et protegis[1] per.

Sumpto Dn̄e sacramento beatis apostolis intervenientibus deprecamur ut quod temporaliter gerimus capiamus aeternum per.

Protege Dn̄e populum tuum et apostolorum patrocinio confidentem perpetua defensione conserva per.

XVIIII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ da populis tuis praecipuorum apostolorum Petri et Pauli natalem diem plena devotione venerari ut quorum doctrinis ad confessionem Deitatis Unius institutus est mundus ipsorum nunc quoque suffragiis Divinae pareat Unitati per.

Vere dign̄ quia tui operis tuaeque virtutis est ut beatorum apostolorum Petri et Pauli gloriosa confessio cuius annua vota celebramus nec capiatur umquam falsis nec perturbetur adversis sed ut potius tui corporis ubique devota compago te dispensante suscipiat quod sedes[2] illa censuerit quam tenere voluisti totius ecclesiae principatum per.

Concede quaesumus Dn̄e beatos apostolos tuos intervenire pro nobis. ita enim nos salvari posse confidimus si eorum precibus ecclesia gubernetur quibus utitur te constituente principibus per.

Perceptis Dn̄e sacramentis subdito corde rogamus et petimus ut intercedentibus beatis apostolis tuis nobis proficiant ad medelam quae pro illorum gesta sunt passione per.

XX. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui nos eorum multiplici facis celebritate gaudere quorum nostrae fragilitati patrocinia contulisti[3] da quaesumus ut illorum saepius iterata sollemnitas nostrae sit tuitionis augmentum per.

[1] MS. *proteges.* [2] MS. *sedis.* [3] MS. *contulis.*

Hostias populi tui Dñe propitius intuere ut quod nostra 341
fiducia non meretur per eos quos nobis constituisti praesules incessabiliter largiaris per.

Vere dign̄ qui ut hanc sedem regimen ecclesiae totius efficeres[1] et quod haec praedicasset ostenderes[2] ubique servandum simul in ea et apostolicae principem dignitatis et magistrum gentium collocasti per.

Repleti benedictione caelesti suppliciter imploramus ut quae fragili celebramus[3] officio per beatos apostolos tuos nobis prodesse sentiamus auxilio per.

Protector in te sperantium Ds̄ respice populum supplicantem et apostolico interveniente suffragio perfice miseratus pia desideria singulorum per.

XXI. **Item alia.**

Placatus quaesumus Dñe quidquid pro peccatis meremur averte nec aput te delicta nostra praevaleant sed misericordia tua semper exorta[4] praevincat per.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui nos omnium apostolorum merita sub una tribuisti celebritate venerari quaesumus ut celerem tuae propitiationis abundantiam multiplicatis intercessoribus largiaris per.

IN IEIUNIO.

Munera Dñe tuae glorificationis offerimus quae tibi pro nostris grata[5] ieiuniis eorum quaesumus deprecatio quorum sollemnia celebramus efficiat per.

Vere dign̄ qui in montibus[6] sc̄is caelestis Hierusalem fundamenta posuisti*, quae duodecim solidata lapidibus apostolorum chorus[7] ecclesiae tuae spiritali constructione declarat ostendens nobis et in Trinitate quadriformis evangelii constare mysterium
et in unoquoque evangeliorum Trinitatis plenitudinem contineri 342
simulque fragilitatis[8] nostrae per tuam gratiam fuisse provisos

* Ps. lxxxvii. 1 : cf. Rev. xxi. 12, 21.

1 MS. *efficeris*. 2 MS. *ostenderis*.

3 MS. *caelebramus*. 4 MS. *exhorta*. ? text defective : Sacr. Gall. (942 M.) reads *nos peccatores praeveniat* for *exhorta praevincat*.

5 MS. *grta*. 6 MS. *omnis*: the correction is Bianch.'s.

7 Edd. *chorum* (but ? necessary). 8 Edd. *fragilitati*.

huius dispensationis magistros suffragatores et praesules ut sacri muneris venerabile sacramentum[1] nihil amplius nihil minus nossemus esse quaerendum per.

Sc̄ificati Dn̄e salutari mysterio quaesumus ut pro nobis eorum non desit oratio quorum nos donasti patrocinio gubernari per.

Praesta populo tuo Dn̄e quaesumus consolationis auxilium et diuturnis calamitatibus laborantem respirare concede. da veniam peccatis et cor eius ab iniquitate custodi ut quia humana fragilitas incessabiliter meretur offensam intervenientibus sc̄is tuis indulgentia lapsis continuata subveniat per.

XXII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui hunc diem beatorum apostolorum Petri et Pauli mysterio[2] consecrasti da ecclesiam tuam toto terrarum orbe diffusam eorum sequi pia devotione doctrinam per quos sumpsit religionis exordium per.

Praesta quaesumus ecclesiae tuae Dn̄e de tantis digne gaudere principibus et illam perseveranter regulam custodire qua iidem inter verum falsumque dividentes[3] dilectos[4] tibi greges sacris mysteriis inbuerunt per.

P̄. S̄P̄. F̄. Ē.

XXIII. **Item alia.**

Apostolorum Dn̄e beatorum Petri et Pauli desiderata sollemnia recensemus. praesta quaesumus ut eorum supplicatione muniamur quorum[5] regimur principatu per.

Munera tibi Dn̄e laetantes offerimus quae beatorum apostolorum Petri et Pauli nataliciis nobis †[6] intercessionibus confidimus profutura per.

Vere dign̄ qui praevidens quantis nostra civitas laboratura
343 esset incommodis apostolici roboris in eadem praecipua membra posuisti. sed o felix si tuos praesules Romana †[7] cognosceres et

[1] ? *venerabili sacramento.*
[2] Mur. and Ball. *martyrio.*
[3] Mur. and Ball. *dissidentes.*
[4] In the similar phrase in Missa v. (p. 38) *delectos.*
rum
[5] MS. *quo regimur.*
[6] The text seems to need *eorum* before *intercessionibus.*
[7] Edd. *Roma,* but perhaps *civitas* has fallen out.

tantos digne studeres celebrare rectores. nulli te hostes impeterent nulla prorsus arma terrerent si eorum famulata doctrinis veraciter atque (veraci fidelique proposito)[1] fideliter eos proposito Christianae sinceritatis ambires cum tibi sufficienter adpareat quae bene meritis dona conferrent qui tuentur etiam peccatores per.

Quaesumus omp̄ Ds̄ ut qui nostris fatigamur offensis sacris mysteriis expiemur et qui merito nostrae iniquitatis adfligimur apostolicis satisfactionibus protegamur per.

Esto Dn̄e plebi tuae sc̄ificator et custos[2] ut apostolicis gubernata (munita)[3] praesidiis et conversatione tibi placeat et secura deserviat per.

XXIIII. **Item alia.**

Largiente te Dn̄e beati Petri et Pauli natalicium nobis lumen effulsit. concede quaesumus ut hodierna gloria passionis sicut illis magnificentiam tribuit sempiternam ita nobis perpetuum munimen operetur per.

Oblatio tibi Dn̄e votiva defertur. precamur ut pariter ad laudem tui nominis et apostolicae reverentiam dignitatis et ad nostrum proveniat sc̄ificata praesidium per.

Vere dign̄ quoniam beatus Petrus et Paulus apostoli tui quod in lacrimis seminarunt in gaudio metere nunc probantur et qui euntes ibant et flebant non morte perterriti sed ut beatae perciperent plenitudinem passionis gloriosi sanguinis semina pretiosa mittendo venientes ecce veniunt in exsultatione totius ecclesiae fructum victoriae sempiternae et praesentibus referentes praemiis et futuris* per.

XXV. **Item alia.** 344

Apostolorum tuorum precibus Dn̄e plebis tuae dona sc̄ifica ut quae tibi tuo grata sunt instituto gratiora fiant patrocinio supplicantum per.

P̄. F̄. E. S̄P.

Hostias Dn̄e quas nomini tuo sacrandas offerimus apostolica prosequatur oratio per quam nos expiari tribuis et defendi per.

* Ps. cxxvi. 5, 6.

[1] *veraci—proposito* seems to be a variant for *veraciter atque fideliter*.

[2] MS. *custus*.

[3] MS. ·*munita*·

Vere digñ tui enim muneris tuaeque virtutis est ut ecclesia tua in apostolica soliditate fundata infernarum non vincatur terrore portarum* et in tua veritate consistens nulla recipiat consortia perfidorum per.

Beatorum apostolorum Dñe quaesumus intercessione nos adiuva pro quorum sollemnitate percepimus tua sancta laetantes per.

Adesto Dñe fidelibus tuis nec eos ullis[1] mentis et corporis patiaris subiacere periculis quos beatorum apostolorum Petri et Pauli munit gloriosa confessio per.

XXVI. **Item ad sc̄um Paulum.**

Apostolico Dñe quaesumus beatorum Petri et Pauli patrocinio nos tuere et eosdem quorum tribuisti sollemnia celebrare securos fac nostros semper esse custodes.

Munera supplices Dñe tuis altaribus adhibemus quantum de nostro merito formidantes tantum beati Petri et Pauli pro quorum sollemnibus offeruntur intercessione confisi per.

Vere digñ cuius providentia donisque concessum est ut festivitatem nobis annuam beatorum Petri et Pauli triumpho[2] praestet insignem par mundo venerabile: apostolatus ordine primus et minimus sed gratia et passione participes[3] hic princeps fidei confitendae ille intellegendae clarus adsertor[4] hic Xr̄um Filium Dei vivi pronuntiavit† Divinitus inspiratus ille hunc eumdem Verbum Sapientiam Dei atque Virtutem vas factus electionis‡ adstruxit§ hic Israheliticae delibationis[5] instituens ecclesiam primitivam ille magister et doctor gentium vocandarum: sic dispensatione diversa unam Xr̄i familiam congregantes tempore licet discreto recurrens una dies in aeternum et una corona sociavit per.

XXVII. **Item alia.**

345 Intende precamur Altissime vota quae reddimus et tibi placita fieri eorum precibus pro quorum deferuntur honore concede per.

* Cf. S. Matt. xvi. 18.
† S. Matt. xvi. 16. ‡ Acts ix. 15. § 1 Cor. i. 18.
[1] MS. *nullis.* [2] MS. *triumphos.*
[3] Edd. *particeps.* [4] MS. *adsortor.* [5] MS. *delivationis.*

Vere dign̄ suppliciter exorantes ut gregem tuum Pastor* aeterne non deseras et per beatos apostolos continua protectione custodias ut iisdem rectoribus dirigatur quos operis tui vicarios eidem[1] contulisti praeesse pastores per.

XXVIII. **Item alia.**

Sollemnitatis apostolicae multiplicatione gaudentes clementiam tuam deprecamur omp̄ Ds̄ ut tribuas iugiter nos eorum confessione benedici et patrociniis confoveri per.

Praesta quaesumus Dn̄e Ds̄ noster et apostolorum natalicia nos tuorum continua devotione venerari et in suis crebrius honorare principiis per.

Populi tui Ds̄ institutor et rector peccata quibus inpugnantur[2] expelle ut semper et tibi placitus et tuo munimine[3] sit securus per.

MENSE IULIO

VI IDUUM IULIARUM.

NATALE SC̄ORUM MARTYRUM FELICIS PHILIPPI IN CYMETERIO PRISCILLAE VITALIS ET MARTIALIS ET ALEXANDRI[4] IN CYMETERIO IORNARUM[5] ET SILANI IN CYMETERIO MAXIMI VIA SALARIA ET IANUARII IN CYMETERIO PRAETEXTATAE[6] VIA APPIA.

XVII.

Exaudi Dn̄e preces nostras et intervenientibus sc̄is tuis preces nostras placatus admitte per.

Suscipe Dn̄e propitius oblationes[7] nostras et tuorum depre- 346
catione sc̄orum pietati tuae perfice benignus acceptas per.

* Cf. S. John x. 11.

[1] Mur. and Ball. om. *eidem*.
[2] Mur. and Ball. *impugnatur*.
[3] MS. *munimen*.
[4] MS. *Alexandèri*, the *e* faint.
[5] Something illegible over the *a*: the Edd. read *Iordanorum*.
[6] MS. *praetextate*: Edd. *Praetextati*: so also in heading for VIII Idus Augusti.
[7] MS. *obationes* (*l* written above).

Item alia.

Beatorum martyrum tuorum nos Dn̄e precibus et intercessione defende ut qui nostrae conscientiae fiduciam non habemus placentium tibi meritis protegamur per.

Suscipe quaesumus Dn̄e tuorum munera famulorum quae intercedentibus sc̄is tuis prosint nobis et ad piae devotionis officium et ad tuae sc̄ificationis effectum per.

Repleti Dn̄e benedictione caelesti sc̄orum tuorum concede suffragiis ut quae humiliter gerimus salubriter sentiamus per.

Item alia.

Deus qui nos sc̄orum tuorum et sollemnitate laetificas et imitationem suscitas ad profectum praesta ut quos veneramur officio etiam piae conversationis sequamur exemplo etc.

I. IN IEIUNIO.

Sint tibi quaesumus Dn̄e nostri munera grata ieiunii quia tunc eadem in sc̄orum tuorum digna commemoratione deferimus si et actus illorum pariter subsequamur per.

Vere dign̄ quia tu es mirabilis in omnibus sc̄is tuis* quos et nominis tui confessione praeclaros et suscepta pro te fecisti passione gloriosos. unde sicut illi ieiunando orandoque certarunt ut hanc possent obtinere victoriam ita nos potius quae exercuere sectantes convenientius eorum natalicia celebramus per.

Repleti Dn̄e munificentia gratiae tuae benedictione copiosa et pro nostrae servitutis obsequiis et pro celebritate sc̄orum caelestia dona sumentes gratias tibi referimus per.

Familiam tuam Dn̄e supplicantem oculis tuae miserationis
347 intende ut quae te inspirante deposcit sc̄orum martyrum patrocinio consequatur per.

II. **Item alia.**

Protector noster aspice Ds̄ et misericordiam tuam humiliter implorantes clementer exaudi per.

Ad humilitatis nostrae preces Dn̄e placatus intende nec nos[1]

* Ps. lxvii. (=lxviii.) 35.

[1] Mur. and Ball. insert *in* after *nos*.

foveas et diaboli laqueos patiaris incidere quos tantis sc̄orum martyrum praesidiis munire dignaris per.

Omp̄ et misericors Ds̄ qui nos sacramentorum tuorum et participes efficis[1] et ministros praesta quaesumus ut in iisdem proficiamus et fideli[2] consortio et digno servitio per.

Vere dign̄ qui nos ideo frequentibus sc̄orum martyrum festivitatibus benignus exerces ut ad constantiam fidei et ad perseverantiam pietatis beata commemoratione perducas pariter nobis in eorum contemplatione constituens et salutiferae confessionis exemplum et copiosae protectionis auxilium atque ad spem nostrae per eos promissionis invitans[3] quorum adhuc latentem gloriam iam tamen etiam in huius vitae regione manifestas per.

Dn̄e Ds̄ noster multiplica super nos gratiam tuam et quorum celebramus gloriosa certamina tribue subsequi in sc̄a professione victoriam per.

Erudi Dn̄e quaesumus populum tuum[4] spiritalibus instrumentis et quorum praestas sollemnia venerari fac eorum et consideratione | devotum et defensione securum per. **viii. ends here.**

III. **Item alia.**

Praesta nobis omp̄ et misericors Ds̄ ut sc̄orum martyrum tuorum copiosa victoria sicut eis perpetuum dat triumphum ita nobis continuum praestet auxilium per.

Accipe quaesumus Dn̄e munera populi tui pro martyrum festivitate sc̄orum et sincero nos corde fac eorum nataliciis interesse per.

Vere dign̄ quia licet in omnium sc̄orum tuorum tu sis Dn̄e 348
provectione mirabilis* in his tamen speciale tuum munus agnoscimus quos et fratres sorte nascendi et magnifica praestitisti passione germanos ut simul esset et veneranda †et†[5] gloria genitricis et florentissima proles ecclesiae per.

Caelesti munere satiati quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut haec nos dona martyrum tuorum deprecatione sc̄ificent per.

* Cf. Ps. lxvii. (=lxviii.) 35.

[1] In MS. the final *i* in *efficis* is a correction from *e*.

[2] Mur. and Ball. *fidei*.

[3] MS. *invitas* (with *n* written above).

[4] MS. *populum* ÷ with *tuūm* in margin.

[5] The *et* seems superfluous.

IIII. Item alia.

Da nobis quaesumus Dn̄e sc̄orum martyrum passionibus gloriari ut eorum semper et patrociniis confidamus et fidem congrua devotione sectemur per.

Offerimus Dn̄e munera tuorum tibi sollemnitatibus grata sc̄orum suppliciter exorantes ut quod ad illorum pertinet gloriam nobis prosit ad veniam per.

Vere dign̄ qui sic tribuis[1] ecclesiam tuam sc̄orum martyrum commemoratione proficere ut eam semper illorum et festivitate laetifices[2] et exemplo piae confessionis exerceas et grata tibi supplicatione tuearis per.

Et sc̄orum tuorum exsultatione gaudentes et sacramenti tui perceptione satiati gratias tibi referimus Dn̄e sancte Pater omnipotens aeterne[3] Ds̄ per.

V. Item alia.

Omp̄ semp̄ Ds qui in sc̄is tuis es ubique mirabilis* quaesumus clementiam tuam ut sicut illis eminentem gloriam contulisti sic ad consequendas misericordias tuas eorum nos facias precibus adiuvari per.

Plebis tuae munera quaesumus Dn̄e propitiatus intende et quae sc̄is mysteriis exsequendis temporaliter nos offerre docuisti ad aeternam nobis proficere fac salutem per.

Vere dign̄ qui non solum pro salute[4] mundi persecutionem
349 sustinuit impiorum sed fidelibus suis etiam haec dona concessit
ut eius fierent aut passione aut confessione consortes per.

VI. Item alia.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui inter innumera beneficia sc̄orum tuorum nos sollemnitatibus praecipue[5] consolaris praesta quaesumus ut ad caelestis operis instituta et recordatio beata nos incitet et oratio iustorum digna perducat per.

Concede quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut inter adversa quae peccatorum debitis sustinemus quod fiducia nostra non obtinet martyrum tuorum nobis intercessio consequatur per.

* Ps. lxvii. (=lxviii.) 35.

[1] MS. *tribues.* [2] MS. *laetificis.* [3] MS. *aeternae.* [4] MS. *salutem.* [5] MS. *praecipuae.*

Sc̄is intervenientibus Dn̄e tibi servitus nostra conplaceat et obsequia munerum fiant praesidia devotorum per.

Vere dign̄ quoniam martyrum beatorum pro confessione nominis tui venerabilis[1] sanguis effusus simul et[2] tua mirabilia manifestat quo[2] perficis in infirmitate virtutem* et[2] nostris studiis dat profectum et infirmis apud te praestat auxilium per.

VII. **Item alia.**

Aspice quaesumus Dn̄e quae oculis tuae maiestati offerimus ut tuorum deprecatione sc̄orum et tuitionem nobis praebeat et medelam[3] per.

Vere dign̄ congaudet namque totum corpus ecclesiae de sublimium glorificatione membrorum et quaelibet eius infirmae portiones ad suam quoque pertinere non ambigunt dignitatem quidquid excellit partium in eadem compage[4] magnarum quia sicut superioribus ima conexa sunt ita summa debent[5] humilibus unitatis affectum ‡[6] per.

XVIII. IN̄C ORATIONES ET PRECES DIURNAE.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui nulli nos inferre mandasti quod nobis non 350
optamus inferri§ praesta quaesumus ut nec fingamus aliis nec aliorum fictionibus inludamur per.

Ds̄ qui humani generis fida societate laetaris da quaesumus ut et nos liberam praebeamus[7] omnibus caritatem et illi non pro bonis mala reddere moliantur per.

Oblatio tibi Dn̄e nostra defertur quae ut†[8] sit digna conspectu te quaesumus largiente mentis[9] nostrae sinceritate promatur per.

[a] Vere dign̄ qui nos spiritalibus erudiens institutis sic doces illorum iugiter relaxare qui nobis adversantur offensas ut eorum tamen[10] non incidamus insidias, sic dissimulare culpas ut sub specie[11] gratiae nocere cupientium declinemus in qua student

* Cf. 2 Cor. xii. 9. ‡ Cf. 1 Cor. xii. 22—27. § Cf. Tob. iv. 15.

[1] MS. *benerabilis*, the first *b* altered into *v* by late modern hand.

[2] Mur. and Ball. read *sicut* for *simul et*, *qui* for *quo*, and *ita* for *et* after *virtutem*. Bianch. only suggests *quia* for *quo*: cf. April Missa XXXII.

[3] MS. *medillam*.

[4] MS. *conpagem*.

[5] MS. *debet*.

[6] Edd. *effectum*, which seems likely.

[7] MS. *praeveamus*.

[8] *tuo* seems to have fallen out here.

[9] MS. *mentes*.

[10] Mur. and Ball. om. *tamen*.

[11] MS. *speciae*.

[12] MS. *scribtum*.

[a] Marg. culpas relaxare fratri corripere etiam inquietos non omitti, sicut scriptum[12] est.

perseverare malitiam. tu etenim Dñe mittens in medium nos luporum manere vis simplices similitudine columbarum et astutos fieri more serpentum* non utique ut cuiquam noxii simus sed ut sollicite dolos caveamus alienos: ita mites ad omnes esse nos inbuis[1] ut pariter corripere praecipias inquietos. longe aliud quippe est contumeliam praeterire aliud ne per improvidam benignitatem capiamus[2] intendere quoniam et tua clementia ea lege nostros resolvit errores ut nos denuo ne deteriora subeamus errare prohibeat nec sibi quisquam aut non cessum indicet[3] fuisse delictum aut laesum se fortassis exsistimet si facultas eidem potius subtrahatur subsiciva laedendi cum hoc ipso magnum beneficium talibus conferatur ut mali esse dediscant vel impossibilitate peccandi per.

Redemptionis nostrae munere vegetati quaesumus Dñe ut hoc nobis perpetuae salutis auxilium fides semper vera perficiat per.

Salva quaesumus Dñe plebem[4] tuam et benedictionis sc̄ae[5] super eam effunde clementiam ut inter condicionis humanae et
351 diabolicae fraudis incursus indulgentia tua laboranti continuata succurrat per.

II. **Item alia.**

Adesto Dñe supplicationibus nostris et ut nos ab hostibus dignanter eripias a tibi non placitis prius moribus benignus emunda quia sine dubitatione defendes quos tuis perspexeris convenire mandatis per.

Ds̄ qui prudentem sinceramque concordiam tuorum cordibus inesse voluisti da nobis legitimae dilectionis tenere mensuram ut qui a iustae pacis puritate[6] dissentiunt in nobis tamen quod merito debeant lacerare non habeant per.

Praesta nobis quaesumus Dñe terrena despicere et amare caelestia ut per haec sacra quae gerimus et a transituris desideriis expiari mereamur et incipiamus inhaerere perpetuis per.

* S. Matt. x. 16; S. Luke x. 3.

[1] MS. *inbues.* Bianch. suggests *iubes.*

[2] Perhaps *iniuriam* (or equivalent) is omitted. Edd. read *capiamur.*

[3] Edd. *iudicet.* [4] MS. *plevem.* [5] MS. *scē.*

[6] MS. *iuste* ÷, with ÷ *pacis puritate* in margin.

[a]Vere dign̄ qui sic rationabilem non deseris creaturam ut et quibus modis placere tibi et qualiter possit impetrare quae poscit ostendas praecipiens ut te principaliter toto corde venerantes consequenter et universos homines sicut nosmet ipsos tamquam consortes nostri generis diligamus tunc circa eos verum probantes affectum ut quemadmodum nos purgari desideramus a vitiis ita et eorum quos amamus optemus. quibus praeceptis duobus totam legem sine difficultate complentes bona praesentia sumamus et aeterna per.

Da nobis Dn̄e quaesumus ambire quae recta sunt et vitare quae noxia ut sc̄a quae capimus non ad iudicium nobis sed proficiant potius ad medelam per.

Tuere Dn̄e quaesumus famulos tuos et a terrenis erroribus expeditos ad virtutum tuarum fac instituta proficere sicque temporalibus auxiliis foveantur ut magis gaudeant sempiternis per.

III. **Item alia.** 352

Ecclesiae tuae Dn̄e voces placatus admitte ut destructis adversantibus universis secura tibi serviat libertate per.

Praesta Dn̄e quaesumus ut toto tibi corde subiecti tumentium voluntatum respuamus adflatus per.

Hostias quaesumus Dn̄e nostrae devotionis assume et per sacrificia gloriosa subditorum tibi corda purifica per.

[b]Vere dign̄ cuius inspiratione beatus Paulus apostolus ecclesiae dicens: providentes bona non solum coram Deo sed etiam coram hominibus[*][1] evidenter ostendit non esse prorsus quo malis actibus vel in hac vita possimus abscondi dum te non latemus interius et extrinsecus humanos quoque non vitamus aspectus. nihil ergo iuvat[2] eos qui dedecora sua notasque non cernunt et quia ipsi se non vident aestimant nec ab aliis se videri. cum enim idem clamat apostolus quae secundum faciem sunt videte[†] quemadmodum se celare posse confidunt qui sicut scriptum[3] est per dulces sermones suos seducentes corda fallacia[‡]

* Rom. xii. 17. † 2 Cor. x. 7. ‡ Cf. Rom. xvi. 18.

[1] MS. *homibus*. [2] MS. *iubat*. [3] MS. *scribtum*.

[a] Marg. pro dilectione fraterna orandum.

[b] Marg. arguit improbos sed et orat pro eis.

et sicut evangelium ait Xr̄um in cubile[1] requirentes[*] palam manifesteque declarant quid et dictis exsequantur et factis. nec eos fulcit aut munit quia ut se velare[2] contendant volumina Divina percurrunt cum per haec ipsi potius improbos mores suos et profiteantur et damnent nescientes quod traduntur in reprobum sensum ut faciant quae non conveniunt[†] iam de poena Divini venire iudicii[3]. quapropter huiusmodi declinantes actu et solo miserantes quo debemus affectu et ideo etc.

Annue quaesumus Dñe Ds̄ noster ut per hoc tuae sapientiae sacramentum circumspecta moderatione vivamus per.

353 Da ecclesiae tuae Dñe non superbe[4] sapere sed in[5] tibi placita humilitate proficere ut proterva despiciens et matura quaeque desiderans exerceat liberam caritatem per.

IIII. **Item alia.**

Absolve Dñe quaesumus iniquitates nostras et ut tua dona mereamur percipere fac nos amare iustitiam per.

Concede nobis Dñe Ds̄ noster ut et te tota mente veneremur et omnes homines rationabili diligamus affectu per.

Consecra quaesumus Dñe quae de terrenis fructibus nomini tuo dicanda mandasti ut et gratam tibi nostram facias servitutem et sacramentum nobis perpetuae salvationis instituas per.

[a]Vere dign̄ qui fideles tuos mutua faciens lege concordes veram pacem tuam[6] tali foedere nexuisti[7] ut nec alteri quisquam moliretur infligere quod sibi nollet inferri[‡] et bona quae suis utilitatibus tribui cupiret[8] a consorte natura haec eidem ipse quoque praestaret quatenus dum per alterutram pietatem se repperiunt communes in singulis (fieret[9]) semet ipsam diligens esset mens una cunctorum per.

Satiati participatione caelesti et gratias tibi referimus Dñe Ds̄ noster et ut nobis fiat[10] perpetua deprecamur per.

[*] Cf. S. Matt. xxiv. 26. [†] Rom. i. 28. [‡] Cf. Tob. iv. 15.

[1] MS. *cubilis*, the final *i* seems altered from *e*. [2] Edd. *valere*.

[3] Bianch. proposes to put the clause *iam de—iudicii* before *quod traduntur—conveniunt*. [4] MS. *superbae*. [5] Mur. and Ball. om. *in*.

[6] Mur. and Ball. om. *tuam*. [7] Mur. and Ball. *nexisti*.

[8] Edd. *cuperet*. [9] MS. *fieres*. Edd. om. as redundant.

[10] Mur. and Ball. *sit*.

[a] Marg. orandum pro iis qui malevoli sunt.

Beneficiis tuis Dñe quaesumus populus fidelis semper exsultet ut te instruente dispositus et conversatione tibi placeat et quae votis expetit salubriter assequatur per.

V. **Item alia.**

[a]Omp̄ semp̄ Ds̄ qui superbis resistis et gratiam praestas
humilibus* tribue quaesumus ut non indignationem tuam pro- 354
vocemus elati sed propitiationis tuae capiamus dona subiecti
per.

[b]Maiestatem tuam Dñe[2] supplices exoramus ut nec terreri nos lacerationibus patiaris iniustis nec captiosis adulationibus inplicari sed potius amare concedas qui veraciter arguunt quam qui fallaciter blandiuntur per.

[c]Offerimus tibi Dñe munus quod sicut duplici sumentes corde condemnat ita sincera capientes mente iustificat per.

[d]Vere dign̄ qui nos sic pietate pariter atque iustitia vis esse perfectos† ut et cautelae nostrae non desit socianda benignitas et indiscreta non subripiat facilitas caritati. praecipis† enim ut pro nostris oremus inimicis pro calumniantibus supplicemus nec desinamus misericordiam tuam persequentibus inpetrare: non utique ut in iisdem nequitiis perseverent quia hoc imprecari est potius quam salutaria postulare sed ut ab his iniquitatibus expediti ad modesta sese sanaque[3] convertant. cum enim docente te Dñe probos mores nobis optare debeamus tunc proximos nostros sicuti nosmet ipsos vere diligimus‡ si eis quae nos habere cupimus expetamus per.

Recreati Dñe sacri muneris gustu quaesumus[4] non inde sumentibus nobis vertatur ad poenam[5] sed fideliter libantibus prosit ad veniam per.

Tua Dñe protectione confidens benedictionem suppliciter imploratam devota tibi familia consequatur ut tuo secura munimine nec temporalibus destituatur auxiliis et bonis aptetur aeternis per.

* 1 Pet. v. 5; Jas. iv. 6. † S. Matt. v. 44, 48. ‡ S. Matt. xix. 19; xxii. 39.

[1] Mur. and Ball. om. this marginal note. [2] Mur. and Ball. om. *Dñe.*

[3] MS. *sese naque.* (with *sa* written above) [4] MS. repeats *Dñe* after *quaesumus.* [5] MS. *ponam.* (with *e* written above)

[a] Marg. non esse elatos.[1] [b] Marg. contra lacerantes vel adulantes.

[c] Marg. pro duplici corde. [d] Marg. orandum pro persequentibus.

355 VI. **Item alia.**

Omp̄ et misericors Ds̄ a bellorum nos quaesumus turbine fac quietos quia bona nobis cuncta[1] praestabis si pacem dederis et mentis et corporis per.

Protector noster aspice Ds̄ et ab hostium nos defende formidine ut omni perturbatione submota liberis tibi mentibus serviamus per.

Suscipe Dn̄e munera familiae tuae quibus et nostris quaesumus sis placatus erroribus et sc̄ificationem tuae nobis redemptionis opereris per.

[a]Vere dign̄ agnoscimus enim Dn̄e Ds̄ noster agnoscimus sicut dudum voce testatus es ad peccantium merita pertinere ut servorum tuorum labore quaesita sub conspectu nostro manibus diripiantur alienis* et quae desudantibus famulis nasci* tribuis ab hostibus patiaris absumi*. totoque corde prostrati supplices exoramus ut praeteritorum concedas veniam delictorum et ab anni mortalitatis incursu[2] continuata miseratione nos protegas quia tunc defensionem tuam non diffidimus[3] adfuturum cum a nobis quibus offendimus dignanter expuleris per.

Sacrosancti corporis et sanguinis Dn̄i nostri Ih̄u Xr̄i refectione vegetati supplices te rogamus Ds̄ ut hoc remedio singulari et ab omnium peccatorum nos contagione purifices et a periculorum munias incursione cunctorum per.

Miserere Dn̄e deprecantis ecclesiae et inclinantium[4] tibi sua corda propitiatus intende ut quos divinarum[5] sinis esse participes nec peccatis fieri permittas obnoxios nec opprimi patiaris adversis per.

356 VII. **Item alia.**

Miserere Dn̄e populi tui et continuis tribulationibus laborantem propitius respirare concede per.

* Cf. Ps. cviii. (=cix.) 10, 12; Ezek. vii. 21; Lam. ii. 22.

[1] MS. *nuncta* [..c above], the *c* is in a later hand. [2] MS. *incorsu.* [3] MS. *difidimus* [f above].

[4] Bianch. followed by Mur. and Ball. suggests *ad inclinantes*, but there is at least no need for the addition *ad*, *intende* being used elsewhere with a direct accus.; I suspect that *inclinantes* is the right reading, the genitive being due to the construction of the preceding clause.

[5] Bianch. followed by Mur. and Ball. proposes to insert *rerum*, but perhaps we should read *divinorum* only.

[a] Marg. pro peccatis hostes infestari certissimum unde enixius supplicandum Deo.

Vox clamantis ecclesiae ad aures quaesumus Dn̄e tuae pietatis ascendat ut percepta venia peccatorum te fiat operante devota te protegente secura per.

Nomini tuo Dn̄e munera quaesumus dicata sc̄ifica ut et sacramentum nobis aeternae vitae praebeant[1] et profectum per.

[a]Vere dign̄ inter quaelibet enim mundi pericula sola est a te non recessisse[2] prosperitas cum in tua misericordia confidentes nulla adversa percellant sed potius exerceant ad salutem per.

Vivificet nos quaesumus Dn̄e participatio tui sc̄a[3] mysterii et pariter nobis expiationem tribuat et munimen per.

Auxiliare Dn̄e plebi tuae et toto tibi corde subiectae praesta conversationis effectum quia bonis omnibus hanc replebis si tibi placere perfeceris per.

VIII. **Item alia.**

Ab omnibus nos quaesumus Dn̄e peccatis propitiatus absolve et eos qui nos impugnare nituntur expugna per.

Comprime Dn̄e quaesumus os[4] iniqua loquentium * et eos qui nos moliuntur[5] insimulare confuta per.

Quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut per haec caelestis vitae commercia declinantes laqueos[6] falsitatum ad veritatem tuam concessa nobis Divinitus via et tramite[7] dirigamur per.

[b]Vere dign̄ qui famulos tuos informare dignaris ut non tam 357
nos exagitet inepta laceratio superborum[8] quam potius moveat miseratio lacerantum quoniam sicut nos convenit praecavere ne veraciter impetamur sic eorum qui a veritate sunt devii flere debemus interitum quaesumus†[9] vel illis correctionem suppliciter exorando subvenire possimus vel nobis fructum pietatis adquirere per.

Quos refecisti[10] Dn̄e caelesti mysterio propriis alienisque propitius absolve delictis ut Divino munere purificatis mentibus perfruamur per.

* Ps. lxii. (=lxiii.) 11.

[1] MS. *praeveant.* [2] MS. *recesse.* (sis) [3] ? *sc̄i.*

[4] In the MS. the *os* has been altered into *ds* (=Deus) by the addition of the upward stroke by a recent hand. [5] MS. *muliuntur.* [6] MS. *laquaeos.*

[7] MS. *etramite.* [8] MS. *superuorum.* [9] Bianch. followed by Mur. and Ball. proposes to insert *ut* after *quaesumus.* [10] MS. *reficisti.*

[a] Marg. in periculis vel prosperitate gratias referendas Deo.

[b] Marg. pro lacerantibus orandum.

Porrige dextram quaesumus Dñe plebi tuam misericordiam postulanti per quam et terrores[1] declinet humanos et solacia vitae mortalis accipiat et sempiterna gaudia conprehendat per.

VIIII. **Item alia.**

Libera nos Dñe quaesumus a nostrorum debitis peccatorum atque ut nos a malis omnibus propitiatus eripias iniquitates nostras quibus iuste retribuuntur[2] absolve per.

Contere quaesumus Dñe hostes populi tui et delicta nostra quorum merito nobis dominantur emunda ut cum tibi placitam puritatem mentibus nostris infuderis largiaris et pacem per.

Accipe Dñe quaesumus sacrificium singulare quod maiestati tuae semper redditur et debetur per.

Sit nomini tuo Dñe hoc sacrificium cum exhibetur acceptum ut efficiatur iugiter exigendum per.

[a]Vere dign̄ qui nos castigando sanas et refovendo benignus erudis dum mavis salvos esse correptos quam perire neglectos per.

Supplices te rogamus Dñe Ds̄ noster ut qui percepimus caelestis mensae substantiam ad vitam pertineamus[3] aeternam per.

358 Tui sunt Dñe populi qui ministerium nostrae vocis expectant. quaesumus clementiam tuam ut salutaria eius poscentibus quidquid fiducia non habet deprecantis gratia tua quae bonorum nostrorum non indiget largiatur per.

X. **Item alia.**

Adesto Dñe supplicationibus nostris[4] et sperantes in tua misericordia caelesti protege benignus auxilio per.

Respice Dñe quaesumus pietatis tuae subsidium postulantes, da indulgentiam reis ut nobis subvenias propitiatus adflictis per.

Sc̄ificationem tuam nobis Dñe his mysteriis placatus operare quae nos et a terrenis purget vitiis et ad caelestia dona perducat per.

[1] Mur. and Ball. *et errores*; Ambr. (385 Pam.) has *et terrores*.

[2] Mur. *retribuimur*. [3] Edd. *pertingamus*.

[4] MS. *supplicationib. nostris* with *supplicib. tuis* in marg.; Edd. *supplicibus tuis*. Greg. (80 Mur.) reads *supplicationibus nostris*.

[a] Marg. post infirmitatem.

[a]Vere dign̄ qui nostras mentes expiando iustificas et immortalitatis efficis iustificando capaces per. | viiii. ends here.

Repleamur Dn̄e gratia muneris sacri et quae gustu corporeo dulci veneratione contingimus dulciora mentibus sentiamus per.

Familiae tuae Dn̄e preces miseratus intende et toto tibi corde subiectam prosequere sustenta circumtege ut quae te gubernatore confidit et nullis implicetur malis et bonis omnibus expleatur per.

XI. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ cuius viae misericordia est semper et veritas* praesta quaesumus ut qui a tua clementia confovemur crescamus etiam religionis augmento[1] per.

Da nobis quaesumus Dn̄e tua digne tractare mysteria ut et miserationibus tuis congrua respondeamus obsequia et fiducialius speranda poscamus per.

[b]Vere dign̄ pietatem tuam votis omnibus expetentes ut 359
humanarum rerum prosperitate percepta terrenis eatenus consolationibus gratulemur ne gaudia quaerere superna cessemus sed quidquid laetitiae temporalis[2] inpenditur eruditioni proficiat sempiternae per.

Quaesumus Dn̄e Ds̄ noster quos sacramentis reficis sustenta praesidiis et quos beneficiis temporalibus refoves[3] pasce Divinis (perpetuis)[4] per.

Ecclesiam tuam Dn̄e perpeti[5] miseratione prosequere ut inter saeculi turbines constituta et praesenti iucunditate respiret et aeternae beatitudinis percipiat claritatem per.

XII. **Item alia.**

Adesto Dn̄e supplicationibus nostris et apostolicis intercessionibus confidentes nec minis adversantium nec ullo perturbemur incursu per.

Auxiliare Dn̄e temporibus nostris et tua nos[6] ubique dextera

* Ps. xxiv. (=xxv.) 10.

[1] MS. *aumentum*. [2] Mur. and Ball. *temporali*. [3] MS. *refobis*.

[4] *Divinis* and *perpetuis* seem to be alternative readings.

[5] The use of the rare form of the adj. is noticeable. Gel. (518 Mur.) reads *perpetua*: so does Greg. (205 n. Mur.). [6] MS. *nobis*.

[a] Marg. de iustitia.

[b] Marg. dum prosperitas redundat eruditio superna quaeratur.

protegente et religionis integritas et Romani nominis securitas reparata consistat per.

Supplices quaesumus Dn̄e ut munus trepida servitute propositum non de nostris meritis aestimetur sed quod a te institutum est offerentium tua sc̄ificetur dignatione praesentum per.

[a]Vere dign̄ cuius nobis etiam ipsa medetur austeritas dum peccandi coercet[1] affectum dum ad supplicandum tibi mens humana fit promptior dum gratior redit post adversa tranquillitas et inter haec probata fides eruditur ad praemium per.

Libera nos ab omni malo propitiusque concede ut quae nobis poscimus relaxari ipsi quoque proximis remittamus per.

Quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut quod nobis ad inmortalitatis pignus esse voluisti ad salutis aeternae tribuas provenire suffragium per.

360 Inclinantes se Dn̄e maiestati tuae propitiatus ut qui Divino munere sunt refecti caelestibus semper muniantur auxiliis per.

XIII. **Item alia.**

Da nobis quaesumus Dn̄e Ds̄ noster in tua semper devotione gaudere quia perpetua est et plena felicitas si bonorum omnium iugiter serviamus auctori per.

Quaesumus omp̄ Ds̄ ne ad dissimulationem tui cultus prospera nobis collata succedant sed ad gratiarum actionem tibi propensius[2] exhibendam potius nos semper accendant per.

Hostias tibi Dn̄e deferimus immolandas qui temporali consolatione significas ut promissa non desperemus aeterna per.

[b]Vere dign̄ quoniam sicut tua clementia non solum beneficia praestat inmeritis sed affectum quoque nobis quo gratias referamus inspirat ita nos convenit laudes tuas quia non possumus conpetenter explere saltem[3] sine cessatione depromere ut quas numquam sufficienter exsolvimus numquam reddere desinamus per.

†Observationis annuae celebritate gratulantes ut eorum quorum actionibus inhaeremus plenis effectibus gaudeamus†[4] per.

[1] MS. *cohercet.* [2] MS. *propinsius.* [3] MS. *saltim.*

[4] This prayer seems defective as it stands: is it meant for a form of *communicantes &c.*?

[a] Marg. admonet ad supplicandum nos esse promptiores.

[b] Marg. inspiratione Dei gratiae referuntur.

Ecclesia tua Dñe caelesti gratia repleatur et crescat atque ab omnibus vitiis expiata percipiat sempiternae redemptionis augmentum ut quod in membris suis copiosa temporum prorogatione veneratur spiritalium capiat largitate donorum per.

XIIII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ mentes nostras quaesumus ad opera tibi placitura converte ut correptio tua non sit neglegentibus maior causa poenarum sed fiat eruditio paterna correctis per.

Ds̄ qui sacra legis omnia constituta in tua et proximi di- 361
lectione posuisti* da nobis horum propitius efficientiam mandatorum quia impossibile†[1] sibi nullus excusat quod tanta brevitate concluditur tanta aequitate percipitur[2] per.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui offerenda tuo nomini tribuis et oblata devotioni nostrae servitutis adscribis[3] quaesumus clementiam tuam ut quod praestas unde sit meritum proficere nobis largiaris ad praemium per.

[a]Vere digñ qui mutabilitatem nostram ad incommutabilia ita iustus et benignus erudis ut nec fragilitatem destituas et coerceas[4] insolentes quo pariter instituti pia conversatione et caelestibus sacramentis sic bonis praetereuntibus nunc utimur ut iam possimus inhaerere perpetuis per.

Exaudi Ds̄ orationem nostram et tua sc̄a quae sumpsimus non ad iudicium nobis provenire patiaris sed ad remedium propitiationis immensae per.

Placidus aspice Dñe plebem tuam et quam doni[5] tui facis esse consortem a malis omnibus corporis et mentis emunda ut noxia perturbatione cessante liberum tibi semper exhibeat[6] famulatum per.

XV. **Item alia.**

Concede nobis Dñe quaesumus gratiam tuam per quam boni esse possimus et praesta (quaesumus[7]) ut eandem studiis conpetentibus exsequamur per.

* S. Matt. xxii. 37, 39.

[1] Bianch. proposes to add *esse*, which Mur. and Ball. adopt. [2] Mur. and Ball. *praecipitur*. [3] MS. *asscribis*: the *b*, which is wrongly shaped, seems as if it were corrected from *v*. [4] MS. *coherceas*. So also *cohercet* in marginal note. [5] MS. *donis*. [6] Mur. and Ball. *exhibeant*. [7] This *quaesumus* seems superfluous, and Mur. and Ball. om. it.

[a] Marg. coercet insolentes.

Ds̄ quem iniustitia nostra incessanter offendit da nobis rectae[1] conversationis effectum per quem consequamur et veniam per.

Oblatio nos Dn̄e quaesumus sacranda purificet ac sui ministerio pariter et participatione dignos efficiat per.

[a]Vere dign̄ qui curam nostri ea ratione moderaris ut proventus exterior de internorum qualitate procedat. nullis quippe 362 forinsecus miseriis adfligemur si vitia frenemus animorum, nec visibili dedecori subiacebit[2] qui foedis cupiditatibus obviarit, nulla inquietudo praevalebit[3] extrinsecus si agamus corde sincero, nullis subdemur hostibus si pacem teneamus internam. ita sicut a nemine magis quam a nobis laedimur sic noxia cuncta succumbent si nosmetipsos ante vincamus[4] per.

Tribuat nobis Dn̄e quaesumus sanitatem mentis et corporis sacramenti tui medicina caelestis ut huius operatione vegetati tam praesentia quam aeterna subsidia capiamus per.

Consequatur Dn̄e quaesumus tuae benedictionis auxilium quod supplex poscit ecclesia, percipiat indulgentiam, boni operis†[5] instruatur, temporalium necessitatum consolatione respiret, ad gaudia sempiterna perveniat et assumat aeterna per.

XVI. **Item alia.**

Adiuva[6] nos Ds̄ salutaris noster et quibus supplicandi tibi praestas affectum tribue tuae propitiationis effectum per.

Mysteria tua Dn̄e debitis[7] servitii[8] exsequentes supplices te rogamus ut quod ad honorem tuae maiestatis offerimus nobis proficiat ad salutem per.

[b]Vere dign̄ cuius et propitiationis exordium principaliter inde sentimus cum tuorum sensibus dignanter infundis totis tibi mentibus supplicare nec humanis opibus sed tua virtute confidere et indeficientem gratiam comprobamus cum nos vel in hac devotione tribuis[9] permanere vel de perceptis beneficiis non in nobis sed in tuo nomine gloriari per.

Satiati munere salutari tuam Dn̄e misericordiam deprecamur

[1] MS. *recte.* [2] MS. *subiacevit.* [3] MS. *praevalevit.*
[4] Mur. *vincemus*, suggested by Bianch. in margin. [5] ? *bonis operibus* is meant or else some word like *munimine* omitted. [6] MS. *adiuba.* [7] MS. *devitis*, the *v* altered to *b* by late hand. [8] Edd. *servitutis.* [9] MS. *tribues.*

[a] Marg. pro vitiis quibus subiacemus orandus Ds̄.
[b] Marg. non confidere in divitiis nisi in Dei gratia tantum suadet.

ut[1] hoc eodem sacramento quo nos temporaliter vegetas efficias perpetuae vitae participes per.

Auxiliare Dñe famulis tuis et in tua pietate fidentibus 363
iugiter esto propitius ut[2] et praesentia pericula te protegente declinent et futura gaudia te largiente percipiant per.

XVII. **Item alia.**

Parce Dñe parce populo tuo* ut dignis flagellationibus castigatus in tua miseratione respiret per.

Exaudi Dñe plebem tuam et quod non habent merita supplicantum tua nos semper gratia praeveniens largiatur per.

Altaribus tuis Dñe munera nostrae servitutis inferimus quae placatus accipiens[3] et acceptum tibi nostrum quaesumus famulatum et sacramentum nostrae redemptionis efficias[4] per.

Vere dign̄ a tua enim nunquam est laude cessandum quia[5] et inter angustias necessarium praestat auxilium et in prosperitate gratiarum tibi referens actionem quanto nos memores facit esse beneficii tanto nobis tua magis dona conciliat per.

Quaesumus Dñe Ds̄ noster ut quos divina tribuis[6] participatione gaudere humanis non sinas subiacere periculis per.

Omp̄ semp̄ Ds populi fidelis institutor et rector in familia sacramento tui nominis acquisita gratiae tuae dona custodi ut bona quae te auctore percipit[7] te protegente serventur (*aliter*[8] te largiente copiosius augeantur) per.

XVIII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ da nobis voluntatem tuam fideli mente retinere et pia conversatione depromere ut ecclesia tua a profanis vanitatibus expiata non aliud profiteatur verbis aliud exerceat actione per.

Exaudi nos Dñe Ds̄ noster et a pravitatibus mundi tuorum 364
discerne corda fidelium ut qui Dñm sua voce pronuntiant in diabolicam non reccidant servitutem per.

* Joel ii. 17.

[1] Mur. and Ball. om. *ut*. [2] The *u* in *ut* has been touched up.

[3] Edd. *accipias*. [4] MS. *efficiat* (*s.* above), the *s* very slight: Edd. *efficiant*.

[5] Edd. *quae*. [6] MS. *tribues*. [7] Edd. *percepit*.

[8] MS. *serventur· aliter*.

Ut tibi grata sint Dñe munera populi tui ab omni quaesumus eum[1] contagio perversitatis emunda nec falsis gaudiis inhaerere patiaris quos[2] ad veritatis tuae praemia venire promittis[3] per.

Vere digñ qui ecclesiam tuam a diabolica simulatione vis esse purgatam atque ut a fictis sincera discernas ex operum qualitate fructus intellegi praecipis voluntatum ad te pertinere non reputans quos vel dissimulare quae tua sunt vel his contraria perspexeris operari. unde benedicimus te Dñe teque debita servitute laudamus per.

Adesto nobis omp̄ et misericors Ds̄ et sacramenta quae sumpsimus nec nostris excessibus nec alienis[4] permittas violari peccatis per.

Gregem tuum Dñe[5] Pastor bone* placatus intende et oves quas pretioso sanguine redemisti[6] diabolica non sinas incursione lacerari per.

XVIIII. **Item alia.**

Suscipe quaesumus Dñe preces nostras et clamantium ad te pia vota propitius intuere per.

Exaudi Dñe quaesumus gemitum populi tui nec plus aput te valeat offensio delinquentum quam miseratio tua semper indulta fletibus supplicantum per.

Sacrificium tibi Dñe celebrandum placatus intende quod et nos a vitiis nostrae condicionis emundet et tuo nomini reddat acceptos per.

[a]Vere digñ qui ideo differs vota poscentium ut in ipsa
365 quoque deprecationis diuturnitate proficiant et tardius postulata praestando fidelium tuorum mentibus praestare cognosceris devotionis augmentum per.

Maiestatem tuam suppliciter deprecamur ut sicut nos corporis et sanguinis sacrosc̄i pascis alimento ita Divinae naturae facias esse consortes per.

Caelestibus Dñe quaesumus praesidiis muniantur qui in tua

* S. John x. 11.

[1] Mur. and Ball. *nos*. [2] Bianch. suggests in marg. *cui*. Mur. reads *quibus*.

[3] MS. *promittit* (s.. above).

[4] MS. inserts *nos* before *permittas*, which Bianch. rightly omits.

[5] Edd. om. *Dñe*. [6] MS. *redimisti*.

[a] Marg. ideo tardius impetratur ut perseveret oratio postulantis.

protectione confidunt ut[1] te solo Praesule gloriantes tuo semper foveantur auxilio per.

XX. **Item alia.**

Exaudi Dñe preces nostras et celeri nos propitiatione laetifica per.

Intende Dñe[2] quaesumus supplices nos et pariter nobis indulgentiam tribue benignus et gaudium per.

Hostias Dñe suscipe placatus oblatas quas sc̄ificando nobis quaesumus efficias salutares per.

[a]Vere dign̄ qui caelestibus disciplinis ex omni parte nos instruens qualiter a fidelibus tuis falsos fratres discerneremus (ostendens[3]) Unigeniti tui[4] voce pronuntias: ex fructibus eorum cognoscetis[5] eos*. de his sunt enim inflati sensu carnis suae et non tenentes caput †. de his sunt qui terrena sapientes ideo[6] deprecantium te verba [b]fastidiunt[7] quia animales atque carnales[8] quae sunt spiritus Dei stulta mente non capiunt. de his sunt reprobi circa fidem‡ quam[9] nescientes quae loquantur neque de quibus adfirment§ saepe[10] subvertere conati sunt et conantur. [c]de his sunt[11] subdoli operarii‖ qui introeunt explorare ecclesiae libertatem quam habet in Xr̄o ut eam secum in turpem redigant servitutem. de his sunt qui penetrant domos et captivas ducunt 366
mulierculas oneratas[12] peccatis¶ non solum [d]viduarum facultates sed devorantes etiam maritarum **. isti iam nec iustos appetunt se videri nec saltem deforis sunt vel dealbati vel loti sed palam pudore calcato de pravis conversationibus suis etiam gloriantur et domi forisque spurcitiam contrahentes non tam referti sunt ossibus mortuorum quam magis ipsi sunt mortui ††. quibus

* S. Matt. vii. 20. † Col. ii. 18, 19. ‡ 2 Tim. iii. 8.
§ 1 Tim. i. 7. ‖ 2 Cor. xi. 13. ¶ 2 Tim. iii. 6.
** S. Matt. xxiii. 14. †† S. Matt. xxiii. 27.

[1] Mur. and Ball. *confidentes in.* [2] In the MS. *Dñe* is above the line.
[3] *ostendens* seems a variant for *instruens.* [4] MS. *tua.*
[5] MS. *cognoscitis*, the former *i* being altered from *e.* [6] Mur. and Ball. *ita.*
[7] MS. *fastidunt.*
[8] MS. *animalis adq. carnales*; in the first word the final *i* seems a correction for *e*, in the last the *l* has a / over it.
[9] Bianch. suggests in margin *qui* which Mur. and Ball. adopt.
[10] MS. *sepe.* [11] In MS. the *sunt* is faint and above line. [12] MS. *honeratas.*

[a] Marg. de falsis fratribus. [b] Marg. de fastidiosis.
[c] Marg. de subdolis. [d] Marg. devoratores viduarum et maritarum.

evangelica sententia convenienter exclamat: si lumen quod in te est tenebrae sunt ipsae tenebrae quantae sunt*. nam cum in his quae videntur obscura sint et malae famae nigra dedecore satis evidenter apparet haec eos in occulto gerere quae etiam turpe sit dicere‡. isti non solum ad tuam gratiam venientes sui foeditate deterrent sed etiam intrinsecus fratribus constitutis pro quibus Xr̄us est mortuus offendiculum suae perversitatis opponunt§. [a]tales cavere nos iubes per apostolum tuum docens[1]: separate vos ab omni fratre inordinate ambulante‖. et ea nos praecipis operari quae videntes cuncti vere fideles tui te caelestem Patrem conlaudent atque magnificent a quo rationabilis conscientiae bonaeque famae donum omne perfectum optimumque descendit¶ per.

Quod ore sumpsimus Dñe quaesumus mente capiamus et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum per.

Famulos et famulas Dñe quaesumus intuere quibus in te sperare donasti ac pariter eis et quae tibi placeant postulare et potius[2] postulata concede per.

XXI. **Item alia.**

367 Concede nobis Dñe veniam delictorum et eos qui nos impugnare moliuntur expugna quia sub tuo munimine constitutis[3] nulla diaboli nocebit[4] obreptio per.

Protector in te sperantium Ds̄ exaudi preces nostras et miserere nostri ut corpore†[5] mente vegetati tuis semper inhaereamus officiis per.

Supplices te rogamus Ds̄ ut munera quae deferimus et devotionis gratiam nobis conferant et salutem per.

[b]Vere dign̄ quia ecclesiae tuae filios sicut erudire non cessas

* S. Matt. vi. 23. ‡ Eph. v. 12.
§ 1 Cor. viii. 11, 9. ‖ 2 Thess. iii. 6. ¶ S. James i. 17.

[1] Mur. and Ball. *dicens.*

[2] *potius* seems out of place unless something has fallen out of the text: Bianch. followed by Mur. suggests *propitius* instead of *potius*: but some verb in the inf. like *impetrare* seems necessary to the sense: cf. the last prayers in Missae XXXIX. XL. and XLII. below and the second in XLIII. &c.

[3] MS. *constituti.*

[4] MS. *nocevit.*

[5] Bianch. proposes to insert *et* which seems necessary.

[a] Marg. subversores fratrum cavendum a talibus.

[b] Marg. recte agendum.

ita non desines[1] adiuvare ut recte facienda cognoscant et possibilitatem capiant exsequendi per.

Sumentes dona caelestia gratias tibi referimus sc̄e Pater omp̄ aeterne Ds̄ per.

Protege Dn̄e fideles tuos et quos spiritali cibo[2] vivificare dignatus es perpetua[3] salutatione[4] comitare per.

XXII. **Item alia.**

Auge fidem tuam Dn̄e quaesumus miseratus in nobis quia pietatis tuae subsidia non negabis quibus in te credendi contuleris firmitatem per.

Da nobis Dn̄e quaesumus in te tota mente confidere quoniam sicut superbis in sua virtute praesumentibus semper obsistis ita non deseris in tua misericordia gloriantes per.

Munera Dn̄e quaesumus offerentes ut et ab omnibus mundare peccatis et a cunctis nos protegere digneris adversis per.

[a]Vere dign̄ quia, cum omne opus bonum a te incoari constet et perfici hanc ipsam quam nobis tribuis[5] perseverantiam supplicandi, certi sumus impetrare nos posse quae poscimus per.

Tribue nobis Dn̄e caelestis[6] mensae virtute satiatis et desi- 368
derare quae recta sunt et desiderata[7] percipere per.

Tu esto quaesumus Dn̄e populi tui munimen et custos[8] tu vitae praesentis sustentator et rector tu conlator aeternae per.

XXIII. **Item alia.**

Tuere Dn̄e quaesumus[9] famulos tuos ut a peccatis omnibus abstinentes prompta tibi voluntate famulemur per.

Grata tibi sit quaesumus Dn̄e tuae plebis oblatio per quam et sc̄ificationem referat et quae pie[10] precatur obtineat per.

[1] Edd. *desinis*, which is a probable correction.

[2] MS. *civo*. [3] MS. *perpetuae* with the final *e* erased.

[4] Edd. *salvatione*, which seems almost necessary, unless *salute* is preferable; but cf. last prayer in Missa XXXVII. [5] MS. *tribues*.

s *side*
[6] MS. *caelesti*. [7] MS. *derata*. [8] MS. *custus*.

[9] Bianch. proposes to insert *nos* here or change *famulemur* to *famulentur*.

[10] MS. *piae*.

[a] Marg. in operibus Dei gratias agendum.

[a]Vere dign̄ quia fragilitatem nostram miseratus intendens et mentem nobis tribuis[1] supplicandi et tua supplicibus dona largiris per.

Adesto nobis Dn̄e Ds̄ noster et quos tuis mysteriis recreasti perpetuis defende praesidiis per.

Familiam tuam Dn̄e benignus inlustra et benedictionis tuae largitate confirma ut te in omnibus ducem te mereatur habere custodem per.

XXIIII. **Item alia.**

Omp̄ et misericors Ds̄ ad cuius beatitudinem sempiternam non fragilitate carnis sed alacritate mentis ascenditur fac nos atria supernae civitatis et te inspirante semper ambire et tua indulgentia fidenter intrare per.

Ds̄ qui cum muneribus nullis indigeas ipse nobis munera cuncta[2] largiris accipe propitius quae de tuis bonis tibi nos offerre voluisti non solum nostrae reputans devotionis quae tua sunt sed etiam per haec nos ad caelestia regna perducens per.

P̄. S̄. F̄. Ē.

369 Gratias tibi Dn̄e laudesque persolvimus qui nos corporis et sanguinis dilectissimi Filii tui Domini nostri communione vegetasti misericordiam tuam suppliciter exorantes ut hoc tuum Dn̄e sacramentum non sit nobis reatus ad poenam sed fiat intercessio salutaris ad veniam per.

XXV. **Item alia.**

Protege quaesumus Dn̄e Romani nominis ubique rectores ut his tua virtute vincentibus pax populi tui secura proveniat per.

Praetende nobis Dn̄e misericordiam tuam ut quae votis expetimus conversatione tibi placita consequamur per.

Exaudi Dn̄e preces nostras ut redemptionis nostrae sacrosc̄a commercia et vitae nobis conferant praesentis auxilium et gaudia sempiterna concilient per.

P̄. F̄. Ē.[3] S̄P̄.

[1] MS. *tribues*. [2] MS. *concta*. [3] Edd. *C̄*.

[a] Marg. humilibus adesse Dm̄ in cunctis operibus eorum.

Sacramentorum tuorum benedictione satiati quaesumus Dñe ut per haec semper emundemur a vitiis et periculis exuamur[1] per.

Adesto quaesumus Dñe plebi tuae ut quae sumpsere[2] fideliter et mente sibi[3] et corpore te protegente custodiant[4] per.

XXVI. **Item alia.**

Exaudi Dñe preces nostras et ut tuis nos muneribus iugiter prosequaris maiestati tuae fac semper devotos per. 370

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui nos donis tuis praevenis | dignanter immeritos da ut tibi gratias referentes efficiamur et meriti per. x. ends here.

Offerimus tibi Dñe munera quae dedisti ut et creationis tuae circa mortalitatem nostram testificentur auxilium et remedium nobis immortalitatis operentur per.

[a]Vere dign̄ quia cum nostra laude non egeas grata tibi tamen est tuorum devotio famulorum nec te augent nostra praeconia sed nobis proficiunt ad salutem quoniam sicut fontem[5] vitae praeterire causa moriendi est sic eodem iugiter redundare effectus est sine fine vivendi per.

Libantes Dñe dona caelestia praesidium nobis inesse gaudemus et inter ista quae transeunt †et eorum quae mansura†[6] confidimus per.

Protege Dñe famulos tuos subsidiis pasce corporeis et spiritalibus enutriens alimentis a cunctis hostibus redde securos per.

XXVII. **Item alia.**

Converte nos Dñe tuae propitiationis auxilio ut castigatio peccatoribus convenienter adhibita fiat correctio salutaris per.

[1] Mur. following Bianch. reads *caveamur*, Ball. *caveamus*, but the MS. certainly reads *exuamur* cf. Gel. (585 Mur.).

[2] Bianch. proposes *sumpsit*. [3] Mur. and Ball. *simul*, but cf. Gel. (666 Mur.).

[4] Mur. and Ball. *custodiat*. [5] MS. *fonte*.

[6] Bianch. proposes to om. *et* and insert *sunt* after *quae*: even so the sentence is ungrammatical, without altering *eorum* to *iis*; there is no need to omit *et*.

[a] Marg. fontem vitae toto corde diligendum id est Xr̄um redemptorem nostrum.

Respice quaesumus Dñe preces nostras et his muneribus praesentiam tuae maiestatis intersere ut quod nostro servitio geritur te potius operante formetur per.

[a]Vere dign̄ cuius propitiationem in hac primum parte sentimus cum ea quae tibi sunt placita et nobis salutaria desideramus adpetere. dum enim sine te nihil recti velle possimus aut agere aut perficere indubitanter est gratiae quidquid convenienter operamur per.

371 Caelestia dona capientibus quaesumus Dñe non ad iudicium provenire patiaris quod fidelibus tuis ad remedium providisti per.

Adesto Dñe populis qui sacra donaria contigerunt ut nullis periculis adfligantur qui te protectore confidunt per.

XXVIII. **Item alia.**

Magnificentiam tuam Dñe praedicamus suppliciter inplorantes ut qui nos inminentibus periculis exuisti a peccatis quoque benignus absolvas ut beneficia nobis maiora concedas et tuis nos facias parere mandatis per.

Munera nomini tuo Dñe cum gratiarum actione deferimus qui nos ab infestis hostibus liberatos paschale sacramentum secura (placida)[2] tribuisti[3] mente suscipere per.

[b]Vere dign̄ maiestatem tuam totis sensibus deprecantes ut sic vitia nostra depellas sicut quorum[4] ferales extinguis[5] inimicos nec captivitatem quam extrinsecus summovisti sustinere nos patiaris internam sed ut noxia quaeque discutias et prospera iugiter largiaris semper nos et quae prava sunt declinare perficias et amare quae iusta sunt per.

Laudes tuas Dñe non tacemus quia nos a malis quae merebamur expediens bona tua praestas celebrare laetantes per.

Da quaesumus Dñe fidelibus tuis in sacra semper actione persistere ut qui tua miseratione sunt digni fiant pietatis officio digniores per.

[1] Not *gratia* as Bianch. [2] MS. ·*placida*· [3] Edd. *tribuis*.
[4] Bianch. suggests *corporum*, but I almost think *quorum* will stand, or perhaps *sic—sicut* is an alternative construction for *quorum*. [5] MS. *extingues*.

[a] Marg. indubitanter gratiae[1] Dei reputandum quidquid agimus fidei ministri.
[b] Marg. orandum ut vitia a nobis Ds̄ depellat.

XXVIIII. **Item alia.**

Omp̄ et misericors Ds̄ de cuius munere venit ut tibi a fidelibus tuis digne et laudabiliter serviatur tribue ut ad promissiones tuas sine offensione curramus per.

Suscipe quaesumus Dn̄e munera quae de tuis offerimus 372 collata beneficiis et quod nostrae devotioni concedis effici temporalis, tuae nobis fiat praemium redemptionis aeternae per.

P̄. F̄. Ē. S̄P̄.

XXX. **Item alia.**

Ne despicias Dn̄e quaesumus in adflictione clamantes sed laborantibus celeri succurre placatus auxilio per.

Respice nos omp̄ et misericors Ds̄ et ab[1] omnibus tribulationibus propitiatus absolve per.

Mitte Dn̄e quaesumus Sp̄m sc̄m qui et haec munera praesentia nostra tuum nobis efficiat sacramentum et ad hoc percipiendum nostra corda purificet per.

[a] Vere dign̄ quia te sine cessatione praedicantibus nec adversa praevalent nec prospera negabuntur per.

Sit nobis Dn̄e reparatio mentis et corporis caeleste mysterium et cuius exequimur actionem sentiamus effectum per.

Plebs tua Dn̄e quaesumus benedictionis sc̄ae[2] munus accipiat per quod et noxia quaeque declinet et optata repperiat per.

XXXI. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui nos et castigando sanas et ignoscendo conservas praesta supplicibus tuis ut et tranquillitatis optatae consolatione laetemur et ad correctionis effectum dono[3] tuae pacis utamur per.

Preces nostras Dn̄e propitiatus admitte et a terrenis effice contagiis expiatos quos caelestibus tribuis[4] servire mysteriis per.

[1] MS. *omnibus* (with *ab* written above). [2] MS. *sc̄e*. [3] MS. *donum*.

[4] MS. *tribuis*, the last *i* being corrected *prima manu* from *e*.

[a] Marg. adversa repelli prospera ministrari.

373 [a]Vere dign̄ per quem nos eruis a peccatis a periculis exuis et ad gaudia sempiterna perduces[1] per.

Quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut mensae tuae sc̄a libantes non ad iudicium nobis sed ad praesidium sempiternum caelestia dona sumamus per.

Respice Dn̄e propitius populum tuum atque ad tuam misericordiam pertinentes et temporalibus (praesentibus[2]) sustenta beneficiis et aeternis (futuris[2]) per.

ORATIONES MATUTINAE[3] UEL AD UESPERUM.

Ds̄ qui diem discernis et noctem actus[4] nostros a tenebrarum distingue caligine ut semper quae sc̄a sunt meditantes in tua iugiter luce vivamus per.

Annue Dn̄e precibus nostris et tuis servitiis inhaerentes pervigili protectione custodi per.

Dn̄e Ds̄ noster diurno labore fatigatos soporis quiete nos refove ut adiuti necessario fragilitatis auxilio et corpore tibi simus et mente devoti per.

Propitiare Dn̄e quaerentibus misericordiam tuam et statum Romani nominis ubique defende[5] (et Romani nominis ubique protege principatum) ut pax salusque perpetua tuorum possit vigere populorum per.

ITEM AD VESPERUM.

Quaesumus Dn̄e Ds̄ noster diei molestias noctis quiete sustenta ut necessaria temporum vicissitudine succedente nostra reficiatur infirmitas per.

Exaudi nos omp̄ semp̄ Ds̄ et ne sine terminis operum fragilitas humana deficiat ipsa mutabilium rerum varietate nos refove per.

374 Adesto Dn̄e precibus nostris et die nocteque[6] protege ut quibuslibet alternationibus[7] temporum tua semper incommutabilitate firmemur[8] per.

[1] Mur. and Ball. *perducis* which is perhaps not necessary.
[2] *praesentibus* and *futuris* seem to be alternatives for *temporalibus* and *aeternis*.
[3] MS. *matutinas*. [4] MS. *actos*.
[5] The word *aliter* is written above the line between *defende* and *et*.
[6] Mur. and Ball. *noctuque*. [7] MS. *quib. livet alternatioñiōnib.*
[8] MS. *firmetur*: Greg. (259 Mur.) gives *firmemur*.

[a] Marg. a peccatis sive periculis nos Xr̄us redemit.

XXXII. **Item alia.**

Respice propitius Dn̄e quaesumus adflictionem populi tui et ne ad perdendum peccata nostra praevaleant sed ad salvandum nos tua potius misericordia copiosa praevincat per.

Propitius intuere munera Dn̄e quaesumus quae tuis altaribus exhibemus ut quod nostra fragilitate defertur tua virtute sacretur per.

P̄. F̄. Ē.[1]

Sumpsimus Dn̄e sacri dona mysterii humiliter deprecantes ut quae in tui commemorationem[2] nos facere praecepisti[3] in nostrae proficiant infirmitatis auxilium per.

Rege Dn̄e quaesumus tuorum corda fidelium et ut bona tua te largiente percipiant ipsorum primitus bonas esse concede (effice[4]) voluntates per.

XXXIII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ da nobis fidei spei et caritatis augmentum et ut mereamur[5] adsequi quod promittis fac nos amare quod praecipis per.

Ds̄ qui plenitudinem mandatorum in tua et proximi dilectione posuisti* hanc nobis gratiam largire propitius ut quia in multis offendimus‡ tua caritas abundet in nobis per quam peccata mundantur per.

Dn̄e sc̄e Pater omp̄ aeterne Ds̄ oblationes familiae tuae propitiatus intende ut haec piae devotionis obsequia et rectores 375
sc̄ificent et regendos per.

Ds̄ qui fidelium tuorum†[6] ad veram vis innocentiam pervenire fac nos per indulgentiam tuam illius participes sc̄itatis quae nec sibi noxia nec cuiquam inveniatur[7] adversa per.

Dn̄e sc̄e Pater omp̄ aeterne Ds̄ da servis tuis hunc caritatis affectum ut bona pro malis reddere tuo incitentur exemplo et de inimicis suis correctionem[8] magis cupiant quam ultione gaudere per.

* S. Matt. xxii. 37, 39. ‡ S. James iii. 2.

[1] Edd. C̄. [2] Mur. and Ball. *commemoratione.* [3] MS. *praecipisti.*

[4] The word *aliter* is written over *effice.* [5] MS. *mereatur* (m written over).

[6] Bianch. suggests *fideles tuos*, but the alternative suggestion of the Ball. that *corda* or *mentes* has fallen out is more likely. [7] MS. *inveniantur.*

[8] Edd. *correctione* which seems almost necessary.

Propitiare Dn̄e supplicum votis et populi tui oblationibus precibusque susceptis omnium nostrum ad te corda converte per.

P̄. F̄. Ē.

XXXIIII. IN̄C PRECES DIURNAE CUM SENSIBUS NECESSARIIS.

Omp̄ semp̄ Ds̄ Romanis auxiliare principibus ut tua virtute roboratis[1] omnis hostilitas nec viribus possit praevalere nec fraude per.

Nostris quaesumus Dn̄e propitiare temporibus ut tuo munere dirigantur et Romana securitas et devotio Xr̄iana per.

Supplices Dn̄e deprecamur ut per haec dona sacrificii singularis et abolitio[2] peccatorum et tua nobis sc̄ificatio praebeatur[3] per.

[a]Vere dign̄ qui ineffabilibus modis hostes nostros etiam in tuam pateris contumeliam prosilire ut, quia nos de eorum saevitia vindicari pro nostris actibus non meremur, dum ad ultionem tuae rediguntur iniuriae, nobis licet improbis consulatur[4], te pariter admonente cum peccatoribus ista praestentur quanta possis ministrare correctis per.

Tua nos quaesumus Dn̄e miseratio gloriosa purificet et dignos quibus sua beneficia praestet efficiat per.

Fidelem populum quaesumus Dn̄e potentiae tuae muniat
376 invicta defensio sc̄umque sibi caelesti dispensatione percipiat ut pio tibi semper devotus affectu et ab infestis liberetur inimicis et in tua iugiter gratia perseveret per.

XXXV. **Item alia.**

Supplicandi tibi quaesumus Dn̄e da nobis sine cessatione constantiam ut quos non deseris in tribulatione subiectos copiosius[5] foveas maiestatem tuam iugiter exorantes per.

Praesta quaesumus Dn̄e ut hac oblatione mundati sumamus et deprecandi fiduciam et gratiam quae iusta[6] (bona[7]) sunt inpetrandi per.

[1] MS. *roborati.* [2] MS. *avolitio,* the *v* altered into *b* by modern hand.
[3] MS. *praeveatur.* [4] MS. *consolatur.* [5] MS. *cupiosius.*
[6] MS. *iuxta* (with ·s written above). [7] *bona* seems to be an alternative for *iusta.*

[a] Marg. de contumelia hostili quae ad correctionem fidelium constat.

IN IEIUNIO.

Vere dign̄ tantoque propensius agere quod pro nostro modulo[1] nitimur operari quanto ieiuniis et orationibus expiemur[2] consequi nos posse quae poscimus praesertim dum praestitorum testificatio spem tribuat petendorum per.

Dn̄e Ds̄ noster qui salutaria et praevides[3] solus et tribuis tu quaesumus et mentibus nostris largire semper effectum[4] tuam misericordiam[5] postulandi et quae nobis sint[6] utilia placatus inpende[7] per.

Exaudiat vos Dn̄s Ds̄ noster et pro sua quemque necessitate clamantem benignus aspiciat, solacia propitius administret quae humana poscit infirmitas, peccata quae adversantur avertat, pariterque corporibus vestris et mentibus semper profutura concedat per.

XXXVI. **Item alia.**

Dn̄e Ds̄ noster quaesumus concede propitius ut ecclesia tua iugiter et religione crescat et pace per.

Conciliet nobis misericordiam tuam Dn̄e munus oblatum nostraeque simul protectioni proficiat et saluti per.

[a]Vere dign̄ qui non solum peccantibus nobis[8] veniam tribuis[9] 377
sed hostibus nostris potenter obsistis et quos perpeti malis operibus promeremur magnifica pietate depellis[10] ut nos ad tuae reverentiae cultum et terrore cogas et amore perducas per.

Tantis Dn̄e repleti muneribus et salutaria semper dona capiamus praesta quaesumus ut a tua numquam laude cessemus per.

Porrige quaesumus dexteram Dn̄e populo deprecanti et cui tribuis supplicandi benignus affectum praebe placatus auxilium ut te ductore confidens et mala cuncta declinet et omnis quae bona sunt adprehendat[11] per.

[1] MS. *mudulo*. [2] Bianch. suggests *speramus* which is very plausible.
[3] MS. *praevidis*. [4] Bianch. suggests *affectum* which seems likely.
[5] MS. *tua misericordia*. [6] Mur. and Ball. *sunt*.
[7] MS. *intende* (·p· above), Edd. *intende*. [8] MS. *veniam* (*nobis* above). [9] MS. *tribues*.
[10] MS. *depelles*. [11] MS. *adpraehendat*.

[a] Marg. omne adversum ad correctionem pertinet.

XXXVII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ ecclesiae tuae concede propitius ut mortiferis (sacrilegis[1]) oblectationibus amputatis aeternitatis tuae potius delectatione laetentur[2] per.

Auxiliare nobis misericors Ds̄ et ut[3] cunctos hostes expugnare possimus praesta quaesumus ut nostros vincamus errores per.

Repelle Dn̄e quaesumus a nobis sacrilegas voluntates et tribue ut Divina (beata[4]) mysteria castis iucunditatibus celebremus per.

[a]Vere dign̄ suppliciter exorantes ut omnis a nostro discedat corde profanitas et quod professione respuimus actione vitemus quia nimis est exsecrandum ut, cum vanae superstitionis ipsos quoque removeris sectatores, a fidelibus tuis diabolica figmenta tractentur, †qui hoc ipso pravi spiritus non dubium est quo†[5] factis probantur et dictis, labem moribus inrogare, dum scilicet vel aguntur crimina vel canuntur, promptiusque debemus omni ritu pestiferae[6] vetustatis abolito caelestis vitae novitate gaudere,
378 quia tunc propitiatio superna non deerit, si cunctis abominationibus abdicatis ad verae Divinitatis salutaria mandata currentes* laudes eius sc̄a voce cantemus per.

Laetificet nos quaesumus Dn̄e sacramenti veneranda sollemnitas pariterque mentes nostras et corpora et spiritali sc̄ificatione fecundet et castis gaudiis semper exerceat[7] per.

Purifica Dn̄e quaesumus familiam tuam et ab omnibus contagiis pravitatis emunda (tuis donis exultent te semper ubique conlaudent)[8] ut redempta vasa sui[9] Dn̄i passione non

* Ps. cxviii. (=cxix.) 32.

[1] *sacrilegis* seems an alternative for *mortiferis*. Mur. omits it altogether. Bianch. followed by Ball. speaks as if there was a further reading *sacrilegiis*, of which the MS. exhibits no trace.

[2] Edd. *laetetur*. [3] MS. *ut et*. [4] MS. *aliter* ·*beata*.

[5] Bianch. (followed by Mur. and Ball.) proposes *quia hoc ipso pravi spiritus sectatores non dubium est quod* &c. but the insertion of *sectatores* is not necessary, if adopting his *quia* and *quod* we read *pravos* for *pravi*: cf. the last prayer in this Missa, where "bad spirits" (pl.) are again mentioned.

[6] MS. *pestifere*. [7] The abbreviation of the last 2 letters in the MS. is uncertain.

[8] The words *tuis—conlaudent* are probably an interpolation, cf. Gel. (546 Mur.) and Greg. (52 n. Mur.). [9] Mur. and Ball. *sua*.

[a] Marg. orandum ne profanitas in nobis subripiat.

sp̄us inmundi rursus inficiant[1] sed salutatio[2] sempiterna possideat per.

XXXVIII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ ab hostium nos defende formidine ut omni perturbatione summota liberis tibi mentibus serviamus per.

Praesta quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut et inter quaslibet angustias constituti non desinamus tuo nomini supplicare et cum propitiatio[3] caelestis impenditur a tua numquam laude cessemus per.

Placatio tua nobis Dn̄e sit propinqua quam[4] etsi nostris operibus non meremur interveniente sacrificio singulari tua percipiamus miseratione praeventi per.

[a]Vere dign̄ Tu enim nos per evangelicae relationis exemplum quod meritis non valemus ianuam misericordiae tuae pulsando diutius inpetrare posse docuisti* atque ideo supplices te rogamus ut et perseverantiam nobis tribuas[5] deprecandi et pium pandas tuae propitiationis auditum per.

Sentiamus Dn̄e quaesumus tui perceptione sacramenti subsidium[6] mentis et corporis ut in utroque salvati de caelestis remedii plenitudine gloriemur per.

Effunde quaesumus Dn̄e Sp̄m gratiae super familiam 379 tuam et ab ea quidquid diabolicae fraudis inrepit quidquid terrenae labis incurrit expelle ut interius exteriusque mundata et puram tibi devotionem semper exhibeat et facilius possit adsequi quod rationabiliter et convenienter exposcit per.

XXXVIIII. **Item alia.**

Annue quaesumus omp̄ Ds̄ ut sacramentorum tuorum gesta recolentes et temporali securitate relevemur et erudiamur legalibus institutis per.

Da nobis Dn̄e Ds̄ noster ut et mundi cursus pacifico[7] nobis

* S. Matt. vii. 7.

[1] MS. *inficiat.*

[2] Edd. *salvatio*: see last prayer in Missa XXI. above.

[3] MS. *propitiationib* not *propitiatio nobis* as Bianch. followed by Mur. and Ball.

[4] MS. *qua.*

[5] MS. *trias* [bu] the *bu*? in late hand.

[6] MS. *subsium* [di].

[7] Edd. *pacifice.*

[a] Marg. diutius pulsandum ut impetretur.

tuo ordine dirigatur et ecclesia tua tranquilla devotione laetetur per.

Protege nos Dñe quaesumus tuis mysteriis servientes ut Divinis rebus et corpore famulemur et mente per.

[a]Vere dign̄ qui profutura tuis et facienda provides[1] et facta dispensas mirisque modis ecclesiae tuae gubernacula moderaris ut exerceatur adversis et prosperis sublevetur ne vel inpugnatione †memores†[2] subcumbat vel securitate torpescat[3] sed subdito tibi semper affectu nec in tribulatione supplicare deficiat nec inter gaudia gratias referre desistat per.

Repleti sumus Dñe muneribus tuis. tribue quaesumus †ut†[4] et eorum emundemur effectu et muniamur auxilio per.

Adveniat quaesumus Dñe misericordia sperata supplicibus et eisdem[5] caelestis munificentia tribuatur qua et recte poscenda cognoscant et postulata percipiant per.

XL. **Item alia.**

Praesta nobis Dñe quaesumus auxilium gratiae tuae ut sine
380 qua nihil boni possumus eadem largiente digne[6] quae tua sunt et cogitare[7] valeamus et facere per.

Concede nobis[8] Dñe Ds̄ noster ut celebraturi sc̄orum†[9] non solum observantiam corporalem sed quod est potius habeamus mentium puritatem per.

[b]Vere dign̄ tua nobis enim munera conferre[10] posse confidimus abundantiam devotionis et pacis ut et securitatem tribuat recte curata religio et sacris sollemnitatibus famuletur concessa securitas (tranquillitas[11]) per.

Tribue nobis Dñe quaesumus ut mysterii salutaris et intellectu proficiamus et cultu per.

[1] MS. *providis.*

[2] Bianch. followed by Mur. and Ball. proposes to omit *memores*, which however I suspect to be a mistake for some other word, e.g. *maeroris.* [3] MS. *torpiscat.*

[4] Mur. and Ball. following Bianch. insert *ut* which is necessary.

[5] So MS. not *hisdem* as usual. [6] MS. *dignae.*

[7] MS. *cogitatione* which can hardly stand. [8] MS. *conce* (*de* written above) *nobis*, the *de* in a late hand.

[9] Bianch. proposes to insert *sollemnia* which is necessary or an equivalent: cf. Gel. (530 Mur.) which has *sc̄a mysteria.* [10] MS. *conferri.*

[11] MS. *·tranquillitas.* [12] Edd. om. *et pacis.*

[a] Marg. ecclesia Dei exercetur adversis ut prosperis sublevetur.

[b] Marg. Poscendam abundantiam devotionis et pacis[12].

Famulos et famulas tuas Dñe caelesti visitatione circumda, mentibus eorum atque corporibus rorem[1] tuae benedictionis infunde ut sacris sollemnitatibus convenienter aptati et scīficationis gratiam referant et quae pie[2] precantur obtineant per.

XLI. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Dš tota nos ad te mente converte ut qui talia dona praestas inmeritis praebeas[3] maiora devotis per.

Hostias tibi Dñe laudis offerimus qui nos et praesentibus simul bonis cumulas et futuris per.

[a]Vere dign̄ qui cum desidiosis et duris operariis inmensa praesidia †[4] quanta toto tibi corde subiectis conferre possis ostendis et dum haec largiris indignis dignos fieri quibus meliora tribuantur hortaris* per.

Gratias tibi referimus Dñe qui nos a temporalibus facis respirare pressuris ut ad gaudia sempiterna promoveas per.

Perfice Dñe misericordias tuas populo supplicanti quem tuorum largitate donorum et instantius gratiam postulare maiorem et fiducialius sperare concedis[5] per.

XLII. **Item alia.** 381

Respice Dñe quaesumus adflictionem populi tui‡ et ab omnibus necessitatibus liberatum secura tribue tibi mente servire per.

Laetifica nos Dñe quaesumus consolationibus tuis et ut nobis dona caelestis gratiae largiaris veniam propitiatus inpende per.

Devotionem quaesumus Dñe nostrae mentis informa ut cum oblationibus hostiarum purum tibi pectus exhibeat per.

[b]Vere dign̄ qui ecclesiam tuam et fovere beneficiis et non desinis exercere promissis ut dum postulata concedis[5] confidentius facias sperata deposci gratiarumque etiam actiones etiam si iugiter offerantur sine cessatione debeamus cum et

* ? S. Matt. xxv. 26. ‡ Exod. iii. 7.

[1] MS. *ros*. [2] MS. *piae*. [3] MS. *praeveas*.

[4] Bianch. proposes to insert *largiaris*: perhaps *adsint* is more likely, to judge by the marginal note. [5] MS. *concedes*.

[a] Marg. Praesidia Divina semper adesse duris et desidiosis operariis id est nobis.

[b] Marg. ecclesiam suam Dn̄s semper fovet et non desinit exercere promissis.

praestitorum praeconia non tacentur et de praestandis necessarie[1] supplicatur per.

Vivificent[2] nos Dñe tui munera sacramenti ut Divina participatione semper mereamur augeri per.

Famulos et famulas tuas quaesumus Dñe propitius intuere ut ea semper cupiant quae tibi placita et ea semper quae sunt eis[3] salubria consequantur per.

XLIII. **Item alia.**

Adesto Dñe plebi tuae et in tua misericordia confidenti opem tuae propitiationis inpende per.

Ad aures misericordiae tuae Dñe supplicum vota perveniant et ut possimus inpetrare quae poscimus fac nos semper tibi placita postulare per.

Purifica nos Dñe iisdem quibus servitium dependimus sacramentis ut oblatio tibi nostra sacrificium pariter reddatur[4] et actio.

382 [a]Vere digñ quia tu semper in nostra perficiens infirmitate virtutem* ecclesiam tuam inter adversa crescere tribuisti ut cum putaretur oppressa tunc potius exaltata praevaleret dum simul et experientiam fidei †declarat†[5] adflictio et per te superata vitae praesentis efficit gloriosam per.

xi. ends here. Caelestis vitae munere vegetati quaesumus Dñe | ut quod est nobis in praesenti vita mysterium fiat aeternitatis auxilium per.

Praesta famulis tuis Dñe abundantiam protectionis et gratiae da salutem mentis et corporis da continuae prosperitatis augmenta et tibi semper fac esse devotos per.

XLIIII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ Romani nominis defende rectores ut in tua dextera confidentes fiant cunctis hostibus fortiores per.

* 2 Cor. xii. 9.

[1] MS. *necessariae.* [2] MS. *vivificā* (*et* written above). [3] MS. *ei.* [4] MS. *reddat.*

[5] MS. *declinarat.* Bianch. suggests *declinat*, Mur. and Ball. read *declarat*, which is better: yet even so the whole passage (*dum—gloriosam*) seems obscure. Greg. (282 and 331 Mur.) twice reads *declarat*, but the second clause is quite different: ?*vitam praesentem* here.

[a] Marg. ecclesia Dei cum putatur oppressa tunc potius exaltata praevalet.

Da quaesumus Dñe Dš noster gratiae tuae donis et iustificari nos semper et instrui quos cotidianum[1] tibi sacrificium praecipis exhibere per.

[a]Vere digñ qui ideo praesentium rerum prospera plerumque suspendis[2] ne his retenti caelestia non quaeramus et tunc eadem magis benignus inpendis cum haec in tui nominis †cultu†[3] transferimus promptiores[4] per.

Maiestati tuae Dñe debitas laudes offerimus qui nos et temporalibus subsidiis refoves[5] et †pascis aeternis†[6] per.

Esto quaesumus Dñe propitius plebi tuae ut de die in diem[7] quae tibi non placent respuentes tuorum potius repleantur dilectionibus mandatorum et mortalis vitae consolationibus gubernati proficiant ad inmortalitatis effectum per.

XLV. **Item alia.** 383

Custodi Dñe populum tuum et ut eidem perpetuam misericordiam[8] largiaris tuo semper nomini fač devotum per.

Auxiliare Dñe supplicibus tuis ut opem tuae gratiae consequantur qui in tua pietate confidunt per.

Dš qui mysteriorum tuorum dignanter operaris effectus praesta[9] quaesumus ut sacris apta muneribus fiant nostra servitia per.

[b]Vere digñ qui humanum genus iusta sinceraque decernis[10] societate constare et ideo cuncta refutanda[11] docuisti quae praepediunt aequitati quia per haec turbatur tranquilla concordia iniustitiamque praecipis esse vitandam[13] ut unanimitas inoffensa permaneat nobisque est magnopere festinandum ut quae tibi non placent renuentes[14] ea potius appetamus quibus possimus habere placatum per.

Subsidio[15] nostrae salutis accepto supplices Dñe te rogamus

[1] MS. *cotidianū* (t written above). [2] MS. *suspendes.*
[3] ? *cultum* as Edd. [4] MS. *promptiorem.*
[5] MS. *refovis.* [6] MS. *pacis aeternis* (ae written above), the emendation of Bianch. adopted in the text, seems very probable. [7] MS. *die.* [8] MS. *perpetua misericordia.*
[9] MS. *praesta* (not, as almost always, *presta*). [10] MS. *decernens.*
[11] Edd. *refutando.* [12] Edd. *praepediant.* [13] MS. *vitandum.*
[14] MS. *rennuentes.* [15] MS. *subsidium.*

[a] Marg. suspenduntur nobis prospera ut velocius caelestia ambiamus.
[b] Marg. refutanda cuncta quae praepediunt [12] aequitati.

ut quos tanti mysterii tribuis[1] esse consortes eodem[2] dignos efficias per.

Adesto Dñe propitius plebi tuae et ut eam perpetua bonitate non deseras piis operibus indesinenter exerce quia omnia bona praestabis quibus concesseris religionis augmentum per.

MENSE AUGUSTO.

XVIIII. IIII.[3] NŌN AŪG.

N̄ SC̄I STEFANI IN CYMETERIO CALLISTI VIA APPIA.

I.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui primitias martyrum in sc̄i levitae Stefani sanguine dedicasti tribue quaesumus ut pro nobis intercessor exsistat qui pro suis etiam persecutoribus supplicavit per.

384 Offerimus hostias nomini tuo Dñe quantum de nostro merito trepidi tantum[4] de sc̄orum tuorum suffragiis confidentes. praesta quaesumus ut nobis et veniam conferant et salutem per.

Vere dign̄ tuae etenim Dñe victoriae celebrantur, tuorum praedicatur potentia triumphorum quotiens sc̄orum martyrum sollemnia recoluntur quia tu in eis et fortitudinem dimicandi et palmam fecisti florere iustitiae. inter quos beatus levita Stefanus gloriosus effulsit quem sc̄o Sp̄u[5] redundante non solum operum qualitas indicabat sed tantum etiam caelestis magnificabat gloriae claritudo ut eam persequentium cernere non posset[6] intuitus qui sic in ministrando strenuus et fidelis apparuit ut eidem apostolicarum committeretur praerogatio sc̄a mensarum, ita castitate pariter et largitate praecipuus ut viduarum curam misericors et pudicus expleret, eatenus Divinis instructus eloquiis ut palam concilia vinceret Iudaeorum, in tantum Filii tui confessione flammatus[7] ut post eius crucem primus susciperet passionem, ita regna caelestia mente iam penetrans ut adhuc constitutus in terris stantem a dextris virtutis tuae Ipsum pro quo lapidabatur intenderet* et caelo vim faciens quam nomine praeferebat meritis praeriperet iam coronam per.

* Acts vii. 56.

[1] MS. *tribues*. [2] MS. *eodem* (the *s* in late hand). [3] Mur. III.

[4] MS. *trepidantum*, Bianch.'s emendation adopted in text, seems certain.

[5] Between *sc̄o* and *sp̄u* there are two flaws in the parchment, on the upper of which are two letters erased. [6] MS. *possit*. [7] Mur. and Ball. *inflammatus*.

Laetamur Dn̄e tuorum celebritate sc̄orum. praesta quaesumus ut quos veneramur obsequio adesse nobis sentiamus auxilio per.

Da quaesumus Dn̄e fidelibus tuis hunc caritatis affectum ut sc̄orum tuorum celebritate ferventes nullis inplicentur erroribus, nullis adversitatibus adfligantur, [1]salutaribus proficiant institutis qui talibus praesidiis adiuvantur[2].

II. Item alia. 385

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui sc̄orum virtute multiplici ecclesiae tuae sacrum corpus exornans primitias martyrum gloriosi levitae Stefani sanguine dedicasti da nobis diem natalis eius honore praecipuo celebrare quia non diffidimus eum fidelibus tuis specialiter suffragari qui Dominicae caritatis imitator etiam pro persecutoribus supplicavit[3] per.

Praesta nobis quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut sicut in tuo conspectu mors est pretiosa sc̄orum* ita eius merita venerantium accepta tibi reddatur[4] oblatio per.

Vere dign̄ quoniam non solum nobis tu per Ih̄m Xr̄m Dn̄m adoptionis tuae filiis contulisti ut ille tristis aculeus‡ saevientis inferni et qui eius acceperat potestatem diabolus calcaretur morsque poenaliter contracta peccato dum pro iustitia toleratur transiret ad praemium tantumque superabundantis gratiae§ tuae largitas emineret ut non solum hoc in ipso nostrae redemptionis auctore sed etiam in eum credentium confessione perciperet humana substantia, huiusque muneris victoriaeque principium sc̄s Stefanus novi testamenti levita primus et martyr initiaret post Dn̄i passionem per.

III. Item alia.

Propitius tribue Dn̄e ut hac oblatione mundemur pro qua

* Ps. cxv. (=cxvi.) 15. ‡ 1 Cor. xv. 56. § Rom. v. 20.

[1] Bianch. proposes to insert *sed* before *salutaribus*.

[2] There is no doubt of the MS. text: between the *q* and *ui* (in *qui*) there is the lower of the two flaws mentioned above (p. 85, n. 5), which led Bianch. followed by the others to read *vitalibusque* (for *qui talibus*) and to alter *adiuvantur* into *adiuventur*.

[3] Mur. and Ball. *exoravit*.

[4] MS. *reddat* here, but *reddatur* in Mass IIII. below: Mur. *acceptam tibi reddant oblationem*. Greg. (120 Mur.) has *reddatur*.

sc̄i tui inter supplicia dimicando (confitendo[1]) sempiternam gloriam[2] sunt adepti per.

Vere dign̄ tu enim nobis hanc festivitatem beati sc̄i Stefani passione venerabilem consecrasti cui tantum gratiae[3] Sp̄s sc̄s infudit ut levitici primus officii pietatis operarius[4] dispensatione
386 mensarum, viduarum gubernaculo castitatis exemplum, clarus virtute signorum, Verbi tui potentia perfidiam destruens Iudaeorum, lapidantibus veniam fervore caritatis inplorans, caelorum sibi patente secreto a dextris Virtutis inmensae Filium hominis cerneret constitutum*, regnum[5] Dn̄i Salvatoris nondum consummato certamine palam solus aspiceret quod sc̄is omnibus ostensum est post agonem per.

IIII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui primitias martyrum gloriosi levitae Stefani sanguine dedicasti da nobis diem natalis eius honore praecipuo celebrare quia non diffidimus eum fidelibus tuis specialiter suffragari qui Dominicae caritatis imitator[6] etiam pro persecutoribus supplicavit per.

Donorum omnium Ds̄ auctor atque largitor qui sc̄orum virtute multiplici ecclesiae tuae sacrum corpus exornas da eum†[7] in ipsorum defendi prece membrorum de quorum excellentia gloriatur per.

Praesta nobis quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut sicut in conspectu tuo mors est pretiosa sc̄orum‡ ita eius merita venerantium accepta tibi reddatur oblatio per.

Vere dign̄ quoniam tu nobis non solum per Ih̄m Xr̄m Dn̄m contulisti ut ille tristis aculeus evidentis inferni§ et qui eius acceperat potestatem diabolus calcaretur sed ut hoc etiam in eumdem Filium tuum credentium confessione perciperet humana substantia huiusque muneris victoriaeque principium sc̄s Stefanus novi[8] testamenti levita primus et martyr initiaret post Dn̄i passionem per.

* Cf. Acts vii. 56.

‡ Ps. cxv. (=cxvi.) 15. § 1 Cor. xv. 56.

1 MS. *·confitendo·* 2 MS. *sempiterna gloria.*

3 MS. *gratia.* 4 MS. *operaris* (u written above i).

5 Bianch. proposes to insert *que* after *regnum* which seems necessary.

6 In MS. the first letter of *imitator* is *e* corrected to *i*. 7 ?*eam*. 8 MS. *nobi*.

V. Item alia.

Propitius tribue Dn̄e quaesumus ut hac oblatione mundemur pro qua sc̄i tui inter supplicia dimicantes[1] sempiternam gloriam[2] sunt adepti per.

Vere dign̄ tu enim nobis hanc festivitatem beati Stefani passione sacrasti cui tantam gratiam Sp̄s sc̄s infudit ut levitici primus officii pietatis operarius dispensatione[3] mensarum, viduarum gubernaculo castitatis exemplum, clarus virtute signorum, Verbi tui potentia Iudaicam destruens constanti voce perfidiam, lapidantibus veniam Xr̄i verus sectator inplorans, caelorum sibi patente secreto a dextris Virtutis immensae Filium cerneret hominis constitutum, praemiumque suum nondum consummato certamine palam solus aspiceret quod sc̄is omnibus ostenditur post agonem per.

VI. Item alia. 387

Offerendorum tibi munerum D̄s auctor et dator praesta ut[4] quod sc̄is martyribus in persecutione contulit claritatem nobis fiat in devotione praesidium per.

Vere dign̄ in die sollemnitatis hodiernae quae sc̄s Stefanus primitivus[5] tuae fidei candidatus ob hoc infidelium persecutione lapidatus ėst ut confessionis sacrae lapis vivus* exsisteret et quod insigni decoratus[6] vocabulo praeferebat inpleret[7] corona martyrii per.

Omp̄ semp̄ D̄s qui in terrena substantia constitutos Divina tractare concedis praesta deprecantibus sc̄is tuis ut eadem consequamur conversatione caelesti per.

Conserva quaesumus Dn̄e filiorum tuorum tibi subditam servitutem ut intervenientibus sc̄is tua redemptione sint digni tua semper gratia sint repleti per.

* 1 Pet. ii. 5.

[1] MS. *demicantes*. [2] MS. *sempiterna gloria*. [3] MS. *despensatione*.

[4] Bianch. proposes to insert *sacrificium* before *quod*, which is found on p. 90, line 26. [5] MS. *primitibus*.

[6] MS. *decoratis*, which can hardly be right.

[7] MS. *inplere* (the *t* added by late hand).

VII. **Item alia.**

Ds̄ qui nos Unigeniti tui clementer incarnatione redemisti[1] da nobis patrocinia tuorum continuata sc̄orum quibus capere valeamus salutaris mysterii portionem per.

Praesta quaesumus omp̄ Ds̄ ut beatus Stefanus levita magnificus[2] sicut ante alios imitator Dn̄icae passionis et pietatis enituit ita sit[3] fragilitatis nostrae promptus adiutor per.

Inter nostrae redemptionis miranda beneficia et sc̄orum martyrum gloriosa sollemnia cum muneribus Dn̄e tuae laudis occurrimus[4] agentes gratias et de remedii largitate et de provisione suffragii per.

Vere dign̄ beati Stefani levitae simul et martyris natalicia
388 recolentes qui fidei qui sacrae militiae qui dispensationis et castitatis egregiae[5] qui praedicationis mirabilisque[6] constantiae qui confessionis ac patientiae nobis exempla veneranda proposuit et ideo nativitatem Filii tui merito prae caeteris passionis suae festivitate subsequitur cuius gloriae sempiternae primus martyr occurrit per.

VIII. **Item alia.**

Hostias Dn̄e suppliciter immolamus in sc̄is nobis collata martyribus salutaris tui subsidia praedicantes per.

Vere dign̄ tu es quippe mirabilis in sc̄is tuis* et ideo licet in singulis quae ad cultum Divinitatis aspiciunt conpetens debeamus officium in cunctis tamen te sine dubio praedicamus quem in beatorum triumphis martyrum mirabilia cuncta pronuntiant per.

Gratias agimus Dn̄e multiplicatis circa nos miserationibus tuis qui et Filii tui nativitate nos salvas et martyrum beatorum deprecatione sustentas per.

Ds̄ generis institutor et reparator humani praesta quaesumus ut †et[7]† plebs tua et sacramentis instructa salutaribus et fulta praesidiis sic praesentia dona percipiat ut capere mereatur aeterna per.

* Ps. lxvii. (=lxviii.) 35.

[1] MS. *redimisti.* [2] MS. *magnifica.* [3] MS. *sic.* [4] MS. *uccurrimus.* [5] MS. *aegregiae.*

[6] Edd. *qui* (but *que* is right), (cf. Greg. 291 Mur.).

[7] Bianch. om. *et* which seems necessary.

VIIII. **Item alia.**

Da quaesumus omp̄ Ds̄ ut sicut per cuncta mundi spatia martyrum tuorum facis victorias propagari sic †te†[1] auxiliante nobis eorum sentiamus ubique praesentiam per.

Grata sint tibi Dñe munera quaesumus devotionis hodiernae quam beati Stefani martyris tui commemoratio gloriosa depromit per.

Vere dign̄ hac festivitate laetantes †qua dicatam nomini tuo 389
basilicam†[2] beatus Stefanus martyr suo honore signavit levita venerandus castitatis exemplum fidelis apostolicae dispensator alimoniae novi testamenti inter contradicentes promptus adsertor primus caelestis martyrii dedicator per.

Et sacramentis tuis Domine et gaudiis optatae celebritatis expleti quaesumus eorum nobis precibus dent medellam quorum recordationibus exhibentur per.

Protegat Dñe quaesumus populum tuum et participatio caelestis indulta convivii et deprecatio collata iustorum per.

XX.[3] VIII. IDUS AUGUSTI.

NATALE SC̄I XYSTI IN CYMETERIO CALLISTI ET FELICISSIMI ET AGAPITI IN CYMETERIO PRAETEXTATAE[4] VIA APPIA.

Ds̄ omnium fortitudo sc̄orum qui illis ad hanc gloriam veniendi copiosum munus gratiae contulisti nostris quaesumus veniam concede peccatis ut eorum sollemnia digne celebrare possimus per.

Offerendorum tibi munerum auctor et dator praesta ut hoc sacrificium singulare quod sc̄is tuis in passione contulit claritatem nobis tribuat in devotione praesidium per.

Vere dign̄ quoniam inter innumeras[5] toto mundo martyrum palmas quibus urbis[6] huius praecipuae[7] coronatus est ambitus, etiam hunc nobis venerabilem diem beati Xysti sacerdotis et martyris tui sanguine consecrasti per.

[1] Bianch. supplies *te* which seems necessary.

[2] MS. *quo dicata nomini tuo basilicam̄*. I have adopted Bianch.'s restoration.

[3] MS. XXIIII, but the IIII is faint and the mistake is obvious.

[4] MS. *Praetextate*, Edd. *Praetextati*, so also in heading for VI Iduum Juliarum.

[5] The *a* in *innumeras* is a correction and doubtful.

[6] MS. *orbis*. [7] MS. *praecipue* and so Edd.

II. Item alia.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui sc̄is tuis non solum credere in Filium tuum sed etiam pro eodem pati posse donasti nostrae quoque fragilitati Divinum praetende subsidium ut misericordiam sempiternam pro qua illi felices animas exalarunt nos saltem[1] sincera confessione mereamur per.

390 Magnificasti Dñe sc̄os tuos suscepta passione pro Xr̄o. praesta quaesumus ut nos etiam suppliciter celebrata purificet per.

Vere dign̄ natalem diem sc̄i martyris et sacerdotis tui Xysti debita[2] festivitate recolentes qui apostolici pontificatus dignus in sua aetate successor et passione fortissimus imitator persecutoris gladium intrepida cervice suscepit gaudens pro Eo se capite truncari a Quo non possit abscindi[3] per.

III. Item alia.

Tribue quaesumus Dñe sc̄os tuos et iugiter orare pro nobis et semper clementer audiri per.

Sc̄a tua nobis Dñe quaesumus intervenientibus qui tibi placuere proficiant ad salutem nec reatus mortalitatis[4] reddat indignos quos tua redemptio praestat innocuos per.

Vere dign̄ in die festivitatis hodiernae qua beatus Xystus pariter sacerdos et martyr devotum tibi sanguinem exultanter effudit qui ad eamdem[5] gloriam promerendam doctrinae suae filios incitabat et quos erudiebat hortatu[6] praeveniebat exemplo per.

Da nobis Dñe fidei tuae miseratus augmentum ut quae sc̄os martyres tuos usque ad sanguinem retenta glorificat nos etiam iustificet veraciter hanc sequentes per.

Adsint nobis Dñe patrocinia tibi grata sc̄orum et quae pro illorum sollemnitate deferimus eorum commendet oratio per.

Vere dign̄ qui sc̄o martyri tuo Xysto ac praecipuo sacerdoti non solum propriae passionis triumphum sed ut etiam subiectis sibi ministris ecclesiae proficeret contulisti. gloriosum denique virum nec inferior beatitudo discipuli nec tardior est secuta victoria per.

[1] MS. *saltim.* [2] MS. *devita.* [3] MS. *abscidi.*
[4] ? *immortalitatis* unless *mortalitatis = mortis.* [5] MS. *cadem.*
[6] MS. *ortatu.*

IIII. **Item alia.** 391

Adesto Dn̄e supplicationibus nostris et intercedentibus sc̄is tuis ab hostium nos defende propitiatus incursu per.

Suscipe Dn̄e munera passionibus tuorum dicata sc̄orum et quae illis inter persecutiones fortitudinem ministrarunt nobis praebeant[1] inter adversa constantiam per.

Vere dign̄ qui sc̄m Xystum sedis apostolicae sacerdotem hodierna die felici martyrio coronasti. pro quibus operibus tuis atque muneribus multiplici gratiarum actione laetantes hostias tibi laudis offerimus per.

Prodest quidem Dn̄e continuata censura peccantibus sed temperetur quaesumus tuorum intercessione sc̄orum ut non deficiamus infirmi sed per tuam gratiam possimus emendare[2] correcti[3] per.

Defende quaesumus Dn̄e plebem tuam in sola tuae misericordiae venia confidentem et intervenientibus sc̄is tuis quidquid eidem debetur pro castigatione delicti transeat ad consolationis effectum per.

V. **Item alia.**

Adesto Dn̄e martyrum deprecatione sc̄orum et quos pati pro tuo nomine tribuisti fac tuis fidelibus suffragari per.

Dn̄us Ds̄ noster tuis nos purifica sacramentis et quorum nos tribuis[4] interesse mysteriis concede remediis gaudere perpetuis per.

Vere dign̄ tibi enim festa[5] sollemnitas agitur tibi dies sacrata celebratur qua sc̄i Xysti praesulis apostolici natalicia praelibantes quibus in confessionem tui nominis venerabilis eius sanguis effusus est annua maiestati tuae vota persolvimus per.

Refecti cibo[6] potuque caelesti Ds̄ noster te supplices ex- 392
oramus ut in quorum haec commemoratione percepimus eorum muniamur et precibus per.

Praetende Dn̄e misericordiam tuam et esto populi tui defensor et custos[7] ut sc̄orum tuorum veneranda sollemnia securo possint[8] frequentare conventu per.

[1] MS. *praeveant.* [2] Bianch. proposes to insert *nos* before *emendare*, but ? *emendari.* [3] Bianch. suggests *correpti*, but it is not necessary.
[4] MS. *tribuis*, the last *i* altered from *e* 1ma manu.
[5] Mur. and Ball., following Bianch.'s marginal suggestion *festiva.*
[6] MS. *civo.* [7] MS. *custus.* [8] Edd. *possit.*

VI. **Item alia.**

Fac nos quaesumus Dn̄e sc̄orum tuorum semper festa sectari quorum suffragiis protectionis tuae dona sentiamus per.

Concede quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut per tua semper sacramenta vivamus quia protegere non desistes[1] quos tuis semper indulseris inhaerere mysteriis per.

Vere dign̄ adest enim nobis sc̄i sacerdotis et martyris tui Xysti desiderata festivitas quam annua recursione venerantes hostias tibi laudis offerimus[2] cum angelis &c.

Repleti sumus Dn̄e misericordia tua et benedictione sc̄orum et securitatis munere relevati per.

VII. **Item alia.**

Ds̄ qui nos ad sc̄i pontificis et martyris tui Xysti natalicia tribuisti pervenire laetantes praesta quaesumus ut sicut securis eadem mentibus ita dignis celebremus officiis per.

Accipe munera Dn̄e quae in eorum tibi sollemnitate deferimus quorum scimus patrociniis liberari per.

Vere dign̄ cognoscimus enim Dn̄e tuae pietatis effectus quibus nos adeo[3] gloriosi sacerdotis et martyris tui Xysti semper honoranda sollemnia nec inter praeteritas | mundi tribulationes omittere voluisti et nunc reddita praestas libertate venerari per.

xii. ends here.

393 IN NATALE[4] SANCTORUM FELICISSIMI ET AGAPITI.

Magnificantes Dn̄e clementiam tuam supplicantes exoramus ut qui nos sc̄orum tuorum frequentibus facis nataliciis interesse perpetuis tribuas gaudere consortiis per.

Da nobis omp̄ Ds̄ in sc̄orum tuorum te semper commemoratione laudare quia refovere curabis quos in honore tuo perseverare concesseris per.

Accepta tibi sit Dn̄e sacratae plebis oblatio pro tuorum honore sc̄orum quorum se meritis percepisse de tribulatione cognoscit auxilium per.

[1] MS. *desistis.* Mur. adopts Bianch.'s suggestion *desistes.*

[2] MS. *venerantes* ÷ *cum an̄g* and in marg. ÷ *hostias tibi laudis offerimus* ÷.

[3] MS. *ideo*, which can hardly stand.

[4] i.e. *natali* (as Edd.).

Vere digñ qui nos sc̄orum Felicissimi et Agapiti festa semper optanda fecisti celebrare gaudentes et qui dedisti[1] fidem inter adversa constantem reddes beneficia (munera[2]) libertatis per.

Praesta Dñe quaesumus ut quorum memoriam sacramenti participatione recolimus fidem quoque proficiendo sectemur per.

Respice subditam tibi Dñe familiam tuam et cuius exaudire preces in maerore[3] dignatus es actionem[4] gratiarum propensius intuere per.

XXI. IIII. ID̄. AŪG. N̄. SC̄I LAURENTI.

I.

Ds̄ qui nos sc̄orum martyrum munitione conservas da ecclesiam tuam digne[5] talium celebrare[6] sollemnia et illos tibi iugiter supplicare pro nobis per.

Vere digñ praevenientes natalem diem beati Laurenti qui levita simul martyrque venerandus et proprio claruit gloriosus officio et memoranda refulsit passione sublimis per.

Sumpsimus Dñe pignus redemptionis aeternae. sit nobis 394
quaesumus intervenientibus sc̄is tuis vitae praesentis auxilium pariter et futurae per.

Adesto Dñe populo tuo et quem sc̄orum[7] tuorum tribuis frequentationibus interesse protectione perpetua fac securum per.

II. **Item alia.**

Concede nobis Dñe gratiam tuam in beati Laurenti martyris celebritate multiplicem ut de tanti agone certaminis discat populus Xr̄ianus et firma solidari patientia et pia exsultare victoria per.

Pro beati Laurenti martyris passione veneranda hostias tibi Dñe suppliciter immolamus eius oratione placituras pro cuius meritis offeruntur per.

[1] In MS. the first *i* is a correction.
[2] *munera* is apparently an alternative for *beneficia*.
[3] MS. *merore*.
[4] MS. *actione*.
[5] MS. *dignae*.
[6] MS. *celebrantes*, which can hardly stand.
[7] MS. *sanctorum* (in full).

Vere dign̄ et tuam magnificentiam propensius exorare qui nobis hunc diem sc̄i Laurenti martyris tribuisti venerandum quem ita omni genere pietatis imbueras ut idem tibi ara atque sacrificium idem sacerdos esset et templum per.

Satiasti Dn̄e familiam tuam muneribus sacris. eius quaesumus semper interventione nos refove cuius sollemnia celebramus per.

Omp̄ semp̄ Ds̄ ecclesiae tuae votis propitiatus aspira ut beati Laurenti martyris meritis adiuvetur[1] cuius passione laetatur per.

III. **Item alia.**

Magnificasti Dn̄e sc̄os tuos suscepta passione pro Xr̄o. praesta quaesumus ut etiam nos suppliciter celebrata purificet per.

Vere dign̄ quoniam tu es omnium sc̄orum insuperabilis forti-
395 tudo qui inter mundanae conversationis adversa, praecipua nos beatorum martyrum glorificatione solaris et ad sublimia exempla patientiae triumpho nos sc̄i Laurenti quem hodie celebramus accendis per.

Repleti Dn̄e donis tuis in tuorum festivitate sc̄orum praesta ut haec sc̄a mysteria quae celebramus votis experiamur auxiliis per.

IIII. **Item alia.**

Suscipe quaesumus Dn̄e munera pro sc̄orum tuorum commemoratione exsultanter oblata et quod illos fecit passione gloriosos nos devotione reddat innocuos per.

Vere dign̄ quoniam tuis donis atque muneribus beati Laurenti martyris passionem hodierna sollemnitate veneramur qui pro confessione Ih̄u Xr̄i Filii tui diversa supplicia sp̄u fervente suscipiens subiectos ignes et crudeli ingenio persequentum mutata tormenta immutabili virtute superavit ac fluentibus membris solida parte[2] victor mente permansit per.

Excita Dn̄e in ecclesia tua Sp̄m cui sc̄s Laurentius levita servivit ut eodem nos replente studeamus amare quod amavit et opere exercere quod docuit per.

[1] MS. *adiubetur.*

[2] Bianch. suggests *per te.*

V. Item alia.

Accepta tibi sit Dñe nostrae servitutis oblatio et salutaris nobis beati Laurenti precibus pro cuius commemoratione defertur existat per.

Vere digñ quo pietatis officio pro sollemnitate sc̄i Laurenti martyris sacrificium tibi laudis offerimus quia tua factum est operante virtute ut nullis calumniis impiorum nulla saevitia persequentum nulla dirarum atrocitate poenarum vir tuo ignitus Sp̄u vinceretur per.

VI. Item alia. 396

Oblata tibi Dñe munera populi tui pro tuorum honore sc̄orum suscipe propitius quaesumus et eorum nos[1] intercessione sc̄ifica per.

Vere digñ beati Laurenti annua vota repetentes qui dispensator egregius et usque ad sanguinem* nominis tui confessor eximius simul in alendis pauperibus ecclesiasticae pietatis et testificationis Filii tui Domini nostri praebuit martyr beatus exemplum per.

VII. Item alia.[2]

Adesto Dñe supplicationibus nostris et intercessione sc̄i Laurenti martyris tui perpetuam nobis misericordiam benignus inpende per.

Accipe quaesumus Dñe munera dignanter oblata et beati Laurenti suffragantibus meritis ad nostrae salutis auxilium provenire concede per.

Vere digñ et pro honore beati Laurenti martyris tui hostias tibi laudis offerimus per.

Repleti gustu gratiae tuae et caelestis mensae dulcedine vegetati gratias tibi referimus per.

Annue quaesumus Dñe precibus familiae tuae et quod nostris actibus non meremur sc̄orum tuorum nobis concede suffragiis per.

* Heb. xii. 4.

[1] MS. *nobis*. [2] Mur. and Ball. make Missa VII. begin with *accipe*, &c.

VIII. Item alia.

Cum sc̄orum tuorum Dn̄e supplicationibus imploramus ut sacris muneribus offerendis gratam tibi nostri ministerii facias servitutem per.

Vere dign̄ quidquid enim sc̄orum tuorum meritis adhibemus ad tuam laudem recurrit et gloriam qui in eorum semper es virtute[1] mirabilis* per.

397 Sc̄i Laurenti nos Dn̄e precatio[2] iusta tueatur et quod nostra conscientia non praesumit eius nobis qui tibi placuit oratione donetur per.

VIIII. [Item alia.][3]

Supplices te rogamus Ds̄ ut interventu beati Laurenti martyris et tua in nobis dona multiplices et tempora nostra disponas per.

Debitum nostrae reddimus servitutis suppliciter exorantes ut suffragiis eius in nobis tua munera tuearis pro cuius honoranda confessione hostiam tibi laudis offerimus per.

Vere dign̄ de tua misericordia postulantes ut quorum ad honorem nominis tui merita celebramus pia quoque opera nitamur imitari per.

Tuere nos Dn̄e precibus sc̄i Laurenti martyris tui ut gratia tua semper mereamur augeri qui talium praesidiis confidimus patronorum per.

X. Item alia.

Laeta nos Dn̄e quaesumus sc̄i Laurenti martyris tui festivitas semper excipiat quae et iucunditatem nobis suae glorificationis infundat et tibi nos reddat acceptos per.

Perfice nobis Dn̄e fructum gratulationis hodiernae ut precibus beati Laurenti martyris tui eius natalicia votiva[4] praecurrens perfectis gaudiis expleatur oblatio per.

Vere dign̄ tuam misericordiam deprecantes ut mentibus nostris beati Laurenti martyris tui tribuas iugiter suavitatem

* Cf. Ps. lxvii. (=lxviii.) 35.

[1] So MS.; no ground for Bianch.'s statement that it reads *servitute*.

[2] MS. *praecatio.* [3] MS. om. *item alia.* [4] MS. *votiba* (with *v* written above).

qua et nos amemus eius meritum passionis et indulgentiam nobis semper fidelis ille patronus obtineat[1] per.

Gratias tibi†[2] Dn̄e quoniam sc̄m Laurentium martyrem tuum te inspirante diligimus ut eius natalicia praeeuntes piis semper intercessionibus foveamur et meritis per.

XI. **Item alia.** 398

Auge quaesumus Dn̄e fidem populi tui de sc̄i Laurenti martyris festivitate conceptam ut ad confessionem tui nominis nullis properare terreamur adversis sed tantae virtutis intuitu potius incitemur per.

Adsint nobis Dn̄e patrocinia tibi grata sc̄orum ut quae pro illorum sollemnitate deferimus eorum commendet oratio per.

Vere dign̄ in die sollemnitatis hodiernae qua beati Laurenti hostiam tibi placitam casti corporis glorioso certamine suscepisti. prunis namque superposita stridebant membra viventia nec tamen erat poena patientis sed piae confessionis incensum neque terreno liberari cruciatu martyr optabat sed coronari deprecabatur in caelis per.

XII. **Item alia.**

Annue quaesumus Dn̄e precibus nostris ut sc̄i Laurenti martyris tui sollemnia quae cultu tibi debito praevenimus prospero suscipiamus effectu per.

Muneribus nostris Dn̄e sc̄i Laurenti martyris tui festa praecedimus ut quae conscientiae nostrae praepediuntur[3] obstaculis[4] illius meritis[5] grata reddantur per.

Vere dign̄ quamvis enim sc̄orum tuorum propagante te Dn̄e toto orbe clara[6] sit gloria de beati tamen sollemnitate Laurenti peculiarius prae caeteris Roma laetatur cuius nascendo civis sacer minister et dicatum[7] nomini tuo munus est proprium[8] qui per tuam gratiam commissae sibi dispensationis exsecutor[9]

[1] MS. *optineat* and so elsewhere. [2] ? *agimus* omitted.

[3] MS. *praepediunt* but probably *praepediuntur* should be restored from Gel. (655 Mur.): the Miss. Fr. (684 Mur.) reads *praepedimus*.

[4] Mur. and Ball. *obstaculo*. [5] MS. *meriti*. [6] Mur. *data*.

[7] Mur. following Bianch.'s suggestion *dedicatum* (for *et dic.*).

[8] MS. *proproprium*. [9] MS. *executor*.

egregius ut ad martyrium perveniret emeruit pro praemio qua[1] caelestis existeret[2] consecutus est passionem per.

Intercessio beati Laurenti martyris tui Dn̄e de sua nobis
399 confessione nascentium mereatur plenitudinem gaudiorum* per.

Exultet populus tuus Dn̄e quaesumus in sc̄i commemoratione Laurenti et cuius de votivo laetatur officio suffragia relevetur optato per.

XIII. **Item alia.**

Adsit nobis Dn̄e sc̄i Laurenti martyris in tua glorificatione benedictio cuius nobis est hodie facta suffragium in tua virtute confessio per.

Offerimus hostias Dn̄e in sc̄i Laurenti martyris tui hodierna festivitate (confessione[3]) gaudentes quae nobis operante te Dn̄e et auxilium contulit et profectum per.

Vere dign̄ pretiosam mortem sc̄i Laurenti martyris tui exultantibus animis celebrantes quam te vincente diaboli cernimus esse victricem per.

Da nobis omp̄ Ds̄ ut beati Laurenti martyris tui veneranda sollemnitas et devotionem nobis augeat et salutem per.

XIIII. **Item alia · ad octavas[4].**

Sc̄orum tuorum nos Dn̄e continua sollemnitate comitare ut qui nostris meritis impedimur eorum qui tibi placuerunt precibus adiuvemur per.

Ut sacrificia nostra Dn̄e propitiatus intendas sc̄i Laurenti nos martyris tui commendet oratio per.

Vere dign̄ quia in sc̄orum tuorum semper es virtute gloriosus† et quotiens illorum festa recolimus te mirabilem confitemur per.

Sc̄i Laurenti nos Dn̄e sollemnitas repetita tueatur[5] et misericordiae tuae intercessio beata conciliet per.

* Ps. xv. (=xvi.) 11. † Cf. Ps. lxvii. (=lxviii.) 35.

[1] Edd. *et quo* (for *qua*): there seems to be an erasure of one letter after *qua* in MS. Possibly *consecutus est* is an alternative for *emeruit pro praemio* or a mistake for *consequi*.

[2] MS. *existeret* (with *s* written above).

[3] MS. ·*confessione*·

[4] MS. *otabas* (with *c* written above).

[5] MS. *tue|tur*.

XXII. IDUS[1] A͞UG N͞ SC͞ORUM YPOLYTI ET PONTIANI. 400

[2]Ds̄ qui nos in sc̄orum martyrum[3] multiplicatione custodis da ut quorum sollemnia frequentamus incessabili iuvemur[4] auxilio per.

Respice Dñe munera populi tui sc̄orum festivitate votiva[5] et tuae testificatio veritatis nobis proficiat ad salutem per.

Vere dign̄ tibi enim Dñe festa[6] sollemnitas agitur tibi dies sacrata celebratur quam sc̄i Ypolyti martyris tui sanguis in veritatis tuae testificatione profusus magnifico nominis tui honore signavit per.

Sacro munere satiati supplices Dñe deprecamur ut quod debitae servitutis celebramus officio salvationis tuae sentiamus augmentum per.

Ds̄ qui ecclesiam tuam innumeris sc̄orum patrociniis et glorificas et tueris praesta ut quorum celebrat conventum experiatur devota suffragium per.

II. **Item alia.**

Perpetuis nos Dñe sc̄orum tuere praesidiis et quanto fragiliores sumus tanto magis necessariis adtolle suffragiis per.

Quaesumus omp̄ Ds̄ ut sc̄orum tuorum caelestibus mysteriis celebrata sollemnitas indulgentiam nobis tuae propitiationis[7] adquirat per.

Vere dign̄ qui non solum malis nostris bona retribuis[8] sed ut miseris uberiora dona concedas qui digne[9] pro nobis possint intercedere contulisti et quod nostra conscientia non habebat intercessio supplet tibi grata iustorum per.

Sc̄i martyris Agapiti[10] Dñe quaesumus veneranda festivitas 401
salutaris auxilii nobis praestet augmentum per.

Plebs tua Dñe laetetur tuorum semper honore sc̄orum et eorum percipiat intercessione votiva[11] subsidia quorum patrociniis gratulatur[12] per.

[1] Edd. *idibus*, Bianch. *idus* in margin. [2] The first words of this prayer seem as if written with the same pen with which the preceding rubric was written, being half red and half black. [3] MS. *sc̄o*[rum] *martyrum*. [4] MS. *iubemur*. [5] MS. *votiba*. [6] Bianch. suggests *festiva*. [7] MS. *propitionis*. [8] MS. *retribues*. [9] MS. *dignae*. [10] ? *Hippolyti*. [11] MS. *votiba*. [12] MS. *gratulantur*.

XXIII. III. KĀL SĒPT N̄ SC̄ORUM ADAUTI ET FELICIS.

Da nobis omp̄ Ds̄ ut eorum semper festa sectemur quorum digna pro nobis interventione confidimus per.

Sc̄orum[1] Felicis et Adauti natalicia recensentes munus offerimus quod eorum tibi Dn̄e quaesumus intercessione sit gratum per.

Vere dign̄ sc̄orum martyrum gloriam cum exultatione recolentes in quibus mirabilis[2] tuae maiestatis effectus et patrocinia nobis provisa cognoscimus per.

Gratias tibi referimus Dn̄e qui nos et caelestis participatione sacramenti et tuorum reficis[3] celebritate iustorum per.

II. **Item alia.**

Maiestatem tuam Dn̄e supplices deprecamur ut sicut nos[4] iugiter sc̄orum tuorum commemoratione laetificas ita semper supplicatione defendas per.

Tanto placabiles quaesumus Dn̄e nostrae sint hostiae quanto sc̄orum martyrum[5] pro quorum[6] sollemnitatibus exhibentur tibi grata sunt merita per.

Vere dign̄ quamvis enim semper in tui gaudeamus actione mysterii copiosius tamen eius munere gratulamur cum pro martyrum sollemnitate sc̄orum per quos tibi commendamur offertur per.

402 Donis caelestibus cum sc̄orum tuorum recordatione satiati gratias tibi referimus per.

Pro familia tua Dn̄e quaesumus sc̄orum martyrum venerabilis intercedat oratio ut quorum sollemnia devota mente non deserit[7] eorum piis adiuta praesidiis et consolationem referat et salutem per.

III. **Item alia.**

Quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut non desinant sc̄i tui pro nostris supplicare peccatis a quibus tu voluisti pro peccatoribus exorari per.

[1] MS. *sc̄i.* [2] Edd. *mirabiles.* [3] MS. *refices.*

[4] MS. *nobis.* [5] Edd. add *tuorum.* [6] MS. *quib.*

[7] MS. *mente* (*non* written above) *deseris.*

Praesta nobis quaesumus omp̄ Ds̄ ut nostrae humilitatis oblatio et pro tuorum grata sit honore sc̄orum et nos corpore pariter et mente purificet per.

Vere dign̄ orantes potentiam tuam ne dicant gentes ubi est Ds̄ eorum?[*] sed ut dignanter ostendas quia non plus ad perdendum nos valeant nostra delicta quam ad salvandum vel patrocinia copiosa iustorum vel tuae maiestatis invicta clementia per.

Supplices te rogamus Ds̄ ne aut malis propriis adgravemur aut infestemur ab hostibus qui tantis sc̄orum tuorum meritis commonemur per.

IIII. **Item alia.**

Sc̄orum tuorum quaesumus Dn̄e quorum nos adsiduis festivitatibus consolaris defende praesidiis per.

Salutari sacrificio Dn̄e populus tuus semper exultet quo et debitus honor sacris martyribus exhibetur et sc̄ificationis tuae munus adquiritur per.

Vere dign̄ te in tuorum glorificantes honore sc̄orum qui et illis tribuisti beatitudinem sempiternam et infirmitati nostrae talia praeparasti suffragia quae possis audire pro nobis per.

Exaudi Dn̄e quaesumus preces nostras ut populus tuus sub 403
tantis patrociniis constitutus et a suis offensionibus liberetur et ab omnibus protegatur adversis per.

V. **Item alia.**

Accepta sit in conspectu tuo Dn̄e nostra devotio ut eorum nobis fiat supplicatione salutaris pro quorum sollemnitate defertur per.

Vere dign̄ sacrificium quippe suum hodie frequentat ecclesia et festivitatem dudum muneris immolati annua festivitate concelebrat[1] quo pro eius confessione vel nomine qui eam sanguine suo redemit impenso obsequium proprii cruoris exhibuit per.

* Ps. lxxviii. (=lxxix.) 10.

[1] MS. *concelebrant.*

VI. Item alia.

Sc̄orum tuorum nobis Dñe pia non desit oratio quae et munera nostra conciliet et tuam nobis indulgentiam semper obtineat per.

Vere digñ qui ecclesiae tuae toto orbe propagandae non solum tui Unigeniti passionem[1] sempiterna providentia contulisti sed ad maiorem gloriam conferendam mutuas mortes tibi inpendere pretiosa devotione tribuisti per.

Votiva[2] Dñe dona percepimus quae sc̄orum nobis precibus et praesentis quaesumus vitae pariter et aeternae[3] tribue conferre praesidium per.

Adesto Dñe populo tuo et concede misericordiam tuam cum sc̄orum tuorum patrociniis supplicanti ut quia tua gubernatione confidit nullis adversitatibus opprimatur per.

404 VII. Item alia[4].

Vere digñ ecce enim sicut sacer sermo pronuntiat pretiosa est in conspectu Dñi mors sc̄orum eius* nec potest ullatenus explicari quibus modis haec interfectio gloriosa pensetur. moriuntur abiecti et orbis terrarum capiunt principatum. moriuntur mundanae eruditionis ignari et exitum †[5] doctrinae caelestis auctores. moriuntur captores piscium et efficiuntur hominum piscatores‡. moriuntur soliti maria perscrutari mediocris artis officio. [6]redduntur saeculi examinatores et iudices§ et ideo cum angelis &c.

MENSE SEPTEMB.

XXIIII. XVIII KĀL. OCTOB. Ñ SC̄ORUM CORNELI ET CYPRIANI.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui nos multiplici sc̄orum tuorum festivitate laetificas praesta ut quorum commemoratione gaudemus praesidio muniamur per.

* Ps. cxv. (=cxvi.) 15. ‡ S. Matt. iv. 19. § S. Matt. xix. 28.

[1] MS. *passione.* [2] MS. *votiba.* [3] MS. *etaetaeternae.*

[4] Mur. and Ball. make Missa VII begin with *adesto Dñe*, which seems likely: Bianch. begins it at the previous preface.

[5] ? *habent* or *obeunt* omitted: Edd. read *exeunt*. [6] Mur. and Ball. insert *et* before *redduntur*.

Oblationes populi tui Dn̄e quaesumus placatus intende quibus et sc̄orum martyrum celebramus in honorem tui nominis passionem et nobis indulgentiam suppliciter inploramus per.

P̄CES H̄ IN̄ SC̄AE EUFYMIAE[1].

Vere dign̄ immensa sunt enim opera tua et vere magna mirabilia[2]. tibi hominem diabolica quondam fraude prostratum sic per Ih̄m Xrm Filium tuum Dn̄m nostrum sui tribuisti victoris[3] esse victorem hunc eumdem eius adversarium ut eum[4] non solum virilis sexus tuorum deinceps fidelium subiugaret sed etiam feminea superaret infirmitas et quae in sua est[5] condicione 405
fragilior substantiae spiritalis inimico fortior redderetur deceptionemque Evae matris ulciscens de hoste generis humani qui aditum per illam mortis invenerat triumpharet quas ineffabilis gloriae tuae vices in sc̄ae martyris | Eufymiae passione venerantes[6] per. xiii. ends here.

Accipe Dn̄e quaesumus nostrae servitutis officia ut suffragantibus sc̄is quod ad honorem tuae maiestatis offerimus perpetuam nobis conferant vitam per.

Perceptis Dn̄e caelestibus sacramentis gratias agimus pio nomini tuo qui et sc̄orum tuorum nos adsidua festivitate comitaris et Divino munere vivificare non desinis[7] per.

Respice propitius Dn̄e ad deditam[8] tibi tui populi servitutem ut inter humanae fragilitatis incerta nullis adversitatibus opprimatur qui de tua protectione confidit per.

Item alia.

Beatorum martyrum pariterque pontificum Corneli et Cypriani nos Dn̄e quaesumus festa tueantur et eorum commendet oratio veneranda atque laetificet per.

[1] MS. *sc̄e Eufymia.*

[2] *mirabilia* seems almost like an alternative for *magna*.

[3] MS. *victores.*

[4] Bianch.'s suggestion to put the *ut* before *hunc eumdem* and abolish the *eum* seems fairly certain.

[5] Edd. *est in sua.*

[6] ? *veneramur*: the words *Eufymiae passione venerantes per* are erased at bottom of page and repeated at top of next page.

[7] MS. *desines.*

[8] Mur. and Ball. *debitam.*

Plebis tuae Dn̄e munera benignus intende quae maiestati tuae pro sc̄orum martyrum Corneli et Cypriani sollemnitatibus sunt dicata per.

Vere dign̄ tuamque in sc̄is martyribus[1] Cornelio simul etiam Cypriano praedicare virtutem quos discretis terrarum partibus greges sacros Divino pane pascentes una fide eademque die diversis licet temporibus consonante parique nominis tui confessione coronasti per.

Sacro munere vegetatos sc̄orum martyrum Corneli et Cypriani natalicia nos tibi Dn̄e quaesumus commendet oratio per.

Ad defensionem fidelium Dn̄e quaesumus dexteram tuae
406 maiestatis extende et ut perpetua pietatis tuae protectione muniantur intercessio pro his non desit martyrum continuata sc̄orum per.

XVI KĀL. OC̄T. IN NATALE SC̄AE[2] EUFYMIAE.

XXV.

Praesta Dn̄e quaesumus ut sicut sc̄orum tuorum[3] natalicia celebranda non deserunt ita iugiter suffragia comitentur per.

Gratanter ad munera dicanda concurrimus quae nomini tuo Dn̄e pro sollemnitate sc̄ae martyris Eufymiae supplices immolamus per.

Vere dign̄ in hac celebritate gaudentes qua sc̄i Sp̄s fervore praeclarus beatae martyris Eufymiae sexus fragilitate pretiosior sanguis effloruit et virtute feminea rabiem diabolicae persecutionis elidens geminatae gloriae triumphum virginitas implevit et passio per.

II. **Item alia.**

Suscipe Dn̄e quaesumus hostias laetantis ecclesiae quas pro sc̄ae martyris Eufymiae natalicia passione maiestati tuae prompta devovit per.

Vere dign̄ sc̄ae martyris Eufymiae natalicia recolentes rerum diversitate mirabili ut diabolus qui virum per imbecillitatem[4]

[1] MS. *sc̄orum martyrum.* [2] MS. *sc̄e.* [3] ? Add *nos* as Gel. (677 Mur.).
[4] MS. *invecillitatem.*

mulieris impulerat in ruinam* viri condicione[1] nunc in Xr̄o reparante victoriam per muliebrem quoque fragilitatem mutuo deiceretur obtritus per.

III. **Item alia.**

Sacrificium tibi Dn̄e nostrae servitutis offerimus quod ad honorem nominis tui in sc̄ae martyris Eufymiae festivitate debemus per.

Vere dign̄ hodiernae festivitatis laetitiam recensentes quam 407
nobis sc̄ae martyris Eufymiae veneranda confessio fecit insignem per.

Sc̄ificet nos Dn̄e quaesumus tui perceptio sacramenti et intercessio sc̄ae martyris Eufymiae tibi reddat acceptos per.

Exultet Dn̄e Xr̄ianae plebis humilitas quia[2] in martyrum commemoratione sc̄orum tua mirabilia veneratur et eorum tibi precibus adiuta[3] conplaceat per.

XXVI. PRĪD· KĀL OCT. N̄ BASILICAE ANGELI IN SALARIA.

Omp̄ semp̄ Ds̄ aput quem cum totius rationabilis pia merita creaturae semper accepta sint, certum est magis esse praecipua quae reliquam spiritalem superant[4] dignitatem, grata tibi sit quaesumus nostra festivitas pro veneratione eius oblata qui tuae maiestatis arcanis naturali per tuam gratiam decore servato devotis semper excubiis est propinquus per.

Hostias tibi Dn̄e laudis offerimus suppliciter deprecantes ut easdem angelico pro nobis interveniente suffragio et placatus accipias et ad salutem nostram provenire concedas per.

Vere dign̄ teque profusis gaudiis praedicare in die festivitatis hodiernae quo[5] in honorem beati archangeli Michaelis sacrata nomini tuo loca Divinis sunt instituta mysteriis: quamvis enim illius sublimis gloriosaeque substantiae sit habitatio semper in caelis tuorum tamen fidelium praesumit affectus pro tuae reverentia potestatis per haec piae devotionis officia quoddam retinere pignus in terris adstantium in conspectu tuo iugiter ministrorum et ideo cum angelis &c.

* Cf. Gen. iii.

[1] Mur. following Bianch.'s suggestion adds *mutata* here, but it does not seem necessary. [2] MS. *qua*. [3] MS. *adiutus*.
[4] MS. *superat*. [5] Edd. *qua*.

408 II. **Item alia.**

Munus populi tui Dñe quaesumus dignanter adsume quod non nostris meritis sed sc̄i archangeli tui Michael deprecatione sit gratum per.

Vere dign̄ teque in omni factura tua laudare mirabilem in quo principaliter angelica natura praecellit quae etsi humano generi corporeo[1] conspectu subtrahitur (negatur adspectu[2]) fidei tamen videtur intuitu. dignumque est per[3] honorificentiam nos eorum tuam suspicere[4] maiestatem per quos multa praesidia nostrae salutis operaris tuamque magnificentiam hoc potius praedicare quod te praecelsarum atque caelestium potestatum †te[5]† Dñm confitentur per.

III. **Item alia.**

Oblatio tibi Dñe sit nostra semper accepta[6] quae angelis tuis sc̄isque precantibus et indulgentiam nobis referat et remedia procuret aeterna per.

Vere dign̄ multoque magis in archangelis angelisque tuis tua praeconia non tacere quia ad excellentiam tuam recurrit et gloriam, cum angelica creatura quae a condicione sui tuis subiecta servitiis probabilis exstitit honoratur et cum illa[7] sit digna venerari tu quam sis immensus et super omnia praeferendus ostenderis per.

Sumpsimus Dñe votiva mysteria. quaesumus clementiam tuam ut eorum nobis fiant deprecatione salutaria quorum celebrantur affectu per.

Defende Dñe familiam tuam et toto tibi corde prostratam
409 ab hostium tuere formidine nec bona tua difficulter inveniant
pro quibus[8] et sc̄i tui et angelicae tibi supplicant potestates per.

[1] MS. *corpore.*

[2] *negatur adspectu* seems to be an alternative for *conspectu subtrahitur.*

[3] MS. *pro*: perhaps *honorificentia* is a more likely correction.

[4] No grounds for Bianch.'s statement that MS. reads *suscipere.*

[5] The second *te* seems redundant.

[6] MS. adds *per* before *quae*, which can hardly be right.

[7] MS. *ill*[a] *sit.*

[8] Bianch. and Mur. *inveniat pro qua* but Gel. (524 Mur.) supports MS. reading.

IIII. **Item alia.**

Ds̄ qui in auxilium[1] generis humani caelestia simul et terrena dispensas[2] in inferiore mundi parte laborantes supernorum nos quaesumus praesidiis refove propitius ministrorum per.

In honorem beati archangeli Michael loca nomini tuo dicata mystico frequentamus obsequio. praesta quaesumus eorum nos gaudere suffragiis quorum sublimia merita recensemus per.

Vere dign̄ qui non solum nos sc̄orum tuorum confessionibus benignissime consolaris sed etiam ad caelestium familiaritatem provehis potestatum, non tantum martyrum intercessione sustollis[3] sed ipsorum quoque patrociniis erigis angelorum per

V. **Item alia.**

Sc̄orum Dn̄e sc̄a deferimus quae cum in omnium iustorum tibi commemoratione sint placita multo magis in angelicae veneratione substantiae[4] grata tuis adspectibus esse confidimus per.

Vere dign̄ qui sicut nos per apostolum tuum dignanter informas iam conversationem nostram in caelis esse* benignus instituis[5] ut illuc adtollamur mente ubi quos veneramur adsistunt et in excelsa tendamus quae in beati archangeli Michael[6] contemplamur adfectu per.

Beati archangeli Michael interventione suffulti supplices Dn̄e te precamur ut quos honore prosequimur contingamus et mente per.

Plebem tuam quaesumus Dn̄e perpetua pietate custodi ut
secura semper et necessariis adiuta subsidiis spirituum tibimet 410
placitorum pia semper veneratione laetetur per.

XXVII.

ADMONITIO IEIUNII MENSIS SEPTIMI ET ORATIONES ET P.

Annua nobis est dilectissimi ieiuniorum celebranda festivitas quam mensis septimi sollemnis recursus indicit. quarta igitur

* Phil. iii. 20.

1 MS. *qui auxilium* (*in* written above). 2 Mur. and Ball. *disponis*. 3 MS. *sustolles*.
4 MS. *substantia*. 5 MS. *instituens*.
6 Bianch. proposes to add *festivitate* or *veneratione*, which seems necessary.

et sexta feria succedente solitis eamdem conventibus exsequamur, sabbatorum die hic sacras acturi vigilias ut per observantiam competentem Dn̄o purificatis mentibus supplicantes beatissimo Petro apostolo suffragante et praesentibus periculis exui mereamur pariter et futuris per.

I.

Ds̄ qui delinquentes perire non pateris donec convertantur et vivant debitam quaesumus peccatis nostris suspende vindictam et praesta propitius ne dissimulatio cumulet ultionem sed ut potius emendatio prosit ad veniam per.

Populi tui Ds̄ defensor et rector concede propitius ut a delictis omnibus abstinentes et necessariis foveamur alimoniis[1] et ab infestis hostibus liberemur per.

[a]Praesta nobis omp̄ Ds̄ ut dicatum nomini tuo sacrificium purgatis moribus offeramus per.

Vere dign̄ quia tu quidem nobis ieiunia salubriter indidisti[3] quibus carnis lege sedata purior animus emineret. sed cum in ipsis nostris observationibus a noxiis et inlicitis non vacamus non hoc te ieiunium[4] delegisse[5] prophetica voce testaris* quoniam non solum prodesse non poterit castigatio corporalis si sp̄s noster nefandis cogitationibus implicetur sed hoc constat esse deterius si etiam terrena condicione mitigata mens ab iniquita-
411 tibus non quiescit. et ideo tu nobis Dn̄e largire placatus ut exterius parsimonia convenienter adhibita intrinsecus a pravis intentionibus temperemus ut continentiam valeamus exercere perfectam per.

[b]Annue quaesumus Dn̄e ut et tuis semper sollemnitatibus occupemur et mysteriis eorum mente pariter congruamus et corpore per.

[c]Sc̄ificata ieiunio tuorum corda filiorum Ds̄ habitator inlustra et quibus praestas devotionis affectum praebe supplicantibus pium benignus auditum per.

* Is. lviii. 5.

[1] Mur. and Ball. *alimentis*. [2] This and succeeding similar annotations are in a later hand. [3] Bianch. suggests *indixisti*. [4] MS. *ieiunium* (with *te* written above). [5] MS. *deligisse*.

[a] Marg. super obl̄.[2] [b] Marg. 'p. com̄. [c] Marg. sup̄. pp̄.

II. Item alia.

Exaudi Dñe preces nostras ut in omni natione quod Verbi tui promissum est evangelio *compleatur et plenitudo adoptionis obtineat quod praedixit* testificatio veritatis per.

Intende quaesumus Dñe sacrificium singulare ut huius participatione mysterii quae speranda credimus exspectata sumamus per.

Vere digñ tuum est enim omne quod vivimus quia licet peccati vulnere natura nostra vitiata sit tui tamen est operis ut ad terrena generati ad caelestia renascantur.

Dñe Ds̄ noster qui nos vegetare dignatus es caelestibus alimentis suavitatem Verbi tui penetralibus nostri cordis infunde ut quae temporali devotione percepimus sempiterno munere capiamus per[1].

Visita quaesumus Dñe familiam tuam et corda sacris dicata mysteriis pervigili tuere pietate ut remedia salutis aeternae quae te miserante percipiunt te protegente custodiant per.

III. Item alia.

Omp̄ semp̄ Ds̄ in cuius arbitrio regnorum omnium iura consistunt protege Romani nominis ubique rectores ut eorum 412
votiva[2] prosperitas pax tuorum possit esse populorum per.

[a][b]Adesto Dñe fidelibus tuis et quos caelestibus instituis[3] sacramentis a terrenis conserva periculis per.

Exaudi Dñe supplicum preces et devoto tibi pectore famulantes perpetua defensione custodi ut nullis perturbationibus impediti liberam servitutem tuis semper exhibeamus officiis per.

Vere digñ qui rationabilem creaturam ne temporalibus dedita[5] bonis ad praemia sempiterna non tendat[6] ea dispensatione dignaris erudire ut nec castigatione deficiat nec prosperitatibus

* ? Ps. xxiii. (=xxiv.) 1 (quoted 1 Cor. x. 26) and ? Rom. xi. 25.

[1] Mur. and Ball. omit this prayer altogether.

v
[2] MS. *votiba.* [3] MS. *institues.*

[4] The words *et...corporalem* are introduced into the text by Edd. after *instituis sacramentis*, and perhaps were so intended. Mur. considers them an alternative to *et quos...sacramentis*. Gel. (531 M.) omits the clause.

[5] MS. *debita.* [6] MS. *tendant.*

[a] Marg. ante cibos.

[b] Marg. et quibus substantiam tribuis corporalem [4].

insolescat sed hoc potius fiat eius gloriosa devotio quo[1] nullis adversitatibus obruta superetur per.

Omp̄ semp̄ Ds̄ misericordiam tuam supplices exoramus ut hoc tuum Dñe[2] sacramentum non sit nobis reatus ad poenam sed fiat intercessio salutaris ad veniam sit abolitio peccatorum sit fortitudo fragilium sit contra mundi pericula firmamentum. [3]haec nos communio purget a crimine et caelestis gaudii tribuat esse consortes per.

IIII. **Item alia.**

Da nobis Dñe rationabilem quaesumus actionem ut te solum sincera mente venerantes et fiducialius quae tua sunt postulemus et facilius adsequamur per.

Omnium nostrum Dñe quaesumus ad te corda converte ut ab his quibus offenderis abstinentes non iracundiam tuam sed misericordiam sentiamus per.

Munera tua Ds̄ institutor inlustra et per has hostias quibus
413 te placari voluisti sc̄ifica misericors immolantes per.

Vere digñ cuius et potentia sunt creata et providentia reguntur universa ideoque hac nos teneri lege merito censuisti ut te sub quo sunt omnia non timentes cuncta paveamus et rursus nulla penitus[4] formidemus si unum te fideliter omnium revereamur auctorem[5] per.

Largire nobis omp̄ Ds̄ ut[6] a quo omne bonum est te habentes nullis indigeamus auxiliis per.

Tibi placitam Ds̄ noster populo tuo tribue voluntatem quia tunc illi prospera cuncta praestabis cum tuis aptum feceris institutis per.

V. **Item alia.**

Festina quaesumus ne tardaveris Dñe et praesidium nobis tuae pietatis inpende ut opportunis[7] consolationibus subleventur qui in tua miseratione confidunt per.

[1] Bianch. proposes *quod*: but Gel. (517 Mur.) and Greg. (299 Mur.) read *quo*.
[2] Bianch. proposes to omit *Dñe*.
[3] Mur. makes a new prayer begin with *haec*.
[4] MS. *paenitus*.
[5] MS. *autorem*.
[6] Edd. remove this *ut* and put it after *bonum est*.
[7] MS. *oportunis*.

Devotionis nostrae tibi Dñe quaesumus hostia iugiter immoletur quae et sacri peragat instituta mysterii et salutare tuum nobis potenter operetur per.

[a]Vere dign̄ tuaque opera continuatis laudibus praedicare quia iusta semper et bona sunt. quae potenter efficiunt ut rationabiles voluntates aut inter ista proficiant ad salutem aut de caelesti nullatenus vigore causentur per[1].

Sit nobis Dñe quaesumus cibus sacer potusque salutaris qui et temporalem vitam muniat et praestet aeternam per.

Adesto Dñe famulis tuis et opem tuam largire poscentibus ut his qui Auctore te Gubernatore[2] gloriantur et creata restaures et restaurata conserves per.

VI. Item alia. 414

Omp̄ semp̄ Ds̄ cordibus nostris benignus infunde ut a terrenis intentionibus temperantes propensius caelestia meditemur per.

In ieiunio.

Multiplices Dñe incursus quos[3] mundus ingerit tu repelle ut haec dona caelestia tranquillis cogitationibus capere valeamus per.

Vere dign̄ qui non tantum nos a carnalibus cibis[4] sed ab ipsius animi noxiis delectationibus praecipis ieiunare. nam si ideo delicias corporales abnuimus ne sp̄m nostrum obtunsis sensibus hebetemus[5] quanto magis ab ipsius mentis debemus excessibus abstinere ut inordinatis affectibus expedita supernae lucis possit perstringere[6] claritatem per.

Salutari tuo Dñe satiasti[7]. supplices deprecamur ut cuius laetamur gustu renovemur effectu per.

Da salutem Dñe populo tuo mentis et corporis et perpetuis consolationibus tuorum reple corda fidelium ut interius exteriusque relevati et pia tibi devotione complaceant et tua semper beneficia consequantur per.

[1] Mur. and Ball. omit this marg. note.

[2] ? *te* omitted before *auctore*: Bianch. proposes *auctore te et gub.*; Mur. and Ball. read *te auctore et gub.*

[3] MS. *incursos quas*. [4] MS. *civis*. [5] MS. *hevetemus*.

[6] Edd. *pertingere*, which is hardly necessary.

[7] ? *nos* omitted before or after *satiasti*. Edd. change to *satiati*.

[a] Marg. de caelesti vigore [1].

VII.[1] Item alia.

Tribue quaesumus Dñe Ds̄ noster ut donis interioribus fecundemur ne exterioribus mereamur egere subsidiis per.

IN IEIUNIO.

Da quaesumus Dñe ut ieiunando robore satiemur et abstinendo cunctis efficiamur hostibus fortiores per.

Accepta tibi sint Dñe quaesumus nostri dona ieiunii quae et expiando nos tua gratia dignos efficiant et ad sempiterna promissa perducant per.

415 Vere digñ cuius ineffabilis sapientia sic incommutabiliter perseverat ut in ea nec sine iustitiae perpetuitate benignitas nec absque aeterna sit bonitate iustitia[2] de quibus ita nos miseranda temeritate conquerimur[3] quando non secundum nostra desideria vel fructuum[4] qualitas vel prospera quaeque proveniunt quasi ipsi tua praecepta studeamus implere ac[5] non iisdem potius perniciosa dissimulatione contemptis non solum percelli mediocribus alimentis sed universa mereamur[6] sustentatione privari nisi quod ideo tua nos clementia usquequaque[7] non deserit ut simus et de exiguitatis castigatione solliciti et de non abnegata pietate devoti per.

Vegetet nos Dñe semper et innovet tuae mensae sacra libatio[8] quae fragilitatem nostram et inter mundi tempestates gubernet et protegat et in portum perpetuae salutis inducat per.

Tueatur Dñe dextera tua populum deprecantem. purificet sustentet erudiat[9] ut consolatione[10] praesenti ad bona futura proficiat per.

VIII. Item alia.

IN IEIUNIO.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui nos ad observantiae huius annua festa perducis concede propitius ut piae[11] devotionis effectus substantiam nobis et mentium praestet et corporum per.

[a] Ds̄ qui pro nostrorum fructibus animorum prodire facis suffi-

[1] Mur. and Ball. place VII and *Item alia* at the next prayer (*da quaesumus*).
[2] MS. *iustitiae.* [3] MS. *conquaerimur.* [4] MS. *fructum.*
[5] MS. *hac.* [6] MS. *meremur.* [7] Mur. and Ball. omit *usquequaque.*
[8] MS. *livatio.* [9] MS. *purificet et sustet erudiat.*
[10] MS. *consolatine*: Edd. *consolatus in.* [11] MS. *pie.*

[a] Marg. ante cibos.

Vere dign̄ glorificantes et de praeteritis Creatorem et de venturis fructibus exorantes ut cum de perceptis non invenimur 418 ingrati de percipiendis non iudicemur indigni sed exhibita potius sollemni devotione ieiunii cum subsidiis corporalibus profectum capiamus animarum per.

Percepimus Dn̄e gloriosa mysteria quibus in terris positos iam caelestium facis[1] esse consortes. tu inter ista[2] quae vivimus guberna nos Dn̄e quaesumus ut ad illa perducas per.

Adesto Dn̄e supplicibus tuis et spem suam in tua misericordia conlocantes tuere propitius ut a peccatorum labe mundati in sc̄a conversatione permaneant et consequentes sufficientiam temporalem promissionis tuae perficiantur haeredes[3] per.

XI. **Item alia.**

Concede quaesumus Dn̄e ut ad preces tuas corda nostra flectamus et esse tibi possibilia cuncta fidentes non de elementorum profutura nobis speremus effectu sed de tua virtute suppliciter inploremus[4] per.

Virtutum caelestium Ds̄ qui plura praestas quam petimus aut meremur tribue quaesumus ut tua nobis misericordia conferatur quod nostrorum non habet fiducia meritorum per.

[a] Ds̄ qui praevenis vota poscentium tribue quaesumus ut et corporeis non destituamur alimentis et ab hostium formidine liberemur[5] per.

Dn̄e Ds̄ qui fragilitati nostrae quae congruant et praevides solus et provides[6] praesta ut et praesentibus fulciamur auxiliis et instruamur aeternis per.

Tua nos Dn̄e quaesumus pietate dispone quia nullis egebimus adiumentis si tuae providentiae clementia gubernemur per.

Dirige Dn̄e quaesumus ecclesiam tuam dispensatione[7] caelesti ut quae ante mundi principium in tua semper est praesentia

[1] Edd. *facias*.

[2] There is a knot in the parchment between *ista* and *quae*. Mur. followed by Ball. inserts *per*. Bianch. proposes *quo*: but cf. the expression *omne quod vivimus* which occurs elsewhere (*e.g.* p. 110).

[3] MS. *heredes* and so elsewhere.

[4] MS. *inploramus*.

[5] MS. *libemur*.

[6] MS. *providis*.

[7] In MS. the first *i* is a correction for *e*.

[a] Marg. ante cibos.

419 praeparata usque ad plenitudinem gloriamque promissam te moderante perveniat per.

Tanto quaesumus Dn̄e placatus adsume quanto sacrandas nomini tuo has specialiter hostias indidisti[1] ut quidquid nostrae non expletur servitutis officio indulgentiae tuae dignatione pensetur per.

Vere dign̄ quia tuae rationis imaginem mundanis regionibus constitutam et humanis non desinis fovere subsidiis et reformare Divinis. consequens enim fuit ut transactis terrae fructibus caeleste semen oreretur et alimonia vitae mortalis expleta germen inmortalitatis exsisteret atque escis carnalibus expeditis cibus nasceretur mirabiliter animarum ac tempore frumenti vini et olei mox peracto ineffabiliter ederetur qui filiis Dei ad similitudinem proficientibus angelorum hoc totum non solum de caelo substantia deferret et nomine sed panem praeberet[2] aeternum* per.

Gratiam tuam nobis Dn̄e semper adcumulet Divini participatio[3] sacramenti et sua nos virtute mundando tanti muneris capaces efficiat per.

Absolve Dn̄e quaesumus tuorum delicta populorum et quod mortalitatis[4] contrahit fragilitate purifica ut cuncta pericula mentis et corporis te propellente declinans tua consolatione subsistat† [5]tua gratia promissae redemptionis perficiatur haereditas[6] per.

XII. **Item alia.**

Quaesumus omp̄ Ds̄ ut et mentes nostras caelestibus corrigas institutis et beneficia tua non desinas praestare correctis per.

Ad hostes nostros Dn̄e superandos praesta quaesumus ut auxilium tuum ieiuniis tibi placitis et bonis operibus impetremus per.

Ad altaria Dn̄e veneranda cum hostiis laudis accedimus. fac
420 quaesumus ut et indulgentiam tuam nobis concilient et favorem per.

* Cf. S. John vi. 51.

[1] Bianch. suggests *indixisti*. [2] MS. *praeveret*. [3] MS. *participatione*.

[4] Bianch. suggests *mortalitas*, but it seems more likely that *contrahit*, &c. should be plural.

[5] Mur. and Ball. add *ac* before *tua*, which seems almost necessary.

[6] Bianch. suggests *haeres*: but ? *haeredes*.

Vere dign̄ qui nos ideo collectis terrae fructibus per abstinentiam tibi gratias referre voluisti ut ex ipsius devotionis genere nosceremus non haec ad exuberantiam corporalem sed ad fragilitatis nos sufficientiam percepisse et quod ex his parcius sumeremus egentium proficeret alimento ut et[1] salutaris castigatio mortalitatis insolentiam mitigaret et pietas imitatores nos tuae benignitatis efficeret sicque donis temporalibus uteremur ut disceremus inhiare perpetuis per.

Prosint nobis Dn̄e quaesumus sumpta mysteria pariterque nos et a peccatis exuant et praesidiis tuae propitiationis adtollant per.

Respice Dn̄e familiae tuae preces et opem tribue suppliciter imploranti ut congruis subsidiis in confessione tui nominis perseveret per.

XIII. **Item alia.**

Mores nostros Dn̄e quaesumus tua pietate conpone ut et nulla nobis dominentur adversa et salutaria cuncta non desint per.

Ut cunctis nos Dn̄e foveas adiumentis tuis apta propitius disciplinis per.

Sacrificium deferimus de perceptione tuorum Dn̄e praestitorum ut percipienda securius uberiusque sumamus per.

Vere dign̄ simulque pro munere generali quo vivimus et pro singulis quibusque subsidiis tuam munificentiam praedicare ne conlatis[2] ingrati beneficiis conferendis probemur[3] indigni meritoque transeuntium rerum potius consolationibus adiuvemur si bona mansura non segnius[4] sacro ieiunio purgatis sensibus appetamus per.

Praesta Dn̄e quaesumus ut temporalibus non destituamur auxiliis quos alimoniis pascis aeternis per.

Succurre Dn̄e quaesumus populo supplicanti et opem tuam 421
tribue benignus infirmis ut sincera tibi mente devoti et praesentis vitae remediis gaudeant et futurae per.

[1] Greg. (326 M.) reads *et ut*.

[2] MS. *nec non latis* (not *ne non* as Edd.). Mur. *ut non latis*, but the reading in the text is confirmed by Mass XI. (p. 132) and by the whole context.

[3] MS. *provemur*.

[4] MS. *signius*. Bianch. *dignius*, but afterwards *segnius*.

XIIII. **Item alia.**

Ad te corda nostra Pater aeterne[1] converte quia nullis necessariis indigebunt quos tuo cultui praestiteris esse subiectos per.

Ds̄ qui populum tuum sic corripis delinquentem ut benigna consolatione non deseras da quaesumus ut indignatio debita[2] reis precantibus transferatur ad veniam per.

Ad preces nostras Dn̄e quaesumus propitiatus intende ut sacris altaribus servientes et fidei veritate fundati et mentis sint puritate conspicui per.

Vere dign̄ qui Xr̄i[3] tui beata passione nos reparas conserva in nobis operam misericordiae tuae ut in huius celebritate mysterii perpetua[4] devotione vivamus per.

XXVIII. Consecratio Episcoporum.

Exaudi Dn̄e supplicum preces ut quod nostro gerendum est ministerio tua potius virtute (peragatur[5]) firmetur per.

Suscipe Dn̄e quaesumus munera famuli tui illius et propitius[6] in eodem tua[7] dona custodi per.

Hanc igitur oblationem quam tibi offerimus pro illo famulo tuo quem ad pontificalem gloriam promovere dignatus es quaesumus Dn̄e placatus accipias ut quod Divino munere consecutus est Divinis effectibus exsequatur per.

Adesto misericors Ds̄ ut quod actum est nostrae servitutis officio tua benedictione firmetur per.

422 Propitiare Dn̄e supplicationibus nostris et inclinato super hos famulos tuos cornu[8] gratiae sacerdotalis benedictionis tuae in eos effunde virtutem per.

Ds̄ honorum omnium Ds̄ omnium dignitatum quae gloriae tuae sacratis famulantur ordinibus Ds qui Mosen famulum tuum secreti familiaris adfatu inter cetera caelestis documenta culturae de habitu[9] quoque indumenti sacerdotalis instituens electum Aharon mystico amictu vestiri inter sacra iussisti ut intellegentiae sensum de exemplis priorum caperet secutura

[1] MS. *aeternae.* [2] In MS. the *b* is a correction for *v*.
[3] MS. *creasti.* [4] MS. *pertua.* [5] MS. ·*peragatur*· *firmetur.*
[6] *pro in.* (with *pitius* written above) [7] Mur. and Ball. om. *tua.* [8] MS. *cornum.* [9] MS. *abitu.* (with *h* written above)

posteritas ne eruditio doctrinae tuae ulli deesset aetati cum et aput veteres reverentiam ipsa significationum species obtineret et aput nos certiora essent experimenta rerum quam enigmata figurarum. illius namque sacerdotii anterioris habitus nostrae mentis ornatus est et pontificalem gloriam non iam nobis honor commendat vestium sed splendor animorum quia et illa quae tunc carnalibus blandiebantur obtutibus ea potius quae in ipsis erant intellegenda poscebant.

Et idcirco his famulis tuis quos ad summi sacerdotii ministerium delegisti[1] hanc quaesumus Dn̄e gratiam largiaris ut quidquid illa velamina in fulgore auri in nitore gemmarum in multimodi operis varietate signabant hoc in horum moribus actibusque clarescat[2]. conple in sacerdotibus tuis mysterii tui summam et ornamentis totius glorificationis instructos caelestis unguenti fluore sc̄ifica. hoc Dn̄e copiose[3] in eorum caput influat hoc in oris[4] subiecta decurrat hoc in totius corporis extrema descendat et tui Sp̄s virtus et interiora horum repleat et exteriora circumtegat*. abundet in his constantia fidei puritas dilectionis sinceritas pacis. tribuas eis cathedram episcopalem 423
ad regendam ecclesiam tuam et plebem universam. sis eis auctoritas sis eis potestas sis eis firmitas. multiplices super eos benedictionem et gratiam tuam ut ad exorandam semper misericordiam tuam tuo munere idonei tua gratia possint esse devoti per.

BENEDICTIO SUPER DIACONOS.

Dn̄e Ds̄ preces nostras clementer exaudi ut quae nostro sunt gerenda servitio tuo prosequaris benignus auxilio et quos sacris ministeriis exsequendis pro nostra intellegentia credimus offerendos tua potius electione iustifices per.

Oremus dilectissimi Dm̄ Patrem omnipotentem ut super hos famulos suos quos ad officium diaconii vocare dignatur benedictionem gratiae suae clementer effundat et consecrationis indultae[5] propitius dona conservet per.

Ds̄ conlator[6] sacrarum magnifice dignitatum quaesumus ut hos famulos tuos quos ad officium levitarum vocare dignaris

* Cf. Ps. cxxxii. (=cxxxiii.) 2.

[1] MS. *deligisti.* [2] MS. *clariscat.* [3] MS. *copiosae.* [4] MS. ***horis.***
[5] Gel. (515 Mur.) *adultae*: so ? Miss. Franc. (664 Mur.). [6] Edd. ***consolator.***

altaris sc̄i ministerium tribuas sufficienter implere cunctisque donis gratiae redundantes et fiduciam sibi tuae maiestatis adquirere et aliis praebere facias perfectae devotionis exemplum per.

Adesto quaesumus omp̄ Ds̄ honorum[1] dator ordinum distributor officiorumque dispositor qui in te manens innovas omnia et cuncta disponis[2] per Verbum Virtutem Sapientiamque[3] tuam Ih̄m Xr̄m Filium tuum Dn̄m nostrum sempiterna providentia praeparas et singulis quibusque temporibus aptanda dispensas. cuius corpus ecclesiam tuam caelestium gratiarum varietate distinctam suorumque conexam discretione[4] membrorum per legem totius mirabilem[5] compagis unitam in augmentum templi tui crescere dilatarique largiris* sacri muneris servitutem trinis
424 gradibus ministrorum nomini tuo militare constituens electis ab initio Leviti[6] filiis qui mysticis operationibus domus tuae fidelibus excubiis permanentes haereditatem benedictionis aeternae sorte perpetua possiderent[7]. super hos quoque famulos tuos quaesumus Dn̄e placatus intende quos tuis sacrariis[8] servituros in officium diaconii suppliciter dedicamus. et nos quidem tanquam homines Divini sensus et summae rationis ignari horum vitam quantum possumus aestimamus. te autem Dn̄e quae nobis sunt ignota non transeunt te occulta non fallunt. tu cognitor peccatorum tu scrutator es animorum tu veraciter in eis caeleste potes adhibere iudicium et vel indignis donare quae poscimus. emitte in eos Dn̄e quaesumus Sp̄m sc̄m quo in opus ministerii fideliter exequendi munere septiformi tuae gratiae roborentur. abundet in eis totius forma virtutis auctoritas modesta pudor constans innocentiae puritas et spiritalis observantia disciplinae. in moribus eorum praecepta tua fulgeant ut suae castitatis exemplo imitationem sc̄ae plebis adquirant[9] et bonum conscientiae testimonium praeferentes†

* Eph. iv. 16, ii. 21. † Cf. Rom. ii. 15, ix. 1.

[1] Mur. *bonorum.*

[2] Bianch. proposes *disponens*, which seems necessary.

[3] MS. *et sapientiam.*

[4] Mur. and Ball. *distinctione.*

[5] MS. *mirabile.*

[6] ? *Levi* as Edd.

[7] MS. *possederent.*

[8] Mur. *sacris altaribus* (following Bianch., who however afterwards retained the MS. reading); Greg. (360 and 424 Mur.) *sacrariis*, (410 Mur.) *tuis altaribus sacris*, Gel. (515 Mur.) and Miss. Franc. (664 Mur.) *tuis sacris.*

[9] MS. *adquirat.*

in Xr̄o firmi et stabiles perseverent dignisque successibus de inferiori gradu per gratiam tuam capere potiora mereantur[1] per.

CONSECRATIO PRESBYTERI.

Oremus dilectissimi Dm̄ Patrem omnipotentem ut super hos famulos suos quos ad presbyterii munus elegit caelestia dona multiplicet quibus quod eius dignatione suscipiunt eius exsequantur[2] auxilio per.

Exaudi nos Ds̄ salutaris noster et super hos famulos tuos benedictionem sc̄i Sp̄s et gratiae sacerdotalis effunde virtutem ut quos tuae pietatis adspectibus offerimus consecrandos perpetua muneris tui largitate prosequaris per.

Dn̄e sc̄e Pater omp̄ aeterne Ds̄ honorum[3] omnium et omnium
dignitatum quae tibi militant distributor per quem proficiunt 425
universa per quem cuncta firmantur amplificatis semper in melius naturae rationabilis incrementis per ordinem congrua ratione dispositum. unde sacerdotales gradus[4] et officia levitarum sacramentis mysticis instituta creverunt ut cum pontifices summos regendis populis praefecisses ad eorum societatis et operis adiumentum sequentis ordinis viros et secundae dignitatis eligeres[5]. sic in heremo per septuaginta virorum prudentium mentes Mose[6] sp̄m propagasti quibus ille adiutoribus usus in populo innumeras multitudines facile gubernavit*. sic in Eleazaro et Ithamar filiis Aharon paternae plenitudinis abundantiam transfudisti ut ad hostias salu|tares et frequentioris[7] officii sacra- xv. ends here.
menta sufficeret meritum sacerdotum†.

Hac[8] providentia Dn̄e apostolis Filii tui doctores fidei comites addidisti[9] quibus illi orbem totum secundis praedicatoribus impleverunt. quapropter infirmitati quoque nostrae Dn̄e quaesumus haec adiumenta largire qui quanto magis fragiliores sumus tanto his pluribus indigemus. da quaesumus Pater in hos famulos tuos presbyterii dignitatem. innova in visceribus eorum sp̄m sc̄itatis. acceptum a te Ds̄ secundi meriti munus obtineant censuramque morum exemplo suae conversationis insinuent. sint probi co-

* Numb. xi. 16. † Numb. iii. 4.

[1] Greg. (361 Mur.) and Miss. Franc. (664 Mur.) *mereamur*: Greg. (361 n.) *mereatur*.
[2] MS. *exequantur* (*s* written above).
[3] Mur. *bonorum*.
[4] MS. *grados*.
[5] MS. *elegeris*.
[6] Bianch. suggests *Moysi*.
[7] MS. *frequentiores*.
[8] MS. *ac*.
[9] MS. *addedisti*.

operatores ordinis nostri. eluceat in eis totius forma iustitiae ut bonam rationem dispensationis sibi creditae reddituri aeternae beatitudinis praemia consequantur per.

XXVIIII. In natale episcoporum.

Operis tui Ds̄ initiator et custos[1] suscipe gratiarum propitius actionem quod anni cursu remeante votiva recolimus sumpta primordia dignitatis ut quae tuis sunt principiis instituta tuis regantur aucta praesidiis per.

426 Praesta quaesumus omp̄ Ds̄ ut fidelibus tuis ordinatum praebeamus[2] affectum eisque nos similiter diligendi sp̄m benignus infunde ut in tua fide spe et caritate sincera sacrificium tibi placitum deferatur et plebis et praesulis per.

Vere dign̄ teque propensius exorare ut in me quem ad sacerdotale ministerium nullo praeditum suffragio sc̄itatis sed sola gratiae dignatione promovisti tua dona prosequendo perficias et cum provectu temporis bonorum mihi potius operum des profectum. haec namque gloriae pontificalis erit vera festivitas haec certa laetitia si per rationabilem regulam praesidendi populus tuus et numero†[3] cura regentium et incrementum gregis atque salubritas gaudium est[4] et corona pastorum per.

Hanc igitur oblationem quam tibi offero ego tuus famulus et[5] sacerdos, pro eo quod me nulla prorsus iustitia confidentem sed ineffabilis misericordiae largitate tribuisti sacerdotalem subire famulatum, quaesumus placatus accipias et tua pietate confirmes quod es operatus in nobis diesque meos clementissima gubernatione disponas per.

Qua oblatione[6] totius mecum gratulantis ecclesiae tu Ds̄ in omnibus.

Omp̄ et misericors Ds̄ qui nos ad celebritatem venire huius diei contulisti praesta quaesumus ut tui perceptione sacramenti et securitas nobis optata (profutura[7]) proveniat et religionis integritas per.

[1] MS. *custus*. [2] MS. *praeveamus*.

[3] Words like *creverit* (or *profecerit*) *et salute* seem to have been omitted here; and *cura regentium* seems almost like an alternative for *per rat. reg. praesid.*, while the concluding phrase (*et increm....pastorum*) seems to be a repetition of the former clause (*haec namque...regentium*).

[4] Mur. reads *incrementis* and *erit* and omits *atque*. [5] Mur. and Ball. *ac*.

[6] ? *quam oblationem*: in any case however the prayer seems defective.

[7] MS. ·*profutura*·.

Da quaesumus Dñe familiae tuae cum suis pacem habere rectoribus ut quorum honore congaudent de eorum sc̄a conversatione laetentur tuaque gratia tribuatur et moderatio gubernantum et oboedientia subditorum per.

II. **Item alia.**

Ds̄ qui magna nimis et de parvis miranda potenter operaris misericordiae tuae dona in me placatus exsequere ut ubi nulla 427
conscientiae meae te digna sunt merita, sola pietatis tuae semper clara sit gratia per.

Dñe sc̄e Pater omp̄[1] Ds̄ qui dignaris infima et[2] abiecta non despicis adtolle quos suscitas et guberna quos erigis[3]. da mihi famulo tuo sufficientiam commissi moderaminis. da ecclesiae tuae pacem cui me praeesse voluisti ut in uno eodemque Sp̄u sit tibi grata devotio et plebis et praesulis per.

Ds̄ mundi creator et rector ad humilitatis meae preces placatus adtende et me famulum tuum quem nullis[4] suffragantibus meritis sed inmensae largitate clementiae caelestibus mysteriis servire tribuisti dignum sacris altaribus fac ministrum ut quod mea celebrandum voce depromitur tua potius sc̄ificatione firmetur per.

Omp̄ semp̄ Ds̄ hostilia quaesumus arma confringe ut imperturbatis mentibus agere tua sc̄a possimus per.

Concede nobis omp̄ Ds̄ ut ab inprobis voluntatibus recedentes praeceptorum tuorum rectitudine subsequamur[5] et qui deviis etiam desiderata concedis[6] praesta[7] meliora correctis per.

Omnis a nobis te Dñe quaesumus expiante pravitas humana discedat ut puris sensibus et mentibus tua mysteria celebremus per.

Vere dign̄ maiestatem tuam cunctis sensibus deprecari ne propriis iucunditatibus occupati aut familiam dissimulare commissam aut nitamur vexare subiectam sed evangelii tenore monstrante* conservis cibaria[8] ministrantes tempore conpetenti Dñico repperiamur adventu famulosque tuos cum dilectione corripere et cum necessaria studeamus amare censura totumque servitium

* S. Matt. xxiv. 45: S. Luke xii. 42.

[1] Mur. and Ball. insert *aeterne* before *Ds̄*.

[2] Edd. om. *et*.

[3] MS. *eriges*.

[4] MS. *nullum*, which will hardly stand.

[5] MS. *subsequaͫtur*.

[6] MS. *concedes*.

[7] MS. *prestis*.

[8] MS. *civaria*.

delegatum rationabiliter exsequentes non reatum de neglecto Dn̄i subeamus augmento sed Divinorum nobis multiplicata proveniat dispensatio talentorum* per.

428 Ds̄ qui nos sacramentis tuis pascere non desistis tribue quaesumus ut eorum nobis indulta refectio vitam conferat sempiternam per.

Respice Dn̄e propitius familiam tuam et perpetuam largire misericordiam supplicanti ut sine qua nihil potest a te[1] dignum prorsus efficere per eam salutaria tua praecepta (quae praecipis[2]) mereatur implere per.

III. Item alia.

Ds̄ qui ecclesiam tuam in dilectione tuae Divinitatis et proximi cuncta servare caelestia mandata docuisti‡ da nobis sp̄m pacis et gratiae ut universa familia tua et toto tibi sit corde[3] devota et pura sibi voluntate concordet per.

Dn̄e sc̄e Pater omp̄ aeterne Ds̄ da nobis gratia tuae dignationis augeri et mortalitatis[4] conscientia trepidos pietatis eruditione confirma ut te omnia in omnibus operante§ profectus gregis tui sit forma pastoris per.

Dn̄e sc̄e Pater omp̄ aeterne Ds̄ gratiae tuae in nobis dona prosequere et quod possibilitas non habet fragilitatis humanae tuo Sp̄u miseratus inpende ut sacris altaribus servientes et fidei integritate fundati et mentis sint claritate conspicui per.

Ds̄ qui dierum nostrorum numeros temporumque mensuras maiestatis tuae potestate dispensas propitius ad humilitatis nostrae respice servitutem ut tuae pacis abundantia tempora nostra cumulentur per.

Ds̄ qui nec ecclesiae tuae usque ad consummationem te saeculi defuturum nec inferni portas apostolicae confessioni praevalituras esse promisisti‖ in nostra quoque perfice propitius infirmitate virtutem¶ et Divinae pollicitationis effectum dum etiam infirmis tuis inesse dignaris ostende: quia praesentiam tuam sine dubi-
429 tatione sentimus cum et singulis quibusque temporibus conveni-

* Cf. S. Matt. xxv. 20. ‡ S. Matt. xxii. 37, 39. § 1 Cor. xii. 6. ‖ S. Matt. xxviii. 20; xvi. 18. ¶ 2 Cor. xii. 9.

[1] ? *se* as Edd. [2] *quae praecipis*, probably an alternative, but no marks.
[3] Mur. and Ball *corde sit*. [4] MS. *mortalis*, but see Missa v. below.

enter aptanda[1] dispensas[2] et nos a totius adversitatis incursu perpeti protectione custodis[3] per.

Memento Dñe quod es operatus in nobis et non quid mereamur sed conlati gratiam tui muneris intuere ut sicut me sacris altaribus tua dignatio pontificali servire praecipit[4] officio, ita dignum praestet et merito per.

Praesta quaesumus Dñe Ds̄ noster ut declinemus noxios adpetitus[5] et reatum nobis ingerentia desideria respuamus quia tunc exteriores hostes superare poterimus si vincamus internos per.

Da nobis quaesumus omp̄ Ds̄ ut per gratiam tuam nosmetipsos sicut te dignum est exhibentes tuis fidelibus ministremus rectae[6] conversationis exemplum et populi tui salvatio sempiterna fiat praemium sacerdotis per.

Purifica nos misericors Ds̄ ut ecclesiae tuae preces quae tibi gratae sunt pia (sacra) munera deferentes[7] fiant expiatis mentibus gratiores per.

Vere dign̄ teque de tuis magnificare muneribus. quis enim hoc dignus exsistat officio nisi gratia tuae miserationis praeventus aptetur? cum ergo tui doni non nostri sit meriti, tuae nihilominus gubernationis intererit ut non sit neglegentibus poena perpetua sed potius exsequentibus competenter fiat causa remunerationis aeternae per.

Munerum tuorum Dñe largitate gaudentes supplices deprecamur ut quibus donasti huius ministerii facultatem tribuas sufficientem gratiam ministrandi per.

Gaudeat Dñe quaesumus populus tua semper benedictione confisus et caelestium rerum frequentatione proficiat ut et temporalibus beneficiis adiuvetur et erudiatur aeternis per.

IIII. **Item alia.** 430

Da nobis quaesumus Dñe sc̄ae regimen disciplinae ut per tuam gratiam et moderatio gubernantum et oboedientia proveniat subditorum per.

IN IEIUNIO.

Tribue quaesumus Dñe fidelibus tuis ut ieiuniis pascalibus

[1] ? *optanda* as Mur. and Ball. [2] MS. *despensas*. [3] MS. *custodi*.
[4] Edd. *praecepit*. [5] MS. *adpetitos*. [6] MS. *recte*.
[7] MS. *pia ·sacra· mune*(ra) *deferentes*.

convenienter aptentur et suscepta sollemniter castigatio corporalis ad fructum cunctis[1] transeat animarum per.

Aufer a nobis Dñe quaesumus iniquitates nostras ut ad sc̄a sc̄orum puris mereamur sensibus introire per.

Vere dign̄ qui singulis quibusque temporibus convenienter adhibenda dispensas. aptius siquidem atque decentius his diebus episcopalis officii suscepta principia celebramus quibus et ecclesiae totius observantia devota concurrit et ipsius cui sacerdotale ministerium deputatum est natalis[2] colitur sacramenti dumque restrictius castigatiusque viventes in summi pontificis proficiendo membra transferimus[3] adeptum temporaliter hunc honorem potius fieri speramus aeternum per.

Praesta Dñe quaesumus[4] ut et de nostrae gaudeamus provectionis augmento et de congruo sacramenti pascalis obsequio per.

Benedictionem tuam Dñe populo supplicanti benignus adcumula ut et de bona conversatione sui praesulis semper exultet et de sacrae festivitatis celebritate laetetur per.

V. **Item alia.**

Dñe Ds̄ Pater gloriae Fons bonorum qui licet ecclesiam tuam toto terrarum orbe diffusam[5] largitate munerum ditare non desinas sedem tamen beati apostoli tui Petri tanto propensius[6]†
431 esse voluisti da mihi famulo tuo huius providentiae tuae dispositionibus exhibere congruenter officium certus te universis ecclesiis[7] collaturum quidquid illi praestiteris quam cuncta[8] respiciunt per.

Dñe sc̄e, Pater omp̄ aeterne Ds̄ da nobis gratia tuae dignationis[9] augeri et mortalitatis conscientia trepidos pietatis eru-

[1] Bianch. suggests *cunctarum* (but needlessly) though Gel. (670 M.) has *cunctarum*.

[2] Mur. and Ball. *natale*. [3] ? *transferimur* as Edd.

Dñe
[4] MS. *quaesumus*. [5] MS. *diffusa*.

[6] No doubt the Edd. are correct in supplying *intueris quanto sublimius* from the same prayer repeated below. [7] MS. *aeclesis*.

[8] Bianch. (*secundis curis*) suggests *cunctae*, which Mur. and Ball. adopt.

[9] Mur. and Ball. *gratiae tuae dignatione*, but in Missa III. above the phrase is as here.

ditione confirma ut te omnia in omnibus operante* profectus gregis tui sit forma pastoris per.

Dñe sc̄e Pater omp̄ aeterne Ds̄ qui me nulla praeditum fiducia meritorum ineffabilis gratiae munere familiae tuae praesidere tribuisti adtolle quod[1] suscitas et guberna quos erigis[2] ut quorum auctor tu bonorum, sis ipse perfector per.

Ds̄ cuius universae viae misericordia est semper et veritas† operis tui dona prosequere et quod possibilitas non habet fragilitatis humanae tuis beneficiis miseratus[3] inpende ut caelestibus mysteriis servientes et fidei integritate fundati et mentis luceant puritate conspicui per.

Dñe Ds̄ Pater gloriae Fons bonorum qui licet ecclesiam tuam toto terrarum orbe diffusam largitate munerum ditare non desinas sedem tamen beati apostoli tui Petri tanto propensius intueris quanto sublimius esse voluisti da mihi famulo tuo providentiae tuae dispositionibus exhibere congruenter officium certus te universis ecclesiis[4] collaturum quidquid illi praestiteris quam cuncta respiciunt per.

Omp̄ et misericors Ds̄ qui benigne semper operaris[5] ut possimus implere quae praecipis dilectarum tibi ovium adesto pastori quia tui est muneris tuaeque virtutis ut et regendi oboedientes et probabiles possint esse rectores per.

Ds̄ misericors, Rex aeterne[6] da servituti nostrae prosperum cursum et ut tibi in populi tui devotione placeamus tu sc̄o praeside gregi et ad tuorum observantiam mandatorum tu omnium dirige voluntates per.

Ds̄ cuius arbitrio omnium saeculorum ordo decurrit respice propitius ad nostrae tempus aetatis et ut tibi servitus nostra complaceat tua in nobis dona conserva per.

Ds̄ dierum temporumque nostrorum potens et benigne[7] moderator collatis in me per gratiam tuam propitiare muneribus et in hunc affectum dirige cor plebis et praesulis ut nec 432
pastori oboedientia gregis nec gregi[8] desit cura pastoris per.

* 1 Cor. xii. 6. † Ps. xxiv. (=xxv.) 10.

[1] ? *quos* as Edd. [2] MS. *eriges*.
[3] Mur. and Ball. omit *miseratus*. [4] MS. *aeclesis*. [5] MS. *operis*.
[6] MS. *aeternae*. [7] Mur. and Ball. *benignus*. [8] MS. *grex*.

VI. **Item alia.**

Deus qui propter[1] ecclesiae tuae gubernacula disponenda sic eius principes sublimasti ut minimos quosque non deseras praesta quaesumus ut apostolicae fidei doctrinaeque vestigia vel longe sequamur imitando quae licet infirmo comitamur officio per.

Ad gloriam Dñe tui nominis annua festa repetentes sacerdotalis exordii[2] hostiam tibi laudis offerimus suppliciter exorantes[3] ut cuius ministerii vice tibi servimus immeriti suffragiis eius reddamur[4] accepti per.

Vere dign̄ cum exultatione trepidos et cum pavore laetantes. sicut enim de tuo munere gratulamur ita de nostra fragilitate metuimus et quantum de humanae condicionis excessibus formidamus tantum de tua gratia quae virtutem[5] perficit in infirmitate* confidimus propensius inplorantes ut quem tantae sedis honore decorasti moribus exsistere non patiaris indignum et cuius formae successorem nomine praestitisti quantocunque etiam bonae conversationis adnisu fieri tribuas sectatorem per.

Praesta quaesumus Dñe cum accessu temporum recti moderaminis incrementum ut quod dignitate praeferimus iustis actionibus exsequamur per.

Multiplica Dñe quaesumus in ecclesia tua sp̄m gratiae quem dedisti ut per dignum pontificis institutum crescat tuorum devotio sc̄a fidelium per.

433 VII. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ Origo cunctarum Perfectioque virtutum da nobis quaesumus et exercere quae recta sunt et praedicare quae vera ut instructionem gratiae tuae praebeamus[6] et agendo tuis fidelibus et docendo per.

Suscipe Dñe quaesumus oblationes et preces quas et pro reverentia paschali supplices adhibemus et pro sollemnitate recolenda primordii sacerdotalis offerimus ut eorum nobis intercessione sint prospera quos nobis huius muneris et doctores constituis[7] et patronos per.

* 2 Cor. xii. 9.

[1] MS. *propterea.* [2] MS. *exhordii*, with horizontal lines through the *h*.
[3] MS. *exhorantes*, with a vertical line through the *h*. [4] Mur. and Ball. *reddantur*.
[5] MS. *virtute.* [6] MS. *praeveamus.* [7] MS. *constitues.*

Vere dign̄ teque profusius implorare ut quod nunc pii nobis est oneris[1] perpetui sit honoris. neque nos magis oblectent[2] praerogativa fastigii quam conpetens actio dignitatis atque[3] secundum beatum apostolum Paulum docentem: episcopatum qui desiderat bonum opus concupiscit[*] sacri nominis veritatem s̄cae conversationis in nobis monstret effectus et qui loco ceteris praesidemus cunctis rationabili subdamur affectu nec nos extollat noxia potestatis elatio sed potius modestos efficiat administratio legitima caritatis per.

Ds̄ qui bona cuncta et incoas benignus et perficis da nobis sicut de initiis tuae gratiae gloriamur ita de perfectione gaudere per.

Repleantur consolationibus tuis Dn̄e quaesumus tuorum corda fidelium pariterque et de ecclesiae praesulum[4] et de suo referant gaudia votiva profectu ac temporalibus solaciis incitati promptius aeterna desiderent per.

VIII. **Item alia.** 434

Ds̄ qui licet universum genus humanum caelesti lege disponas ecclesiam tamen tuam speciali dispensatione moderaris et dignum tibi nos exhibere ministerium concede propitius et dignos per tuam gratiam ministros offerre per.

Praesta quaesumus om̄p Ds̄ ut quod fragili supplemus officio tuo potius perficiatur effectu per.

Omnium nostrum Dn̄e quaesumus hostias propitius intuere ut et quod actum est per obsequium deputatum et fidelium vota populorum tua potius dignatione firmentur[5] per.

Vere dign̄ suppliciter implorantes ut nostram pariter et eorum quos per tui muneris largitatem sacrae familiae subrogamus antistites[6] bene tibi placitam perficias servitutem per.

PRO EPIS̄C̄ OFFERENDUM.

Hanc itaque[7] oblationem quam tibi offerimus illius et illius famulorum tuorum quibus summum sacerdotium contulisti quaesumus benignus efficias et tua in eis dona prosequaris per.

* 1 Tim. iii. 1.

[1] MS. *honeris.*
[2] Edd. *oblectet.*
[3] MS. *ut quae.*
[4] MS. *aeclesiā praesolum.*
[5] Mur. and Ball. *firmetur.*
[6] MS. *anti*^{sti}*tes.*
[7] Mur. and Ball. *igitur.*

Ecclesiam tuam Dñe benignus inlumina ut et gregis tui proficiat ubique successus et grati fiant nomini tuo te gubernante pastores per.

Da quaesumus Dñe ut et fideles tui diligant praesules suos et ab eis mutuo diligantur atque ut perpetuo perseverent praesta quaesumus ut utrumque et[1] iustitia non desit et pietas per.

VIIII. **Item alia.**

xvi. ends here. Largire nobis Dñe quaesumus sp̄m cogitandi | quae bona sunt promptius et agendi ut qui sine te esse non possumus secundum te vivere valeamus per.

435 Da nobis Dñe quaesumus ut in tua gratia veraciter confidentes et quae te digna sunt postulemus et iugiter postulata sumamus per.

Dicatae tibi Dñe quaesumus capiamus oblationis effectum ut a terrenae vetustatis conversatione[2] mundati caelestis vitae profectibus innovemur per.

Vere dign̄ ut qui te Auctore sumus conditi te Reparatore salvemur et qui faciles[3] a tua rectitudine discrepamus ad eam tua miseratione revocemur nec relinquamur nostris excessibus sed tuae subdamur clementer et incessabiliter voluntati per.

Perfice Dñe quaesumus benignus in nobis ut quae sacris mysteriis profitemur piis actionibus exsequamur[4] per.

Plebem tuam Dñe quaesumus interius exteriusque restaura ut quam corporeis non vis delectationibus impediri spiritali facias vigere proposito et sic rebus foveas transituris ut tribuas potius inhaerere perpetuis per.

X. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui nos ab hostibus defendis inmeritos praesta quaesumus ut et morum nobis adsit et fidei rectitudo qua pietatis tuae mereamur augmenta per.

Quaesumus Dñe Ds̄ noster ut propitiationis tuae nobis collata securitas non nos efficiat neglegentes sed potius ad cultum nominis tui reddat acceptos per.

[1] Bianch. suggests *utrisque*, which Mur. and Ball. adopt, omitting *et*.

[2] In MS. the last *e* in *conversatione* seems altered into another letter.

[3] MS. *facil^{s}e.*

[4] MS. *exsequamus.*

Sacris Dñe mysteriis expiati et veniam consequamur et gratiam per.

Vere digñ clementiam tuam toto corde poscentes ut qui nos a corporalibus tueris adversis ab hostibus quoque mentis ex- 436
pedias et quos exteriore tribuis tranquillitate gaudere interius facias esse pacificos per.

Repleti Dñe muneribus sacris da quaesumus ut in gratiarum semper actione maneamus per.

Guberna Dñe quaesumus tuam placatus ecclesiam ut potenti moderatione directa et incrementa libertatis accipiat et in religionis integritate persistat per.

XI. **Item alia.**

Ad te corda nostra Pater aeterne converte quia nullis necessariis indigebunt quos tuo cultui praestiteris esse subiectos per.

Ut cunctis nos Dñe foveas adiumentis tuis apta propitius disciplinis per.

Sacrificium deferimus de perceptione tuorum Dñe praestitorum ut percipienda securius[1] uberiusque sumamus per.

Vere digñ simulque pro munere generali quo vivimus et pro singulis quibusque subsidiis tuam munificentiam praedicare ne conlatis ingrati beneficiis conferendis probemur indigni meritoque transeuntium rerum potius consolationibus adiuvemur si bona mansura non segnius sacro ieiunio purgatis mentibus adpetamus per.

Praesta Dñe quaesumus ut temporalibus non destituamur auxiliis quos alimoniis pascis aeternis per.

Succurre Dñe quaesumus populo supplicanti et opem tuam tribue benignus infirmis ut sincera tibi mente devoti et praesentis vitae remediis gaudeant et futurae per.

XII. **Item alia.**

Omp̄ et misericors Ds̄ propitiationis tuae dona multiplica et cunctis hostibus caelesti virtute conpressis augmentum nobis tribue religionis et pacis per.

[1] MS. *securi*.

437 Virtutum caelestium Dš promissionis tuae* munus exsequere ut evangelicae veritati rebellantium[1] corda subdantur per.

Muneribus nostris quaesumus Dñe gratiam tuae placationis intersere ut et collata nobis remedia tuearis et conferenda perficias per.

Vere digñ supplicantes ut tibi[2] nos placatus devoto facias corde sectari quia sicut totius adversitatis est causa tuis non oboedire praeceptis ita praecipue[3] prosperitatis effectus est bonorum omnium sequi convenienter Auctorem per.

Tua nos quaesumus Dñe sča purificent et operationes suae perficiant nos pacatos per.

Moveat pietatem tuam quaesumus Dñe subiectae tibi plebis effectus[4] et misericordiam tuam supplicatio fidelis obtineat ut quod meritis non praesumit, indulgentiae tuae largitate percipiat per.

XIII. **Item** [alia][5].

Peccata nostra Dñe propitiatus absolve et quidquid pro peccatis meremur miseratus averte per.

Concede quaesumus omp̄ Dš ut viam tuam devota mente currentes† subripientium delictorum laqueos evadamus per.

Purificet nos Dñe caelestis exsecutio sacramenti et ad tuam magnificentiam capiendam Divinis effectibus semper instauret per.

Vere digñ ut qui te Auctore[6] subsistimus te dispensante dirigamur non nostris sensibus relinquamur sed ad tuae reducti semper tramitem[7] veritatis haec studeamus exercere quae praecipis ut possimus dona percipere quae promittis per.

438 Sumpti sacrificii Dñe perpetua nos tuitio non relinquat et noxia semper a nobis cuncta depellat per.

Adesto Dñe fidelibus tuis et tua sča celebrantibus auge devotionis effectum ut et tibi semper exhibeant debitam[8] servitutem et ad remedia iugiter aeterna proficiant per.

* e.g. Ps. xlvi. (=xlvii.) 3 &c. † Ps. cxviii. (=cxix.) 32.

[1] MS. *revellantium*. [2] Ball. *te*: Mur. alters *sectari* into *famulari*.

[3] ? *praecipuae*. [4] ? *affectus* as Edd. [5] MS. om. *alia*.

[6] MS. *autore*. [7] MS. *tramite*. [8] MS. *devitam*.

XIIII. Item alia.

Respice nos rerum omnium Ds̄ Creator et Rector et ut[1] tuae propitiationis sentiamus effectum toto nos tribue tibi corde servire per.

Ad tua Dn̄e beneficia fiducialiter inpetranda quaesumus ut exercere quae tibi sunt placita et velle nobis largiaris et posse per.

Ds̄ Auctor sincerae devotionis et pacis da quaesumus ut et maiestatem tuam convenienter hoc munere veneremur et sacri participatione mysterii fideliter sensibus uniamur[2] per.

Vere dign̄ qui ideo nos imaginem tuam benignus exsistere voluisti* ut tenorem summae iustitiae pariter et pietatis imitemur quod brevi[3] conpendio poterimus implere si[4] per tuam nobis gratiam concedatur ut et te nostrum nitamur amare Factorem et nos metipsos veraciter libereque diligere quos fecisti per.

Sp̄m nobis Dn̄e tuae caritatis infunde ut quos uno caelesti pane satiasti una facias pietate concordes per.

Confirma Dn̄e quaesumus tuorum corda filiorum et gratiae tuae virtute corrobora ut et in tua sint supplicatione devoti et mutua dilectione sinceri per.

XV. Item [alia][5]. 439

Quaesumus omp̄ Ds̄ ne multitudinem nostrae pravitatis adtendas sed a peccatis abstrahe fragiles et ad ea quae recta sunt tuorum dirige voluntates per.

Non retribuas nobis quaesumus Dn̄e quae malis operibus promeremur sed quos iure corripis a veritate digressos[6] protege tua miseratione correctos per.

Prosint nobis Dn̄e frequentata mysteria quae nos a cupiditatibus terrenis expediant et instituant amare caelestia per.

Vere dign̄ ut Divinam iugiter gratiam subsequentes iustitiam tuam quam delictis nostris incessanter offendimus actu meliore placeamus[7] et quibus merita debetur poena perversis indulgentia tribuatur ab iniquitate cessantibus per.

Ab omni errore nos Dn̄e quaesumus expient sacramenta quae sumpsimus et dulcedinem mentibus nostris tuae suavitatis infundant per.

* Gen. i. 26.

[1] MS. *ut et*. [2] MS. *uniamus*, which Bianch. leaves without comment.
[3] MS. *brebi*. [4] MS. *hic*, which can hardly be right. [5] MS. om. *alia*.
[6] MS. *d*$\overset{i}{e}$*gressos*. [7] ? *placemus* as Edd.

Da populo tuo Dñe quaesumus sp̄m veritatis et pacis ut et te tota mente cognoscant et quae tibi sunt placita toto corde sectantes bonorum tuorum semper munere potiantur per.

XVI. **Item alia.**

Protector in te sperantium Ds̄ praesta quaesumus ut maiestatem tuam sine cessatione laudemus et ut tibi possimus iugiter famulari salutem nobis tribue mentis et corporis per.

Misericordiae tuae remediis quaesumus Dñe fragilitas nostra subsistat ut quae sui condicione defecit tua vegetatione reparetur per.

Quaesumus Dñe Ds̄ noster ut interius nobis exteriusque
440 conferant haec mysteria sanitatem quae famulis tuis in utroque voluisti praebere[1] subsidium per.

POST INFIRMITATEM.

Vere dign̄ qui famulos tuos ideo corporaliter verberas ut mente proficiant potenter ostendens quam sit pietatis tuae praeclara salvatio dum praestas ut operetur nobis etiam infirmitas ipsa medicinam per.

Ds̄ qui diligendo castigas et castigando nos refoves* praesta ut de utroque tibi gratias semper referre valeamus per.

Tuere Dñe populum tuum et ab omnibus peccatis clementer emunda quia nulla eidem[2] nocebit[3] adversitas si nulla dominetur iniquitas per.

XVII. **Item alia.**

Eripe nos Dñe quaesumus ab his quae Divinae sunt contraria voluntati et quia tui operis est omne quod vivimus praesta ut tui famuli tibi placere possimus per.

Quaesumus Dñe ne nos tales patiaris exsistere quibus merito dominentur adversa sed huiusmodi potius effici tribuas qui beneficiis tuis non perpetuo iudicemur indigni per.

Oblati sacrificii Dñe quaesumus praestet effectus ut eidem convenienter aptemur per.

Vere dign̄ maiestatem tuam devotis mentibus implorantes ut sicut ex te habemus esse quod sumus† sic per gratiam tuam et bene velle sumamus et bonum posse quod volumus per.

* Cf. Heb. xii. 6. † Cf. 1 Cor. xv. 10.

[1] MS. *praevere.* [2] Mur. and Ball. *ei.* [3] MS. *nocevit.*

Da quaesumus omp̄ Ds̄ ut mysteriorum virtute sc̄orum vita nostra firmetur per.

Plebs tua Dn̄e sacramentis purificata caelestibus quod sumit intellegat quod gustu delibat[1] moribus adprehendat[2], quod iustis orationibus expetit tua miseratione percipiat per.

XVIII. **Item alia.** 441

Magnificamus Dn̄e clementiam tuam qui et veniam peccatoribus et miseris praestas auxilium per.

Nomini tuo quaesumus Ds̄ aeterne da gloriam cum et inmeritis bene facere non omittis per.

Vere dign̄ referentes gratias et precantes ut tibi nos placitos esse perficiens quibus succurris indignis propitieris acceptis per.

Quanto te Dn̄e praedicare sufficimus qui perire meritis[3] tribuis de moerore laetitiam[4] per.

Da quaesumus Dn̄e populum tuum ad te toto corde converti quia quos defendis[5] etiam delinquentes maiore pietate tueris sincera tibi mente devotos per.

XVIIII. **[Item alia]**[6].

Praesta quaesumus omp̄ Ds̄ ut inter innumeros vitae praesentis errores tuo semper moderamine dirigamur per.

Fac nos quaesumus Dn̄e quae sunt recta sectari, integritatem conscientiae diligere semper et famae per.

Sacrificii tui Dn̄e servimus[7] effectibus et nos expiari et tua nos confidimus remedia promereri per.

Vere dign̄ qui cum summa sis Ratio nosque rationales effeceris[8] certum est et tanto[9] nos a tua participatione discedere quantum ab aequitatis tramite deviamus et tantum in tua similitudine permanere[10] quantum non divellimur[11] ab ordine veritatis per.

Sc̄a tua nos Dn̄e quaesumus et vivificando renovent et renovando vivificent per.

[1] MS. *delivat.* [2] MS. *adpraehendat.*
[3] Mur. and Ball. (following Bianch.'s suggestion) *pariter immeritis.*
[4] MS. *merore laetia.* [5] MS. *defendes.* [6] MS. om. *it. alia.*
[7] Mur. and Ball. *salutaris*: ? *servati* (*sumus*) or *servamur.*
[8] MS. *efficeris.* [9] Bianch. suggests *tantum* without *et.*
[10] MS. *permaneamus.* [11] MS. *dibellimur.*

Fideles tuos Dn̄e benedictio desiderata confirmet quae eos et a tua voluntate nunquam faciat discrepare et tuis semper indulgeat beneficiis gratulari per.

442 XX. [**Item alia.**][1]

Praesta Dn̄e quaesumus ut mentium reprobarum non curemus obloquia sed eadem pravitate calcata quae domui tuae conveniunt rationabiliter exsequamur[2] per.

Quaesumus virtutum caelestium Ds̄ ut despectis[3] falsitatibus iniquorum[4] conscientiae famaeque nostrae profutura sectemur per.

Da quaesumus omp̄ Ds̄ ut huius oblationis effectus et tibi non placita refutare et praestet nobis amare quae recta sunt per.

Vere dign̄ ut nos ab operariis iniquitatis dignanter expedias* et nec proprio reos fieri patiaris excessu nec alienis inpietatibus praebere[5] consensum sed mores nostros et moderatione conponas ut tam in nobis quam in aliis quae sunt iusta servemus per.

Ab occultis nostris munda† nos Dn̄e et ab alienis pravitatibus benignus absolve ut tua sc̄a pura mente sumamus per.

Familiam tuam Dn̄e propitiata maiestate circumspice ut nec suis infecta sit vitiis nec externis obligata peccatis sed ab utrisque libera tibi semper et purgata deserviat per.

XXI. **Item alia.**

Da quaesumus omp̄ Ds ut toto tibi corde famulemur quia nulla nobis praevalebit[6] hostilitas si in te Dn̄e veraciter confidamus per.

Huius nobis Dn̄e quaesumus sacrificii placatione succurre cuius remediis dignaris absolvere peccatores per.

Vere dign̄ quia dum beneficia tua largiris indignis magna pietate nos admones multo potiora dona sumpturos si praeceptionum tuarum et eruditionibus proficiamus et factis per.

* Ps. lviii. (=lix.) 2. † Ps. xviii. (=xix.) 12.

[1] MS. om. *it. alia.* [2] MS. *exequamur.* [3] MS. *dispectis.*
[4] Mur. and Ball. *impiorum.* [5] MS. *praevere.* [6] MS. *praevalevit.*

Maiestatem tuam Dñe supplices deprecamur ut nos et caelestibus expiare mysteriis et perpetuis non desinas fovere praesidiis per.

Tuere propitius Dñe quaesumus familiam tuam et quam 443
benigna defensione non deseris propensius tibi redde subiectam ut gratiam tuam quam sumit indebita[1] copiosius[2] devota percipiat per.

XXII. **Item alia.**

Ds̄ qui iustitiam diligis et iniusta condemnas* da nobis quaesumus et amare quae recta sunt et perversa vitare per.

Veritatis Auctor et misericordiae Ds̄ qui nos et sollicitudine non pigros esse et neminem[3] laedere voluisti praesta quaesumus ut nulli noxia cupiamus inferre‡ et vexare molientium caveamus incursus per.

Ab occultis nostris§ tua nos Dñe sc̄a purificent et ab externis erroribus perpetua virtute defendant per.

Vere dign̄ misericordiam tuam Dñe deprecantes ut nos Divinis rebus tribuas studere veraciter nec sub specie religionis sacros inpugnare patiaris effectus quoniam sibi modis omnibus inimici sunt qui tuae voluntati nituntur esse contrarii propriae †potius†[4] salutis operantes excidium quam tuis dispositionibus adversa mente nocituri per.

Muneris Divini perceptio quaesumus Dñe semper a nobis et peccata nostra submoveat et externa depellat per.

Populum tuum Dñe quaesumus posside caelestibus institutis ut omnia vitando quae mala sunt et bona cuncta sectando non indignationem tuam sed iugiter misericordiam consequatur per.

XXIII. **Item alia.**

Concede omp̄ Ds̄ ut et gaudiorum plenitudinem|| consequamur et maiestati tuae propensius simus devoti per. 444

Offerimus Dñe laudes et munera pro concessis[5] beneficiis

* Ps. x. (=xi.) 8. ‡ Cf. Tob. iv. 15. § Ps. xviii. (=xix.) 12. || Ps. xv. (=xvi.) 11.

[1] ? *indebitam*. [2] MS. *cupiosius*. [3] MS. *nemine*.

[4] Bianch. (*secundis curis*) inserts *potius*. His first idea, adopted by Mur., was to insert *qui* before *propriae*, omit *quam* and read *nituntur* for *nocituri*.

[5] MS. *consensis*, the first *s* being altered into *c*, and the *n* into *s* above line by a late hand.

exhibentes gratias et pro concedendis suppliciter deprecantes per.

Vere dign̄ qui facis mirabilia magna solus[*] et non tantum pro peccatis nostris non retribuis[1] quae meremur sed insuper etiam consolationis tuae dona praestas inmeritis magis nos ad cultum nominis tui pio largiens munere provocari quam debita[2] castigatione conpelli et clementer indulgens ut servilis metus[3] in effectum[4] transeat filiorum per.

Toto tibi Dn̄e corde substrati bonitatem tuam supplices exoramus ut nos et temporalibus praesidiis fovere non desinas et aeternis instruere non omittas per.

Laetetur Dn̄e quaesumus populus tuus tua dextera sublevatus et a tribulatione respirans continuis protegatur auxiliis et religiosa conversatione proficiens et praesentibus bonis gaudeat et futuris per.

IN IEIUNIO.

Precamur omp̄ Ds̄ omnes propitiatus a nobis remove pravitates et cunctas benignus depelle nequitias per.

XXX. AD VIRGINES SACRAS.

Respice Dn̄e propitius super has famulas tuas ut virginitatis sc̄ae propositum quod te inspirante suscipiunt te gubernante custodiant per.

Ds̄ castorum corporum benignus Habitator et incorruptarum Ds̄ Amator animarum Ds̄ qui humanam substantiam[5] in primis hominibus diabolica fraude vitiatam ita in Verbo tuo per Quod omnia facta sunt[†] reparas ut eam non solum ad primae originis innocentiam revoces sed etiam ad experientiam quorumdam
445 bonorum quae in novo saeculo sunt habenda perducas et obstrictos adhuc condicione mortalium iam ad similitudinem provehas[6] angelorum respice Dn̄e super has famulas tuas quae in manu tua continentiae suae propositum collocantes Ei devotionem suam offerunt a Quo ipsa vota sumpserunt. quando enim animus mortali carne circumdatus legem naturae libertatem licentiae vim consuetudinis et stimulos aetatis evinceret

* Ps. cxxxv. (=cxxxvi.) 4. † S. John i. 3.

[1] MS. *retribues.* [2] MS. *devita.* [3] MS. *meus.* [4] Ball. *affectum.* [5] MS. *subsantiam.* [6] MS. *proveas.*

nisi tu hanc flammam clementer accenderes tu hanc cupiditatem benignus aleres tu fortitudinem ministrares? effusa namque in omnes gentes gratia tua ex omni natione quae[1] est sub caelo* in stellarum innumerabilem numerum novi testamenti heredibus adoptatis inter ceteras virtutes quas filiis tuis non ex sanguinibus neque ex voluntate carnis sed de tuo Sp̄u genitis† indidisti, etiam hoc donum in quasdam mentes de largitatis tuae fonte defluxit ut cum honorem nuptiarum nulla interdicta minuissent ac super sc̄m coniugium initialis benedictio | permaneret (xvii. ends here.) existerent tamen sublimiores animae quae in viri ac mulieris copula fastidirent conubium, concupiscerent sacramentum nec imitarentur quod nuptiis agitur sed diligerent[2] quod nuptiis praenotatur. agnovit Auctorem suum beata virginitas et aemula integritatis angelicae Illius thalamo[3] Illius cubiculo se devovit Qui sic perpetuae virginitatis est sponsus quemadmodum perpetuae virginitatis est Filius. inplorantibus ergo auxilium tuum Dn̄e et confirmari se benedictionis tuae consecratione cupientibus da protectionis tuae munimen et regimen ne hostis antiquus qui excellentiora studia subtilioribus infestat insidiis ad obscurandum perfectae continentiae palmam per aliquam serpat mentis incuriam et rapiat de proposito virginum quod etiam moribus decet inesse nuptarum. sit in eis Dn̄e per donum Sp̄s tui 446
prudens modestia sapiens benignitas gravis lenitas casta libertas. in caritate ferveant et nihil extra te diligant laudabiliter vivant laudarique non appetant. te in sc̄itate corporis te in animi sui puritate glorificent. amore te timeant amore tibi serviant. tu eis Honor[4] sis [tu][5] Gaudium tu Voluntas tu in moerore Solacium tu in ambiguitate Consilium tu in iniuria Defensio in tribulatione Patientia in paupertate Abundantia in ieiunio Cibus in infirmitate Medicina. in te habeant omnia Quem elegere super omnia per.

XXXI. IN̄C VELATIO NUPTIALIS.

Exaudi nos omp̄ et misericors Ds̄ ut quod nostro ministratur officio tua benedictione potius inpleatur per.

* Acts ii. 5, x. 45. † S. John i. 13.

1 MS. $\overset{e}{\textit{qua}}$.
2 MS. *sed quod dilig.* (quod marked with dots)
3 MS. *talamo*.
4 In MS. *sis* is erased between *honor* and *sis*.
5 MS. om. *tu*.

Suscipe Dn̄e quaesumus pro sacra lege coniugii munus oblatum et cuius Creator es operis esto Dispositor per.

Hanc igitur oblationem famulae tuae illius quam tibi offerimus pro famula tua illa quaesumus Dn̄e placatus aspicias pro qua maiestatem tuam supplices exoramus ut sicut eam ad aetatem nuptiis congruentem pervenire tribuisti sic consortio maritali tuo munere copulatam[1] desiderata subole gaudere perficias atque ad optatam seriem cum suo coniuge provehas[2] benignus annorum per.

Quaesumus omp̄ Ds̄ instituta providentiae tuae pio favore comitare et quos legitima societate connectis[3] longaeva pace custodi per.

Adesto Dn̄e supplicationibus[4] nostris et institutis tuis quibus propagationem humani generis ordinasti benignus adsiste ut quod te Auctore iungitur te auxiliante servetur per.

447 Pater mundi Conditor nascentium Genitor multiplicandae originis Institutor qui Adae comitem tuis manibus addidisti*[5] cuius ex ossibus ossa crescentia parem formam admirabili diversitate signarent: hinc ad totius multitudinis incrementum coniugalis tori iussa consortia quo totum inter se saeculum colligarent humani generis foedera nexuerunt. sic enim tibi placitum necessario ut quia longe esset infirmius quod homini simile[6] quam quod tibi Deo feceras additus fortiori sexus infirmior unum efficeret ex duobus et pari pignore suboles mixta manaret dum per ordinem flueret digesta posteritas ac priores ventura sequerentur nec ullum sibi finem in tam brevi[7] termino †quamvis esset caduca posteritas†[8]. ad haec igitur venturae† huius famulae tuae Pater rudimenta sc̄ifica ut bono et prospero sociata consortio legis aeternae iura custodiat memineritque[9] se Dn̄e non tantum ad licentiam coniugalem sed ad observantiam Dei sc̄orum[que[10]] pignorum custodiae delegatam. fidelis et casta nubat in Xr̄o imitatrixque[11] sc̄arum permaneat feminarum. sit amabilis ut Rachel viro, sapiens ut Rebecca[12], longaeva et fidelis ut Sarra. nihil ex hac subcisivus[13] ille auctor praevaricationis usurpet, nixa

* Gen. ii. 21—24.

[1] MS. *copulata.* [2] MS. *proveas.* [3] MS. *connectes.*

[4] MS. *supplicationis* (*bu* written above). [5] MS. *addedisti.* [6] MS. *similem.* [7] MS. *brebi.*

[8] ? *qu. essent c., proponerent* as in Gel. (723 Mur.): the words that follow must also be corrupt in both places.

[9] MS. *memeneritque*, with the second *e* altered into *i*.

[10] MS. om. *que.* [11] MS. *emitatrixque.* [12] MS. *revecca.* [13] MS. *subsicibus.*

fidei mandatisque permaneat, muniat infirmitatem suam robore[1] disciplinae, uni toro iuncta contactus[2] vitae[3] incitos[4] fugiat[5], sit verecundia gravis pudore venerabilis doctrinis caelestibus erudita, sit fecunda in subole, sit probata et innocens, et ad beatorum requiem atque ad caelestia regna perveniat per.

MENSE OCTOBRI[6]. 448

XXXII. DE SICCITATE TEMPORIS.

Ds̄ in quo vivimus movemur et sumus* pluviam nobis tribue congruentem ut praesentibus subsidiis sufficienter[7] adiuti sempiterna fiducialius adpetamus per.

Domum tuam Dn̄e quaesumus propitiatus inlustra[8] et subditorum tibi fidelium corda purifica ut bene placitis inhaerendo cuncta quae bona sunt mereantur accipere per.

Exaudi nos Dn̄e Ds̄ noster et ecclesiam tuam inter mundi turbidines[9] fluctuantem clementi gubernatione moderare ut tranquillo cursu portum perpetuae securitatis inveniat per.

Respice quaesumus Dn̄e nostram propitius servitutem ut quod offerimus sit tibi munus acceptum sit nostrae fragilitati subsidium per.

Vere dign̄ ad cuius immensam pertinet gloriam ut non solum mortalibus tua Deitate succurreris sed de ipsa etiam mortalitate nostra nobis remedium provideris et perditos unde (quo[10]) perierant inde salvaris per.

Quaesumus omp̄ Ds̄ ut inter eius membra numeremur cuius corpori communicamus et sanguini[11] per.

Familiam tuam Dn̄e dextera tua perpetuo circumdet auxilio et ab omni pravitate defensam donis caelestibus prosequatur bonam faciat[12] et ad bonorum[13] praemia gratiae suae largitate perducat per.

* Acts xvii. 28.

[1] MS. *roboràe*. [2] MS. *contactos*.
[3] Mur. (following Bianch.'s first suggestion) *vitet*.
[4] ? *inlicitos* as Edd. [5] Mur. (following Bianch.'s first suggestion) om. *fugiat*.
[6] MS. *octobrio*. [7] MS. *sufficenter*. [8] Mur. and Ball. *inhabita*.
[9] Edd. *turbines*. [10] ? *quo*, alternative for *unde*, but no marks.
[11] MS. *sangui*. [12] Mur. and Ball. om. *bonam faciat*.
[13] MS. *bonum*.

449 II. **Item alia.**

Omp̄ semp̄ Ds̄ sensibus nostris propitiatus intende ut a terrenis delectationibus abstinentes[1] propensius caelestia meditemur per.

Praesta Dñe quaesumus ut per haec quae his oblationibus sunt agenda salvemur per.

Vere dign̄ clementiam tuam profusis precibus inplorantes ut condicionis humanae respiciens facultatem quibus tanta remedia providisti tribuas ut eorum per tuam gratiam sint capaces per.

Mentes nostras et corpora Dñe quaesumus operatio tuae virtutis infundat ut quod participatione sumpsimus plena redemptione capiamus per.

Proficiat quaesumus Dñe fidelis populus tuae pietatis instinctu et salubri conpunctione devotus gratanter quae praecipis exsequatur ut quae promittis accipiat per.

III. **Item alia.**

PROPE PASCA.

Indulgentiam nobis Dñe tribue peccatorum ut instituta pascalia tibi placitis sensibus operemur per.

Muneribus nostris Dñe precibusque susceptis et caelestibus nos munda mysteriis et clementer exaudi per.

Vere dign̄ suppliciter exorantes ut et securitatem nobis temporum tribuas et religionis augmentum quo magnum pietatis tuae sacramentum* et quietis celebremus mentibus et devotis per.

Divini muneris largitate satiati quaesumus Dñe Ds̄ noster ut in huius semper participatione vivamus per.

Conserva Dñe quaesumus familiam tuam et benedictionum tuarum propitius ubertate purifica ut et eruditionibus[2] tuis multiplicetur et donis per.

* 1 Tim. iii. 16.

[1] MS. *abstinentis*, with ? final *i* altered to *e*.

[2] MS. *utetetruditionibus*, the second *tet* erased.

IIII. Item alia. 450

Propitiare Dn̄e in te confidentibus populis et ad custodiam Romani nominis dexteram tuae protectionis extende ut regnum maiestati tuae deditum tua semper sit virtute defensum per.

Suscipe Dn̄e quaesumus hostias mentium tuo nomini devotarum quibus nos et a terrenis contagiis expiari et caelestibus contulisti propinquare consortiis per.

Vere dign̄ cuius ineffabilis gratiae[1] circa nos hoc singulare mysterium est ut dudum perditi atque prostrati ad eam nunc gloriam rediremus qua per Ih̄m Xr̄m Filium tuum Dn̄m nostrum genus electum regale sacerdotium populus adquisitionis et gens sc̄a vocaremur* per.

Hoc nobis tuum quaesumus Dn̄e sacramentum sit abolitio peccatorum sit fortitudo fragilitatis humanae sit contra mundi pericula firmamentum[2]. haec nos communio purget a crimine et caelestis gaudii tribuat esse consortes per.

V. Item alia.

Omp̄ semp̄ Ds̄ in protectione fidelium populorum antiqua brachii tui operare miracula† ut hostibus nostris tua virtute conpressis secura tibi serviat Romana devotio per.

Suscipe Dn̄e quaesumus hostias quas tibi pro salute tuae plebis offerimus et sacramentis caelestibus servientes ab omni culpa liberos esse concede per.

Vere dign̄ qui per ineffabilem potentiam Verbi tui sicut humani generis es Conditor ita benignissimus Reformator per.

VI. Item [alia][3]. 451

Ds̄ qui remedia salutis humanae in praesentis mysterii sollemnitate posuisti da nobis ut sicut haec apostolorum tuorum praedicatione cognovimus ita eorum suffragiis consequamur per.

Munera quaesumus Dn̄e tuae plebis propitiatus adsume ut quae fidei pietate profitentur sacramentis caelestibus adprehendant[4] per.

* 1 Pet. ii. 9. † Cf. Ps. lxxvi. (=lxxvii.) 14, 15.

[1] Mur. and Ball. *ineffabili gratia.*

[2] Mur. makes a new prayer begin with *haec* (cf. p. 111).

[3] MS. om. *alia.*

[4] Mur. (following Bianch.'s suggestion) *profitetur, apprehendat.*

Vere dign̄ in cuius resurrectione mirabili mors occidit redemptorum et orta est vita credentium et ideo cum angelis etc.[1]

XXXIII. SUPER DEFUNCTOS.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui contulisti fidelibus tuis remedia vitae post mortem praesta quaesumus propitius ac placatus ut anima[2] famuli tui illius a peccatis omnibus expiata[3] in tuae redemptionis sorte requiescat per.

Hostias tibi Dn̄e humili supplicatione deferimus ut anima[4] famuli tui illius per haec piae placationis officia perpetuam misericordiam[5] consequatur per.

Hanc igitur oblationem illius famuli tui[6] quam tibi offert[7] pro anima famuli tui illius[8] quaesumus Dn̄e propitiatus accipias et miserationum tuarum largitate concedas ut quidquid terrena conversatione contraxit his sacrificiis emundetur ac mortis vinculis absolutis transitum mereatur ad vitam per.

452 II.

Omp̄ et misericors Ds̄ in cuius omnis humana condicio potestate consistit animam famuli tui illius quaesumus ab omnibus absolve peccatis ut poenitentiae fructum quem voluntas eius optavit praeventus mortalitate non perdat per.

Satisfaciat tibi Dn̄e quaesumus pro anima famuli tui illius sacrificii praesentis oblatio et peccatorum veniam quam quaesivit inveniat per[9].

[a] Et quod officio[10] vocis inplere non potuit desideratae poenitentiae compensatione percipiat per.

[1] *it. alia* erased here on line with *an̄g*.
[2] MS. *animam̄*.
[3] MS. *expiatam*.
[4] MS. *animam̄*.
[5] MS. *perpetua misericordia*.
[6] Mur. om. *illius famuli tui*.
[7] MS. *offeret*. Mur. following Bianch.'s suggestion *offerimus*.
[8] MS. here and afterwards *ill*.
[9] Ball. om. *per* and join *et quod* &c. on to the last prayer.
[10] MS. *offo* (with *ci* written above).
[11] The marginal note (*h ig̅ = hanc igitur*) seems to imply the repetition of the preceding *hanc igitur oblationem* in Missa I.

[a] Marg. h̄ ig̅[11].

III.

Omp̄ et misericors Ds̄ apud quem voluntas habetur humana pro factis praesta quaesumus ut animae famuli tui illius ad perfectum remedium consequendum poenitentiam desideranter voluisse sufficiat per.

Animae famuli tui quaesumus Dn̄e per haec sacramenta redemptionis aeternae remissionem tribue peccatorum ut devotio poenitentiae quem gessit eius affectus perpetuae salutis consequatur effectum per.

Ds̄ a quo inspiratur humanis cordibus omne quod bonum est sicut animae famuli tui poenitentiam velle donasti sic indulgentiam tribue miseratus optatam per.

Ds̄ cui soli competit medicinam praestare post mortem praesta quaesumus ut anima famuli tui illius terrenis exuta contagiis in tua[1] redemptionis parte numeretur per.

His quaesumus Dn̄e sacrificiis quibus purgationem et vi-
ventibus tribuis et defunctis animam famuli tui benignus 453
absolve ut resurrectionis diem spe certae gratulationis ex-
spectet per.

Praesta Dn̄e quaesumus animae famuli tui misericordiam sempiternam (immensam[2]) ut eam mortalibus nexibus expeditam lux aeterna possideat per.

Fidelium Ds̄ animarum Conditor et Redemptor famulo tuo cunctorum remissionem tribue peccatorum ut quam semper optavit indulgentiam consequatur per.

IIII.

Beati martyris tui Laurenti Dn̄e quaesumus intercessione nos protege et animam famuli tui illius episcopi sc̄orum tuorum iunge consortiis per.

Oblationes nostras Dn̄e quaesumus propitiatus intende quas et ad honorem sc̄i martyris tui Laurenti nomini tuae maiestatis offerimus et pro requie[3] famuli tui illius episcopi suppliciter immolamus per.

[1] Gel. (758 Mur.) has a quite different ending, but Rom. Miss. reads *tuae*.

[2] *immensam* seems like an alternative for *sempiternam*, but there are no marks in the MS.

[3] MS. *requiem*.

Vere dign̄ qui nos sc̄orum tuorum et commemoratione refoves et oratione defendis[1] per.

Hanc igitur[2] &c. et in numerum tibi placentium censeri facias sacerdotum per.

V.

Adiuva nos Dn̄e Ds̄ noster beati Laurenti martyris tui precibus exoratus et animam famuli tui illius episcopi in beatitudinis sempiternae luce constitue per.

Memento Dn̄e quaesumus animae famuli tui illius episcopi et quem in corpore constitutum sedis apostolicae gubernacula tenere voluisti in electorum numero constitue sacerdotum per.

454 Suscipe Dn̄e quaesumus hostias pro anima[3] famuli tui illius episcopi ut cui pontificale donasti meritum dones[4] et praemium per.

Hanc igitur[2] &c. ut qui Petri apostoli sedem vicario[5] secutus officio tuae quoque gratiae largitate perpetuam dignitatis apostolicae percipiat portionem per.

Praesta quaesumus Dn̄e ut anima famuli tui illius episcopi quam in hoc saeculo commorantem sacris muneribus decorasti [6]caelesti sede gloriosa semper exultet per.

Ds̄ qui inter apostolicos sacerdotes famulum tuum illum fecisti vigere pontificem praesta quaesumus ut eorum perpetua quoque sede potiatur per.

[1] MS. *defendes.*

[2] MS. *hanc igitūr*, and then proceeds with *et in*, &c.; so below with *ut qui*, &c.

[3] MS. *animam.*

[4] MS. *donis.*

[5] Bianch. proposes to insert *est.*

[6] Bianch. proposes to insert *in* before *caelesti*.

XXXIIII. SC̄I SILVESTRI.

Ds̄ confitentium te Portio defunctorum preces nostras quas in famuli tui Silvestri episcopi depositione deferimus propitiatus adsume ut qui nomini tuo ministerium fidele dependit perpetua sc̄orum tuorum societate laetetur per.

Hanc igitur oblationem quaesumus Dn̄e placatus intende quam in sc̄i Silvestri confessoris et episcopi tui commemoratione suppliciter immolamus ut et nobis proficiat huius pietatis affectus et illum beatitudo sempiterna glorificet per.

Maiestatem tuam Dn̄e supplices[1] exoramus ut anima famuli tui Simplici episcopi ab omnibus quae humanitus adtraxit exuta in sc̄orum censeatur sorte pastorum per.

MENSE NOVEMB̄R'.[2] 455

XXXV. IN NATALE SC̄ORUM QUATTUOR CORONATORUM.

Annua martyrum tuorum Dn̄e vota recurrimus[3] Maiestatem tuam suppliciter deprecantes ut cum temporalibus incrementis prosperitatis aeternae capiamus augmentum per.

Pro martyrum nataliciis Dn̄e tua muneribus cumulamus[4] altaria. da quaesumus ut gaudia nobis sc̄a succrescant quibus proficiat nostrae devotionis affectus per.

Vere dign̄ celebrantes sc̄orum natalicia patronorum quia dum tui nominis per eos gloria frequentatur nostrae crescit fragilitatis auxilium per.

II. **Item alia.**

Hostias tibi Dn̄e pro martyrum tuorum commemoratione deferimus supplicantes ut indulgentiam nobis pariter conferant et salutem per.

Vere dign̄ quoniam tu magnificaris in tuorum laude sc̄orum et quidquid ad eorum pretiosam pertinet passionem tuae sunt opera miranda potentiae qui huius fidei tribuis clementer ardorem qui suggeris tolerantiae firmitatem qui largiris in agone victoriam per.

[1] Mur. and Ball. *suppliciter.*

[2] MS. *nobembr̄'* and on the head of each alternate page *nob.*

[3] Mur. following Bianch.'s suggestion *recolimus.*

[4] MS. *comulamus.*

Sc̄orum tuorum nos quaesumus Dn̄e semper festa laetificent et maiestati tuae perpetua placatione commendent per.

Praesta Dn̄e quaesumus ut sicut populus Xr̄ianus martyrum tuorum temporali sollemnitate congaudet ita perfruatur aeterna et quod votis celebrant comprehendant[1] effectu per.

456 XXXVI[2]. IN NATALE SC̄AE[3] CAECILIAE.

Propitiationem tuam Dn̄e quaesumus sentiamus de celebritate praesenti ut oblationibus nostris sc̄ae illius interventione[4] susceptis et indulgentiam nobis tribuas et salutaria dona concedas per.

Vere dign̄ in die festivitatis hodiernae qua sc̄a Caecilia in tui nominis confessione martyr effecta est. quae dum humanis devota nuptiis thalamos[5] temporales contemneret Sponsum sibi Qui perpetuus esset praesumpto praemio castitatis adhibuit et aeternitatem vitae maluit quam ut mundo procrearet originem. in cuius gloriam etiam illud accessit ut Valerianum cui fuerat matrimonii iure copulanda in perpetuum sibi socians martyr casta consortium secum duceret ad coronam per.

Exultamus pariter et de percepto pane iustitiae et de tuorum Dn̄e festivitate sc̄orum quia interventionibus tibi placentium confidimus nobis ad perpetuam vitam (cessura[6]) profutura quae sumpsimus per.

Auxilium tuum Dn̄e nomini tuo subdita poscunt corda fidelium ut quia sine te nihil possunt inplere quod iustum est tua misericordia largiente et quae recta sunt adprehendant et omnia sibi profutura percipiant per.

II. [**Item alia**][7].

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui eligis[8] infirma mundi ut fortia quaeque confundas* da nobis in festivitate sc̄ae martyris Caeciliae congrua devotione gaudere ut et potentiam tuam in eius passione laudemus et provisum[9] nobis percipiamus auxilium per.

* 1 Cor. i. 27.

1 Bianch. suggests *celebrat, comprehendat.*
2 MS. xxxv. (by mistake).
3 MS. *sc̄e.*
4 MS. *interveniente.* Edd. *intercessione.*
5 MS. *talamos.*
6 MS. ·*censura*· Gel. (640 Mur.) reads *profutura* only.
7 MS. om. *it. alia.*
8 MS. *elegis.*
9 MS. *proviso.*

Bonorum omnium Ds̄ Auctor atque Largitor qui ut humanum genus ad confessionem tui nominis provocares[1] etiam in fragili perfecisti condicione martyrium praesta quaesumus ut ecclesia tua hoc exemplo commonita nec pati pro te metuant[2] et caelestis praemii gloriam concupiscant[2] per. 457

Super has quaesumus hostias Dn̄e benedictio copiosa descendat quae et sc̄ificationem nobis clementer operetur et de martyrum nos sollemnitate laetificet per.

Vere dign̄ qui perficis in infirmitate virtutem* qua beata gloriosaque Caecilia despecto mundi coniugio ad consortia superna contendens nec aetate nutabili[3] praepedita est nec revocata †carnalis†[4] inlecebra[5] nec sexus[6] fragilitate deterrita, sed inter puellares annos inter saeculi blandimenta inter supplicia persequentum multiplicem victoriam virgo casta [7] martyr explevit et ad potiorem | triumphum secum ad regna caelestia[8] cui fuerat nupta perduxit per. xviii. ends here.

III. [Item alia][9].

Fiant Dn̄e tuo grata conspectui munera supplicantis ecelesiae et ut nostrae saluti proficiant adsit intercessio beata sc̄orum per.

Vere dign̄ qui ut de hoste generis humani maior pompa duceretur non solum per Xr̄m Dn̄m nostrum diabolicam †destrueres†[10] tyrannidem nec tantum pro subversione protoplasti per virilem sexum martyrum beatorum meritam deceptori reciprocas ultionem sed etiam in Evae matris inimicum per femineam condicionem retorques iure vindictam ut qui male in sua paradisi felicitate fidentem sexum utrumque prostraverat nunc ab utroque per tuam gratiam calcaretur‡. quod sc̄a Caecilia hodierna confessione testificans (perficiens[11]) ne de fide tamen conubii[12] promissa discederet eum quem coniugem fuerat habi- 458

* 2 Cor. xii. 9. ‡ Gen. iii. 15.

1 MS. *provocaris.*

2 Edd. *metuat—concupiscat.*

3 ? *mutabili* as in Miss. Goth. (Mur. 552).

4 ? *carnis* as Edd. or *carnali.*

5 MS. *inlecebram.*

6 MS. *sexus.*

7 Mur. and Ball. insert *et* before *martyr.*

8 ? *Valerianum* omitted as found in Miss. Goth. *l.c.*

9 MS. om. *item alia.*

10 ? *destruis* or, as Edd., *destruxisti.*

11 MS. ·*perficiens.*

12 MS. *conuvii.*

tura (quem fuerat susceptura coniugio[1]) fecit comitem passionis per.

IIII. **Item alia.**

Da quaesumus omp̄ Ds̄ ut sc̄ae Caeciliae martyris et annua sollemnitate laetemur et tantae fidei proficiamus exemplo per.

Sc̄ae Caeciliae festa recolentes preces offerimus hostias immolamus. praesta Dn̄e quaesumus ut cum praesidio temporali et vitae nobis praebeant[2] incrementa perpetua[3] per.

Vere dign̄ quoniam sicut humanum genus in utroque sexu diabolus merito pravae consensionis[4] elisit sic utroque[5] confessione magnifica per tuam gratiam triumphatur: clariorque victoria est cum sublimis illa substantia quae similem se iactabat Altissimo et in hominis casu Dei[6] opus subruisse plaudebat feminea condicione superatur. cuius gloriae nobis diem beata Caecilia martyr inlustrat quae nuptiis[7] deputata terrenis nupsit[8] in caelo et mundano dicata coniugio Divinum est sortita consortium ipsumque temporalem virum cui mortali fuerat more nectenda martyrii foedere secum virgo casta fecit aeternum per.

V. **Item alia.**

Quaesumus virtutum caelestium Ds̄ ut sacrificia pro sc̄ae Caeciliae sollemnitate delata desideriorum nos temporalium doceant habere contemptum et ambire dona faciant caelestium gaudiorum[9] per.

Vere dign̄ quia vicissitudo nobis est hodie collata mirabilis cum ille noster inimicus qui hominem paradisi felicitate conspicuum[10] et totius mortis ignarum, dum propria integritate
459 fidendo praesidia Divina non quaereret, viperea calliditate subvertit, nunc inter huius mundi miserias et in exilio damnatae condicionis humanae a mortali fragilitate sed in te fidente prosternitur et cum prima mulier viro suo dux fuisse referatur ad

[1] *quem fuerat—conjugio* seems like an alternative to *quem conjugem—habitura*, and there is a point before the second *quem*.

[2] MS. *praeveant*.

[3] Bianch. suggests *perpetuae*, which is hardly necessary.

[4] Edd. *confessionis*.

[5] Mur. retains Bianch.'s first suggestion *utriusque*.

[6] MS. *dei*.

[7] MS. *nuptis*.

[8] MS. *nubsit*.

[9] MS. *gaudium* (*or* written above).

[10] MS. *conspiquum*.

lapsum[1], nunc confessio puellaris virum praecedens ducit ad praemium per.

Exaudi nos Ds̄ salutaris noster ut sicut de sc̄ae Caeciliae festivitate gaudemus ita piae devotionis erudiamur adfectu per.

Respice Dn̄e quaesumus plebem[2] tuam de sc̄ae Caeciliae martyris glorificatione gratulantem et bene placitum fieri tribue sacratarum tibi mentium famulatum ut qui in sc̄is tuis te honorare non desinunt perpetua donorum tuorum largitate potiantur et quod visibiliter exsequuntur[3] invisibiliter adprehendant per.

XXXVII. VIIII KĀL · DEC̄ · N̄ · SC̄ORUM CLEMENTIS ET FELICITATIS.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui in omnium sc̄orum tuorum es virtute mirabilis da nobis in beati Clementis annua sollemnitate laetari qui Filii tui martyr et pontifex quod ministerio gessit testimonio comprobavit[4] et quod praedicavit ore firmavit exemplo per.

Propitiationem tuam Dn̄e quaesumus sentiamus de celebritate praesenti ut oblationibus nostris sc̄orum tuorum intercessione susceptis et indulgentiam nobis tribuas et salutaria dona concedas per.

Vere dign̄ sc̄i Clementis martyris tui natalicia celebrantes qui cognationem reliquit et patriam et post odorem tui nominis terras mariaque transmittens[5] abnegansque semet ipsum crucem peregrinationis adsumpsit* ut te per apostolorum tuorum vestigia sequeretur, cui tu Dn̄e secundum promissionem Filii tui† tam in praesenti saeculo quam[6] futuro centupli muneris praemia repensasti. nam beatissimi Petri mox tradito disciplinis parentes quos in genitali solo perdiderat in externa regione restituis[7], quos terrenae generationis amiserat Divinae reddis naturae participes. 460
deinde magistri sui vicarium per ordinem subrogando Romanae urbis cuius propter te despexerat dignitatem tenere constituis[8] principatum proque[9] transitoria[10] claritate caelesti facis honore

* Cf. S. Matt. xvi. 24. † S. Matt. xix. 29.

[1] MS. *labsum*.

[2] MS. *plevem*. [3] MS. *exequuntur*. [4] MS. *comprovavit*.

[5] Miss. Goth. (554 Mur.) *transmeans*. [6] Miss. Goth. *l.c.* adds *in*.

[7] MS. and Miss. Goth. *restitues*. [8] MS. *constitues*. [9] MS. *pro quae*.

[10] MS. *transituria* (so Miss. Goth. *l.c.*).

conspicuum[1]. postremo martyrii gloria sublimatum pro temporalibus gestis aeternam provehis ad coronam per.

II. **Item alia.**

Ascendant ad te Dn̄e preces nostrae et tuorum vota fidelium munera suppliciter oblata concilient quod etiamsi nostris operibus non meremur quaesumus sc̄orum nos intercessione mereamur per.

Vere dign̄ merito etenim Dn̄e de triumphis tuorum martyrum gloriamur quia in victoriis eorum tua mirabilia confitemur sc̄i Clementis hodie sacerdotis et martyris tui festivitate gaudentes quem beati apostoli Petri eruditionibus institutum et in pontificatum apostolicae sedis evectum atque in martyrii inclyti †finis†[2] gloria coronatum habitatio caelestis excepit per.

III. **Item alia.**

Beati Clementis sacerdotis et martyris tui natalicia veneranda Dn̄e quaesumus ecclesia tua devota suscipiat et fiat magnae glorificationis amore devotior per.

Intercessio sc̄i Clementis sacerdotis et martyris misericordiae tuae Dn̄e munera nostra conciliet ut quod merita nostra non supplent sc̄orum tuorum deprecatione pensetur per.

Vere dign̄ quoniam per sc̄i Sp̄s largitatem beatus ille Clemens hodiernae nobis exultationis affectum magnificae passionis agone sacravit qui mundo nobilis amore Xr̄i nobilior pio labore[3] con-
461 spicuus et †inter†[4] parentum vel inquisitione vel receptione mirabilis apostolicae praedicationis fidelissimus †et†[5] alumnus acceptus sacerdos refulsit egregius et martyr insignis per.

IIII. **Item alia.**

Accipe quaesumus Dn̄e hostias tua nobis dignatione[6] collatas quoniam et te creante procedunt et tu causas humanae salutis et gloriae quibus tibi gratae sunt condidisti[7] per.

[1] MS. *conspiquum.*

[2] Bianch. proposes *fine*, which seems a necessary correction. [3] MS. *lavore.*

[4] The Edd. seem not to observe that this passage is ungrammatical and of doubtful meaning. ? *in terrenorum* for *inter* or simply *in*, or change the ablatives into accusatives.

[5] Edd. om. *et*, which seems superfluous. [6] MS. *dignatio.* (*ne* above)

[7] MS. *condedisti.*

Vere dign̄ beati nobis enim Clementis hodie praeconia repetenda sunt qui Divina inspiratione flammatus reliquit[1] patriam in tuis praedicatoribus †sequendo†[2] et amissos parentes alienis invenit in terris. in exteris regionibus humilis Xr̄i secutus est gloriam et summam recipit[3] civitatis propriae dignitatem. praesentem vitam Xr̄o postposuit et meruit triumphum beatitudinis sempiternae per.

Praesta quaesumus omp̄ Ds̄ ut pro honore nominis tui quorum celebramus insignia continuis etiam precibus foveamur per.

IN NATALE SC̄AE FELICITATIS.

Misericors et omp̄ Ds̄ qui nos de virtute in virtutem*[4] debita[5] veneratione (servitute[6]) currentes tuorum facis†[7] gaudere sc̄orum praesta ut quorum sollemnitatibus consolamur orationibus adiuvemur per.

Intende munera Dn̄e quaesumus altaribus tuis pro sc̄ae Felicitatis martyris tuae commemoratione proposita ut sicut per haec beata mysteria illis[8] gloriam[9] contulisti nobis indulgentiam largiaris per.

Vere dign̄ in exultatione festivitatis hodiernae qua beata genetrix sacratum tibi gregem carne procreatum per tuam gratiam mente[10] perfecit. ecce vere in qua sicut scriptum[11] est fabricavit sibi sapientia domum septem columnis instructam‡: 462 ecce quae quod nomine praelibavit[12] rebus implevit et non solum fecunditatis prosperitate gloriosa sed cum eadem etiam mansit et inter adversa Felicitas quam eidem nec mors auferre potuit sed effecit potius sempiternam per.

Libantes Dn̄e mensae tuae beata mysteria quaesumus ut martyrum interventione sc̄orum temporalem et praesentem[13] nobis misericordiam conferant et aeternam per.

* Ps. lxxxiii. (=lxxxiv.) 7. ‡ Prov. ix. 1.

[1] MS. *reliquid.* [2] Something seems wrong with the text here.
[3] ? *recepit* as Edd. [4] MS. *virtute.*
[5] MS. *devita.* [6] MS. *·servitute·.* [7] Bianch. proposes to insert *precibus* after *tuorum*, which, or an equivalent, seems necessary.
[8] Bianch. suggests *illi*, which seems a necessary correction.
[9] MS. adds *gloriam* after *gloriam.*
[10] Mur. and Ball. following Bianch.'s suggestion read *morte.* [11] MS. *scribtum.*
[12] MS. *praelivavit.* [13] Ball. *et praesentem* (Al. *temporalem*).

Protege Dn̄e plebem tuam et quam martyrum tuorum adsidua tribuis[1] festivitate devotam tibi semper placitam fieri precibus concede iustorum per.

II. **Item alia.**

Da nobis Dn̄e Ds̄ noster sc̄orum martyrum palmas incessabili devotione venerari ut quos digna mente non possumus celebrare humilibus saltem frequentemus obsequiis per.

Fidelium tuorum munera Dn̄e pro sc̄orum martyrum sollemnitate propitiatus[2] adsume et ut tibi nostra sint grata servitia gratiae tuae largitate concede per.

Vere dign̄ quoniam magna sunt opera* tua Dn̄e et immensa magnalia per quae nobis laetitia hodiernae festivitatis accessit. vere enim Felicitatis filii et vera est suorum felicitas filiorum quos et casto fetu sc̄i coniugii mater fecunda progenuit et rursus confessionis sacrosc̄ae visceribus martyr beata conceptos per fidem denuo felicius peperit martyres ad coronam per.

Praesta nobis[3] Dn̄e quaesumus intercedentibus sc̄is tuis ut quae ore contigimus[4] pura mente capiamus per.

Libera Dn̄e quaesumus a peccatis et hostibus tibi populum
463 supplicantem ut in sc̄a conversatione viventes nullis adfligantur adversis per.

III. **Item alia.**

Sc̄i martyres Dn̄e quaesumus et nominibus suis nobis suffragentur et precibus ut et Clemens tuus sapientem clementiam sequi et tibi sacrata Felicitas nos poscat veraciter esse felices per.

In sc̄orum tuorum passionibus pretiosis te Dn̄e mirabilem praedicantes munera votiva deferimus. praesta quaesumus ut sicut illorum tibi grata sunt merita sic nostrae servitutis accepta reddantur officia per.

Vere dign̄ hodie quippe Dn̄e et tuo munere celebratur magnifica mater et martyr: praeclara[5] progenies simili passione:

* Ps. cx. (=cxi.) 2, &c.

[1] MS. *tribues*.
[2] Mur. and Ball. om. *propitiatus*.
[3] Mur. and Ball. om. *nobis*.
[4] MS. *contegimus*.
[5] MS. *praecla* (with *ra* written above; the *ra* being by a late hand).

gloriosa in membris ecclesia meritoque in omnibus beata Felicitas per.

Repleti sumus Dn̄e sacramentis et gaudiis quae in sc̄orum tuorum celebritatibus et frequentamus et sumimus per.

Semper Dn̄e quaesumus fac populum tuum sc̄orum martyrum patrocinio gratulari ut beneficia tua quae propriis obsecrationibus obtinere non sufficit iustorum tuorum suffragiis incessanter accipiat per.

XXXVIII. VIII KĀL · DĒC · N̄ SC̄ORUM CHRYSOGONI ET GREGORI.

Exultamus Dn̄e multiplicata festivitate sc̄orum quia non diffidimus[1] tua nos dona sumpturos pro quibus inpetrandis tanta nobis patrocinia contulisti per.

Perfice Dn̄e votiva mysteria et quae in martyrum veneratione te praedicant[2] suffragia nobis perpetuae redemptionis existant 464
per.

Vere dign̄ quia pectora martyrum beatorum sic ignis ille caelestis inflammat ut omne quod in huius mundi luce iucundum est amore tui nominis refutetur et subeatur quidquid temporaliter est acerbum[3] ut promissionis tuae praemia capiantur per.

Patientia pretiosa iustorum* tuae nobis Dn̄e quaesumus affectum dilectionis adcumulet et in cordibus nostris sacrae fidei semper exerceat firmitatem per.

Ds̄ qui sc̄is tuis dedisti piae confessionis inter tormenta virtutem largire fidelibus populis inter huius mundi temptamenta constantiam veritatis ut sicut illos sc̄s Sp̄s roborando sempiternam provexit ad gloriam sic istos iugiter tua gratia gubernando ad misericordiam perducat aeternam per.

XXXVIIII. PRĪD · KĀL · DĒC · N̄ SC̄I ANDREAE APOSTOLI.

Da nobis quaesumus Dn̄e Ds̄ noster beati apostoli tui Andreae intercessionibus sublevari ut per quos ecclesiae tuae superni muneris rudimenta donasti per eos subsidia perpetuae salutis inpendas per.

* Cf. Jam. v. 6?

[1] MS. *difidimus.* [2] MS. *praedicnt.* (a written above) [3] MS. *acervum.*

Respice quaesumus Dñe munera quae pro beati Apostoli tui commemoratione deferimus suppliciter exorantes ut eius interventionibus adiuvemur[1] pro cuius meritis immolantur per.

Vere dign̄ qui[2] ecclesiam tuam in apostolicis tribuisti consistere fundamentis de quorum collegio beati Andreae sollemnia celebrantes tua Dñe praeconia non tacemus per.

465 Sumpsimus Dñe Divina mysteria beati apostoli tui Andreae festivitate laetantes quae sicut tuis sc̄is ad gloriam ita nobis quaesumus ad veniam prodesse perficias per.

Tribue Dñe quaesumus familiae tuae ut exultationem cordis sui quam de beati Andreae apostoli tui veneratione percepit et secura concelebret et tota semper mente sectetur per.

II. **Item alia.**

Supplices te rogamus Ds̄ conpetentibus gaudiis diem nos celebrare concedas quo maiestatis tuae confessione magnifica beati apostoli tui Andreae sacer natalis inluxit pariterque nobis devotionis huius tempora largiora tribuas et profectum per.

Sacrandum tibi munus offerimus quo beati Andreae sollemnia recolentes purificationem quoque nostris mentibus inploramus per.

Vere dign̄ in festivitate praesenti qua[3] beati Andreae apostoli tui venerandus sanguis effusus est qui gloriosi apostoli tui Petri pariter sorte nascendi consortio[4] fidei apostolicae collegio dignitatis et martyrii est claritate germanus ut quos in huius vitae cursu gratia tua tot vinculis pietatis obstrinxerat similis in regno caelorum necteret et corona per.

Prosit nobis quaesumus Dñe sacramenti tui perceptio salutaris pro tuorum commemoratione sc̄orum ut nos et a vitiis mortalitatis expediat et perpetuae socios miserationis efficiat per.

Esto protector Dñe populi tui propitiatus et rector eique deprecantibus sc̄is tuis remissionem tribue peccatorum, praesta vitae melioris effectum, temporalia benignus praebe[5] solacia et aeternitatis[6] promissa dona largire per.

[1] MS. *adiubemur.*

[2] Edd. *quia* (but the *a* no doubt belongs to the next word *aeclesiam* as usual).

[3] MS. *quo.*

[4] MS. *consortia.*

[5] MS. *praeve.*

[6] MS. *aetern*^{at}*itis.*

III. Item alia. 466

Omnium virtutum Ds̄ bonorumque Largitor da quaesumus ut beati apostoli tui Andreae semper nobis adsint et honoranda sollemnia et desiderata praesidia per.

Oblatis muneribus Dn̄e plebs fidelis exultet quia pariter apostolicae gaudia passionis†[1] et in eis te praedicare mirabilem confidit ad suae pertinere salutis augmenta per.

Vere dign̄ qui per cultum nominis tui venerationemque sc̄orum nobis remedia mirabiliter operaris. hoc ipso namque ieiunio quod[2] beati apostoli tui Andreae festa praevenientes oculis tuae maiestatis offerimus simul et continentiam salutarem capiamus mentis et corporis et profutura nobis observatione proficiamus[3] et mitigatis sensibus corporis puriores tantis nataliciis praeparemur per.

Erudiamur Dn̄e quaesumus his celebritatibus et iuvemur quibus beati[4] apostoli Andreae caelestem nobis tribuant[5] martyria praeventa laetitiam per.

Referat Dn̄e populus Xr̄ianus quos pia devotione praesumpsit sc̄ae gratulationis effectus ut beati apostoli tui Andreae simul fiat et veneratione iucundus et intercessione securus per.

IIII. Item alia.

Maiestatem tuam Dn̄e suppliciter exoramus ut sicut ecclesiae tuae sc̄s Andreas apostolicus[6] exstitit praedicator et rector ita sit perpetuus suffragator per.

Beati apostoli Andreae Dn̄e sollemnia recensemus ut eius 467
auxilio tua beneficia capiamus pro quo tibi hostias laudis offerimus per.

Vere dign̄ adest enim dies magnifici votiva martyrii quo venerandus Andreas germanum se beati apostoli Petri tam praedicatione Xr̄i tui quam confessione monstravit et apostolicae numerum dignitatis simul passione supplevit et gloria ut quibus erat una causa certaminis una retributio esset et praemii per.

Quaesumus omp̄ Ds̄ ne nos mundanis sauciari patiaris incursibus quos tuae providentiae constitutis apostolica praesidia non relinquunt per.

[1] Some word like *celebrare* has perhaps been omitted here in the MS.
[2] MS. *quo.* [3] MS. *proficimus.* [4] MS. *bati.* [5] MS. *tribuat.*
[6] Mur. and Ball. *apostolus.*

Praesta Dn̄e quaesumus ecclesiam tuam sub tantis gaudere principibus et intellectu capere quod devotione sectatur ut tuis dispositionibus[1] gubernata quos praesenti veneratur obsequio participatione perpetua contingere mereatur[2] per.

[3] MENSE DECEMB.

XL. VIII KĀL · IĀN · N̄ DN̄I ET MARTYRUM PASTORIS BASILEI ET IOUIANI ET VICTORINI ET EUGENIAE ET FELICITATIS ET ANASTASIAE.

Ds̄ qui humanae substantiae dignitatem[4] et mirabiliter condidisti[5] et mirabilius reformasti da quaesumus nobis (Ih̄u Xr̄i Filii tui) eius[6] Divinitatis esse consortes qui humanitatis nostrae fieri dignatus est particeps per.

468 Da nobis quaesumus omp̄ et misericors Ds̄ et semp̄ Pater[7] ut nativitatis Dn̄i nostri Ih̄u Xr̄i sollemnia quae praesentibus officiis praevenimus sic nova sint nobis et continuata permaneant sic perpetua perseverent ut pro sui miraculo nova semper existant per.

Vere dign̄ quoniam quidquid Xr̄ianae professionis devotione celebratur de hac sumit sollemnitate principium et in huius muneris mysterio continetur. hoc in ipsis generis humani parentibus declaratum est apostolo praetestante[8] cum de primis hominibus loqueretur : sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Xr̄o et in ecclesia*, hoc patriarchae diversis | actionibus et vocibus signaverunt, hoc illa legis observantia figuralis adseruit, hoc praedixerunt cunctorum praeconia prophetarum. in hoc ceremoniarum veterum plenitudo est, in hoc praesens caelestium ministratio gratiarum, in hoc bonorum pollicitatio futurorum in quo dum manifestissime[9] conprobantur quae fuerant praedicta con-

xviiii. ends here.

* Eph. v. 32.

[1] MS. *dispositibus* (*oni* written above). [2] MS. *mereantur*.

[3] Six lines left blank at end of the page (recto) in MS. so that December begins at top of the verso.

[4] MS. *dignitate*. [5] MS. *condedisti*.

[6] *Ih̄u Xr̄i Filii tui* seems a variant for *eius*. Bianch. brackets and Mur. om. *eius*.

[7] Edd. consider *et semp̄. Pater* an alternative reading.

[8] Edd. *protestante*, which seems more appropriate. [9] MS. *manifestissimae*.

pleri rationabiliter credimus et prudenter quae[1] promittuntur esse ventura per.

Da nobis quaesumus Dn̄e Ds̄ noster ut qui nativitatem Dn̄i nostri Ih̄u Xr̄i nos frequentare gaudemus dignis conversationibus ad eius mereamur pertinere consortium per.

Largire quaesumus Dn̄e famulis tuis fidei et securitatis[2] augmentum ut qui de nativitate Dn̄i nostri tui Filii gloriantur et adversa mundi te gubernante non sentiant et quae temporaliter celebrare desiderant sine fine percipiant per.

II. Item alia. 469

Ds̄ qui per[3] beatae (sacrae[4]) Virginis partum sine humana concupiscentia procreatum in Filii tui membra venientem[5] paternis fecisti praeiudiciis non teneri praesta[6] quaesumus ut huius creaturae novitate suscepta[7] vetustatis antiquae contagiis exuamur per.

Vere dign̄ ecce enim sicut per os locutus est prophetarum Virgo in utero accepit et peperit Filium et vocamus[8] nomen eius Emmanuhel et nobiscum Ds̄ est* quia Verbum caro factum habitavit in nobis†. ecce puer natus est nobis[9] parvulus datus est nobis et factus est principatus cuius potestas super humeros eius et vocabitur admirabilis consiliarius Ds̄ fortis pater futuri saeculi princeps pacis. multiplicabitur eius imperium et pacis non erit finis super solium David et super regnum eius ut confirmet illud et corroboret a modo et usque in sempiternum‡[10]. in quibus omnibus evidenter Dm̄ Hominemque cognoscimus qui suscipiendo quod nostrum est dignatus est nobis conferre quod suum est. unde profusis gaudiis &c.

* S. Matt. i. 23 (Is. vii. 14). † S. John i. 14. ‡ Is. ix. 6, 7.

[1] MS. *qua*.

[2] Mur. and Ball. *spei et caritatis* (for *et sec.*).

[3] Mur. and Ball. om. *per*.

[4] There seems to be a point above the line before *sacrae* in MS. as if to mark it as an alternative to *beatae*.

[5] ? *venientes* as in Gel. (494 Mur.) and Greg. (11 Mur.).

[6] At the bottom of the page which ends here is written in a much later hand

℞ *quis sicut Dn̄s Ds̄ noster qui habitat in altis.*

[7] MS. *suscepti*.

[8] Mur. and Ball. *vocatum*.

[9] Mur. and Ball. *hodie* for *nobis*.

[10] MS. *sempernum*.

III. Item alia.

Munus populi tui Dñe placatus intende quo non altaribus tuis ignis alienus* nec inrationabilium cruor effunditur animantum† sed sc̄i Sp̄s operante virtute sacrificium iam nostri[1] corpus et sanguis est ipsius sacerdotis per.

Vere dign̄ hoc praesertim die quo ipsum salutis nostrae
470 sacramentum in lucem gentium revelasti‡ et ab uteri Virgi-
nalis arcano ineffabili editione promisisti erigens nobis cornu[2]
salutis in domo David pueri tui ad dandam scientiam salutis
populo tuo in remissionem peccatorum eorum per viscera
misericordiae tuae in quibus visitavit nos Oriens ex alto§.
benedictus qui venit in nomine Dñi‖ qui tamquam sponsus
procedens de thalamo[3] suo¶ Ds̄ Dn̄s et inluxit nobis** ut nos de
tenebris[4] et[5] umbra mortis†† regnum perpetuae lucis (aeternae[6])
efficeret. unde profusis &c.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui in Dñi nostri Ihu Xr̄i Filii tui nativitate tribuisti totius religionis initium perfectionemque constare da nobis quaesumus in eius portione censeri in quo totius salutis humanae summa consistit per.

IIII. [Item alia.][7]

Grata tibi sit Dñe hodiernae festivitatis oblatio ut tua gratia largiente per haec sacrosc̄a commercia in illius inveniamur forma in quo tecum est nostra substantia per.

Vere dign̄ tuae laudis hostiam iugiter immolantes cuius figuram Abel iustus‡‡ instituit, agnus quoque legalis ostendit, celebravit Abraham, Melchisedech[8] sacerdos exhibuit sed verus Agnus et aeternus Pontifex§§ hodie natus Xr̄s implevit. unde profusis &c.

Concede quaesumus Dñe Ds̄ noster ut qui ad destructionem diaboli et remissionem natus est hodie peccatorum, et a culparum subreptione nos expiet et ab hostium incursione defendat per.

* Cf. Lev. x. 1, &c. † Heb. ix. 13, 14. ‡ S. Luke ii. 32. § S. Luke i. 69, 77, 78. ‖ Ps. cxvii. (=cxviii.) 26. ¶ Ps. xviii. (=xix.) 5. ** Ps. cxvii. (=cxviii.) 27. †† Cf. S. Matt. iv. 16 &c. ‡‡ S. Matt. xxiii. 35. §§ Cf. Ps. cix. (=cx.) 4 (Heb. v. 6).

[1] Bianch. proposes *nostrum*. [2] MS. *cornum*. [3] MS. *talamo*. [4] MS. *te*[*ne*]*bris*. [5] Mur. and Ball. insert *de* before *umbra*. [6] *aeternae* seems like an alternative for *perpetuae*. [7] MS. om. *item alia*. [8] MS. *melchisedehaec*.

Da quaesumus Dñe populo tuo inviolabilem fidei firmitatem 471
ut qui Unigenitum tuum in tua tecum gloria sempiternum in veritate nostri corporis natum de matre Virgine confitentur, et a praesentibus liberentur adversis et mansuris gaudiis inserantur per.

V. **[Item alia.]**[1]

Da nobis omp̄ Ds̄ ut sicut adoranda Filii tui natalicia praevenimus sic eius munera capiamus sempiterna gaudentes per.

Tanto nos Dñe quaesumus promptiore servitio haec praecurrere concede sollemnia quanto in his constare principium nostrae redemptionis ostendis per.

Vere dign̄ sollemnitas enim Dñe caelestis pacis ingreditur. quaesumus ut per eam gratiam per quam tibi reconciliatus est mundus peccatorum remissione cunctorum nos quoque delictis omnibus expiati remediis tuae pietatis aptemur et mysterium quod extitit mundo salutare principalis recordatione muneris adsequamur per.

Ds̄ qui nos sacramenti tui participatione contingis virtutis eius effectus in nostris cordibus operare ut suscipiendo muneri tuo per ipsum munus aptemur per.

Benedictio tua Dñe super populum supplicantem copiosa descendat ut qui te Factore conditus te est reparatus Auctore te iugiter operante salvetur per.

VI. **Item alia.**

Ds̄ qui restaurationem condicionis humanae mirabilius operaris quam substantiam condidisti[2] tribue quaesumus ut simul perficiatur in nobis et quod creavit Verbi tui Divina generatio et quod Eius Hominis facti gloriosa nativitas reformavit per.

Tot sensibus hodiernum Dñe sacrificium celebramus quo 472
nobis ipsius sacrificii sunt nata primordia per.

Vere dign̄ quoniam magnificum nostrae commercium reparationis effulsit cum de homine veteri Homo novus †exsisteret curatus mortalitate mortalitas†[3] cum humana condicio de ipsius humanae condicionis confecta medicatione sanatur et de obnoxia

[1] MS. om. *item alia.* [2] MS. *condedisti.*

[3] Mur. and Ball. read *curatus existit cum de mortalitate mortalitas*, following Bianch.'s suggestion.

generatione peccato totius peccati nescia proles exoritur ac non solum nostra [a][1] Verbo tuo suscepta fragilitas perpetui fit[2] honoris sed nos quoque mirando consortio reddis aeternos per.

VII. **Item alia.**

Exultantes Dn̄e cum muneribus ad altaria veneranda concurrimus quia et omnium nobis hodie summa votorum et causa nostrae redemptionis exorta[3] est per.

Vere dign̄ quoniam vere[4] magnum quod sine exemplo est singulare quod sine humana ratiocinatione mirabile tuae pietatis editum sacramentum*. atque ideo sicut primis fidelibus extitit in sui credulitate pretiosum ita nunc excusabilem conscientiam non relinquit quae salutaris mysterii veritatem toto etiam mundo testificante non sequitur. ut enim in principio difficile videretur cum ad hoc sacramentum[5] genus humanum diceretur esse venturum sic opus maiestatis immensae negari nefas est cum cernitur ubique conspicuum unde. profusis &c.

Concede nobis Dn̄e quaesumus ut sc̄a tua tibi placito corde sumamus et quidquid in nostra mente vitiosum est ipsius doni medicatione curetur per.

473 VIII. **Item alia.**

Ds̄ qui humanum genus a suo principe letaliter sauciatum[6] Xr̄i tui nativitate salvare dignaris praesta quaesumus ut non haereamus in perditionis auctorem[7] sed ad Redemptoris nostri consortia transferamur per.

Oblatio tibi sit Dn̄e hodiernae festivitatis accepta qua et nostrae reconciliationis processit perfecta placatio et Divini cultus nobis est indita plenitudo et via veritatis et vita regni caelestis apparuit per.

Vere dign̄ quia nostri Salvatoris hodie lux processit quae clara nobis omnia et intellectu manifestavit et visu quibus non solum praesentem vitam suo splendore dirigeret sed ad

* Cf. 1 Tim. iii. 16.

[1] MS. om. *a*. [2] Edd. *sit*.

[3] MS. *exhorta*. [4] MS. *verae*. [5] MS. *sacramen.* (*tum* written above)

[6] MS. *laetaliter sauciato*. [7] ? *auctore*, as Bianch. suggests.

ipsam nos maiestatis immensae gloriam perduceret intuendam per.

Da nobis Dn̄e quaesumus ipsius recensita[1] nativitate vegetari cuius caelesti mysterio pascimur et potamur per.

VIIII. Item alia.

Ut ad salutaris hodiernae generationis exordium pertinere mereamur apostolicis tribue nos Dn̄e quaesumus precibus adiuvari[2] per.

Praesenti sacrificio Dn̄e tua generaliter exultet ecclesia quo infirmitatis eius sunt adsumptae primitiae ut Divinae particeps fieret ipsa potentiae per.

Vere dign̄ in die sollemnitatis hodiernae quo licet ineffabile tamen utrumque conveniens editur sacramentum quia et mater Virgo non posset nisi subolem proferre Divinam et Ds̄ homo 474
nasci dignatus †congruentibus†[3] non deberet[4] nisi Virgine matre generari. propterea &c.

Praesta misericors Ds̄ ut natus hodie Salvator mundi sicut Divinae nobis generationis est Auctor ita et inmortalitatis sit ipse Largitor per.

Ds̄ qui creationem condicionis humanae diabolicis non es passus perire nequitiis remedia tuae propitiationis exsequere ut in eadem non praevaleat inimica subreptio sed redemptio tuae (miserationis[5]) pietatis obtineat per.

XLI. IN NATALE SC̄I IOHANNIS EVANGELISTAE.

Omp̄ semp̄ Ds̄ qui huius diei venerandam sc̄amque laetitiam beati apostoli tui Iohannis evangelistae festivitate tribuisti da ecclesiae tuae quaesumus et amare quod credidit et praedicare quod docuit per.

Ds̄ qui per os beati apostoli tui Iohannis evangelistae Verbi tui nobis arcana reserasti praesta quaesumus ut quod ille nostris auribus excellenter infudit intellegentiae conpetentis eruditione capiamus per.

[1] MS. *recenseta.* [2] MS. *adiubari.* [3] ?*congruentius*, as Bianch. suggests. [4] MS. *debere.* [5] MS. ·*miserationis*·.

Munus populi tui Dn̄e quaesumus apostolica deprecatione sit gratum ut ecclesia tua eorum semper intercessionibus adiuvetur[1] quorum iugiter instruitur disciplinis per.

Vere dign̄ beati apostoli tui Iohannis evangelistae natalicia venerantes qui Dn̄i nostri Ih̄u Xr̄i Filii tui vocatione suscepta terrenum respuit patrem ut posset[2] invenire caelestem, retia saeculi
475 quibus inplicabatur abiecit ut aeternitatis dona mente libera sectaretur, nutantem fluctibus navem reliquit[3] ut in ecclesiasticae gubernationis tranquillitate consisteret, a piscium captione cessavit ut animas mundanis gurgitibus immersas calamo doctrinae salutaris abstraheret*, destitit pelagi profunda rimari[4] secretorum scrutator redditus Divinorum eo usque procedens ut et in cenae mysticae sacrosc̄o convivio in ipsius recumberet pectore Salvatoris‡ et eum in cruce Dn̄s constitutus vicarium sui matri Virgini filium subrogaret§ et in principio Verbum quod Ds̄ erat apud Deum ipsi[5] prae ceteris ostenderet praedicandum‖ per.

Praesta nobis Dn̄e quaesumus apostolicis doctrinis et precibus adiuvari[6] ut quod praesentibus celebramus officiis perpetuae salvationis (redemptionis[7]) gaudiis adsequamur per.

Prosequere Dn̄e populum tuum ut apostolorum natalicia beata sc̄orum et temporali consolatione fultus semper exerceat et aeterna miseratione redemptus agnoscat per.

II. **Item alia.**

†Natalicia sc̄i Iohannis apostoli quaesumus Dn̄e munera capiamus†[8] ut suis precibus gloriosis et credendum nobis iugiter postulet et sequendum beatus evangelista quod docuit per.

Supplicationibus apostolicis beati Iohannis evangelistae quaesumus ecclesiae tuae Dn̄e commendetur oblatio cuius magnificis praedicationibus eruditur per.

* S. Mark i. 17, 18. ‡ S. John xiii. 23. § *ibid.* xix. 26, 27. ‖ *ibid.* i. 1, 2.

[1] MS. *adiubetur.* [2] MS. *possit.* [3] MS. *reliquid.*

[4] Edd. here read *profundari mari.* Migne *profundo mari*: there can be no doubt the reading of the text is right: cf. Miss. Goth. (609 Mur.).

[5] Mur. and Ball. om. *ipsi.* [6] MS. *adiubari.* [7] MS. ·*redemptionis*·.

[8] This first clause seems defective: perhaps we should read *nataliciis*, or *venerantes* (or equivalent) has been omitted to govern *natalicia*, and *sc̄a tua* to agree with *munera* unless *natalicia* is an adj. agreeing with *munera*.

Vere dign̄ beati Iohannis apostoli gloriam recensentes qui ab Unigenito tuo sic familiariter est dilectus et immensae gratiae revelationibus inspiratus ut omnem transgrediens creaturam 476
excelsa mente conspiceret et evangelica voce proferret quia in principio erat Verbum et Ds̄ erat Verbum qui[1] hoc erat in principio aput Dm̄.* dicendo quippe erat perpetuitatem sine initio demonstravit. addendo et Ds̄ erat Verbum et hoc erat in principio aput Dm̄* et distinctionem protulit personalem et unam te cum Filio tuo patefecit habere Deitatem, qua maiestatis aeternae claritate deprompta summae Divinitati cederet vocata gentilitas et hereticorum confutata versutia nec confusionem praetenderet unionis nec consempiternitatis minueret veritatem per.

Miserator et misericors Dn̄e qui nos continuis caelestium martyrum non deseris sacramentis praesta quaesumus ut quae sedulo celebramus affectu grato tibi percipiamus obsequio per.

Ecclesiam tuam Dn̄e benignus inlustra ut apostolicis beati Iohannis evangelistae inluminata doctrinis ad dona perveniat quae de tua fidelibus retributione promisit per.

XLII. IN NATALE INNOCENTUM.

Ds̄ qui bonis tuis infantum quoque tui nescia sacramenti corda praecedis[2] tribue quaesumus ut nostrae conscientiae fiduciam non habentes indulgentia semper copiosa praeveniat per.

Suscipe Dn̄e quaesumus devotorum munera famulorum et tuis Divinis purifica servientes pietate mysteriis quibus etiam iustificas ignorantes per.

Vere dign̄ pretiosis enim mortibus parvulorum quos propter Filii tui Dn̄i nostri et Salvatoris infantiam bestiali[3] saevitia 477
Herodes funestus occidit inmensa clementiae tuae dona cognoscimus. fulget namque magis sola gratia quam voluntas, et clara est prius confessio quam loquella, ante passio quam membra passionis exsisterent, testes Xr̄i qui eius nondum fuerant agnitores. ō infinita benignitas cum pro suo †[4] trucidatis[5] etiam nescienti-

* S. John i. 1, 2.

[1] ?*quia*. [2] MS. *praecedes*. [3] MS. *vestiali*.

[4] Edd. supply *nomine* from Greg. (292 Mur.), which seems necessary.

d
[5] MS. *truciatis*.

bus meritum gloriae perire non patitur sed proprio cruore perfusis et salus regenerationis expletur et inputatur corona martyrii per.

Hodiernae sollemnitatis effectum sumpsimus Dñe gaudia magna de parvis suppliciter exorantes ut hanc abundantiam in nostra quoque salvatione defendas per.

Laetetur semper ecclesia tua Dñe tuorum celebritate scōrum et misericordiae tuae iugiter experiatur effectum quo et fragilitas humana subsistat et Divina supplici redemptio non negetur per.

II. **Item alia.**

Ds̄ qui licet sis magnus in magnis mirabilia tamen gloriosius operaris in minimis da nobis quaesumus in eorum celebritate gaudere qui Filio tuo Dño nostro testimonium praebuerunt etiam non loquentes per.

Adesto Dñe muneribus innocentum festivitate sacrandis et praesta quaesumus ut eorum sinceritatem possimus imitari quorum tibi dicatam veneramur[1] infantiam per.

Vere dign̄ audivimus etenim[2] prophetam dicentem quod Rachel plorans filios suos noluerit consolari quod non sunt*, maerebat ergo quod de eius subole[3] non venirent qui tanto sunt munere coronati. de Liae quippe sunt stirpe progeniti quorum
478 Divina gratia praevenit et sensum. intellegentiam passio et martyrii palma mirabilis praecessit aetatem[4] ut etiam veneranda nostri Salvatoris infantia coaetaneis testificationibus exsisteret gloriosa per.

Annue[5] quaesumus omp̄ Ds̄ ut sicut eos quorum natalicia recensemus per tuam gratiam bene placitos fecit aetas exitu sic nos tuae pietati salutaris humilitas praestet acceptos per.

Tribue Dñe quaesumus fidelibus tuis ut sicut ait apostolus non efficiantur pueri sensibus sed malitia innoxii repperiantur et[6] parvuli† ut martyres festivitatis hodiernae quos meritis aequare non possunt mentis simplicitate sectentur per.

* Jer. xxxi. 15. † 1 Cor. xiv. 20.

1 MS. *vneramur*. 2 Mur. and Ball. *enim*.
3 MS. *subule*. 4 MS. *aetate*. 5 MS. *annuae*.
6 Bianch. suggests *ut*, which Mur. and Ball. adopt.

XLIII. IN IEIUNIO MENSIS DECIMI.

Ds̄ qui singulis quibusque conpetenter aptanda temporibus sempiterno cernis intuitu da nobis quaesumus ut cum rerum vicissitudine mundanarum ad bona quoque perpetua piae[1] devotionis crescamus accessu per.

Dies nostros Dñe placatus intende et quos praesenti cursu multiplicas iustis operibus redde fecundos[2] per.

Ecclesiae tuae Dñe munera placatus adsume[3] quae et misericors offerenda tribuisti et in nostrae salutis potenter efficis transire mysterium per.

Vere dign̄ quia per ea quae conspiciuntur instruimur quibus modis ad invisibilia tendere debeamus. denique commonemur anni docente successu de praeteritis in futura et ad novitatem vitae de vetustate transire ut terrenis sustentationibus[4] expediti caelestis doni capiamus desiderabilius ubertatem et per eum cibum[5] qui beneficiis praerogatur alternis perveniamus ad victum sine fine mansurum per.

[a]Tuorum nos Dñe largitate donorum et temporalibus adtolle 479
praesidiis et renova sempiternis per.

Diversis plebs tua Dñe gubernata subsidiis et praesentia pietatis tuae remedia capiat et futura ut transeuntium rerum necessaria consolatione foveatur[6] et fiducialius[7] ad aeterna contendat per.

II. **Item alia.**

[b]Cognoscimus Dñe tuae circa nos clementiae largitatem et ideo fiducialius inploramus ut quos pascere non desistis[8] inmeritos et digne tibi servire perficias et donis uberioribus prosequaris per.

Da quaesumus Dñe nostris effectum ieiuniis salutarem ut castigatio carnis adsumpta ad nostrarum vegetationem transeat animarum per.

[1] MS. $\overset{a}{\textit{pie}}$. [2] Mur. and Ball. *securos.* [3] MS. $\overset{placatus}{\textit{adsume}}$. [4] MS. $\overset{oni}{\textit{sustentibus}}$.

[5] MS. *civum.* [6] MS. $\overset{a}{\textit{fovent}}$. [7] MS. $\overset{t}{\textit{e fiducialius}}$.

[8] Mur. and Ball. *desinis.*

[a] Marg. post cibos. [b] Marg. ante cibos.

xx. ends here. Suscipe Dñe sacrificium cuius te voluisti | dignanter immolatione placari et praesta quaesumus ut huius operatione mundati bene placitum tibi nostrae mentis offeramus affectum per.

Vere digñ qui nos tamquam nutrimentis instituens parvulorum[1] dispensatis mentis et corporis alimentis per humanorum foves crementa[2] provectuum[3] donec inmortalem satietatem pro nostro quisque modulo finita mortalitate capiamus per.

Mysteriis tuis Dñe[4] veneranter adsumptis quaesumus ut contra nostrae condicionis errorem et contra diabolicas armemur insidias per.

Sit plebi tuae Dñe continuata defensio Divini participatio sacramenti ut carnalibus vitiis non teneatur obnoxia ut spiritali delectatione sit libera ut maiestati tuae plena sit devotione
480 subiecta ut salvationem[5] mentis et corporis et incessabiliter expetat[6] et adfluenter accipiat per.

III. [Item alia.][7]

[a]Supplices Dñe te rogamus ut fructuum[8] terrenorum commodis[9] sufficienter adiuti ad te omnium proficiamus Auctorem per.

Cordibus nostris quaesumus Dñe benignus infunde ut sicut ab escis corporalibus temperamus ita sensus[10] quoque nostros a noxio retrahamus excessu per.

Huius nobis parsimoniae quaesumus Dñe praebe[11] mensuram ut quod licentiae[12] carnis auferimus[13] salutarem nobis fructum mentis adquirat per.

Subde tibi nostras quaesumus Dñe voluntates ut semper et fide quae praecipis et actione sectemur per.

Precamur omp̄ Ds̄ ut de transitoriis opibus[14] ea potius operemur quibus ad aeterna gaudia consequenda et spes nobis suppetat et facultas per.

[1] Mur. following Bianch.'s suggestion *nutritius parvulorum instituens*: Ball. also invert the order of last two words, but retain *nutrimentis*.

[2] Mur. following Bianch.'s first suggestion *incrementa*.

[3] Mur. and Ball. *proventuum*. [4] MS. *Dñe* *tuis*. [5] MS. *salvatione*.

[6] MS. *expetet*: ? *expectet*. [7] MS. om. *item alia*. [8] MS. *fructum*.

[9] MS. *od* *commis*. [10] MS. *sensos*. [11] MS. *praeve*.

[12] MS. *quod* *licentiae*. [13] Mur. and Ball. *auferamus*.

[14] Mur. following Bianch.'s first suggestion *operibus*.

[a] Marg. post cibos.

Pacem nobis tribue Dn̄e mentis et corporis ut nostrae fragilitati et manifesti subiciantur hostes et invisibiles excludantur per.

Praesta Dn̄e quaesumus ut dicato muneri congruentem nostrae devotionis offeramus affectum per.

Vere dign̄ quoniam salubri †meditante†[1] ieiunio necessaria curatione[2] tractamus et per observantiae conpetentis obsequium de perceptis grati muneribus de percipiendis efficimur gratiores ut non solum terrena fertilitate laetemur sed nativitatem[3] panis aeterni purificatis suscipiamus mentibus honorandam[4] per.

Sumpsimus[5] Dn̄e celebritatis annuae votiva sacramenta.
praesta quaesumus ut et temporalis vitae nobis remedia prae- 481
beant[6] et aeternae per.

Tuere Dn̄e plebem tuam et sacram sollemnitatem[7] recolentem caelestis gratiae largitate prosequere ut visibilibus adiuta solaciis ad invisibilia bona promptius incitetur per.

IIII. Item alia.

Da nobis quaesumus Dn̄e firmitatem religionis et pacis ut quanto tibi devotius famulamur tanto diebus nostris prospera cuncta †que†[8] succedant per[9].

Respice Dn̄e propitius ad plebem[10] tuam et quam Divinis tribuis profiteri[11] sacramentis ab omnibus absolve peccatis per.

Succurre Dn̄e quaesumus populo tuo et nullum sequi patiaris errorem quem tuae vis conplicem fieri veritatis per.

Quaesumus omp̄ Ds̄ ecclesiae tuae tempora clementi gubernatione dispensa ut cum sollemnitatum multiplicatione sc̄orum[12] et intellectum rerum caelestium capiat et profectum per.

Praesta quaesumus Dn̄e spiritalibus gaudiis nos repleri ut quae actu gerimus mente sectemur per.

Offerimus tibi Dn̄e munera supplicantes ut quae subditis (piis[13]) celebramus officiis plenis affectibus exsequamur per.

[1] Edd. *medicante*. [2] ? *curationi* as Bianch. suggests.
[3] MS. *nativitate*. [4] MS. *honoranda*. [5] MS. *sumpsius*.
[6] MS. *praeveant*. [7] MS. *sollemnitate*. Edd. *sacra sollemnia*.
[8] ? *sint* is omitted and *quae* should be read. Bianch. om. *que* in text.
[9] The whole of this prayer is omitted by Mur. and Ball. [10] MS. *plevem*.
[11] ? *proficere* (or equivalent) as Bianch. suggests.
[12] Mur. and Ball. *sanctarum*, which seems necessary.
[13] MS. ·*piis*·, but Ambr. (332 Pam.) reads *subditi piis*.

Vere dign̄ qui non solum ineffabilis in excelsis sed etiam immensus probaris in minimis. nam cum Filius tuus Dn̄s noster Ih̄s Xr̄s mundum diceret universum in suum nomen esse cessurum quis non veluti putaret absurdum? quis cum fieri videat neget esse Divinum? cernensque promissa conpleri merito secutura non dubitet quae pariter praedicata sunt esse ventura? sicut autem beatiores illi qui nondum apparentia crediderunt* ita nos et inexcusabiliores si nec experta fateamur et nihilominus gratiores exsistimus si quae manifesta non sunt confidimus adfutura per.

482 Refecti vitalibus alimentis[1] quaesumus Dn̄e quod tempore nostrae mortalitatis exequimur[2] inmortalitatis tuae munere consequamur per.

Super populum tuum Dn̄e quaesumus benedictio copiosa descendat indulgentia veniat consolatio tribuatur fides sc̄a succrescat redemptio sempiterna firmetur per.

V. [Item alia.][3]

Esto Dn̄e propitius plebi[4] tuae et temporali consolatione non deseras quam vis ad aeterna contendere per.

Sacrificiis praesentibus Dn̄e quaesumus intende placatus ut et devotioni nostrae proficiant et saluti per.

Vere dign̄ qui non solum peccata dimittis sed ipsos etiam iustificas peccatores et reis non tantum poenam[5] relaxas sed donas et praemia per.

[6]Praesta quaesumus Dn̄e Ds̄ noster sacramentum hoc in ecclesiis tuis indiffidenter[7] intellegi ut unus Xr̄s in Dei atque Hominis veritate nec a nostra divisus natura nec a tua discretus[8] adoretur essentia per Xr̄m Dn̄m nostrum.

Laudent te Dn̄e ora nostra, laudet anima laudet et vita et quia tui muneris est quod sumus tuum sit omne quod vivimus[9] per Xr̄m Dn̄m nostrum.

+ + +

* S. John xx. 29.

[1] In MS. the *li* in *alimentis* are written over three erased letters.

[2] There is an erasure in MS. which looks like *exequimur* somewhat, cf. Gel. (685 Mur.).

[3] MS. om. *item alia.* [4] MS. *plevi.* [5] MS. *poena.*

[6] The rest of the MS. is in a different hand (see specimen page 3).

[7] Mur. and Ball. *indifferenter.* [8] MS. *descretus.* [9] MS. *vivemus.*

Dignum et iustum est

Item suscipite venerabiles martyres etsi indigni cultoris officium vota totius populi precantis adtendite ut qui de vestrorum meritorum estis remuneratione securi sitis de nostrorum criminum remissione solliciti[1].

inc̄p benedictio fontis[2]. 483

Precem tibi fundimus Dn̄e rerum Genitor aeterne omp̄ Ds̄
cuius Sp̄s ferebatur* super aquas cuius oculi excelsi aspexerunt
super Iordanen fluvium dum tingeret[3] Iohannes in poenitentiam[4]
confitentes peccata sua†. ideoque petimus sc̄am gloriam tuam ut 484
sit absconsa manus tua in hanc aquam ut emundes et purifices
deteriorem hominem qui baptizabitur ex ea et mortiferis delictis[5]
renascatur ac reviviscat per hominem novum renatum in Xr̄o
Ih̄u cum quo vivis et regnas in unitate Sp̄s sc̄i in saecula saeculorum[6].

* Gen. i. 2. † S. Mark i. 5.

[1] This last page of the MS. is almost undecipherable: in the first prayer I have no doubt that *officium* and *precantis* for *offer*... and *pro*... (as read by Edd.) is correct: I found the suggestions in the Library copy of Bianch. at Verona.

[2] MS. *fontes*. [3] MS. *tinguiret*. [4] MS. *poenitencia*.

[5] MS. *delectis*.

[6] Below *saeculorum* is written *cum omnium civium Romanorum*, and the rest of the line is undecipherable.

NOTES.

p. 1 l. 2 *pro martyrum festivitate.* This large collection (43) of Missae for all martyrs and confessors in April is remarkable and difficult to account for. Boniface IV (608—614) is said to have instituted such a festival in May when he dedicated the Pantheon at Rome as a church to S. Mary *ad martyres*: cf. Greg. (85 Mur.) where May 13 seems to be the date.

l. 4 *tibi enim &c.* This preface is repeated (1) in Missa xxxviii (p. 17) almost word for word, except that *sacra* stands for *festa*, and *beatorum martyrum tuorum* for *beati sc̄i Tiburti mart. tui*; the ending there is *per* instead of *et ideo cum angelis*; (2) in Missa i for S. Hippolytus (Aug. 13) (p. 100) where *sc̄i Ypolyti* stands for *beati sc̄i Tib.*; the ending again is *per*. Compare also Missa v for S. Xystus (p. 92), Greg. (273 Mur.) for S. Stephen, Miss. Goth. (551 Mur.) for S. Agnes and (637 Mur.) *unius martyris.* In Sacr. Gall. (885 Mur.) *sc̄orum martyrum*, this and the following preface (*tuas enim &c.*) with some differences are joined together in one.

l. 5 *beati sc̄i Tiburti.* This saint is commemorated with SS. Valerianus and Maximus in some of the Gel. texts, in Greg. and in modern Rom. Kalendar on Ap. 14; but alone in Gel. and Greg. on Aug. 11. Other instances of what I take to be incomplete adaptation of "proper" forms to "common" in this April collection are (1) Missa xx (p. 8) S. Lawrence (also commemorated in Aug.); (2) Missa xxxiii (p. 15) S. Gregory (? commemorated Nov. 24); and (3) Missa xvii (p. 6) some unnamed female martyr.

l. 8 *tuas enim &c.* Repeated (1) in Missa vii (p. 2) with the omission of *confessorum*, (2) in Missa xxxviii (p. 17) with one or two verbal differences.

l. 9 *horum dierum festa.* These words seem to point to a festival in honour of all martyrs and confessors with an octave, but the Ball. consider they imply *non propriam festi omnium sanctorum sed communem formulam.*

l. 13 *quos donis &c.*, a postcom. in Amb. (391 Pam.) adapted for SS. Gervasius and Protasius (with *satiasti* for *satias*, *a* bef. *noxiis*, and *salutaria*).

l. 16 [*grati*]*ae tuae &c.* Cf. Greg. (251 Mur.) in a collection of *orationes cotidianae.*

p. 2 l. 10 *exaudi Dn̄e &c.*, found with some differences in Gel. (677 Mur.) *in nat. plur. sc̄orum* and in Leofr. (135 W.) and Rom. Miss. for SS. Marius, Martha, Audifax and Abachus (Jan. 19).

l. 30 *preces nostras &c.* repeated in Missa xxxviii (p. 17).

p. 3 l. 1 *quia tu es &c.* repeated in Missae xviiii (p. 8) and xxviiii (p. 13).

l. 4 *corporis sacri &c.* repeated in nearly the same form in Missa xviiii (p. 8) and found four times in Greg., twice in Rom. Miss.

l. 7 *tuere Dn̄e &c.*, found in Greg. (254 Mur.) in a collection of *orationes cotidianae.*

l. 16 *qui non solum &c.*, found in Goth. Miss. (644 Mur.) *de plur. conf.* The form of the preface perhaps indicates (as the Ball. point out) that it belongs to a time when the commemoration of confessors, as distinct from martyrs, was first instituted.

l. 22 *hostias Dn̄e &c.*, found in Greg. (117 Mur.) and Leofr. (158 W.) for SS. Felix and Adauctus (Aug. 30); also in Rom. Miss. (*orationes ad diversa: pro praelatis et congreg. eis commissis*) with some differences.

l. 24 *qui dum &c.* A nearly identical preface is found in Gel. (720 Mur.) *in monasterio.*

p. 4 l. 5 *prosint &c.* found in Miss. Franc. (686 Mur.) *in nat. sc̄orum.*

p. 5 l. 2 *praetende &c.* repeated (with *dedisti* for *fecisti*) in Missa xviiii (p. 8) and given in Gel. (192 Gerb.) with slight diff. as collect for S. Theodorus (Nov. 9).

l. 5 *suscipe Dn̄e &c.*, found in Miss. Franc. (685 Mur.) *de uno martyre* (with *perpetuam—actionem* for abl.).

l. 19 *laudis tuae &c.*, a secret found in Greg. (113 Mur.) and Leofr. (154 W.) for S. Eusebius (Aug. 14) and slightly altered in Rom. Miss. *pro confess. non pontifice.*

l. 25 *ab omni nos &c.*, a postcommunion found in Amb. (360 Pam.), Greg. (71 Mur.), Leofr. (101 W.) and Rom. Miss. for Wednesday in Easter week.

p. 6 l. 1 *respice Dn̄e &c.* Cf. Missa xlii (p. 19) and Missa i for S. Andrew (p. 157): a secret found in Gel. (644 Mur.) adapted for SS. Philip and James (May 1), (661 Mur.) for S. Tiburtius (Aug. 11); in Leofr. (161 W.) and Rom. Miss. adapted for SS. Maurice and his companions (Sept. 22).

l. 6 *praesta Dn̄e &c.* A postcommunion found in Greg. (109 Mur.) for S. Xystus (Aug. 5) and (129 Mur.) and Rom. Miss. for S. Martin (Nov. 11).

l. 32 *sc̄ae martyris tuae.* This prayer, like the 1st preface in Missa vi and the 2nd prayer in Missa xx, seems to be imperfectly adapted from a "proper" to a "common" of martyrs. Here however the name is omitted, in the other two cases it is retained. In the last prayer of this service the text as it stands exhibits a different gender (*scum illum*).

p. 7 l. 25 *adesto Dn̄e &c.* A collect found with slight diff. in Gel. (659 Mur.) for S. Donatus (Aug. 7); a secret in Greg. (119 Mur.) for SS. Cornelius and Cyprian (Sept. 14) and in Rom. Miss.

p. 8 l. 4 *praetende &c.* See Missa xiii (p. 5).

l. 10 *tribue quaes. &c.* Cf. 2nd prayer in Missa xxxviii (p. 17).

l. 13 *quia tu es &c.* See Missa viii (p. 3) and Missa xxviiii (p. 13).

l. 15 *quoniam tui &c.* See Missa vii (p. 2).

l. 19 *sacri corporis &c.* See Missa viii (p. 3).

l. 22 *conserva Dn̄e &c.*, found in Greg. (255 Mur.) among *orationes cotidianae*: in Gel. (676 Mur.) and Amb. (445 Pam.) a postcommunion adapted for S. Thomas (Dec. 21) (with *sc̄orum tuorum praesidiis* instead of *salut. praesid.*).

l. 26 *sc̄orum tuorum &c.* A collect found in Gel. (181 Gerb.), Greg. (140 Men.) and Rom. Miss. for S. Matthew (Sept. 21): and Leofr. (160 W.) for the Vigil.

l. 28 *hostiam nostram &c.*, a secret found in Miss. Franc. (683 Mur.) *unius martyris* (with *exaudibilis* for *beata*).

sc̄i Laurenti. See note to 1st preface of Missa vi.

p. 9 l. 1 *Ds̄ errantes &c.* A collect found in Gel. (584 Mur.), Greg. (162 Mur.) and Rom. Miss. for 3rd Sunday aft. Easter: adopted also by Eng. Pray. book for same day. A new Missa ought probably to begin here.

l. 4 *omp̄ semp̄ &c.*, found as an *ad populum* in Gel. (501 Mur.) and Amb. (312 Pam.) for Jan. 1 (Octave of Christmas).

l. 8 *cuius eccles. &c.* The distinction here drawn between true and false confessors seems strange: we have a like distinction between the faithful and false brethren in the preface of Missa xx (p. 68), otherwise I should be tempted to suggest that *confessoribus* goes only with *veris* here. The Ball. quote from the Litany for Good Friday (Gel. 560 Mur. and Rom. Miss.) a list of persons for whom prayers are offered in which *confessores* come after the eight orders, and before "virgins, widows, and all God's holy people," and maintain that these confessors were laymen who had professed a certain rule of life (like the "tertiaries" of the modern Roman Church) and who would be sometimes true, sometimes false to their vows: if so, they are not confessors in the sense in which the word is used in Missae vi and x above and xxi below and elsewhere, and yet it seems almost necessary that they should be (cf. Muratori's Dissertation in the *Rom. Lit. vet.* col. 34). Menard (Greg. 83) more plausibly supposes chanters here meant: in the 1st council of Toledo (canons 6 and 9) the word seems used in that sense, canon 9 forbidding a woman to sing antiphons in her house with a confessor or servant in the absence of a bishop or presbyter (Dr Cheetham in *Dict. of Christian Antiqq.* sub v.): but see next note.

l. 9 *fragilitatis humanae.* Cf. the preface of Missa x (p. 3) *fragiles quoque.* As I have said, the confessors in all these services must almost belong to the same class. If they had only recently been admitted to commemoration when these prayers were composed, there

would not unnaturally be some such misgivings in men's minds, as this more definitely and the preface of Missa x possibly seem to point to, about commemorating a class which would include inferior as well as good specimens : in that case the comparison of the false confessors in S. Cyprian *de unit. eccl.* xx &c. which the Ball. object to, is not off the point.

l. 14 *da quaesumus Dñe &c.* Cf. Gel. (693 Mur.) and Greg. (173 Mur.).

l. 17 *maiestati tuae &c.* A collect found in Gel. (678 Mur.) an alternative Missa *in nat. plurim. sc̄orum*, in Amb. (384 Pam.) *sup. sindonem* for SS. Sisennius &c. and in Leofr. (136 W.) for SS. Emerentianus and Macharius (Jan. 23).

l. 20 *grata tibi mun. &c.* repeated with slight diff. in Missae xxxviii (p. 17) and xv (p. 43).

p. 10 l. 2 *martyrum tuorum &c.* in Gel. (678 Mur.) a collect, in Leofr. (136 W.) *ad complendum* in same service as *maiestati tuae* above.

l. 10 *frequenti* = "oft-repeated," not "well-attended": cf. *geminantur* below and *frequentata* in Missa xxv (p. 11) &c. By the time of these services being composed the practice seems to have become common of multiplying Masses on the same day, whereas in Leo I's time we know it was only gradually becoming recognized as necessary even on the greater festivals. Cf. his letter to Dioscorus, bp of Alexandria (Ep. ix cap. 3).

l. 21 *commercia.* Cf. the collect in Missa iiii for Christmas (p. 161). The figure is a bold one, the sacred elements being looked upon apparently as the price at which Christ Himself is procured by us.

l. 23 *quoniam licet &c.* "*haec praefatio Leonis stylum praeferre videtur*," Ball. The likeness does not strike the present editor.

l. 30 Missae xxiiii, xxv and xxvi seem to have little to do with martyrs and confessors, the subject of the other surrounding Missae: in character they seem to belong either to Lent, Passiontide, or (in the case of xxvi) to Eastertide.

p. 11 l. 6 *da nobis &c.* The secret in Gel. (518 Mur.) for Monday after 2nd Sunday in Lent and (689 Mur.) *Dominicis diebus*, in Greg. (169 Mur.) for 10th Sunday after Pentecost, in Amb. (372 Pam.) with slight diff. for 5th Sunday after Easter and in Rom. Miss. with some diff. for 9th Sunday after Pentecost.

p. 12 l. 3 *suscipe &c.* A secret adapted with slight diff. in Gel. (648 Mur.) to SS. Marcus and Marcellianus (June 18).

l. 11 *sc̄orum precibus &c.* The postcommunion in Gel. (615 Mur.) *in dedicatione basilicae* and (636 Mur.) for S. Felix (Jan. 14).

l. 17 *hostias tibi &c.* A secret found six times in Greg. adapted to the festivals of various saints (viz. 18, 20, 84, 100, 116, 127 Mur.), in Amb. (321 Pam.) adapted for S. Vincent, in Leofr. (174 W.) and in Rom. Miss. *pro martyre pontifice.*

l. 22 *sacrificium &c.* The secret slightly altered in Greg. (116 Mur.) and in Rom. Miss. for S. Hermes (Aug. 28).

l. 28 *sumpsimus &c.* The postcomm. slightly altered in Greg. (100

Mur.) and Rom. Miss. for SS. John and Paul (June 27); also (182 Mur.) in Missa *ad poscenda suffragia s̄corum:* cf. Greg. (108 n. Mur.).

p. 13 l. 4 *apostolica &c.* This collect is obviously suited to the feast of an Apostle and out of place in this Missa and in this collection of Missae.

l. 8 *ad martyrum &c.* The secret in Gel. (641 Mur.) for SS. Valentine &c. (Feb. 14) with the saints' names substituted for *martyrum tuorum.*

l. 11 *quoniam tu es &c.* Cf. Missa viii (p. 3) and xviiii (p. 8): the alteration here *in persecutione tolerantiam* is to be noticed.

l. 23 *repetentes (? repetimus).* The Ball. point out that this word indicates the octave of a festival. Cf. Missa xiiii for S. Lawrence *ad octavas* (p. 99), where we have *recolimus* in the preface and *repetita* in the postcomm.

p. 14 l. 8 *te in tuorum &c.* The prefaces in Missa iiii for SS. Adauctus and Felix (p. 102) and Greg. (281 and 339 Mur.) are somewhat similar, though shorter.

l. 21 *offerimus &c.* Repeated with slight diff. in Missa iiii for July 10 (p. 53). Cf. Miss. Drum. p. 48 *in nat. plur. apostolorum.*

l. 24 *quoniam &c.* Repeated in Missa vi for July 10 (p. 54) and with some diff. in Greg. (295 Mur.) for S. Sebastian (Jan. 20).

l. 29 *s̄cis interven. &c.* A secret repeated in Missa vi for July 10 (p. 54) and with *s̄co Sebastiano* for *s̄cis interven.* in Gel. (637 Mur.) for Jan. 20: in Amb. (373 Pam.) adapted for S. Victor (May 8).

p. 15 l. 1 *Gregori.* We have a Missa for Gregorius in conjunction with Chrysogonus on Nov. 24 (p. 156) where see note. In the modern Rom. Miss. S. Greg. Thaumaturgus is commemorated on Nov. 17 and S. Chrysogonus on Nov. 24. Bianch. and Mur. have suggested that *Gregori* here is a mistake for *Georgi*, whose day is now Ap. 23, but there seems no reason for this: we have already had S. Tiburtius' and S. Lawrence's name retained through imperfect adaptation, as we conjecture in Missae vii and xx of this collection respectively, and this seems but another instance of the same thing.

l. 5 *fiat D̄ne &c.* Found with slight modifications in Gel. (678 Mur.) in an alternative Missa *in nat. plur. scorum*; in Amb. (375 Pam.) for S. Nazarius; in Leof. (144 W.) for SS. Primus and Felicianus.

l. 13 *IN DEDICATIONE.* I am not sure that this marginal rubric is in the same hand as most of the other rubrics, though I am inclined to think so. None of the forms in Missa xxxiiii seem to occur elsewhere, but the phrase in the secret *cui haec est bas. sacr.* suggests that it was meant to be used on the feast of the dedication of S. Peter's at Rome: cf. the phrase *ubi ven. eius rel. conquiescunt* in the preface. One would conclude that it was held some time in April, but it is strange that a special festival should occur in the midst of this large collection of Missae communes. Gel. (30 Gerb.) and Leofr. (138 W.) have a Missa for S. Peter's chair on Feb. 22, cf. Miss. Goth. (564 Mur.) and Sacr. Gall. (807 Mur.): Mod. Rom. Miss. has Cathedra S. Petri Romae, Jan. 18, Cath. S. Petri Antiochiae, Feb. 22, S. Peter martyr

Ap. 29. In Amb. (424 Pam.) the *super sindonem* for 3rd Sunday in October, *in dedicatione maioris ecclesiae* makes the same quotation as our preface here from Ps. cii (=ciii) 22.

p. 17 l. 3 *donari nobis &c.* in Greg. (326 Mur.) for the Seven Brothers (July 10).

l. 9 *preces nostras &c.* Cf. Missa viii (p. 2). The first petition is found in Missa xxxi (p. 74) and Gel. (640 Mur.).

l. 12 *tribue nos &c.* Cf. Missa xviiii (p. 8).

l. 15 *tibi etenim &c.* Cf. Missa vi (p. 1) and Missa i for S. Hippolytus (p. 100).

l. 19 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* repeated with *continua* for *perpetua* in Missa xv for SS. Peter and Paul (p. 43), as also is the rest of the service, except the preface. The Ball. think a new Missa should begin with *grata tibi &c.* but in view of Missa xxi (p. 9) and Missa xv for SS. Peter and Paul (p. 43) it seems more likely that it begins at *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* and that the postcommunion and *super populum* of Missa xxxviii are omitted either by inadvertence or otherwise.

l. 23 *grata tibi mun. &c.* Cf. Missa xxi (p. 9) &c.

l. 26 *tuas enim &c.* Cf. Missa vi (p. 1).

l. 31 *quaes. Dn̄e &c.* Repeated with several diff. in Missa xv for SS. Peter and Paul (p. 43): the postcomm. in Amb. (382 Pam.) adapted for S. Dionysius, bp. of Milan (with *sumpsimus* for *frequentamus*).

p. 18 l. 1 *adesto Dn̄e &c.* Repeated in Missa xv for SS. Peter and Paul (p. 43): in Gel. (677 Mur.) in an alternative Missa *in nat. plur. sc̄orum* and in Leofr. (174 W.).

l. 5 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* Repeated with the rest of the Missa except *oblationem &c.* in Missa i for SS. John and Paul (p. 32).

l. 20 *sint tibi &c.* The whole of this Missa repeated with slight diff. as Missa ii for SS. John and Paul (p. 33).

l. 32 *exaudi &c.* This Missa also is repeated with slight diff. as Missa iii for SS. John and Paul (p. 33).

p. 19 l. 11 *respice propitius &c.* The secret in Missal of Robert of Jumièges (Leofr. 282 W.) adapted for S. Guthlac (Ap. 11), in Rom. Miss. for S. Apollinaris (July 23). Cf. Missa i for S. Andrew (p. 157).

l. 25 *venerabilium &c.* Found without the first phrase in Missa vii (p. 2).

p. 20 l. 1 *et nataliciis &c.* The postcomm. in Gel. (677 Mur.) in an alternative Missa *in nat. plur. sc̄orum.*

l. 4 *adsit Dn̄e &c.* Found in Greg. (255 Mur.) among *orationes cotidianae.*

l. 8 *ASCENSA.* This Low Latin form for the usual *ascensio* is found also in Gel. (587 and 590 Mur.), Greg. (85 and 319 Mur.), and in Miss. Gall. vetus (756 Mur.). In none of these places however, any more than here, does it occur in the prayers, only in the rubrics. Its relation to *ascensio* seems to be like that of *collecta* to *collectio*, and perhaps *missa* to *missio* (cf. *repulsa* and *repulsio*). It will be noticed

that the Missae for this festival differ rather from others. First of all we have six prayers and then three alternative prefaces marked i, ii, iii, then a *communicantes*: next another preface marked iiii and headed *item alia* followed by a postcommunion: Missa v consists only of a collect and preface, Missa vi of collect, preface, postcomm. and *communicantes*.

l. 9 *adesto &c.* Found in Gel. (589 Mur.) and Greg. (86 Mur.) for Ascension day.

l. 16 *exaudi nos &c.* appears again more or less in the preface of Missa iiii below.

l. 20 *praesta nobis &c.* A postcomm. in Greg. (86 Mur.), Amb. (377 Pam.) and Rom. Miss. with *sumenda percepimus* for *celebrando suscepimus*.

l. 30 *qui post &c.* Found in Amb. (374 Pam.): the preface in Greg. (86 Mur.) and Rom. Miss. is similar.

p. 21 l. 27 *praesta quaesumus &c.* A collect in Gel. (588 Mur.) with *Pater* for *Ds̄*.

p. 22 l. 2 *exaltationem &c.* in Amb. (374 Pam.) *super sind.* for the Ascension (*exaltationem condicionis humanae* (*eiusdem*) *substantiae conditor respice Ds̄ &c.*).

l. 5 *ut sensibus &c.* with slight diff. in Amb. (376 Pam.) for S. after Ascension.

l. 13 *da quaes. &c.* Found in Gel. (589 Mur.) as a *super pop.*; also in Greg. (95 Men.); the thought and to some extent the language is similar in Leo Serm. lxxiii *in Ascens.* 1 cap. 4 (*Christi ascensio nostra provectio est et quo praecessit gloria capitis, eo spes vocatur et corporis*).

l. 15 *in hac die &c.* Found with slight diff. in Gel. (589 Mur.) and Greg. (319 Mur.).

l. 20 *tribue quaes. &c.* A postcomm. in Gel. (589 Mur.) for Ascension day with the addition of *per haec sacra quae sumpsimus* between *ut* and *illuc*: also in Gel. (583 Mur.) without the addition, in a collection of Easter evening prayers. In Greg. (72 Mur.) for the 2nd Wednesday after Easter.

l. 22 *communicantes &c.* Found in Gel. (588 Mur.) and slightly altered in Greg. (86 Mur.) and in Rom. Miss.

p. 23 l. 15 *parce &c.* A collect in Gel. (706 Mur.) *in tribulatione*.

l. 18 *omp̄ semp̄ &c.* A new Missa seems to begin here, though there is no marginal number as usual. Mur. om. the *item alia*. The first prayer is found as a collect in Gel. (600 Mur.) for Whitsunday: in Greg. (88 Mur.) for Whitsun eve, as here: also Amb. (381 Pam.).

pascale sacramentum = the festival that celebrates the Divine truth of Easter (viz. the Resurrection), cf. pp. 73 and 127.

quinquaginta dierum mysterio contineri = to be comprised in the mystic period of 50 days.

l. 22 *supplices tuam &c.* This collect seems more properly to belong to the Whitsun ember days or to Lent, as also the next prayer and the preface (*qui ut &c.*).

l. 25 *praesta quaes. &c.* A collect in Gel. (525 Mur.) and Greg. (132 Men.) for the Friday after the 3rd Sunday in Lent; in Greg. (49 Mur.) and Rom. Miss. for the Thursday in Passion week.

l. 28 *annue misericors Ds̄ &c.* In Greg. (89 Mur.) for Whitsun eve *ante descensum Fontis* (with the addition of *a* before *paradisi*).

p. 24 l. 12 *sacris caelestibus &c.* A postcom. in Greg. (600, 601 Mur.) for both Whitsun eve and Whitsunday: in Amb. (381 Pam.) for Whitsunday only.

l. 20 *praesta nobis &c.* Repeated with diff. beginning in Missa i for Whitsunday (p. 26).

l. 23 *propitius Dn̄e &c.* Repeated in Missa i for Whitsunday (p. 26): the secret in Greg. (92 Mur.) and Rom. Miss. for that day: and in Cod. Othob. Greg. (388 Mur.) *pro gratia Sc̄i Sp̄s.*

l. 26 *qui ascendit &c.* Found (with *ascendens* for *ascendit*) in Gel. (599 Mur.) for Whitsun eve and (with a diff. ending for *unde laetantes &c.*) in Greg. (90, 91 Mur.) and Rom. Miss. for both Whitsun eve and Whitsunday: cf. Miss. Goth. (616 Mur.) for Ascension day.

l. 30 *hanc igitur &c.* Found with several additions in Gel. (572, 573 Mur.) for Easter even: also in Greg. (66—74 Mur.) from Easter even till the following Saturday and again (90, 91 Mur.) for Whitsun eve and Whitsunday: also in Rom. Miss. for Easter- and Whitsun-tides. N.B. The position of *hanc igitur* before *communicantes*, if intentional, is curious.

p. 25 l. 3 *communicantes &c.* Found in Gel. (599 Mur.) for Whitsun eve (with *praevenientes* for *celebrantes*) and (601 Mur.) for Whitsunday (with *celebrantes* as here): cf. Greg. (90 n. Mur.).

l. 6 *benedic Dn̄e &c.* Found in Leofr. (224 W.) and Greg. *in Pascha* (505, 506 Mur.). The former coincides with our form in reading (1) *fontis* before *lactis et mellis* (which Greg. om.) (2) *Spiritui sc̄o* instead of *Spiritu caritatis et pacis* (as Greg.): on the other hand Leofr. and Greg. om. (1) *aquae vitae* (2) *quo caelestis—unitio;* and read *tu enim Dn̄e promisisti...introducam vos in t. prom. flu. lac et mel* instead of *quemadmodum patr. n....introducere eos in terram prom. terram flu. melle et lacte.* A form is also given in Hittorp's *Ordo Rom.* (i. p. 57). The Third Council of Carthage xxiv (A.D. 397) refer to a special benediction of Milk and Honey in connexion with Baptism*: Clem. Alex. *Paed.* I vi (about A.D. 190), Tert. *de Cor.* III and *adv. Marc.* I xiv (about A.D. 200) and Jerome *adv. Lucif.* (about 390) all mention the custom of giving milk and honey to the newly baptized: sometimes (acc. to Jerome *in Is.* LV i) it seems to have been wine instead of honey; and the same authority in the same place bases the custom on 1 Cor. iii 2 and 1 Pet. ii 2. The custom can hardly have died out by the ixth cent. (as Martène Lib. I cap. i art. 15 maintains) or even earlier (as Mur. Diss. col. 31 maintains) as it is found in this and the other places cited. In the *ordo Rom.* I of Mabillon (1000 Mur.) on Easter eve the pontiff

* This part of the canon is omitted in some collections, but seems now to be beyond dispute (Bingham, Antiqq. Bk. XII. chap. iv. § 6).

is to give each infant after coming out of the Font *stolam casulam et chrismale et x siliquas.*

l. 15 *da nobis &c.* Found in Gel. (597 Mur.) and Greg. (150 Mur.) as a prayer before the first lection on Whitsun eve, and again in Gel. (600 Mur.) as a collect in an alternative Missa, and in Greg. (89 Mur.) slightly altered as a prayer on Whitsun eve *ante descensum Fontis:* also in Amb. (378 Pam.) for Whitsun eve.

l. 19 *IN IEIUNIO &c.* This rubric seems out of place here, as it comes in its proper position lower down (p. 27), and this service seems allotted to Whitsun eve. Still it is to be noticed that the collect *concede &c.* not only resembles the language of Leo's sermon for the Pentecostal Embertide but is actually used in other sacramentaries at that or similar times: see next note.

l. 20 *concede &c.* A collect in Gel. (600 Mur.) for Whitsun eve and (603 Mur.) for the Wednesday in the Fast of the Fourth Month. In Greg. (28 Mur.) and Rom. Miss. for Ash Wednesday: in Amb. (327 Pam.) *super pop. in capite quadragesimae.* The wording seems almost like a quotation from Leo, Serm. lxxviii 2 *hi itaque doctores qui exemplis et traditionibus suis omnes ecclesiae filios imbuerunt tirocinium MILITIAE CHRISTIANAE SANCTIS INCHOAVERE IEIUNIIS ut CONTRA SPIRITALES NEQUITIAS PUGNATURI abstinentiae arma caperent &c.* (cf. p. 28).

p. 26 l. 7 *da quaes. &c.* The collect in Greg. (93 Mur.) and Rom. Miss. for the Friday in Whitsun week. The Ball. refer the origin of this collect and *exaudi Dn̄e &c.* (p. 27) to the year 455 when the Vandals under Genseric entered Rome at Whitsuntide, and therefore connect them in their own minds with Leo Serm. cxxxiv.

l. 15 *adesto Dn̄e quaes. &c.* A *super pop.* in Gel. (601 Mur.) (with *satiasti* for *imbuisti*): a postcomm. in Greg. (92 Mur.) and Rom. Miss. for Whit Monday: *super sind.* in Amb. (330 Pam.) for 1st Sunday in Lent.

l. 18 *adesto Dn̄e &c.* and *propitius &c.* Cf. Missa i *in pentecosten ascendentibus a fonte* (p. 24).

p. 27 l. 3 *exaudi Dn̄e &c.* The Ball. suggest that the reference in this and several prayers in this part of the Sacramentary is to the invasion of Rome perpetrated by the Arian Vandals about Whitsuntide 455 A.D. Cf. pp. 47, 48 and 73.

l. 11 *accipe quaes. &c.* A secret in Greg. (98 Mur.) (with *affectibus* for *effectibus*) and Rom. Miss. for Wednesday in Whitsun week.

l. 20 *purificet nos &c.* A secret in Gel. (601 Mur.) for Whitsunday; in Greg. (92 Mur.) and Rom. Miss. for Tuesday in Whitsun week and also in Greg. (204 Mur.) *pro quacunque tribulatione* (in each case with *et* for *ut*).

l. 23 *mentes nostras &c.* Another secret in Gel. (601 Mur.) for Whitsunday; the postcomm. in Greg. (92 Mur.) for Tuesday in Whitsun week and again (389 Mur.) *pro gratia sc̄i Sps.*

l. 29 *adsit &c.* In Gel. (602 Mur.) among *orationes ad vesperos infra octabas Pentecosten:* the collect in Greg. (92 Mur.) and Rom. Miss. for

Tuesday in Whitsun week and again (388 Mur.) *pro gratia sc̄i Sp̄s* (in each case with *adversis* for *inimicis*).

l. 32 *adesto Dn̄e &c.* A collect in Gel. (507 Mur.) and Rom. Miss. for 1st Saturday in Lent (with *supplicationibus nostris* for *suppl. tuis*). This collect and the following preface again recall the language of Leo Serm. lxxviii 1 and 3 viz. here SOLLEMNE IEIUNIUM QUOD ANIMIS CORPORIBUSQUE CURANDIS SALUBRITER INSTITUTUM DEVOTA *nobis est observantia* CELEBRANDUM.

p. 28 l. 7 *post illos &c.* Found in Gel. (603 Mur.) and slightly altered in Greg. (323 Mur.) for Wednesday in Whitsun week. The language is almost the same as Leo Serm. lxxviii 3 POST *sc̄ae* LAETITIAE DIES QUOS IN HONOREM DN̄I A MORTUIS RESURGENTIS *ac deinde* IN CAELOS ASCENDENTIS EXEGIMUS POSTQUE PERCEPTUM SC̄I SP̄S DONUM *salubriter et* NECESSARIE *consuetudo est ordinata* IEIUNII...*ut illa in nobis* QUAE *hac die* ECCLESIAE DIVINITUS SUNT COLLATA PERMANEANT.

l. 12 *refecti &c.* A postcomm. found five times in Greg. (viz. 20, 82, 83, 87, and 110 Mur.) and often in Rom. Miss. for various martyrs.

l. 14 *adesto Dn̄e &c.* Found in Greg. (255 Mur.) among *orationes cotidianae* without the petition *percipiant—sempiternam*, which Edd. here print as a separate prayer.

l. 20 *virtutum cael. &c.* Found without the first two words in Greg. (99 Mur.) amongst prayers at end of *missae* for S. John Baptist: also with slight diff. in Amb. (392 Pam.).

l. 27 *exhibentes &c.* A somewhat similar preface is found in Greg. (324 Mur.) and Amb. (392 Pam.) for the vigil of S. John Baptist.

p. 29 l. 12 *omp̄ et mis. Ds̄ &c.* This and the next prayer are found in Greg. (99 Mur.) in the same position as *virtutum cael. &c.* above.

l. 21 *tua Dn̄e &c.* The secret in Greg. (99 Mur.) for S. John Bapt.: in Amb. (392 Pam.) for the vigil: and with diff. endings in Gel. (650 Mur.), Sacr. Gall. (878 Mur.) *post nomina*, and Rom. Miss. for S. John Baptist.

l. 24 *in die festivitatis hodiernae &c.* There is a similar preface in Sacr. Gall. (878 Mur.).

p. 30 l. 11 *beati &c.* The postcomm. in Gel. (649 Mur.) for vigil of S. John Bapt., repeated with diff. ending (650 Mur.): in Greg. (98 Mur.), in Amb. (392 Pam.) (with *habere* for *favere*) and Rom. Miss. (with *fore* for *favere*) for same vigil.

l. 14 *magnis myst. &c.* The collect for the vigil in Greg. (97 Mur.) and Rom. Miss. (with *praesta quaesumus omp Ds̄ ut familia tua* for *magnis—Dn̄e* and *et pacis* omitted).

l. 22 *vota populi &c.* The secret in Greg. (121 Mur.) and Rom. Miss. for S. Euphemia (Sept. 16) and (130 Mur.) for S. Felicitas (Nov. 23), and with small diff. in Amb. (422 Pam.) *super sind.* for S. Eustorgius (Sept. 18).

l. 30 *praesta quaes. &c.* The postcomm. in Gel. (559 Mur.) *ad vesperum* on Thursday in Holy week (with *sacramenta* omitted).

p. 31 l. 1 *benedic &c.* Adapted in Amb. (398 Pam.) for SS. Nabor and Felix

(July 12) and in Missal of Robert of Jumièges (Leofr. 139 note W.) a *super pop.* (with *beati Petri apostoli tui* for *s̄corum tuorum*).

l. 6 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* A collect slightly altered in Gel. (650 Mur.) for S. John Baptist.

l. 23 *Ds̄ qui &c.* A collect in Gel. (650 Mur.) for S. John Baptist, also in Greg. (98 Mur.) and Rom. Miss. (with *salutis aeternae* for *salutis et pacis*) : also in Amb. (393 Pam.).

p. 32 l. 1 *remotis &c.* The secret in Gel. (606 Mur.) for the Sunday after Whitsunday and in Miss. Franc. (691 Mur.) *super obl.* in a *missa communis cotidiana.*

l. 6 *in die festivitatis &c.* With slight diff. in Greg. (279 and 324 Mur.), also in Amb. (393 Pam.) : cf. also Sacr. Gall. (878 Mur.).

l. 15 *caelestis doni &c.* A postcomm. in Gel. (548 Mur.) for Wednesday in Holy week and (708 Mur.) in one of the Missae *in tribulatione* : in Greg. (29 and 49 Mur.) and Rom. Miss. for 1st Thursday in Lent and Wednesday in Passion week, and with slight diff. in Miss. Franc. (688 Mur.) in a *missa communis cotidiana.*

l. 21 *IN NAT. S̄CORUM IOHANNIS ET PAULI.* These were two brothers, John being *praepositus* and Paul *primicerius* to Constantia, daughter of Constantine the Great : they were martyred under Julian (4th cent.). The whole of Missa i is repeated from Missa xxxviiii, ii from xl, and iii from xli of the April collection (pp. 18 and 19).

p. 34 l. 6 *beatis martyr. &c.* Cf. the *super pop.* (*tuere Dn̄e &c.*) in Missa xvii (p. 44).

l. 12 *quaes. omp̄ Ds̄ &c.* The collect in Gel. (651 Mur.), Greg. (100 Mur.) and Rom. Miss. for this day (June 26). It will be noticed that this Missa v is (1) the only one of the eight Missae which mentions SS. John and Paul by name, (2) the only one except viii any portion of which seems to occur in other books.

l. 15 *hostias &c.* The secret in Gel. (651 Mur.) for same day.

l. 21 *ambitum coronares.* Cf. the preface in Missa i for S. Xystus (p. 90), where nearly the same phrase occurs.

l. 22 *in ipsis visceribus civitatis,* i.e. the catacombs at Rome.

p. 36 l. 1 *da quaes. &c.* A postcom. in Greg. (110 Mur.) adapted to S. Lawrence (Aug. 9), in Rom. Miss. for vigil, also Greg. (128 Mur.) unaltered for S. Menna (Nov. 11) and (180 Mur.) and Rom. Miss. *in nat. unius martyris* : in Amb. (403 Pam.) *sup. pop.* for S. James Ap. (with some diff.).

l. 8 *Ds̄ qui &c.* Repeated with slight diff. in Missae viiii and xxii (pp. 40 and 47) : found also as the collect for SS. Peter and Paul in Gel. (653 Mur.), Miss. Goth. (621 Mur.) and Rom. Miss. : in shorter form in Sacr. Gall. (881 Mur.) : and somewhat altered for S. Peter alone (?) in Greg. (102 Mur.) and Leofr. (148 W.).

l. 12 *munera &c.* With slight diff. in Amb. (396 Pam.) *sup. obl.* for SS. Peter and Paul.

l. 15 *qui sec. prom. &c.* Repeated with several diff. in Missa xiiii (p. 42).

l. 21 *CONIUNCTIO &c.* The names of dedicated virgins were written out

and read at the altar in early times: cf. S. Aug. Ep. cxi to Victorian the presbyter and Amb. *ad virg. laps.*: see Bingham Antiqq. XV ii § 4. Acc. to Gel. (629 Mur.) the feasts of App. seem to have been among the days more frequently fixed for the consecration of virgins.

l. 28 *apost. tuor. &c.* Repeated in Missa xxv (p. 48): the secret in Greg. (24 Gerb.) Amb. (322 Pam.) and Rom. Miss. adapted for Conv. of S. Paul (Jan. 25).

l. 31 *teque laudare &c.* Cf. Miss. Drum. p. 46 *unius apostoli* for first part.

p. 37 l. 17 *oblationes &c.* The secret in Gel. (653 Mur.) for SS. Peter and Paul (June 29) (with *beatorum* before *apostolorum* and without *minus* before *non*): in Amb. (404 Pam.) adapted for S. James Ap.

l. 21 *qui eccl. &c.* In Greg. (335 Mur.) and Amb. (423 Pam.) for S. Matthew (Sept. 21) (with *praesta quaes.* inserted in both before *ut*? by mistake).

l. 26 *munus hoc &c.* Very similar to the collect in Missa viii (p. 39): the preface (*tu etenim &c.*) is repeated in the same Missa.

p. 38 l. 1 *perceptis &c.* Very similar to the postcom. in Missae xiiii (p. 42) and xviiii (p. 45): cf. Gel. (654 Mur.), Greg. (104, 132 &c. Mur.) and Rom. Miss.; also cf. Amb. (424 Pam.) for S. Matthew and Miss. Drum. p. 46.

l. 4 *gregem &c.* Repeated with diff. in Missa xiii (p. 42): cf. also the prefaces in Missa xxvii (p. 50), in Gel. (656 Mur.) for the octave of SS. Peter and Paul, Greg. (101 and 102 Mur.) for the vigil and feast of S. Peter, and Rom. Miss. for App. and Evv.

l. 9 *omp̄ semp̄ &c.* Cf. the first part of the preface in Missa x (p. 40).

l. 14 *praesta quaes. &c.* Repeated in Missa xxii (p. 47).

p. 39 l. 10 *offerimus &c.* Repeated in Missa x (p. 40): the secret with slight diff. in Greg. (104 Mur.) and Rom. Miss. for octave of SS. Peter and Paul.

l. 13 *qui eccles. tuam in &c.* Repeated in Missa xii (p. 41): for the first phrase cf. the preface in Greg. (318 Mur.) for SS. Philip and James (May 1) &c.; cf. also the collect in Missa xvii (p. 44) and Greg. (103 Mur.) where the whole is turned into a collect: also Miss. Drum. p. 47.

l. 19 *qui eccles. tuam semp̄ &c.* Repeated in Missa xviii (p. 45); found in Gel. (656 Mur.) *in nat. omn. apost.*; adapted in Missal of Robert of Jumièges (Leofr. 290 W.) for evangelists: with slight diff. in Greg. (331 Mur.) and Leofr. (156 W.) for S. Bartholomew (Aug. 24).

l. 22 *apostolica &c.* Cf. Missa iiii above (p. 37).

l. 25 *tu enim tribuis &c.* Cf. Missa iiii above (p. 37).

l. 28 *celebratis &c.* Repeated with slight diff. in Missa xii (p. 41).

p. 40 l. 1 *audi Dn̄e &c.* Cf. Missa xii (p. 41).

l. 6 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* Cf. Missa i (p. 36).

l. 13 *quia tui est &c.* Cf. preface in Missa xviiii (p. 45) and Gel. (644 Mur.) and Amb. (370 Pam.) for SS. Philip and James (May 1).

l. 19 *offerimus &c.* Cf. Missa vi (p. 39).

l. 22 *qui ineffabili &c.* Cf. Missa v (p. 38).

l. 30 *POST INFIRMITATE(M).* This note is thrice repeated here in the margin and in Missae xiii and xvii (pp. 41 and 44) in the centre of the line, in each

case with reference to the same or a similar preface. I have discovered no reason for the connexion of recovery from sickness with SS. Peter and Paul's day.

p. 41 l. 9 *quaes. Dn̄e &c.* Repeated in Missa xvii (p. 44) (without the first four words): found in Amb. (425 Pam.) *sup. obl. in dedicatione minoris ecclesiae* (without the same words and with *sc̄i tui* for *beat. apost. tuorum*).

l. 12 *qui eccles. tuam in &c.* Cf. Missa vi (p. 39).

l. 15 *peractis &c.* Cf. Missa viii (p. 39).

l. 19 *audi &c.* Cf. Missa viii (p. 40).

l. 24 *munera quae &c.* Found in Sacr. Gall. (881 Mur.) *ad pacem* for SS. Peter and Paul.

l. 27 *nos enim &c.* Cf. Missa xi (p. 40).

p. 42 l. 5 *caelest. refecti &c.* The postcom. in Greg. (127 Mur.) (with *deprecamur* for *rogamus*) and in Rom. Miss. for SS. Maurice and his companions (Sept. 22).

l. 8 *gregem tuum &c.* Cf. Missa iiii (p. 38).

l. 12 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* Repeated in xviiii (p. 45) (with a diff. sentence for *eorum—unitati*); the *super pop.* in Amb. (395 Pam.) for SS. Peter and Paul (with *praecipuorum* omitted and *confessione Trinitatis* for *ad conf. Deitatis*).

l. 16 *ecclesiae &c.* The secret in Gel. (652 Mur.) adapted for S. Peter (June 29), in Greg. (104 Mur.) unaltered for S. Paul (June 30), in Leof. (138 W.) adapted for S. Peter's chair (Feb. 22), likewise in Rom. Miss. for that and other occasions.

l. 19 *qui sec. prom. &c.* For the former part of this preface down to *dissonant* cf. Missa i (p. 36); for the latter part cf. Missa xviiii (p. 45).

l. 28 *perceptis &c.* Cf. Missa iiii (p. 38).

l. 31 *familiam &c.* The *super pop.* in Amb. (395 Pam.) for vigil of SS. Peter and Paul (with *fove* for *defende*): in Greg. (103 Mur.) among *aliae orationes* for S. Peter.

p. 43 l. 2 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* Cf. Missa xxxviii in the April collection (p. 17) where the whole of this service except the preface has already been given.

l. 28 *offerimus &c.* The secret in Gel. (656 Mur.) for the octave of SS. Peter and Paul.

l. 31 *apud quem &c.* Found with some diff. in Gel. (653 Mur.) for SS. Peter and Paul: cf. Greg. (325 Mur.) for S. Peter and Amb. (395 Pam.) for vigil.

p. 44 l. 3 *beatorum &c.* Repeated in Missa xxv (p. 49): the postcomm. in Gel. (645 Mur.) for SS. Philip and James (May 1) and in Rom. Miss. adapted for S. James (July 25).

l. 6 *adesto &c.* Repeated in Missa xxv (p. 49): the *super pop.* in Amb. (377 Pam.) adapted for SS. Victor &c., and in Leofr. (172 W.) adapted *in nat. unius martyris.*

l. 11 *omp semp &c.* Found in Greg. (103 Mur.) among *aliae orationes* for S. Peter: cf. also the preface in Missae vi (p. 39) and xii (p. 41).

l. 14 *quae in hoc &c.* Cf. Missa xii (p. 41).

l. 18 *qui nos &c.* Cf. Missa xi (p. 40).

l. 26 *aeternae pignus &c.* The postcom. in Gel. (657 Mur.) for octave of SS. Peter and Paul: in Amb. (310 Pam.) for ordination of S. James (Dec. 30): cf. also Amb. (399 Pam.).

l. 29 *tuere &c.* For the latter part of this prayer compare the last prayer in Missa iiii for SS. John and Paul (p. 34).

l. 35 *exaudi &c.* Found in Gel. (655 Mur.) among *orationes ad vesperum* (June 29) (with *tuorum nos* omitted): also in Greg. (103 Mur.) in a similar place: in Amb. (395 Pam.) *super sind.* for vigil of SS. Peter and Paul.

p. 45 l. 4 *qui eccl. &c.* Cf. Missa vii (p. 39).

l. 6 *sumpto Dñe &c.* The postcom. in Gel. (655 Mur.) for vigil of All Apostles: in Amb. (395 Pam.) for vigil of SS. Peter and Paul: in Leofr. (164 W.) for vigil of SS. Simon and Jude (Oct. 26).

l. 12 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* Cf. Missa xiiii (p. 42).

l. 16 *quia tui &c.* For the former part of this preface down to *adversis* cf. Missa viiii (p. 40), for the latter cf. Missa xiiii (p. 42).

l. 22 *concede quaes. &c.* Found with some diff. in Gel. (655 Mur.) among *orationes ad vesperum* (June 29).

l. 26 *perceptis Dñe &c.* Cf. Missa xiiii (p. 42).

l. 30 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* in Gel. (654 Mur.) among *orationes ad vesperum* (June 29) with *beatorum apost. Petri et Pauli* for *eorum...quorum—contulisti.*

p. 46 l. 8 *repleti &c.* The postcom. in Greg. (386 Mur.) *ad postulanda suffragia angelorum* (with *quod* for *quae* and *sc̄orum archangelorum* for *per beatos apost. tuos*): in Rom. Miss. in *votiva de angelis* (where *angelorum et* is inserted before *archang.*).

l. 15 *placatus &c.* The collect in Sacr. Gall. (942 Mur.) in *missa cottidiana Dñicalis* (with *pro peccatis* omitted, *plus valeant* for *praevaleant, nos peccatores praeveniat* for *exorta praevincat*, and two further clauses added).

l. 18. *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* In Gel. (655 Mur.) among *orationes ad vesperum* (June 29th) (with *celeriter* for *celerem*). The language seems to suit the feast of All Apostles, which the Gel. Sacr. inserts in the octave of SS. Peter and Paul, rather than that of SS. Peter and Paul itself. The Rom. Miss. has transferred the collect to the feast of All Saints (Nov. 1) changing *apost.* into *sc̄orum* and *celerem* into *desideratam.*

l. 23 *munera &c.* The secret in Gel. (652 Mur.) for the vigil of SS. Peter and Paul (with *praevenimus* for *celebramus*).

l. 26 *qui in &c.* In this curiously expressed preface the clause *ostendens—contineri* seems to be more appropriate to a festival in honour of Evangelists or the Blessed Trinity than to a festival of Apostles. Dr Swete suggests to me that it was possibly a conceit of the vth or vith cent. that in the *τετρακτύς* the Synoptists answer to the *Trinitas* and S. John to the *Unitas*, and compares the linking of the *quadriforme evangelium* and the building of the Church with the language of Hermas (cf. Dr Taylor *Hermas* pp. 10 ff.).

p. 47 l. 4 *sanctificati &c.* The postcom. in Amb. (322 Pam.) adapted for Conv. of S. Paul.

l. 7 *praesta &c.* In Greg. (247 Mur.) and Leofr. (242 W.) among *orationes pro peccatis* (with *da—subveniat* omitted). The secret in Sacr. Gall. (942 Mur.) in *missa cottidiana Dñicalis* bears a general resemblance to this prayer.

l. 13 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* Cf. Missa i (p. 36).

l. 17 *praesta quaes. &c.* Cf. Missa v (p. 38).

l. 23 *apost. Dñe beat. &c.* The *collectio* in Sacr. Gall. (881 Mur.) as here, but the *post nomina* in Miss. Goth. (622 Mur.) the same as far as *quaesumus ut* and then a longer and quite diff. ending very similar to the 1st prayer in Missa xxiiii below (p. 48).

l. 29 *qui praevid. &c.* The Ball. suggest the Leonine authorship of this preface and point out the similarity of its rebuke to that in Leo's Serm. lxxxiiii (*q.v.*) delivered on the octave of SS. Peter and Paul, in which he seems to refer to the irruption of the Vandals into Rome (455 A.D.) and the ungratefulness of the people in neglecting the festival of the Apostles, though it was the anniversary of their deliverance from that time of terror and distress.

p. 48 l. 7 *quaes. omp Ds̄ &c.* Cf. Greg. (247 Mur.) an *oratio pro peccatis* which runs *quaes. omp Ds̄ ut qui n. f. off. et merito nostrae iniquitatis adfligimur pietatis tuae gratiam consequi mereamur.*

l. 10 *esto Dñe &c.* The *ad pop.* in Gel. (685 Mur.) for Wednesday *in mensis decimi ieiunio* (with *beatae Mariae* for *apostolicis*): also in Greg. (103 Mur.) among *aliae orationes* (June 29) and in Rom. Miss. adapted as the collect for S. James (July 25): (in all three cases with *munita* not *gubernata*).

l. 14 *largiente te &c.* A collect with small diff. in Gel. (653 Mur.) for SS. Peter and Paul: the phrase *hodierna—sempiternam* is found in Miss. Goth. (622 Mur.) in the *collectio post nomina* for same day: and the whole prayer in Sacr. Gall. (881 Mur.) except the last phrase, which is there the same as in Miss. Goth.

l. 29 *apostol. tuorum &c.* Cf. Missa ii (p. 36).

l. 33 *hostias Dñe &c.* The secret in Greg. (102 Mur.) for S. Peter; in Amb. (377 Pam.) adapted for SS. Victor &c.: in Rom. Miss. for SS. Peter and Paul and the octave.

p. 49 l. 1 *tui enim &c.* Cf. Missa vi (p. 39).

l. 5 *beatorum &c.* Cf. Missa xvi (p. 44).

l. 8 *adesto &c.* Cf. Missa xvi (p. 44).

l. 11 *ad sc̄m Paulum* (in black). Does this mark a "station"[1] or is it a direction confining the service to S. Paul? if the latter, there is no

[1] "Stations" were fasts till none, whereas *ieiunium* was till vesper (cf. Bona *de horis* cap. iii). Gregory the Great assigned certain churches at Rome for their observance, and on more solemn days (*statis diebus*) ordered stations till sext. But the practice of stations was earlier than Gregory: cf. Tert. *de orat.* xiiii, *de ieiun.* 10, 13, 14, (where stations on Wednesday and Friday till none are referred to) and Apost. Const. 69.

sign in Missa xxvi itself of that idea: yet on p. 99 we have *ad octavas* (in black) which cannot of course mark a "station": cf. *ad virgines sacras* (in red) (p. 139). On p. 31 we have *ad fontem* (in black) in margin, which does not help to decide the question.

l. 15 *munera &c.* The *super obl.* with slight diff. in Amb. (395 Pam.) for vigil of SS. Peter and Paul.

l. 27 *tempore licet discreto.* The exact meaning of this phrase seems a little doubtful: does it refer to *dispensatione—congregantes* or is it to be joined closely with *una dies* and *una corona*? does it mean "though their time of gathering-in Christ's family had not coincided" or "though the *year* of their death was different, yet the *day* was the same," as the Ball. appear to take it? if the latter, their quotation from the decree attributed to Gelasius (492—6 A.D.) *de apocryphis scripturis* in which he condemns as heretical those who maintain that SS. Peter and Paul did not die at Rome under Nero on the very same day, seems apposite as proving that this preface was composed before his time. A very similar phrase occurs in the preface for SS. Cornelius and Cyprian (p. 105, *q.v.*).

p. 50 l. 1 *suppliciter &c.* With slight diff. in Gel. (656 Mur.) for the octave of SS. Peter and Paul: in Greg. (101 and 102 Mur.) for the vigil and festival of S. Peter: in Amb. (323 Pam.) (as far as *custodias*) for S. Matthias (Feb. 24): in Rom. Miss. for Apostles and Evangelists.

l. 6 *sollemnitatis &c.* In Gel. (655 Mur.) among *orationes ad vesperum* (June 29): in Amb. (404 Pam.) *super sind.* for S. James Ap. (Jul. 25).

l. 12 *populi &c.* The *super pop.* in Gel. (527 Mur.) for Tuesday after 4th Sunday in Lent: in Greg. (46 Mur.) and Rom. Miss. for Thursday in that week.

l. 17 *NATALE SCORUM &c.* In the *Kal. Bucherianum*[1] (Mur. Dissert. col. 39) we have a very similar list for July 10 viz. *Felicis et Philippi in Priscillae et in Iordanorum Martialis, Vitalis, Alexandri et in Maximi Silani* (*hunc Silanum martyrem Novati furati sunt*) *et in Praetextati Ianuarii.* Delisle (*Mém. sur d'anc. Sacr.* p. 353) quotes from the Kalendar of St. Vast and Corbie (xth cent.) the same names with *Sil(v)ani* for *Silani.* They were the seven sons of S. Felicitas who are said to have been martyred in the reign of Antoninus Pius (about 150 A.D.) though there was no official persecution in that reign, and their festival is generally known as that of the seven brothers. The preface in Missa iii (p. 52) is the only portion in this collection which has any special reference to these martyrs, and even that in Greg. (328 Mur.) is assigned to the SS. Maccabees.

l. 23 *exaudi &c.* The collect in Greg. (125 Mur.) for S. Mark the Pope

[1] This is a Kalendar printed by the Jesuit Aegidius Bucherius (*de doctrina temporum* c. xv pp. 266 sqq. Antw. 1634). It is a work of Roman origin dating from about the middle of the 4th century, as appears from the contents as also from the fact that it is included in the collection of Filocalus (354 A.D.): cf. Dict. of Christian Antiqq. *sub voce Calendarium.*

(Oct. 7) (with *interveniente beato Marco Confessore tuo atque Pontifice* instead of *interven. Sc̄is tuis*, *supplicationes* for the second *preces* and *intende* for *admitte*). In Rom. Miss. for same day it has been still further altered.

p. 51 l. 8 *repleti &c.* The postcom. with some diff. in Greg. (116 Mur.) and Rom. Miss. for S. Hermes (Aug. 28).

l. 11 *Ds̄ qui &c.* In Greg. (129 Mur.) and Rom. Miss. adapted for S. Caecilia (Nov. 22) (without the clause *et imitatione suscitas ad profectum*).

l. 15 *sint tibi &c.* The numbering here is strange and the words *in ieiunio* seem to have reference only to this prayer and the succeeding preface, while the rest of the Missa marked i seems to be as appropriate to a feast of martyrs as what has gone before and what follows after. This prayer is found with slight diff. in Gel. (651 Mur.) as the secret for the vigil of SS. John and Paul (June 25).

l. 18 *quia tu &c.* In Greg. (339 Mur.) for the vigil of SS. Simon and Jude (Oct. 27) the same as far as *victoriam*, but with a quite diff. ending.

p. 52 l. 3 *omp̄ et mis. &c.* The postcom. in Gel. (159 Gerb.) and Rom. Mis. for S. Donatus (Aug. 7): cf. Leof. (152 n. W.) where it appears to be a secret, as also here.

l. 14 *Dn̄e Ds̄ noster &c.* The collect in Gel. (680 Mur.) in *nat. plur. sc̄orum* and in Greg. (146 Men.) and Rom. Miss. for the vigil of All Saints (Oct. 31) (with *praevenimus* for *celebramus*).

l. 17 *erudi &c.* Found in Greg. (146 Men.) and Leofr. (165 W.) *ad vesperos* for the vigil of All Saints.

l. 27 *quia licet &c.* Found in Greg. (328 Mur.) for SS. Maccabees (Aug. 1), but the allusions in *fratres* and *genetricis* make the preface equally appropriate to the festival of the seven brothers.

l. 32 *caelesti &c.* The postcom. in Greg. (658 Mur.) in same Missa as preceding preface, and (680 Mur.) *in nat. plur. sc̄orum* (with *saginati* for *satiati*): in Gel. (637 Mur.) adapted for S. Sebastian (Jan. 20) and (652 Mur.) for SS. John and Paul: in Miss. Franc. (686 Mur.) *de uno martyre*.

p. 53 l. 2 *da nobis &c.* The collect in Gel. (676 Mur.) and Rom. Miss. for S. Thomas (Dec. 21) is similar.

l. 5 *offerimus &c.* Cf. Missa xxxii (p. 14) in April collection.

l. 8 *qui sic &c.* In Greg. (282 Mur.) *in nat. unius martyris* and (333 Mur.) for S. Prisca (Sept. 1).

p. 54 l. 1 *sc̄is interven. &c.* Cf. Missa xxxiii (p. 14) in April collection.

l. 3 *quoniam &c.* Cf. Missa xxxii (p. 14) in April collection.

l. 18 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* This prayer, which seems not to be found elsewhere, is of interest as being based upon the older *negative* form of the principle found in Tobit iv 15, not upon the *positive* form given by our Lord (e.g. S. Matt. vii 12): cf. *Didache* i 2, *Apol. Aristidis*, *Codex Bezae's* addition to Acts xv 29, Confucius quoted by Dr Taylor (*Didache* pp. 8—11) &c.

l. 27 *qui nos &c.* The authorities point out the reiterated reference in this collection of *orationes et preces diurnae* to personal enemies (cf. this preface, first and second prayer in Missa ii, preface in Missa iii, 2nd prayer in Missa viii and preface in Missa xx). They suggest that the occasion was probably one of the attacks that were made on some one of the Popes: each has his own theory; Muratori[1] suggests the schism of Ursicinus or Ursinus against Damasus in 367, or that of Eulalius against Boniface I in 419, or the accusations of Bassus against Sixtus III in 433; the Ballerini prefer the clerical rebellion against Zosimus in 418, Acamius less plausibly suggests the struggle of Leo I with the Manichees. Muratori very wisely remarks that no Pope in his senses would have finally published or approved of a Sacramentary that contains such prolix and undignified allusions to personal enemies, and for this among other reasons considers our MS. to be merely a note-book preliminary to an authoritative Sacramentary, which perhaps was never published after all, see Introduction, pp. xiii, xiv: at the same time a reference to the succeeding notes will shew that not a few of the less offending forms are found scattered here and there in the other extant books.

p. 55 l. 14 *redemptionis &c.* The postcom. in Greg. (75 Mur.), Amb. (364 Pam.) and slightly altered in Rom. Miss. for the Saturday in Easter week.

p. 56 l. 10 *da nobis &c.* The postcom. in Gel. (735 Mur.) *pro irreligiosis.*

l. 18 *ecclesiae &c.* With slight diff. in Gel. (732 Mur.) and Greg. (206 Mur.) *contra iudices male agentes*, and Greg. (252 Mur.) among *orationes cotidianae:* in Amb. (384 Pam.) *super pop.* for 2nd Sunday after Pentecost: in Rom. Miss. *contra persecutores ecclesiae.*

l. 20 *praesta &c.* A collect in Gel. (732 Mur.) *contra iudices male agentes* (with *timentium* and *affectus* for *tumentium* and *adflatus*).

l. 22 *hostias &c.* The *super obl.* with slight diff. in Amb. (325 Pam.) for Septuagesima.

l. 24 *cuius inspiratione &c.* It may be noticed that three of the biblical references in this preface exhibit a different text from that of the Vulg. (see Introd. pp. xi, xii).

p. 57 l. 11 *da eccles. &c.* The *ad populum* in Gel. (706 Mur.) *pro caritate* and altered in Gel. (647 Mur.), Amb. (388 Pam.) and Rom. Miss. for S. Vitus (June 15).

p. 58 l. 5 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* A collect in Gel. (732 Mur.) and Greg. (205 Mur.) *in contentione.*

l. 9 *maiestatem &c.* Cf. the first collect in Gel. (734 Mur.), Greg. (206 Mur.) and Leofr. (184 W.) *contra obloquentes*, where the phrase *ut nec —amare* occurs; see also note on first prayer (*praesta &c.*) in Missa xx *in nat. episcoporum* (p. 211).

l. 26 *recreati &c.* The postcom. in Amb. (378 Pam.) adapted for SS. Victor &c. (with *quod sumpsimus nobis non* for *non inde sumentibus nobis*, which seems better).

[1] Cf. Probst *Liturgie des vierten Jahrhunderts*, p. 460.

p. 59 l. 2 *omp̄ et misericors &c.* Found twice in Greg. (200 and 267 Mur.) as a prayer *in tempore belli.*

l. 5 *protector &c.* A postcom. in Gel. (731 Mur.) *in tempore belli:* in Leofr. (186 W.) *contra paganos* (with *paganorum* for *hostium*): in Rom. Miss. *contra persecutores et male agentes.*

l. 11 *agnoscimus &c.* Found in Miss. Franc. (681 Mur.) *pro regibus* (from beginning down to *veniam delictorum* and again from *quia* down to *expulsis*, but with other phrases inserted between the two passages and after the latter).

l. 20 *sacrosc̄i &c.* The postcom. in Gel. (728 Mur.) and Greg. (201 Mur.) *in tempore belli:* in Amb. (447 Pam.) for Christmas eve.

l. 29 *miserere Dn̄e pop. tui &c.* The *super pop.* in Greg. (44 Mur.) and Rom. Miss. for Tuesday after 4th Sunday in Lent.

p. 60 l. 1 *vox clamantis &c.* In Greg. (251 Mur.) among *orationes cotidianae:* in Amb. (317 Pam.) *super sind.* for 3rd Sunday after Epiphany (with *maiestatis* for *pietatis*).

l. 9 *vivificet &c.* A postcom. with slight diff. in Gel. (691 Mur.) *pro Dn̄icis diebus*, also (729 Mur.) *in tempore belli:* in Greg. (171 Mur.) for 13th Sunday after Pentecost, also (202 Mur.) *in tempore belli:* in Rom. Miss. for 12th Sunday after Pentecost.

l. 15 *ab omnibus &c.* down to *absolve* cf. Greg. (247 Mur.) among *orationes pro peccatis.*

l. 29 *quos refecisti &c.* A postcom. with slight diff. in Gel. (733 Mur). and Greg. (205 Mur.) *in contentione.*

p. 61 l. 1 *porrige &c.* In Greg. (256 Mur.) among *orationes cotidianae:* in Amb. (385 Pam.) *sup. sind.* for 2nd Sunday after Pentecost.

l. 8 *contere &c.* A collect in Gel. (728 Mur.) *tempore belli* (with *te placito* for *tibi placitam* and *infunderis* for *infuderis*).

l. 15 *qui nos &c.* With slight diff. in Greg. (330 Mur.) for the 13th Sunday after Pentecost (where *salutis* must be a mistake for *salvos*).

l. 26 *adesto &c.* In Greg. (80 Mur.) for Ap. 25th *in atrio* (with *intercedente b. Petro Apostolo* inserted after *misericordia*).

l. 30 *sc̄ificationem &c.* A postcom. in Gel. (733 Mur.) *in contentione* (with *purgent* and *perducant* for *purget* and *perducat*); a secret in Greg. (36 Mur.) and Rom. Miss. for Tuesday after 2nd Sunday in Lent and in Amb. (397 Pam.) for 6th Sunday after Pent.

p. 62 l. 3 *repleamur &c.* The final *collectio* in Miss. Gall. (747 Mur.), in *Missa iii feria paschalis.*

l. 13 *da nobis &c.* In Amb. (337 Pam.) *sup. sind.* for Palm Sunday (with *congruo—obsequio* for *congrua—obsequia* and *impetranda* for *speranda*).

l. 24 *ecclesiam &c.* A collect in Gel. (518 Mur.) for Monday after 2nd Sunday in Lent: and Amb. (325 Pam.) *sup. sind.* for Sexagesima (with *donum* for *claritatem*): cf. Greg. (205, 6 Mur.) where a footnote gives a similar prayer *addita recentiori manu in codice Othoboniano:* in each case we have *perpetua* for *perpeti.*

l. 28 *adesto Dn̄e &c.* The collect in Gel. (664 Mur.) adapted for S. Rufus (Sept. 27).

l. 31 *auxiliare &c.* In Amb. (372 Pam.) *sup. sind.* for 5th Sunday after Easter (with *Christiani* for *Romani*).

p. 63 l. 1 *Romani nominis.* Cf. the prayer *contra inimicos cath. prof.* (p. 27), the preface in Missa xxiii for SS. Peter and Paul (p. 47) and the first prayer in Missa xxv below (p. 71). The allusions throughout this Missa xii seem to be to much the same event as that in those places, especially the first.

l. 10 *libera nos &c.* The postcom. in Gel. (705 Mur.) *pro caritate:* the prayer is of the nature of an *embolismus*, being based upon two petitions in the Lord's prayer.

l. 15 *inclinantes &c.* The *ad pop.* in Greg. (28 Mur.) and Rom. Miss. for Ash Wednesday (with *te* by mistake for *se* in Greg.).

l. 24 *hostias &c.* The secret in Greg. (48 Mur.) and Rom. Miss. for Tuesday in Passion week. The reading varies: Greg. gives *quae temporalem consolationem significent ut promissa certius non desperemus aeterna:* and so Rom. Miss. without *certius*: Greg. in a footnote gives *quae temporali quaesumus consolatione nos laetificent ut promissa certius speremus aeterna.*

l. 32 *observationis &c.* Cf. the first collect in Gel. (507 Mur.) and Leofr. (75 n. W.) for Saturday after Quinquagesima, from which we may perhaps restore *quaesumus* before *ut* in our text.

p. 64 l. 1 *ecclesia &c.* The *ad pop.* in Gel. (607 Mur.) for 1st Sunday after Pent.: the postcom. in Amb. (359 Mur.) for Wednesday in Easter week (with *et crescat* omitted and ending at *augmentum*).

p. 65 l. 32 *satiati &c.* The postcom. in Amb. (335 Pam.) for 4th Sunday in Lent.

p. 66 l. 7 *parce Dn̄e &c.* The *ad pop.* in Greg. (29 Mur.) and Rom. Miss. for Thursday after 1st Sunday in Lent: also (249 Mur.) among *orationes pro peccatis.*

l. 18 *quaes. Dn̄e &c.* A postcom. in Gel. (732 Mur.) *contra iudices male agentes* and Greg. (206 Mur.) for same occasion: in Rom. Miss. for 23rd Sunday after Pent. and *contra persecutores ecclesiae.*

l. 25 *omp̄ semp̄ Ds̄ da &c.* The collect in Gel. (501 Mur.) *prohibendum ab idolis.*

p. 67 l. 1 *ut tibi &c.* The secret in the same Missa with slight variations.

l. 13 *gregem tuum &c.* The *ad pop.* in Gel. (531 and 554 Mur.) for Wednesday in Passion week and Thursday in Holy week (with *Filii Tui* after *sanguine:* hence *Pastor bone = Ds̄ Pater*): and again (699 Mur.) among *benedictiones super pop.* (without *Filii Tui*).

l. 17 *suscipe &c.* In Greg. (259 Mur.) the fourth among *orationes vespertinales seu matutinales* (with *pio corde* or *pia corda* for *pia vota*).

l. 19 *exaudi &c.* In Greg. (250 Mur.) among *orationes pro peccatis* (with *ne* for *nec* and without *semper*).

l. 22 *sacrificium &c.* The secret in Gel. (681 Mur.), *de adventu Dn̄i:* the *ad pacem* in Miss. Gall. (704 Mur.) and Sacr. Gall. (791 Mur.) for same season.

p. 68 l. 6 *intende &c.* In Greg. (262 Mur.) among *orationes vespertinales seu matutinales.*

l. 8 *hostias Dñe &c.* A secret in Greg. (177 Mur.) *cotidianis diebus.*

l. 10 *qui caelestibus &c.* The biblical references in this preface as a rule exhibit a different text from the Vulg. (see Introd. pp. xi—xiii).

p. 69 l. 14 *quod ore &c.* The postcom. in Gel. (525 Mur.) for Saturday after 3rd Sunday in Lent; in Greg. (50 Mur.) and Rom. Miss. for Thursday in Passion week and (178 Mur.) *cotidianis diebus:* Amb. (385 Pam.) for 2nd Sunday after Pent.: Miss. Goth. (519 Mur.) the last *collectio* for Christmas eve. Amb. and Rom. Miss. add *pura* before *mente.*

l. 20 *concede nobis &c.* As far as *expugna* in Greg. (261 Mur.) among *orationes vespertinales seu matutinales.*

l. 28 *quia eccl. &c.* With slight diff. in Gel. (587 Mur.) for the 6th Sunday *post clausum Paschae:* in Greg. (322 Mur.) for 2nd Sunday after Pent.: in Amb. (383 Pam.) for 1st Sunday after Pent.

p. 70 l. 8 *auge fidem &c.* A collect in Gel. (525 Mur.) for Saturday after 3rd Sunday in Lent (with *integre* for *in te credendi*).

l. 19 *tribue nobis &c.* The postcom. in Gel. (586 Mur.) and Greg. (163 Mur.) for 4th Sunday *post clausum* (or *octavas*) *Paschae* (in Greg. with *virtutis societatem* for *virtute satiatis*): also in Amb. (372 Pam.) and Rom. Miss. for 5th Sunday after Easter.

p. 71 l. 4 *adesto &c.* The postcom. in Greg. (48 Mur.) for Passion Sunday.

l. 10 *omp̄ et misericors &c.* A collect in Gel. (606 Mur.) for the Octave of Pentecost.

l. 25 *Romani nominis rectores.* Cf. note on Missa xii (p. 192). Similar phrases to this one here occur in Gel. (719 and 720 Mur.).

l. 27 *praetende &c.* An alternative postcom. in Greg. (81 Mur.) for Ap. 25 and (258 Mur.) the last among the *orationes cotidianae.*

l. 29 *exaudi &c.* The postcom. in Greg. (73 Mur.), Amb. (361 Pam.) and Rom. Miss. for Thursday in Easter week.

p. 72 l. 1 *sacramentorum &c.* The postcom. in Gel. (528 Mur.) for Wednesday after 4th Sunday in Lent (with *tuorum* and *a periculis exuamur* omitted and *mundemur* for *emund.*).

l. 2 *a...periculis exuamur.* The same phrase occurs in Gel. (585 Mur.) and Miss. Gall. (752 Mur.), while in Greg. (163 Mur.) we have *eruamur:* cf. 1st prayer in Missa xxviii (p. 73).

l. 11 *offerimus &c.* The secret in Gel. (529 Mur.) for the Saturday after 4th Sunday in Lent, and in Greg. (178 Mur.) in the last Missa *cotidianis diebus.*

l. 14 *quia cum &c.* In Greg. (287 Mur.) the last *praefatio dñicalis* and (335 Mur.) for 18th Sunday after Pent.

l. 22 *protege &c.* A postcom. in Gel. (730 Mur.) and Greg. (203 Mur.) *in tempore belli:* in Miss. Franc. (681 Mur.) *pro regibus* (with *pacis et corporis* for *pasce corporeis* in each case). Cf. Miss. Drum. p. 25, where the text is again diff.

p. 73 l. 4 *in hac primum parte sentimus.* Does *in hac parte* mean "in this world"? "whose propitiation we first appreciate in this life when &c."? or do *in hac parte...cum* together simply mean "whensoever"?

l. 9 *caelestia &c.* The postcom. in Gel. (527 Mur.) for the Tuesday after 4th Sunday in Lent: in Greg. (46 Mur.) for the Thursday in that week (in both cases with *pervenire* for *provenire*): also in Greg. (390 Mur.) *pro peccatis* and in Rom. Miss. for Thursday after 4th Sunday in Lent, in both cases with *provenire* as here).

l. 12 *adesto &c.* The *ad populum* in Gel. (528 Mur.) for Friday after 4th Sunday in Lent and a postcom. in Gel. (729 Mur.) *in tempore belli* (in both cases with *mysteria* for *donaria*).

l. 15 *magnific. tuam &c.* A collect with slight diff. in Gel. (717 Mur.) *post tempestatem.*

l. 19 *munera nomini &c.* If, as seems obvious from the phrase *pasc. sacr.*, this prayer belongs to Eastertide, it is not only out of place here, but must refer to a deliverance different from that referred to on pp. 27 and 47 which are *ex hypothesi* connected with Whitsuntide and the Feast of SS. Peter and Paul.

p. 74 l. 2 *omp̄ et miser. &c.* A collect in Gel. (691 Mur.) *dn̄icis diebus*, in Greg. (170 Mur.) for the 13th Sunday, and in Rom. Miss. for 12th Sunday after Pent.: in Eng. Prayerbook for 13th Sunday after Trin.

l. 10 *ne despicias &c.* A similar prayer is found in Greg. (250 Mur.) *pro peccatis* and in Rom. Miss. *pro quacunque tribulatione.*

l. 12 *respice &c.* In Greg. (263 Mur.) among *orationes vespert. seu matutin.*

l. 14 *mitte Dn̄e &c.* The secret in Leofr. (177 W.) *de sc̄a caritate*, a Missa compiled by Alcuin († 804). For similar but less direct invocations of the Holy Spirit in our MS. cf. Missa iii for Pentecost (p. 27), and Missa iii for Christmas (p. 161).

l. 19 *sit nobis &c.* A postcom. in Gel. (687 Mur.) *pro dominicis diebus:* Greg. (25 Mur.) for S. Valentine (Feb. 14) and (169 Mur.) for 9th Sunday, Rom. Miss. for 8th Sunday after Pent. (in all cases *ut cuius* for *et cuius*).

l. 21 *plebs tua &c.* The *ad pop.* in Gel. (511 Mur.) for Friday after 1st Sunday in Lent.

l. 25 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* A postcom. with slight diff. in Gel. (718 Mur.) *post tempestatem:* in Greg. (209 Mur.), Leofr. (188 W.) and Rom. Miss. *ad repellendam tempestatem.*

p. 75 l. 10 *Ds̄ qui &c.* In Gel. (744 Mur.) among *orationes ad matutinas* and Greg. (259 Mur.) among *orationes matutinales* (in both cases with *a nocte* for *et noctem:* in Gel. with *laude* for *luce*).

l. 19 *Romani nominis.* Cf. p. 27 &c.

l. 23 *quaes. Dn̄e &c.* In Greg. (236 Mur.) among *orationes vespertinales* and curiously enough (259 Mur.) among *orationes matutinales* also.

l. 29 *adesto &c.* This also is among *orationes matutinales* in Greg. (259 Mur.).

p. 76 l. 5 *propitius intuere &c.* In Amb. (441 Pam.) *sup. obl.* for 5th Sunday in Advent.

l. 9 *sumpsimus &c.* The postcom. in Greg. (93 Mur.) for Saturday after Pent. and (175 Mur.) for 21st Sunday after Pent., in Amb. (394

Pam.) for 5th Sunday after Pent.: in Rom. Miss. *pro quacunque necessitate.*

l. 16 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* A collect in Gel. (691 Mur.) *pro dn̄icis diebus:* in Greg. (171 Mur.) for 14th Sunday, in Rom. Miss. for 13th after Pent.: in Eng. P. B. for 14th Sunday after Trin.

p. 77 l. 6 *Romanis principibus—Romana securitas.* Cf. p. 27 &c.

l. 9 *nostris quaes. &c.* In Greg. (252 Mur.) among *orationes cotidianae* (with *dirigatur* for *dirigantur*).

l. 22 *fidelem pop. &c.* A postcom. in Gel. (730 Mur.) *in tempore belli* (without *sc̄umque—percipiat*): in Miss. Franc. (681 Mur.) *pro regibus* (same words omitted).

p. 78 l. 10 *exaudiat &c.* This is the only benediction in our MS. and is not found elsewhere.

l. 24 *tantis &c.* The postcom. in Gel. (587 Mur.) for the 6th Sunday *post clausum Paschae:* in Greg. (164 Mur.), Amb. (383 Pam.) and Rom. Miss. for 1st Sunday after Pent. (with *praesta quaesumus* after *muneribus* and *et* for 2nd *ut*).

p. 79 Missa xxxvii. Several expressions in this Missa (*sacrilegis, sacrilegas, profanitas &c.*) are strange, and perhaps refer to something like the gladiatorial shows as the Ball. think: cf. Missa xxiii for SS. Peter and Paul (p. 47).

l. 16 *dum scilicet vel aguntur crimina vel canuntur?* = "that is to say when bad deeds are acted or sung about." This phrase seems to refer rather to theatrical performances and public recitations of poetry than to gladiatorial shows.

l. 22 *laetificet &c.* The postcom. in Gel. (607 Mur.) for 1st Sunday after Pent.

l. 25 *purifica &c.* The *ad pop.* in Gel. (546 Mur.) and Greg. (52 n. Mur.) for Palm Sunday (without the clause *tuis—conlaudent*).

p. 80 l. 4 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* Cf. Missa vi (p. 59) where the second prayer is the same as this, only with *protector—et* instead of *omp̄ semp̄ Ds̄.*

l. 18 *sentiamus &c.* A postcom. in Gel. (690 Mur.) *pro dn̄icis diebus:* with slight diff. in Greg. (170 Mur.) for 12th Sunday after Pent.: in Rom. Miss. (text as here) for 11th Sunday.

l. 27 *annue &c.* The postcom. in Gel. (604 Mur.) for Friday after Pent.: also in Leofr. (3 W.).

l. 30 *da nobis &c.* In Greg. (166 Mur.) (with *pacifice*) the collect for 5th Sunday after Pent. and (257 Mur.) (with *pacifico*) among *orationes cotidianae:* in Rom. Miss. for 4th Sunday after Pent.: in Eng. P. B. for 5th Sunday after Trin.

p. 81 l. 3 *protege &c.* A secret in Gel. (732 Mur.) and Greg. (206 Mur.) *contra iudices male agentes:* in Rom. Miss. (with *inhaerentes* after *rebus*) *contra persec. eccl.*

l. 11 *repleti &c.* A postcom. in Gel. (688 Mur.) *pro dn̄icis diebus:* in Greg. (168 Mur.) for 7th Sunday after Pent.: in Amb. (311 Pam.) for 1st Sunday after Christmas: in Rom. Miss. for 6th Sunday after Pent. (in all *ut eorum* for *et eorum* and *mundemur* for *emund.*).

l. 20 *concede &c.* Cf. Gel. (530 Mur.), where the secret for the Tuesday after 5th Sunday in Lent is nearly the same (with *quaes.* for *Dš noster*, *sca mysteria* for *scorum*, *abstinentiam* for *observantiam*).

p. 82 l. 20 *respice Dñe &c.* Cf. the secret in Sacr. Gall. (948 Mur.) in a *Missa cottidiana Dñicalis*, where the 1st phrase is the same as here, though the rest bears only a very general resemblance.

p. 83 l. 11 *ad aures &c.* Cf. the collect in Gel. (689 Mur.) *pro dñicis diebus*, the *super pop.* in Greg. (45 Mur.) for Wednesday after 4th Sunday in Lent and the collect (169 Mur.) for 10th Sunday after Pent.: in Amb. (310 Pam.) *super sind.* for 1st Sunday after Christmas: also Rom. Miss. for 9th Sunday after Pent., and Eng. P. B. for 10th Sunday after Trin. The version in our MS. is a remarkable example of quite diff. words (except the last clause *fac &c.*) conveying an exactly equivalent meaning to the version of the other books. Both forms are unusual in thought and language, and yet the thought is the same though the language is different. It would almost seem as if the same mind had composed both.

l. 16 *quia tu &c.* Cf. the prefaces in Greg. (282 and 331 Mur.) in *nat. unius martyris* and for 14th Sunday after Pent., where there are one or two slight differences, and the last clause is quite different from our *et per te &c.*: cf. also Amb. (318 Pam.) for 4th Sunday after Epiph., where the last clause is nearly the same as in Greg.

l. 21 *caelestis vitae &c.* The postcom. in Gel. (508 Mur.) and Rom. Miss. for the Saturday after Quinquag.

l. 24 *praesta &c.* The *ad pop.* in Gel. (507 Mur.) for the Friday after Quinquag. (with *continua* for *continuae*): in Amb. (326 Pam.) for Quinquag. itself.

l. 28 *Romani nominis rectores.* Cf. pp. 71 &c.

p. 84 l. 2 *cotidianum sacrificium.* This phrase corresponds with the words *de die in diem* of the last prayer in this Missa xliiii, which thus seems more suitable than most to the original heading *orationes et preces diurnae* (=*cotidianae?*) under which it stands. The last prayer is the only form in this Missa that I have found in other books: see next note.

l. 10 *esto quaes. &c.* The *ad pop.* in Gel. (525 Mur.) for Saturday after 3rd Sunday in Lent and Greg. (50 Mur.) and Rom. Miss. for Thursday in Passion week (in each case with *de die in diem* and *et mortalis—effectum* omitted and *delectationibus* for *dilectionibus*).

p. 85 l. 7 IIII NON. AUG.=Aug. 2. This is ordinarily the date of the commemoration of S. Stephen bishop of Rome (253—7 A.D.) not of S. Stephen the protomartyr whose day is Dec. 26, though the Rom. Kal. still keeps Aug. 3 as his "Invention." The Gel. text in Muratori has no mention of S. Stephen the Bp. in Aug., though Gerbert (p. 157) prints a "Gelasian" Missa for him on Aug. 2. The Greg. books also keep his festival on Aug. 2. The Kal. Buch. (Mur. Dissert. col. 39) gives iv Non. Aug. Stephani (Papae) in Callisti, and neither that nor our MS. commemorate the Protomartyr on Dec. 26. Whether the ancient Rom.

Kal. kept the Protomartyr's day in Aug. or not[1], it is obvious that the heading to this series (*nat. sc̄i Stef. in cym. Callisti*) does not agree with the tenor of the services, which all commemorate the Protomartyr.

l. 10 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* A collect in Gel. (497 Mur.) for S. Stephen (Dec. 26) (with *adsistat* for *existat*): in Greg. (12 Mur.) for same day (with *exoravit* for *supplicavit*): in Amb. (306 Pam.) and Rom. Miss. for Octave: cf. 1st prayer in Missa iiii below (p. 87).

l. 24 *praerogatio.* A post-classical word meaning "distribution," cf. p. 168 l. 16: *prorogare* is also used in the same sense cf. Ducange *sub voc. praerogativa* (neut. pl.?) on p. 130 l. 3 has more of the classical sense, viz. privilege.

l. 31 *quam—coronam.* Cf. the preface in Missa vi (p. 88) and the Missae for S. Felicitas (pp. 154, 155). The playing on the name was not an infrequent usage e.g. the whole service for S. Clement in the Mozarabic missal is full of puns upon his name: cf. Leofr. (297 W.) and Winch. Trop. p. 203 (Henry Bradshaw Society).

p. 86 l. 9 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* Cf. the first prayer in Missa iiii (p. 87): it is found in Miss. Goth. (524 Mur.) as the *collectio post nomina* for S. Stephen (Dec. 26) with a petition appended for S. Stephen's intercession on behalf of the living and the dead.

l. 15 *praesta nobis &c.* Repeated in Missa iiii (p. 87) and found in Greg. (120 Mur.) as the secret for S. Euphemia (Sept. 16).

l. 18 *quoniam &c.* Repeated with some diff. in Missa iiii (p. 87).

l. 28 Missa iii is almost identical with Missa v (p. 88).

p. 87 l. 14 *omp̄ semp̄ Ds̄ &c.* Made up partly of the first prayer in Missa i (p. 85) and partly of the first in Missa ii (p. 86).

l. 19 *qui—exornas.* Cf. first prayer in Missa ii (p. 86).

l. 23 *praesta nobis &c.* Cf. Missa ii for this prayer and the succeeding preface.

p. 88 l. 1 Missa v is almost identical with Missa iii (p. 86, 7).

l. 16 *offerendorum &c.* Repeated in Missa i (p. 90) for S. Xystus.

l. 20 *candidatus.* Cf. *Te Deum: te martyrum candidatus laudat exercitus.* It seems almost as if the recurrence of the same ending in *lapidatus* and *decoratus* points to this preface being adapted from some hymn: and the antithesis between *lapidatus est* and *lapis vivus*, *insigni decoratus vocabulo* and *corona martyrii* bears out this idea.

p. 89 l. 1 Missa vii is clearly appropriate to the ordinary place of S. Stephen's day in the Kalendar (Dec. 26).

l. 2 *Ds̄ qui &c.* The second of two *aliae orationes* in Greg. (12 Mur.) for S. Stephen (Dec. 26).

[1] M. Duchesne in a private letter informs me that 'la fête du 3 août est celle de la découverte du tombeau et des reliques de St. Étienne en 415. Elle est marquée dans le martyrologe hiéronymien. L'événement qu'elle commémore a eu lieu en hiver: la date du 3 août n'est donc pas celle de la découverte elle-même, mais une date arbitraire.'

l. 5 *praesta quaes. &c.* A collect in Gel. (498 Mur.) for S. Stephen (Dec. 26).

l. 12 *beati Stef. &c.* In Greg. (291 Mur.) (with *mirabilis que* not *qui* and *prosequitur* for *subsequitur*).

l. 27 *gratias &c.* The postcom. in Gel. (498 Mur.) (with *beati martyris Stephani* for *mart. beat.*): also in Amb. (307 Pam.) and Miss. Goth. (527 Mur.).

p. 90 l. 5 *grata sint &c.* The secret with slight diff. in Gel. (498 Mur.).

l. 9 *basilicam.* Acc. to the *Liber Pontificalis*, S. Simplicius (468—483 A.D.) dedicated a church to S. Stephen on Mons Caelius (Ball.). M. Duchesne suggests to me that perhaps the reference is to the church built by the virgin Demetrias during the papacy of Leo Magnus '*sc̄o Stephano via Latina milliario quarto in praedio suo*' (Anast. Biblioth.). 'La basilique de la voie Latine fut longtemps la plus célèbre...elle finit par attirer à elle le souvenir et le culte du pape Étienne.'

l. 16 *protegat &c.* The postcom. in Greg. (124 Mur.) and Rom. Miss. for SS. Cosmas and Damian (Sept. 27) (with *sc̄orum* for *iustorum*): in Amb. (417 Pam.) for SS. Mammes and Agapitus (Aug. 17).

l. 19 NAT. SC̄I XYSTI &c. Cf. Kal. Buch. (Mur. Diss. col. 39) which gives likewise *viii Id. Aug. Syxti* (*papae*) *in Callisti*[1] *et Praetextati Agapiti et Felicissimi.*

l. 21 *omn. fort. sc̄orum.* Cf. preface in Missa iii (p. 95) for S. Lawrence and Miss. Goth. (625 Mur.).

l. 25 *offerendorum &c.* Cf. Missa vi (p. 88) for S. Stephen.

l. 29 *coronatus est ambitus.* Cf. the preface in Missa v (p. 34) for SS. John and Paul.

p. 91 l. 7 *magnificasti &c.* Repeated in Missa iii (p. 95) for S. Lawrence.

l. 9 *nat. diem sc̄i Xysti &c.* In Leofr. (134 n. W.) adapted to S. Felix in Missal of Robert of Jumièges.

l. 20 *in die fest. &c.* In Greg. (328 Mur.) *nonis Aug. nat. sc̄i Sixti.* None of the other services for S. Xystus here have anything in common with other service books for that day.

l. 25 *da nobis &c.* A new Missa seems properly to begin here. The Ball. suggest it begins with *adsint &c.* but *da nobis &c.* has not the nature of a postcom. or *ad pop.* and the first two Missae consist of two prayers and a preface, as the 3rd and 4th will also do if the division is made at *da nobis &c.*

l. 28 *adsint &c.* Repeated as the 2nd prayer in Missa xi (p. 98) for S. Lawrence.

p. 92 l. 2 *adesto Dn̄e supplicationibus &c.* The collect in Gel. (664 Mur.) adapted for S. Magnus (Aug. 19): in Miss. Franc. (684 Mur.) (with additional petitions at end) *de uno martyre.*

l. 11 *censura.* Here used in its later sense of affliction, punishment.

l. 20 *adesto Dn̄e martyrum &c.* A collect in Greg. (126 Mur.) for S. Caesarius (Nov. 1).

[1] This is no doubt Xystus II. († 258) who is still commemorated on Aug. 6: Xystus I. († 127) was commemorated on April 6.

l. 25 *tibi enim &c.* For the first part down to *celebratur* cf. the prefaces on pp. 1, 17 and 100, and Greg. (273 Mur.). The word *praelibantes* lower down points to the vigil.

l. 29 *refecti &c.* A postcom. with certain diff. in Greg. (13 Mur.) for S. John Evang. (Dec. 27), (21 Mur.) for S. Agnes (Jan. 21), (113 Mur.) for S. Eusebius presbyt. (Aug. 14), (389 Mur.) for "common" of saints: in Amb. (320 Pam.) for S. Agnes and in Rom. Miss.

p. 93 l. 2 *fac nos quaes. &c.* A collect in Gel. (678 Mur.) in a *missa pluri-morum s̄corum*: in Amb. (375 Pam.) *super sind.* adapted for Translation of S. Nazarius: in Leofr. (144 W.) and Rom. Miss. for SS. Primus and Felician (June 9).

l. 16 *accipe munera &c.* Cf. the secret in Gel. (663 Mur.) for Assumption of S. Mary (Aug. 15).

l. 24 *magnificantes Dñe &c.* In Gel. (679 Mur.) and Leofr. (174 W.) in a *missa plur. scorum* (with *suppliciter* for *supplices*).

l. 27 *da nobis &c.* In the same places (with *concedis* for *concesseris*).

l. 30 *accepta &c.* The secret in Gel. (679 Mur.) in another *missa plur. s̄corum*: in Greg. (115 Mur.) for S. Timothy (Aug. 22), (125 Mur.) for S. Mark pope (Oct. 7), (135 Mur.) for S. Lucia (Dec. 13): in Leofr. (136 W.) for SS. Emerentianus and Macharius (Jan. 23): and Rom. Miss.

p. 94 l. 5 *praesta Dñe &c.* The postcom. in Amb. (410 Pam.), in Gel. (156 Gerb.) and in Rom. Miss. for SS. Maccabees (Aug. 1).

l. 15 *praevenientes &c.* In Gel. (160 Gerb.) with slight diff. for the vigil of S. Lawrence.

l. 18 *sumpsimus Dñe &c.* The postcom. in Greg. (112 Mur.) adapted for S. Tiburtius (Aug. 11): in Rom. Miss. slightly altered for same day and for S. Bartholomew (Aug. 24).

l. 25 *concede nobis &c.* In Miss. Goth. (627 Mur.) the *collectio post nomina* for S. Lawrence (with *firmam solidare patientiam* instead of *firma solidari patientia*).

p. 95 l. 3 *idem tibi ara—templum.* These words read like a quotation.

l. 5 *satiasti Dñe &c.* A postcom. in Greg. (9 Mur.) for Christmas, (19 Mur.) for S. Marcellus (Jan. 16), (115 Mur.) for S. Agapitus (Aug. 18), (129 Mur.) slightly altered for S. Clement (Nov. 23), (135 Mur.) for S. Lucia (Dec. 13): in Amb. (432 Pam.) for S. Romanus (Nov. 18) and in Rom. Miss.

l. 11 *magnificasti &c.* Cf. Missa ii (p. 91) for S. Xystus.

l. 14 *quoniam tu es &c.* This preface is almost identical with the first part of the first prayer for S. Xystus in Miss. Goth. (625 Mur. ? text corrupt or misprinted): cf. also the 1st prayer in our MS. for S. Xystus and the last prayer in Missa iiii below.

l. 23 *suscipe &c.* Cf. the secret in Greg. (12 Mur.) and Rom. Miss. for S. Stephen (Dec. 26), which is a similar prayer though with considerable differences.

l. 26 *quoniam tuis &c.* Adapted in Miss. Goth. (639 Mur.) in a *missa unius martyris.*

l. 32 *excita Dñe &c.* The collect *in prima missa* in Greg. (111 Mur.) for S. Lawrence (Aug. 10): in Rom. Miss. for the octave. In Miss. Goth. (625 Mur.) this forms the 2nd part of the prayer for S. Xystus mentioned above (*quoniam tu es &c.*) (with *ille* for *sc̄s Laurentius levita* and *eodem nos replente* omitted). The reason for this connexion between the two feasts is suggested by the preface for S. Xystus in Miss. Goth. which ends *nam mox suus quoque minister eximius venerabilis Laur. victoriae palmam imitatus accepit ornamentum &c.*[1]

p. 96 l. 11 *oblata tibi &c.* The secret in Leofr. (206 W.) adapted for SS. Dionysius Rusticus and Eleutherius (Oct. 9): also in Rom. Miss. for same day. N.B. In the earliest part of Leofr. quite a diff. Missa for SS. Dionysius &c. is given.

l. 20 *adesto Dñe &c.* The collect in Greg. (110 Mur.) and (with an additional clause) in Rom. Miss. for the vigil of S. Lawrence (Aug. 9): in Amb. (409 Pam.) *super pop.* adapted for SS. Maccabees (Aug. 1).

l. 23 *accipe quaes. &c.* The secret in Greg. (111 Mur.) and Rom. Miss. for S. Lawrence: also in Greg. (9 Mur.) for Christmas *de nocte ad S. Anastasiam* (with *b. Anastasiae* for *b. Laur.* and *pervenire* for *provenire*).

p. 97 l. 8 *sc̄i Laur. nos &c.* In Gel. (661 Mur.) *ad vesperum* for *S. Laur.* (with *sc̄a* for *iusta* and *meretur* for *praesumit*).

l. 15 *debitum nostrae &c.* The secret with some diff. in Gel. (676 Mur.) and Rom. Miss. adapted for S. Thomas (Dec. 21) (the Rom. Miss. nearer to our text than Gel.): in Amb. (399 Pam.) a very similar secret for S. Marcellina (July 17) and (445 Pam.) for S. Thomas.

p. 98 l. 4 *praeeuntes.* Obviously appropriate to the vigil like the preface in Missa i above (p. 94) and the 1st and 2nd prayers in Missa xii below (p. 98).

l. 11 *adsint nobis &c.* Cf. Missa iii for S. Xystus (p. 91).

l. 13 *in die soll. &c.* In Gel. (660 Mur.) for S. Lawrence with *et castam corpore* (or *corporis*) for *casti corporis.* Several phrases in Miss. Goth. (627, 8 Mur.) show that that preface and this have a common origin.

l. 23 *muneribus nostris &c.* The secret in Gel. (655 Mur.) for the vigil *omnium apostolorum* (with *apostolorum illorum* for *sc̄i L. martyris tui* and *obstaculis* for *obstaculo*): also in Miss. Franc. (684 Mur.) *de uno martyre* (? text corrupt) and Leofr. (164 W.) for vigil of SS. Simon and Jude (Oct. 27) (text as in Gel. with *illorum* omitted or *Simonis et Judae* instead of it).

l. 28 *cuius—passionem.* The text seems almost hopelessly corrupt. It may again perhaps have a common origin with the preface for S. Xystus in Miss. Goth. (626 Mur.), which ends thus *nam mox suus quoque* MINISTER *eximius venerabilis Laurentius victoriae palmam imitatus accepit ornamentum quod debuit poena* (*? poenam*) *subire ut gloriam*

[1] S. Lawrence was ordained one of the seven deacons of Rome by S. Xystus II at an early age: he was put to death while still a deacon by the Emperor Valerian in A.D. 258.

MERERETUR *aeternam* CONSEQUERE (=*consequi*). The last phrase, if *qua* and *consequi* be read, may be translated: 'he deserved for his reward to undergo the suffering whereby he became a denizen of heaven.'

p. 99 l. 5 *exultet &c.* The postcom. with slight diff. in Gel. (665 Mur.) adapted for S. Hermes (Aug. 28): in Amb. (368 Pam.) adapted for SS. Vitalis and Valeria.

l. 9 *adsit nobis &c.* In Gel. (661 Mur.) for S. Lawrence *ad vesperum*: also in Greg. (120 Men.).

l. 18 *da nobis &c.* A collect in Gel. (659 Mur.) adapted for the vigil of S. Lawrence: adapted in Greg. (15 Mur.) for S. Silvester (Dec. 31), (112 Mur.) for S. Hippolytus (Aug. 13), (180 Mur.) for *nat. unius confessoris* and in Rom. Miss.: in Miss. Goth. (628 Mur.) adapted for S. Hippolytus. The last named book gives in the preface the reason of his close connexion with S. Lawrence *beatum Yppolitum tyrannicis adhuc obsequiis occupatum subito fecisti Laur. socium qui...poenis subicitur &c. et vita perpetua cum lucratore et magistro Laur. coronatur*[1].

p. 100 l. 1 NAT. SC̄ORUM YPOLYTI &c. In the Kal. Buch. we have *idibus Augusti Hippolyti in Tiburtina et Pontiani* (*papae*)[2] *in Callisti*. They would seem to require therefore two distinct Missae being in different "stations." The first of the Missae that follow here is adapted to S. Hippolytus (Aug. 13), the second seems to belong as it stands to S. Agapitus (Aug. 18).

l. 5 *respice Dn̄e &c.* The secret in Greg. (113 Mur.) and Rom. Miss. for S. Hippolytus (Aug. 13).

l. 7 *tibi enim &c.* Cf. the first preface in Missa vi for April (p. 1) &c.

l. 11 *sacro munere &c.* The postcom. in Gel. (546 Mur.) for Palm Sunday, in Greg. (20 Mur.) adapted for S. Sebastian (Jan. 20), (79 Mur.) for SS. Tiburtius and Valerian (Ap. 14), (96 Mur.) for SS. Marcellinus and Peter (June 2), (111 Mur.) for S. Lawrence (Aug. 10): also in Rom. Miss.

l. 18 *perpetuis &c.* A collect in Gel. (665 Mur.) adapted to the Passion of S. John Baptist (Aug. 29): in Amb. (420 Pam.) *super sind.* for the Beheading of S. John Baptist.

l. 20 *quaes. omp̄ &c.* A postcom. in Gel. (678 Mur.) *in nat. plur. sc̄orum*: in Amb. (376 Pam.) adapted for S. Nazarius: in Leofr. (144 W.) and Rom. Miss. adapted for SS. Primus and Felicianus (June 9).

l. 23 *qui non solum &c.* In Gel. (163 Gerb.) with small diff. for S. Hippolytus: in Miss. Franc. (684 Mur.) as first part of preface *de uno martyre*.

[1] According to Döllinger however this Hippolytus is mythical, invented about 448 A.D. because of the tomb near that of S. Lawrence which recorded the real but forgotten presbyter Hippolytus (of 3rd cent.). Niebuhr has other theories. See Dict. of Chr. Biogr. *sub voc.*

[2] S. Pontian was bishop of Rome A.D. 230—5.

l. 27 *Agapiti.* This is either a slip for *Ypolyti* or *Pontiani* or else, which is more likely, the copyist or compiler has, here as in other cases, not adapted his prayer to his saint. Still in Gel. (662 Mur.) we have this very prayer as a collect (with *Ypolyti* for *Agapiti*) for Aug. 13: cf. Amb. (413 Pam.). In Miss. Franc. (684 Mur.) it is a collect (for vigil?) *de uno martyre* with an additional clause at end.

p. 101 SS. Adauctus and Felix are commemorated also in Greg. (117 Mur.) and Rom. Miss. on this day (Aug. 30) but the Missa there given is quite diff. from Missa i here, which is the only one specifically proper to the day and seems wholly unique.

l. 13 *maiestatem tuam &c.* The collect in Greg. (117 Mur.) and Rom. Miss. for SS. Adauctus and Felix: in Amb. (385 Pam.) *super sind.* adapted for S. Barnabas.

l. 16 *tanto placabiles &c.* A secret in Gerb. 107 adapted for S. Georgius (Ap. 23).

p. 102 l. 1 *praesta &c.* The secret in Gel. (662 Mur.) for S. Hippolytus (Aug. 13) and in Rom. Miss. in a *commune confessoris non pontificis.*

l. 15 *salutari &c.* A secret in Gel. (677 Mur.) *in nat. plur. scorum*: in Leofr. (163 W.) for SS. Dionysius &c. (Oct. 9).

l. 18 *te in tuorum &c.* In Amb. (427 Pam.) adapted for SS. Simon and Jude (with *per quae eam te donante adprehendere valeamus* for *quae possis audire pro nobis*): cf. Greg. (281 Mur.) *in nat. plur. scorum* and (339 Mur.) for SS. Simon and Jude.

l. 25 *accepta sit &c.* The secret in Greg. (20 Mur.) (with *eius* for *eorum*) for S. Sebastian (Jan. 20), (81 Mur.) for S. Vitalis (Ap. 27), (106 Mur.) for SS. Felix, Simplicius &c. (July 28), and (110 Mur.) for S. Cyriac (Aug. 8): in Amb. (367 Pam.) for SS. Vitalis and Valeria (with *oblatio* for *devotio*): and in Rom. Miss.

p. 103 l. 2 *scorum tuorum &c.* A secret in Greg. (14 Mur.) for Holy Innocents (Dec. 28) and (124 Mur.) for SS. Cosmas and Damian: in Amb. (398 Pam.) for SS. Nabor and Felix (July 12): and in Rom. Miss.

l. 9 *votiva &c.* A postcom. with slight diff. in Gel. (678 Mur.) *in nat. plur. scorum* and in Greg. (14 Mur.) and Rom. Miss. for Holy Innocents. The succeeding preface seems appropriate to Apostles.

l. 26 XVIII KAL OCTOB. The Kal. Buch. gives *xviii Kal. Oct. Cypriani Africae Romae celebratur in Callisti.* The name Cornelius however is always joined with Cyprian in Gel. and Greg. and also in the Canon.

l. 28 *omp semp Ds &c.* The first prayers in Missa xx for SS. Peter and Paul (p. 45) and Missa i for SS. Ypol. and Pont. (p. 100) are somewhat similar.

p. 104 l. 5 *in scae Eufymiae.* Does this mark the "station"? more probably the note is a later insertion to mark that the succeeding preface is out of place where it stands.

l. 23 *respice &c.* In Greg. (255 Mur.) among *orationes cotidianae.*

l. 27 *beatorum &c.* This and *plebis &c.* and *sacro &c.* are the collect secret and postcom. in Gel. (668 Mur.) for SS. Cornelius and Cyprian

(on Sept. 16, not 14) almost word for word as here. The first of the three is the *collectio post nomina* in Miss. Goth. (629 Mur.) (with *ut caris nostris qui in Xr̄o dormiunt refrigeria aeterna concedas* for *atque laetificet*, which Gel. omits entirely). The second is the *super oblata* in Amb. (388 Pam.) for SS. Cantiani.

p. 105 l. 4 *tuamque in &c.* The prefaces in Greg. (280 and 335 Mur.), Miss. Goth. (629 Mur.) and Gel. (175, 6 Gerb.) are similar.

l. 6 *una fide—coronasti.* Cf. the preface of Missa xxvi for SS. Peter and Paul *sub finem* (p. 49).

l. 11 *ad defens. fid. &c.* A postcom. in Gel. (679 Mur.) *in nat. plur. sc̄orum*: here its position suggests that it is intended for a *super pop.*

l. 15 XVI KAL. OCT. Not in Kal. Buch., but the same date is assigned to S. Euphemia in Gel. (177 Gerb.) and Greg. (120 Mur.): in Gel. (643 Mur.) we have a Missa for Ap. 13 *in nativitate* (?) *sc̄ae Eufimiae.* The Ball. suggest that the festival of S. Euphemia was introduced into Rome by Leo Magnus after the council of Chalcedon (A.D. 451) which was held in her church there.

l. 17 *praesta Dn̄e &c.* A collect in Gel. (677 Mur.) *in nat. plur. sc̄orum* (with *nos* after *tuorum* and *suffragiis* for *suffragia*): in Leofr. (174 W.) for similar occasion: in Rom. Miss. for SS. Nabor and Felix (July 12).

l. 32 *per imbecillitatem mulieris.* This is the side of man's transgression on which antiquity almost universally dwelt.

p. 106 l. 11 *sc̄ificet nos &c.* A postcom. in Greg. (120 Mur.), Amb. (422 Pam.) and Gel. (177 Gerb.) for S. Euphemia: slightly altered in Greg. (131 Mur.) and Rom. Miss. for S. Saturninus (Nov. 29).

l. 16 NAT. BAS. ANG. In Gel. and Greg. the dedication (here *natale*) of the Church of the Holy Angel (S. Michael) is assigned to Sept. 29 (not 30 as here). In the Hieronymian martyrology also it is assigned to that day: it is further there said to have been at the sixth milestone and here on the Salarian way[1]. Others assign the origin of the festival to Gelasius on the occasion, not of the dedication of the church, but of his appearing on Mt. Garganus in Apulia (Ball.).

l. 23 *hostias &c.* The secret in Greg. (125 Mur.) and Rom. Miss. for Michaelmas and (386 Mur.) *ad postulanda suffragia sc̄orum (angelorum).*

l. 26 *teque profusis &c.* In Gerb. 262 *in communi sc̄orum angelorum.* Cf. also the preface in Sacr. Gall. (902 Mur.).

p. 107 l. 2 *munus pop. &c.* The secret in Gel. (669 Mur.) for Michaelmas.

l. 26 *defende Dn̄e &c.* The *ad pop.* in Gel. (524 Mur.) for Wednesday after 3rd Sunday in Lent (with *ut toto* for *et toto*): a somewhat similar prayer is found in Rom. Miss. *pro congregatione et familia.*

p. 108 l. 2 *Ds̄ qui &c.* This and the following *in honorem &c.* are the collect and secret in Gerb. 262 *in comm. sc̄orum angel.*

l. 22 *beati &c.* A collect in Gel. (669 Mur.) with slight diff. for Michael-

[1] In a 9th cent. MS. at Padua we have 29 *Sept. Dedic. basil. S. angeli Michahelis via Salaria* (Ebner, *Quellen* p. 127).

mas: but the postcom. in Greg. (125 Mur.) with greater diff. as also in Rom. Miss. (which has *quod ore* for *quos honore*).

l. 25 *plebem tuam &c.* An *ad pop.* in Gerb. 262 and in Leofr. (178 W.) *ad angel. post. suff.* (a Missa compiled by Alcuin).

l. 29 ORATIONES ET P. Cf. heading in Gel. (511 Mur.) *orationes et preces in xii lectionibus mense primo*, the first of the following prayers being likewise the first that follows here. It is worth noticing that the majority of the fourteen Missae in this section (XXVII) are like many in the Gel. books in having three prayers (viz. two collects and a secret) before the preface.

l. 30 *annua nobis &c.* "haec habetur in Ordine Romano in indictione ieiunii mensis decimi," Ball. The significant connexion of *hic* with *b. Petro Apostolo* will not escape notice as another indication of the "Roman" origin of our MS. (see Introd. p. ix).

p. 109 The marginal notes *super obl. &c.* in Missae i and viiii are in black and I think by a later hand.

l. 7 *Ds̄ qui &c.* In Gel. (511 Mur.) *loc. cit.* (with *ut* omitted after *sed* and *per ieiunium* inserted after *potius*): cf. Greg. (275 Mur.) where the fifth preface *infra quadragesimam* begins with nearly the same words and has several other similar expressions. Compare also the opening words of the Absolution at Morning and Evening Prayer in the English Prayer Book.

l. 30 *sc̄ificata &c.* The 2nd collect in Gel. (532 Mur.) for Saturday in Passion week is nearly the same prayer: so also the collect in Greg. (49 Mur.) and Rom. Miss. for Wednesday in Passion week (with *miserator* in each case for the far more expressive *habitator*).

p. 110 l. 5 *intende &c.* The secret in Greg. (203 Gerb.) for 4th week of Advent.

l. 8 *tuum est &c.* In Gerb. 196 for 27th Sunday after Pent. (with *a terrenis* for *ad terrena* and *renascamur* for *renascantur*): the opening phrase is a strange one and apparently based upon 1 Cor. xv. 10: cf. the first prayer in Missa xvii *in nat. episc.* (p. 135) *tui operis est omne quod vivimus*, and the last prayer in Missa v *in ieiunio mensis decimi* (p. 171) *tuum sit omne quod vivimus*, also the last prayer but one in Missa x below (p. 116) *inter ista quae vivimus.*

l. 15 *visita &c.* The *ad pop.* with slight diff. in Gel. (532 Mur.) for Saturday in Passion week.

l. 19 *omp̄ semp̄ Ds̄ in cuius &c.* The last of five prayers *pro regibus* in Miss. Franc. (680 Mur.) (with *regnum Francorum nominis ubique rectores* for *Romani—rectores*).

l. 22 *adesto Dn̄e &c.* The postcom. in Gel. (531 Mur.) for Wednesday in Passion week: in Amb. (337 Pam.) for Saturday *in traditione symboli* (without *et quibus—corporalem*): in Miss. Goth. (568 Mur.) *in initium Quadragesimae.*

l. 24 *exaudi &c.* The collect in Gel. (517 Mur.) and Leofr. (214 W.) at the ordination of deacons. In Miss. Franc. (665 Mur.) it occurs for the same occasion but after the *contestatio.*

l. 27 *qui ration. &c.* In Gel. (517 Mur.) with slight diff. for ordination of deacons: in Greg. (299 Mur.) for Sexagesima.

p. 111 l. 3 *omp̄ semp̄ Ds̄ misericordiam &c.* Cf. the last prayer in Missa iiii *Mense Oct.* (p. 144) where from *sit abolitio* to *consortes* is repeated word for word: from *ut hoc* to *firmamentum* is found in Greg. (386 Mur.) and in Rom. Miss. in the postcom. *pro vivis et defunctis.* The last sentence (*haec nos—consortes*) is found as a postcom. again and again in Greg. (15, 35, 95, 97, 108, 165, 358 Mur.) in slightly varying forms (with *remedii* for *gaudii*).

l. 13 *omnium &c.* In Gel. (512 Mur.) among *orationes et preces in xii lect. mense primo* (with *nostrorum* for *nostrum* and *et* for *ut*).

l. 16 *Ds̄ institutor inlustra.* Cf. the last prayer in Missa i (p. 109).

l. 25 *tibi placitam &c.* A collect in Gel. (584 Mur.) for 2nd Sunday *post clausum Paschae.*

l. 29 *festina quaes. &c.* A collect in Gel. (682 Mur.) and Sacr. Gall. (790 Mur.) in a Missa for Advent: there is a similar collect in Greg. (135, 6 Mur.) and Rom. Miss. for Wednesday after 3rd Sunday in Advent; cf. also Gel. (684 Mur.) for the first phrase.

p. 112 l. 1 *devotionis nostrae &c.* A secret in Gel. (683 Mur.) and Sacr. Gall. (791 Mur.) for Advent: in Greg. (135 Mur.) and Rom. Miss. for 3rd Sunday in Advent: in Amb. (437 Pam.) for 4th Sunday (always with *mirabiliter* for *potenter*).

l. 8 *sit nobis &c.* A postcom. in Gel. (504 Mur.) for Sexagesima.

l. 10 *adesto Dn̄e &c.* An *ad pop.* in Gel. (520 Mur.) for Wednesday after 2nd Sunday in Lent (with *grata* for *creata*): cf. a similar prayer in Greg. (37 Mur.) and Rom. Miss. for Thursday in that week (where we have *perpetuam benignitatem* for *opem tuam* and *congregata* for *creata*).

l. 26 *salutari tuo &c.* A postcom. in Gel. (670 Mur.) *in ieiunio mensis septimi* (with *munere* after *tuo*): cf. the postcom. in Gel. (507 Mur.) for Friday after Quinquagesima, which is very similar; also Greg. (31 Mur.) for Monday after 1st Sunday in Lent, (96 Mur.) for SS. Marcus and Marcellianus (June 18) and (136 Mur.) for 3rd Wednesday in Advent and Rom. Miss. (the reading in Greg. and Rom. Miss. is *salutaris tui munere*).

l. 28 *da salutem &c.* In Greg. (254 Mur.) among *orationes cotidianae* (with *tua protectione* for *interius exteriusque*).

p. 113 l. 7 *accepta tibi &c.* A secret in Gel. (524 Mur.) for Friday in 3rd week of Lent, and Greg. (122 Mur.) for Friday in the Sept. Fast and slightly varied in Greg. (136 Mur.) and Rom. Miss. for 3rd Wednesday in Advent; also the *ad pacem* in Sacr. Gall. (820 Mur.) *in missa ieiunii*: cf. the 1st part of the *collectio ad pacem in missa ieiunii*, Miss. Goth. (573 Mur.).

l. 21 *vegetet nos &c.* A postcom. in Gel. (531 Mur.) for Tuesday and in Greg. (59 Men.) for Thursday in Passion week (with *et inter mundi temp.* omitted).

l. 24 *tueatur Dn̄e &c.* The *super pop.* for Monday after 4th Sunday in

Lent in Gel. (526 Mur.) and for Saturday in Passion week in Greg. (51 Mur.) is nearly the same (with *purificatum dignanter erudiat* for *purif. sust. et erud.* and *consolatione praesenti* not *consol. in praes.*).

p. 114 l. 3 *Dñe Dš noster &c.* A secret in Gel. (525 Mur.) for Saturday after 3rd Sunday in Lent (with *tuoque* for *tuo quoque*), and (605 Mur.) for Saturday in the Fast of the 4th month (with *dedicanda* for *dicanda*): in Greg. (50 Mur.) and Rom. Miss. for Thursday in Passion week: and in Leofr. (3 W.).

l. 17 *perpetuo Dñe &c.* A postcom. in Gel. (511 Mur.) for Saturday after 1st Sunday in Lent.

l. 20 *defensio tua &c.* Cf. the *collectio post nomina* in Miss. Goth. (571 Mur.) *in missa ieiunii* (where the text of the first part seems corrupt and the ending is diff.).

p. 115 l. 1 *preces* here apparently = *orationes.* Cf. rubric at head of this section (p. 108). This is the only instance of *item preces* instead of *item alia* at head of a Missa.

l. 6 *concede &c.* The *post eucharistiam* in Miss. Goth. (568 Mur.) *in initium quadragesimae* (with *collectione* by mistake (?) for *correctione* and *levari* for *relevari*).

l. 9 *Dš qui &c.* A secret in Gel. (715 Mur.) and Leofr. (187 W.) *de sterilitate*: in Rom. Miss. *tempore famis.*

l. 21 *guberna &c.* A postcom. in Gel., Leofr. and Rom. Miss. in same Missa as *Dš qui &c.* above.

l. 23 *rege Dñe &c.* The *ad pop.* in Gel. (504 Mur.) for Sexagesima.

l. 27 *omp̄ semp̄ Dš qui sic &c.* The first prayer in Miss. Goth. (571 Mur.) with slight diff. *in missa ieiunii.*

p. 116 l. 1 *glorificantes &c.* In Greg. (306 Mur.) with several diff. for 4th Sunday in Lent.

l. 9 *adesto Dñe &c.* In Greg. (254 Mur.) among *orationes cotidianae* (with *et consequentes—haeredes* omitted).

l. 19 *virtutum cael. &c.* The *consummatio missae* in Miss. Goth. (569 Mur.) *in initium quadragesimae.* Canon Bright (*Ancient Collects*, p. 209) considers this the basis of our collect for 12th Sunday after Trin.: if so, it is a somewhat parallel instance to that of the second prayer in Missa xliii (p. 83) *q.v.* Of course Gel. (690 Mur.) and Greg. (170 Mur.) is actually the form of the prayer used by the compilers of our Prayer Book.

l. 22 *Dš qui praev. &c.* This prayer seems based on the Lord's Prayer like *libera nos &c.* in Missa xii (p. 63) *q.v.*

p. 117 l. 7 *quia tuae &c.* This preface seems appropriate to the harvest season: cf. pref. in Missa xii below (p. 118). The whole of this Missa x (containing seven prayers before the preface and the usual two after) seems unique with the exception of *virtutum cael. &c.*: cf. Missae ii, iii and v *in nat. episcoporum* (pp. 125 and 127).

tuae rationis imaginem. Cf. the phrase *cum summa sis ratio nosque rationales effeceris* in preface of Missa xviiii (p. 136) and note thereto.

l. 28 *ad hostes &c.* A collect in Gel. (520 Mur.) for Friday after 2nd Sunday in Lent.

l. 31 *ad altaria &c.* The secret in Leofr. (265 W.) *in natale unius evangelistae.*

p. 118 l. 1 *qui nos &c.* Cf. preface of Missa xi above (p. 117). The preface in Greg. (336 Mur.) for the Wednesday in the September Embertide is almost identical.

l. 9 *prosint &c.* A postcom. in Gel. (686 Mur.) for the Saturday in the December Embertide.

l. 19 *ut cunctis &c.* Repeated, together with the four following forms, in Missa xi (p. 132): found in Greg. (262 Mur.) among *orationes vespertinales seu matutinales.*

l. 31 *succurre &c.* In Greg. (246 Mur.) among *orationes pro peccatis.*

p. 119 l. 2 *ad te &c.* This is the first prayer in Missa xi (p. 132).

l. 8 *ad preces &c.* A collect in Gel. (623 Mur.) *in nat. consecrationis diaconi* (with *levitae tui* before *sacris*, and *mente sint spiritali* for *mentis sint puritate*).

l. 15 *exaudi Dñe &c.* This prayer is in Gel. (624 Mur.) and Miss. Franc. (670 Mur.) *de episcopis ordinandis.*

l. 17 *suscipe Dñe &c.* The secret in Gel. (626 Mur.), Greg. (442 Mur.), Miss. Franc. (673 Mur.) and Rom. Pontifical with slight diff. for consecration of bishops.

l. 19 *hanc igitur &c.* The clause in Greg. (442 Mur.) and Rom. Pont. is very similar (but with *episcopatus ordinem* for *pontificalem gloriam*): the form in Miss. Franc. (673 Mur.) is the same as ours (but with *tua in eo protectione firmetur* for *divinis effect. exseq.*).

l. 23 *adesto mis. &c.* The postcom. in Leofr. (218 W.) and Miss. Franc. (673 Mur.) for consecration of bishops.

l. 25 *propitiare &c.* This prayer is in Gel. (624 Mur.) and Miss. Franc. (670 Mur.) and with differences in Greg. (357, 439 and 448 Mur.) and Rom. Pont.; Greg. and Rom. Pont. alter the plural (*famulos &c.*) into the singular.

l. 28 *Ds̄ honorum &c.* With certain diff. in Gel., Greg., Miss. Franc. and Rom. Pont.

p. 120 l. 5, 6 *pontificalem gloriam—honor—splendor.* Miss. Franc. here reads *pontificalis gloria—honorem—splendorem.*

l. 19 *sinceritas pacis.* Here Gel., Greg., Miss. Franc. and Rom. Pont. insert a long passage referring *inter alia* to "the power of the Keys."

l. 25 DIACONOS. The order (bishops, deacons, priests) can hardly be intentional and is one of the many signs of the unmethodical character of our MS.

l. 26 *Dñe Ds̄ preces &c.* Found in Gel. (515 Mur.) and Greg. (410 Mur.).

l. 30 *oremus &c.* With some diff. in Gel. (515 Mur.) and Greg. (410 Mur.), with additions in Miss. Franc. (664 Mur.) and further altered in Rom. Pont.; in Gel. and Greg. this exhortation comes before the prayer (*Dñe Ds̄ preces &c.*), another instance of loose order in our MS.

l. 34 *Ds̄ conlator &c.* I do not find this fine prayer in other service books.

p. 121 l. 5 *adesto &c.* Found in Gel. (515 Mur.), Greg. (360, 410 and 424 Mur.), Miss. Franc. (664 Mur.) and Rom. Pont.

p. 122 l. 4 *oremus &c.* Found with diff. endings in Gel. (513 Mur.), Greg. (359, 412, and 426 Mur.), Leofr. (214 W.), Miss. Franc. (667 Mur.) and Rom. Pont.

l. 8 *exaudi &c.* Found with small diff. in Gel., Greg., Miss. Franc. and Rom. Pont.: so also the following *Dñe Sc̄e &c.*

p. 123 l. 9 *praesta quaes. &c.* The collect in Gel. (627 Mur.) *in natalicio episcopi, si infirmus aut absens fuerit* (with *sc̄m* inserted after *Sp̄m* and the clause *ut—praesulis* turned into a separate prayer as the secret). It will be noticed that the preface &c. in this Missa i is for the bishop himself to say.

l. 17 *gloriae pontificalis.* Cf. pp. 119 and 120.

p. 124 l. 15 *Ds̄ mundi &c.* A collect with slight diff. in Gel. (627 Mur.) *in missa quam pro se episcopus die ordinationis suae cantat*, also in Rom. Miss. *pro seipso sacerdote.* It will be noticed that this Missa ii contains six prayers before the preface and Missa iii nine, while Missa v consists only of nine prayers without any preface: cf. Missa xi above (pp. 116, 117).

p. 125 l. 4 *Ds̄ qui nos &c.* The postcom. in Gel. (628 Mur.) in same Missa as *praesta quaes. &c.* above (p. 123).

l. 16 *Dñe sc̄e—da nobis &c.* Repeated in Missa v (p. 127): so also almost *verbatim* the following prayer.

l. 24 *Ds̄ qui dierum &c.* The collect with slight diff. in Gel. (628 Mur.) *pro alio sacerdote.*

p. 126 l. 2 *perpeti.* Cf. last prayer in Missa xi (p. 62).

l. 14 *purifica &c.* The secret in Gel. (587 Mur.) for Tuesday after 4th Sunday in Lent, Greg. (46 Mur.) for Thursday in same week and (53 Mur.) for Thursday in Holy week.

l. 23 *munerum &c.* The postcom. in Gel. (712 Mur.) *in nat. presbyteri* is similar (with *sumentes* for *gaudentes* &c.).

l. 26 *gaudeat &c.* In Greg. (256 Mur.) among *orationes cotidianae.*

l. 33 *tribue &c.* One of the prayers in Gel. (670 Mur.) *in xii lectiones* on the Saturday in the Sept. Embertide (with *ieiunio mensis septimi* for *ieiuniis pascalibus* and *cunctarum* for *cunctis*). Does the phrase *ieiuniis pascalibus* mean Lenten fasts?

p. 127 l. 3 *aufer a nobis &c.* In Gel. (505 Mur.) among *orationes et preces a Quinquag. usque Quadrages.*; with slight diff. in Greg. (241 Mur.) *quando levantur reliquiae* and (479 Mur.) in the *ordo ad benedicendam ecclesiam*: cf. the second prayer in Greg. (490 Mur.) in the *reconciliatio eccl. violatae.*

l. 5 *qui singulis &c.* The Ball. seem justified in inferring from the language used that this preface, if not the whole of Missa iiii, was specially framed for the consecration of some particular Pope in Lent: they instance Felix III as ordained March 6, 483, and Zosimus March 18, 417. Cf. Missa vii below (p. 129).

l. 13 *praesta &c.* The postcom. with slight diff. in Gel. (623 Mur.) *in nat. consecr. diaconi.*

l. 14 *sacramenti pascalis.* We have the same phrase in a Missa for Whitsun eve (p. 23) also on p. 73: cf. *ieiuniis pascalibus* above in this Missa and *pro reverentia paschali* in Missa vii below (p. 129).

l. 20 *Dñe Ds̄ Pater &c.* Repeated lower down in this same Missa.

l. 24 *certus.* The construction of this word is ungrammatical and doubtful; apparently it should be *certo* to agree with *mihi famulo tuo.*

l. 27 *Dñe sc̄e—da nobis &c.* Cf. Missa iii above (p. 125).

128 l. 7 *Ds̄ cuius universae &c.* " " "

l. 27 *Ds̄ cuius arbitrio &c.* The collect with slight diff. in Gel. (623 and 711 Mur.) *in nat. consecr. presbyt.*

129 l. 6 *ad gloriam &c.* The secret in Gel. (627 Mur.) *in missa quam pro se episcopus &c.* and Greg. (227 Men.) *in missa propria in die ordinationis suae.*

l. 29 *pro reverentia paschali.* Cf. Missa iiii above. The Ball. again seem right in saying that this prayer indicates that Missa vii was framed for the anniversary of some Pope's consecration which fell in Eastertide: this time however they have only this suggestion to offer, viz. that perhaps Felix III or Zosimus had transferred their anniversary from Lent to Easter because Lent was too busy a season for such things. This seems too hazardous a conjecture.

130 l. 13 *repleantur &c.* The postcom. in Gel. (627 Mur.) and Greg. (227 Men.) in same Missa as *ad gloriam &c.* in Missa vi above (p. 129).

131 l. 1 *eccl. tuam Dñe &c.* The *ad pop.* in Leofr. (218 W.) at consecration of bishop.

l. 8 *largire &c.* A collect with small diff. in Gel. (698 Mur.) *pro dñicis diebus*: in Greg. (168 Mur.) for 9th Sunday after Pent. and in Rom. Miss. for 8th: in Eng. P. B. for 9th Sunday after Trin. With Missa viiii we seem almost entirely to leave the idea of episcopal anniversaries and to return to more general occasions.

l. 11 *da nobis &c.* A collect in Gel. (687 Mur.) in the 2nd Missa *pro dñicis diebus.*

l. 14 *dicatae &c.* The *super obl.* in Amb. (334 Pam.) for 4th Sunday in Lent.

l. 17 *ut qui—salvemur.* Cf. the similar phrase in preface of Missa xiii (p. 133).

l. 21 *perfice Dñe &c.* The secret in Gel. (712 Mur.) *in nat. presbyt.*

l. 23 *plebem tuam &c.* The *ad pop.* in Gel. (529 Mur.) for Saturday after 4th Sunday in Lent.

132 l. 1 *sacris Dñe &c.* The postcom. in Greg. (40 Mur.) and Rom. Miss. for the Tuesday after 3rd Sunday in Lent.

l. 7 *repleti &c.* The postcom. in Gel. (586 Mur.) for the 5th Sunday after Easter: in Greg. (164 Mur.) and Rom. Miss. for Sunday after Ascension: and adapted in Greg. (117 Mur.) for SS. Felix and Adauctus (Aug. 30).

l. 13 *ad te corda &c.* Cf. Missa xiiii (p. 119): the rest of this Missa xi is repeated from the preceding Missa xiii (p. 118).

p. 133 l. 10 *tua nos &c.* The postcom. with same diff. in Gel. (580 Mur.) *de Pascha annotina*: in Greg. (47 Mur.) and Rom. Miss. for the Saturday after 4th Sunday in Lent.

l. 12 *moveat &c.* In Greg. (250 Mur.) among prayers *pro peccatis.*

l. 17 *peccata nostra &c.* In Greg. (262 Mur.) among *orationes vesp. seu matutin.* (with *memor humanae condicionis* for *propitiatus*).

l. 19 *concede quaes. &c.* A collect in Gel. (689 Mur.) *pro dñicis diebus*: in Greg. (256 Mur.) among *orationes cotidianae*: in Miss. Franc. (691 Mur.) in a "common" daily Missa.

l. 21 *purificet nos &c.* The postcom. in Gel. (624 Mur.) *in nat. consecr. presbyt.* (with *affectibus* for *effectibus*).

l. 24 *ut qui te &c.* Cf. 1st phrase in preface of Missa viiii (p. 131). This preface is found in Amb. (316 Pam.) for 1st Sunday after Epiph.: in Gerb. 175 for 17th Sunday after Pent.

l. 28 *sumpti sacr. &c.* The postcom. in Gel. (649 Mur.) for vigil of SS. Gervase and Protase (June 18), (664 Mur.) for S. Agapitus (Aug. 18), (707 Mur.) *in tribulatione*: in Greg. (50 Mur.) and Rom. Miss. for Friday in Passion week: in Miss. Franc. (691 Mur.) in a "common" daily Missa with another prayer appended (see note on *sc̄a tua* in Missa xviiii below).

p. 134 l. 15 *sp̄m nobis &c.* A postcom. in Gel. (706 Mur.) *pro caritate*: in Greg. (29 Mur.) and Rom. Miss. for Friday after Quinq. (with *tua* for *una*) and adapted (106 Mur.) for SS. Felix &c. (July 28), (again *tua* for *una*): in Leofr. (177 W.) *de sc̄a caritate* a Missa compiled by Alcuin: in Miss. Gall. (749 Mur.) *in missa pascali iiii feria* (reading as ours in last two cases): cf. Greg. (66, 68, 69 Mur.) and Rom. Miss. for Easter Even, Easter Day, and Easter Monday.

l. 17 *confirma &c.* An *ad pop.* in Gel. (706 Mur.) *pro caritate* (with *fidelium* for *filiorum*): a postcom. in Leofr. (19 W.) *pro pace* (again with *fidelium*).

l. 27 *prosint nobis &c.* A postcom. in Amb. (433 Pam.) for Second Sunday in Advent.

p. 135 l. 1 *da populo &c.* In Greg. (256 Mur.) among *orationes cotidianae* (with *cognoscat* for *cognoscant* and *sectetur* by itself for *sectantes—potiantur*).

l. 8 *misericordiae &c.* A collect in Greg. (122 Mur.) and Rom. Miss. for Wednesday in September Embertide (with *sua* for *sui*, *atteritur* for *defecit*, *clementia* for *vegetatione*).

l. 15 *qui famulos &c.* With slight diff. in Greg. (290 and 354 Mur.) *pro infirmis.*

l. 21 *tuere &c.* The *super pop.* in Greg. (29 Mur.) and Rom. Miss. for Friday after Quinquag.

l. 26 *omne quod vivimus.* So we have *esse quod sumus* in the preface below: cf. note on *tuum est &c.* (p. 204).

p. 136 l. 1 *da quaes. &c.* The postcom. in Gel. (649 Mur.) adapted for SS. Gervase and Protase (June 19): in Greg. (177 Mur.) *cotidianis*

diebus (with *satiati?* by mistake for *sc̄orum*) in Amb. (390 Pam.) for vigil of SS. Gervase and Protase.

l. 13 *quanto &c.* This prayer seems defective as it stands, but in the first clause, not the second, which the Edd. have needlessly tried to alter.

l. 19 *praesta &c.* In Greg. (256 Mur.) among *orationes cotidianae.*

l. 25 *qui cum summa sis Ratio* (=λόγος) *nosque rationales* (=λογικούς) *effeceris*: cf. *tuae rationis imaginem* in the preface of Missa xi (p. 117). The thought here expressed runs through the Latin fathers. Cf. Athan. *de incarn. Verbi* 3.

l. 30 *sc̄a tua &c.* The postcom. in Gel. (528 Mur.) for Friday after 4th Sunday in Lent (with *sacra* for *sc̄a*) and (547 Mur.) for Monday in Holy week (with *semper* before *renovent*). In Miss. Franc. (691 Mur.) it forms the second part of the postcom. in a "common" daily Missa of which the prayer *sumpti sacrificii &c.* (p. 133) is the first part.

p. 137 l. 1 *fideles &c.* An *ad pop.* in Gel. (511 Mur.) and Rom. Miss. for Saturday after 1st Sunday in Lent and (587 Mur.) for 6th Sunday after Easter.

l. 5 *praesta &c.* The first part down to *calcata* is found in the collect in Gel. (734 Mur.), Greg. (206 Mur.) and Leofr. (184 W.) *contra obloquentes*, but there is a different ending similar to the middle of the second prayer in Missa v (p. 58): see note *in loc.*

p. 138 l. 31 *offerimus &c.* The secret in Gel. (580 Mur.) with slight diff. for Easter *in parochia* and (718 Mur.) *post tempestatem*: also in Greg. (209 Mur.) and Leofr. (188 Mur.) *ad temp. repell.* (with *gratias referentes* for *exhibentes gratias*, and *semper* before *suppliciter* in the last three cases.

p. 139 l. 20 *respice Dn̄e &c.* In Gel. (629 Mur.), Greg. (184 and 452 Mur.) (with *hanc &c.* for *has &c.*) and Rom. Pont. for consecration of Virgins.

l. 23 *Ds̄ castorum &c.* In Gel. (639 Mur.) and Miss. Franc. (674 Mur.) with several additional clauses at end: the form in Greg. (184 Mur.) is much shorter but contains a good deal of common matter: cf. also Rom. Pont.

p. 140 l. 32 *VELATIO NUPTIALIS.* In Gel. (721 Mur.) the title is *actio nuptialis*: in Greg. (244 Mur.) *oratio ad sponsas benedicendas.* The custom of veiling the betrothed or the bride is mentioned by Tertullian (*de vel. virg.* xi) as practised *apud ethnicos* and by Amb. (Ep. LXX) as proper among Christians: further references are given by the Ball. in a footnote on this passage: cf. Bingham's *Antiqq.*, Bk. XXII. chap. iv. § 4.

l. 33 *exaudi nos &c.* The postcom. in Gel. (723 Mur.) (with *Dn̄e sc̄e Pater omp̄ aet. Ds̄* for *omp̄ et mis. Ds̄*): the collect in Greg. (244 Mur.) and Rom. Miss. (reading as ours).

p. 141 l. 1 *suscipe Dn̄e &c.* The secret in Greg. (244 Mur.), Leofr. (228 W.), and Rom. Miss. (with *connubii* for *coniugii* and *largitor* for *creator*).

l. 3 *hanc igitur &c.* In Gel. (721 Mur.) (with *famularum tuarum illius et illius* for *famulae tuae illius* and *offerunt* for *offerimus*): also in Greg. (264 Men.).

l. 10 *quaes. omp̄ Ds̄ &c.* The second collect in Gel. (721 Mur.) and the postcom. slightly altered in Greg. (246 Mur.).

l. 13 *adesto Dn̄e &c.* The first collect in Gel. (721 Mur.) and Greg. (263 Men.).

l. 16 *Pater, mundi &c.* In Gel. (722 Mur.) and Greg. (265 Men.): "*mendosissima est haec oratio in omnibus mss. sacramentariis*" (Ball.). "In its original form it most probably followed the model of the Eucharistic Preface beginning with *vere dignum et iustum est*" (H. A. Wilson *Gel. Sacr.* p. 267): cf. the Rom. Miss. and Eng. Prayer Book.

p. 142 l. 7 DE SICCITATE TEMPORIS. Only the immediately succeeding prayer seems to come directly under this head: and there appears no reason why the month of October should be connected with drought.

l. 8 *Ds̄ in quo &c.* A collect in Gel. (715 Mur.), Greg. (207 Mur.) and Rom. Miss. *ad pluviam postulandam.*

l. 14 *exaudi nos &c.* In Greg. (262 Mur.) among *orationes vesp. seu matut.* (without *ut—inveniat*).

l. 17 *respice quaes. &c.* A secret with slight diff. in Gel. (628 Mur.) *pro alio sacerdote* and (690 Mur.) *pro dn̄icis diebus*: in Greg. (170 Mur.) for 12th Sunday after Pent.; in Amb. (311 Pam.) for 1st Sunday after Christmas.

l. 20 *ad cuius &c.* In Greg. (298 Mur.) and Leofr. (70 W.) for 6th Sunday *post Theophaniam*: in Amb. (325 Pam.) for Septuagesima (with *succurreres* for *succurreris*, *provideres* for *provideris*, *salvares* for *salvaris*, *quosque* added after *perditos* and *unde* not *quo* in all three).

l. 24 *quaes. omp̄ &c.* A postcom. in Gel. (509 Mur.) for Monday after 1st Sunday in Lent (with *corpore* and *sanguine* for *corpori* and *sanguini*): in Greg. (42 Mur.) for Saturday after 3rd Sunday in Lent.

l. 26 *familiam &c.* In Greg. (78 Mur.) among *orationes pascales* (with *ut* for *et*, *pascali interveniente sollemnitate* added before *ab omni*, *defensa* for *defensam*, and *et ad—perducant* omitted): in Greg. (256 Mur.) among *orationes cotidianae* and Amb. (318 Pam.) *super sind.* for 3rd Sunday after Epiph. (with text as above, only *pasc. interv. soll.* omitted).

p. 143 l. 19 *indulgentiam &c.* Both the contents of this prayer and the marginal note indicate its connexion with the end of Lent.

l. 21 *muneribus nostris &c.* A secret in Gel. (623 Mur.) *in nat. consecr. presbyt.*: in Greg. (15 Mur.), Amb. (312 Pam.) and Rom. Miss. for the octave of Christmas: in Greg. (26 Mur.) and Rom. Miss. for Septuagesima &c.

l. 27 *Divini muneris &c.* A postcom. in Gel. (526 Mur.) for Monday after 2nd Sunday in Lent: in Greg. (51 Mur.) for Saturday in Passion week, (115 Mur.) adapted for S. Timothy (Aug. 22) and (117 Mur.) adapted for S. Sabina (Aug. 29).

l. 29 *conserva Dn̄e &c.* In Greg. (256 Mur.) among *orationes cotidianae* and with slight diff. in Amb. (318 Pam.) *super pop.* on 3rd Sunday after Epiph.

144 l. 2 *propitiare Dñe &c.* A collect in Gel. (729 Mur.) *tempore belli* (with *sperantibus* for *confidentibus* and *ostende* for *extende*).

l. 8 *cuius ineffabilis &c.* Cf. the preface in Gel. (590 Mur.) for Sunday after Ascension which seems to have had a common origin.

l. 13 *hoc nobis &c.* Cf. last prayer in Missa iii for the September Embertide (p. 111) and note thereon (p. 205).

l. 18 *omp̄ semp̄ Ds̄ in &c.* The *super pop.* in Amb. (394 Pam.) for 5th Sunday after Pent. (with *catholica fides et devotio Christiana* for *Romana devotio*).

l. 27 *Ds̄ qui &c.* This prayer seems to belong to a "common" of Apostles while the succeeding preface (*in cuius &c.*) seems appropriate either to Easter or to a Requiem.

145 l. 9 *hostias tibi &c.* The secret with slight diff. in Gel. (758 Mur.) and Greg. (221 Mur.) *in missa plurimorum defunctorum.*

l. 12 *hanc igitur &c.* Cf. Gel. (761 Mur.) *in missa defunct.*

l. 18 *omp̄ et mis. Ds̄ &c.* The collect in Gel. (756 Mur.) and Greg. (219 Mur.) *pro defunctis desiderantibus poenitentiam et minimum consecutis* (with *omnis* omitted).

l. 22 *satisfaciat &c.* A secret in Gel. (757 Mur.) and Greg. (220 Mur.) *ibid.*, where *et quod &c.* forms one prayer with *satisfaciat &c.*

p. 146 Missa iii consists of seven prayers of which four occur elsewhere without preface or *hanc igitur &c.* There is however only one Missa (iiii) in this series that has a preface.

l. 10 *Ds̄ a quo &c.* A postcom. in Gel. (757 Mur.) and Greg. (220 Mur.) *ibid.* (with *speratur humani corporis* for *inspiratur humanis cordibus* and other diff. ? in error).

l. 13 *Ds̄ cui &c.* A collect in Gel. (758 Mur.) with several diff. *in agenda plurimorum*: in Rom. Miss. it is a postcom. *pro pluribus defunctis.*

l. 20 *praesta Dñe &c.* A collect in Gel. (758 Mur.) *ibid.* with slight diff.: cf. Miss. Drum. p. 38 *pro fidelibus defunctis.*

l. 23 *fidelium Ds̄ &c.* A collect with slight diff. in Gel. (759 Mur.) and Greg. (222 Mur.) in another Missa for the dead.

l. 27 *beati &c.* A collect in Gel. (754 Mur.) *in nat. sc̄orum sive agenda mortuorum* (with *illius* for *Laurenti* and *sacerdotis* for *episcopi*). The Ball. suggest that some bishop of Rome must be commemorated in Missae iiii and v who died within the octave of S. Lawrence (Aug. 10—17), and it is certainly remarkable that in three of the prayers the name of Lawrence (as well as *episcopi* for *sacerdotis*) should be here substituted for the *illius* of Gel. Xystus III is said in the *Liber Pontificalis* to have been buried near S. Lawrence, and they calculate that his death occurred on Aug. 11, 440: hence they infer that Xystus III is meant.

l. 30 *oblationes &c.* Cf. the secret in Gel. (756 Mur.) *pro defuncto* for the first phrase, and for the rest the secret in Gel. (754 Mur.) in the same Missa as that mentioned in the last note (where again *Laurenti* is omitted and *sacerdotis* is for *episcopi*).

p. 147 l. 6 *adiuva nos &c.* A collect in the same Missa as before and with the same diff.

l. 13 *suscipe Dñe &c.* The secret in Gel. (753 Mur.), Greg. (217 Men.) and with diff. ending Rom. Miss. *pro defuncto sacerdote.*

l. 19 *praesta quaes. &c.* A collect in Gel. (753 Mur.), Greg. (272 Mur.) and Rom. Miss. *ibid.*

l. 22 *Ds qui &c.* A collect in Gel. (752 Mur.), Greg. (217 Men.), Leofr. (195 W.) and Rom. Miss. *ibid.*

p. 148 l. 1 *SCI SILVESTRI.* In the Kal. Buch. we have *Prid. Kal. Jan. Silvestri papae in Priscillae*, and Dec. 31 is still the date in the Rom. Kal. The Ball. seem correct in considering this the Missa for his "deposition," and placed by the compiler at the end of the Missae *super defunctos.*

l. 6 *hanc igitur &c.* Cf. the *infra actionem* in Gel. (759 Mur.) in an alternative *agenda plurimorum* which may have had a common origin.

l. 10 *maiestatem &c.* A collect in Gel. (759 Mur.) *ibid.* (with *animae famulorum famularumque tuarum* for *anima fam. tui Simpl.*, *per humanitatem commiserunt* for *humanitus adtraxit*, *exutae* for *exuta* and *censeantur* for *censeatur*). *Simplici* is either a slip for *Silvestri* or more probably another case of defective adaptation (cf. p. 1 line 5, p. 8 line 28 &c.). See notes on the next two Missae.

l. 14 *SCORUM IIII CORONATORUM.* In the Kal. Buch. we have *v Id. Nov.* (i.e. Nov. 9th) *Clementis Semproniani Claudii Nicostrati in Comitatum*: in Gel. (671 Mur.) the names are given thus *Costiani Claudi Castori Simproniani*: in Greg. (127 Mur.) *Claudium Nicostratum Symphronianum Castorium atque Simplicium. Clemens* in Kal. Buch. seems identical with *Castorius* in the other two: *Costianus* in Gel. with *Nicostratus* in the other two. *Simplicius* in Greg. seems an extra (see note on last prayer *maiestatem &c.*). Later on we have quite a diff. set of names, e.g. Baronius gives *Severus Severianus Carpophorus Victorinus*: Acta Sanct. Boll. *Secundus* (? *Severus*) *Carpophorus Victorinus Severianus.* In Greg. and Rom. Kal. their day is Nov. 8 (octave of All SS.). The Literary lodge of Freemasons is called after them because in the Isabella codex (A.D. 1500) they are identified as Freemasons.

l. 15 *annua mart. &c.* A collect in Gel. (671 Mur.) for this day.

l. 21 *celebrantes scorum &c.* Cf. Greg. (340 Mur.) and Leofr. (166 W.) for this day (where *coronatorum* stands for *patronorum*, and there are several other diff.).

l. 25 *hostias tibi &c.* The secret in Gel. (672 Mur.) for this day (with *coronatorum* added after *tuorum*), also in Gel. (657 Mur.), Amb. (405 and 428 Pam.) and Rom. Miss. adapted for various saints.

p. 149 l. 1 *scorum tuorum &c.* The postcom. in Gel. (672 Mur.) *ibid.* (with *coronatorum* again added after *tuorum*).

l. 3 *praesta Dñe &c.* The collect in Gel. (657 Mur.) and Rom. Miss. adapted for SS. Simplicius &c. (July 28 or 29), in the same Missa as *hostias tibi &c.* above.

l. 7 *propitiationem &c.* Repeated in Missa i for SS. Clement and Felicitas (p. 152).

l. 19 *exultamus &c.* A postcom. in Gel. (640 Mur.) and Amb. (323 Pam.) adapted to S. Agatha (Feb. 5). The phrase *panis iustitiae* is a strange one: Dr Swete suggests to me that it may be due to a combination of *sol iustitiae* (Mal. iv 2) and *panis vitae* (S. John vi 35): perhaps such passages as 1 Cor. v 8 and S. Matt. xvi 6—12 may be more directly responsible for it.

l. 23 *auxilium &c.* In Amb. (27 Gerb.) adapted for S. Agatha (Feb. 5).

l. 28 *omp̄ semp̄ Ds̄ qui &c.* A collect in Gel. (672 Mur.) for S. Caecilia (Nov. 22) and (641 Mur.) adapted for S. Julian: the opening phrase (down to *confundas*) is found in Greg. (21 Mur.) and Rom. Miss. for S. Agnes (Jan. 21) and (120 Mur.) for S. Euphemia (Sept. 16).

p. 150 l. 6 *super has &c.* The secret in Greg. (22 Mur.) for S. Agnes, (83 Mur.) for SS. Alexander &c. (May 3) and (85 Mur.) for S. Mary *ad martyres* (May 13).

l. 9 *qui perficis &c.* With several diff. in Greg. (281 Mur.) and Miss. Goth. (552 Mur.) for S. Caecilia.

l. 18 *fiant Dn̄e &c.* The secret in Gel. (640 Mur.) adapted for S. Agnes and (658 Mur.) for SS. Maccabees (Aug. 1): in Amb. (323 Pam.) for S. Agatha.

l. 20 *qui ut de &c.* Cf. a preface in Greg. (9 Mur.) for Christmas which consists of the beginning of this (down to *vindictam*) considerably modified.

p. 151 l. 4 *da quaes. &c.* The collect in Greg. (19 Mur.) and Rom. Miss. for S. Prisca (Jan. 18) (with *qui b. Priscae mart. tuae natalicia colimus* for *sc̄ae Caec. mart.*).

l. 20 *quaes. virtutum &c.* The secret in Gel. (673 Mur.) and Amb. (433 Pam.) for S. Caecilia.

p. 152 l. 3 *exaudi nos &c.* A collect in Gel. (673 Mur.) for S. Caecilia (with *effectu* for *affectu*): in Rom. Miss. *in communi virginis.*

l. 12 *omp̄ semp̄ Ds̄ qui &c.* The collect in Gel. (197 Gerb.) and Greg. (141 Men.) for S. Clement.

l. 17 *propitiationem &c.* Cf. Missa i for S. Caecilia (p. 149).

l. 21 *sc̄i Clem. mart. &c.* In Miss. Goth. (554 Mur.) with slight diff. The allusions to S. Clemens Romanus' life in this and the succeeding prefaces seem to tally with the account given of him in the Clementine Recognitions.

p. 153 l. 14 *beati Clem. &c.* The collect in Amb. (198 Gerb.) for S. Clement, and in Gel. (651 Mur.) adapted to SS. John and Paul's vigil (June 25).

l. 17 *intercessio &c.* The secret in Amb. (198 Gerb.) with small diff. for S. Clement.

l. 20 *quoniam per &c.* In Gerb. 198 for S. Clement.

p. 154 l. 16 *intende mun. &c.* The secret in Gel. (642 Mur.) with *sc̄arum tuarum Felicitatis Perpetuae* for *sc̄ae Felic. mart. tuae*) for Mar. 7: in Amb. (391 Pam.) adapted for SS. Protase and Gervase: also in Rom. Miss.

l. 28 *libantes &c.* The postcom. in Gel. (641 Mur.) adapted for S. Juliana (Feb. 17) and (672 Mur.) for S. Caecilia: in Miss. Franc. (686 Mur.) *in nat. sc̄orum.*

p. 155 l. 1 *protege Dn̄e &c.* A postcom. in Gel. (651 Mur.) for vigil of SS. John and Paul (June 25).

l. 5 *da nobis &c.* The collect in Gel. (642 Mur.) for SS. Perpetua and Felicitas (March 7) (with *veneratione* for *devotione*): also Rom. Miss.

l. 17 *praesta Dn̄e &c.* The postcom. in Gel. (642 Mur.) *ibid.;* in Greg. (40 Mur.) for Monday after 3rd Sunday in Lent, (128 Mur.) adapted for S. Theodore (Nov. 9), and (180 Mur.) *in nat. plur. mart.*: also Rom. Miss.

l. 19 *libera Dn̄e &c.* The *ad pop.* in Gel. (531 Mur.) for Tuesday in Passion week and in Greg. (254 Mur.) among *orationes cotidianae.*

l. 22 Missa iii. It will be noticed that this is the only Missa in this section which is adapted to the two saints conjointly, as the heading indicates, and even here the preface applies only to S. Felicitas: none of the forms in this Missa seem to occur elsewhere.

l. 24 *Clemens—clementiam, Felicitas—felices.* Cf. note on *quam—coronam* (p. 197), also *inter adversa Felicitas* above (p. 154, l. 26).

p. 156 l. 9 VIII KAL. DEC. (=Nov. 24). The Greg. Kal. (130 Mur.) seems to have commemorated S. Chrysogonus on this day. S. Gregory Thaumaturgus is commemorated in modern Rom. Kal. on Nov. 17, S. Gregory the Great March 12, S. Gregory Nazianzen May 9, and S. Gregory VII. May 25. Perhaps the Gregory here meant is the first of these and possibly in April Missa xxxiii (p. 15), the second: see note *in loc.* The difficulty there seems to be in the description of him as a martyr, none of these Saint Gregories having been strictly such: the Ball. quote Nicolaus Antonellus as suggesting that a martyr S. Gregory of Sipontum is meant who in some documents is commemorated on Dec. 24.

l. 30 *da nobis &c.* In Greg. (133 Mur.) *ad vesperos* on S. Andrew's day (Nov. 30): in Amb. (435 Pam.) for the vigil (with *superno munere* for *superni muneris*).

p. 157 l. 1 *respice quaes. &c.* Cf. April Missa xlii (p. 19).

l. 4 *qui eccl. &c.* In Gel. (675 Mur.) and Greg. (132 Mur.).

l. 7 *sumpsimus &c.* The postcom. in Greg. (133 Mur.) and Rom. Miss.

l. 18 *sacrandum tibi &c.* The secret in Greg. (131 Mur.) and Rom. Miss. for the vigil, and (179 Mur.) *in nat. unius apostoli* (with *apostoli* for *Andreae*): in Amb. (400 Pam.) adapted for S. Maternus (July 17).

p. 158 l. 8 *qui per cultum &c.* This preface is evidently meant for the vigil.

l. 22 *maiestatem &c.* The collect with slight diff. in Gel. (675 Mur.), Greg. (132 Mur.) and Rom. Miss.

l. 28 *adest enim &c.* This preface is found for S. Andrew in Greg. (343 Mur.) and Amb. (436 Pam.) but with several additional lines between *ut* and *quibus*, which it looks as if our copyist had omitted by mistake.

. 159 l. 6 *PASTORIS &c.* The first six martyrs in this heading do not occur in any of the Kalendars on Dec. 25. S. Basil bp. conf. et doct. is now commemorated on June 14: S. Felicitas on Nov. 23. S. Anastasia occurs in connexion with Christmas in Greg. (8 Mur.) and Rom. Miss.

l. 9 *Ds̄ qui &c.* In Gel. (497 Mur.) among morning or evening prayers at Christmas (with *ut efficiamur in Divina consortes* for *nobis—consortes* and *Xr̄s Filius tuus* after *particeps*): in Greg. (11 Mur.) among Christmas prayers (with reading nearly as here): in Amb. (297 Pam.) *super sind.* for Christmas (with *eius* omitted and *fragilitatis* for *humanitatis*) and (447 Pam.) for Christmas eve (with *humanitatis*). This prayer is used in Rom. Miss. (with addition of *per huius et vini mysterium* after *da nobis*) in blessing the chalice after the wine and water have been mixed in it.

l. 13 *da nobis quaes. omp̄ &c.* A secret in Gel. (495 Mur.) for Christmas eve (with *sacrificiis* for *officiis* and other small diff.): cf. Greg. (7 Mur.).

l. 26 *plenitudo* = fulfilment: cf. 2nd prayer in Missa viii below (p. 163, l. 27); also p. 76, l. 19.

. 160 l. 3 *da nobis quaes. Dn̄e &c.* A postcom. in Greg. (8 Mur.) and Rom. Miss. for Christmas and (158 Mur.) for 1st Sunday after Christmas: in Amb. (448 Pam.) for Christmas night.

l. 6 *largire quaes. &c.* In Gel. (497 Mur.) among *orationes de Nat. Dn̄i ad vesp. sive Matut.* (with *et securitatis* for *spei et caritatis*): in Greg. (10 Mur.) among Christmas prayers (with reading as here): also in Ceriani's *Rotolo Opistografo del Principe Antonio Pio di Savoja* (lines 231—241) (with *et securitatis* as Gel. and *ventura* added before *nativitate*) *q.v.*

l. 11 *Ds̄ qui &c.* A collect in Gel. (494 Mur.) for vigil of Christmas (with *per* added after *qui* and *venientes* for *venientem*): in Greg. (11 Mur.) among Christmas prayers (with same reading as Gel.).

p. 161 l. 2 *munus pop. &c.* For the allusion to the Holy Spirit cf. p. 74.

l. 16 *omp̄ semp̄ Ds̄ qui in &c.* In Greg. (11 Mur.) among Christmas prayers: in Amb. (446 Pam.) *post primam lectionem* on Christmas eve.

l. 21 *grata tibi sit &c.* The *super obl.* in Amb. (299 Pam.) with certain small diff. for Christmas: the *collectio post nomina* in Miss. Goth. (517 Mur.) for Christmas eve, with several additional petitions at the end.

l. 24 *tuae laudis &c.* In Gel. (496 Mur.) for Christmas: in Amb. (312 Pam.) for the octave: in Mozar. Miss. Mixt. (624 Migne) for 1st Sunday after Pent.

p. 162 l. 1 *da quaes. Dn̄e &c.* In Greg. (12 Mur.) among Christmas prayers.

l. 7 *da nobis omp̄ &c.* The collect in Gel. (493 Mur.): the secret in Greg. (7 Mur.) and Rom. Miss. for Christmas eve: cf. the *ad pacem* in Miss. Goth. (517 Mur.) for same time.

l. 9 *tanto nos &c.* The secret in Gel. (493 Mur.) for Christmas eve (with *huius sacrificii* for *haec* and *hoc* for *his*).

l. 24 Missa vi. The phraseology in the 1st prayer and preface and in

the preface of Missa vii reminds one of Leo's style. The latter preface especially seems (as the Ball. point out) directed against Eutychianism.

l. 25 *Ds̄ qui restaurationem &c.* The collect in Amb. (311 Pam.) for the octave of Christmas (with *mirabiliter* for *mirabilius...quam subst. condidisti* and *dignatio* for *Divina generatio*).

p. 163 l. 21 *Ds̄ qui humanum &c.* The *super sind.* in Amb. (311 Pam.) for the octave of Christmas (with *principaliter* for *a suo princ. letal.* and other diff.).

l. 25 *oblatio tibi &c.* A secret in Gel. (496 Mur.) for Christmas (with *quia* for *qua* and *Jesu Xr̄i Dn̄i nostri* for *et via—adparuit*): in Amb. (311 Pam.) for the octave (ending at *plenitudo*).

l. 29 *quia nostri &c.* In Greg. (9 Mur.) and Amb. (448 Pam.) (ending at *visu* in both cases).

p. 164 l. 3 *da nobis &c.* A postcom. in Gel. (496 Mur.) for Christmas: in Greg. (7 Mur.) and Rom. Miss. for the eve (with *unigeniti Filii tui* for *ipsius* and *respirare* for *vegetari*).

l. 17 *praesta mis. Ds̄ &c.* A collect in Gel. (496 Mur.): a postcom. in Greg. (10 Mur.) and Rom. Miss. for Christmas.

l. 25 *omp̄ semp̄ Ds̄ qui huius &c.* In Greg. (14 Mur.) an alternative prayer for S. John Evang.: the *super pop.* in Amb. (309 Pam.) adapted *in ordinatione B. Jacobi Alphaei Apostoli* (Dec. 30), and (417 Pam.) adapted for S. Bartholomew (Aug. 24): in Miss. Goth. (608 Mur.) for S. John Evang. (with slight diff. in first phrase): cf. the collect in Rom. Miss. and Eng. Prayer Book for S. Barth.

l. 29 *Ds̄ qui per os &c.* A collect in Gel. (498 Mur.), Greg. (13 Mur.), Amb. (307 Pam.) and Miss. Goth. (608 Mur.).

p. 165 l. 4 *beati apostoli &c.* The preface in Greg. (292 Mur.) is very similar; but that in Miss. Goth. (609 Mur.) is nearly identical, though apparently the text is corrupt (with *et* added before *Evang.*, *natantem* for *nutantem*, *in* added before *fluctibus*, *in* omitted before *ecclesiasticae*, *profunda rimari* not *profundari mari*, *redditur* for *redditus*, *sacrosc̄ae* for *sacrosc̄o*, *in* omitted before *ipsius*, *pectoris* for *pectore*, *cum* for *eum*, *magistri Virginis Filius* for *matri Virgini Filium*, *ipse* for *ipsi*, and *praedicando* for *praedicandum*).

l. 28 *supplicationibus &c.* The secret in Gel. (499 Mur.) for S. John Evang.: in Amb. (308 Pam.) for S. Bartholomew.

p. 166 l. 17 *ecclesiam &c.* The collect in Greg. (13 Mur.) and Rom. Miss. is nearly the same: cf. also the collect in Eng. Prayer Book.

l. 21 *Ds̄ qui bonis &c.* A collect in Gel. (499 Mur.) with slight diff.

l. 24 *suscipe Dn̄e &c.* A secret in Miss. Franc. (689 Mur.) in a *Missa communis cotidiana* (with *debitorum* for *devotorum* and *donis* for *Divinis*).

l. 27 *pretiosis enim &c.* With small diff. in Greg. (292 Mur.) and Amb. (309 Pam.): the two succeeding prayers (*hodiernae &c.* and *laetetur &c.*) form the postcom. and *super pop.* in the same Amb. Missa.

p. 167 l. 11 *Ds̄ qui licet &c.* A prayer in Greg. (14 Mur.) at the end of the

Missa for Holy Innocents: the first phrase (down to *minimis*) is repeated again (242 Mur.) *in nat. papae.*

l. 15 *adesto Dñe &c.* The secret in Gel. (499 Mur.).

p. 168 l. 1 Section XLIII, which corresponds to the Advent Embertide, should of course precede sections XL—XLII. This then is one of the many instances of confused order in our MS.

l. 8 *ecclesiae tuae &c.* The secret in Gel. (518 Mur.) for 2nd Sunday in Lent and (684 Mur.) for Wednesday in December Embertide.

l. 11 *quia per ea &c.* In Greg. (299 Mur.) for Septuagesima with slight diff.

l. 18 *tuorum nos &c.* A postcom. in Gel. (510 Mur.) for Wednesday after 1st Sunday in Lent and (685 Mur.) for Wednesday in Dec. Embertide: in Greg. (32 Mur.) and Rom. Miss. for Thursday after 1st Sunday in Lent: in Amb. (327 Pam.) for Quinquagesima.

l. 29 *da quaes. Dñe &c.* In Gel. (509 Mur.) for Tuesday after 1st Sunday in Lent: in Greg. (38 Mur.) and Rom. Miss. for Saturday after 2nd Sunday.

p. 169 l. 1 *suscipe Dñe &c.* A secret in Gel. (507 Mur.) with slight diff. for Saturday after Septuagesima: in Amb. (333 Pam.) for 3rd Sunday in Lent.

l. 4 *qui nos &c.* In Gerb. 200 for 5th Sunday in Adv. (with *incrementa profectuum* for *crementa provectuum* and *immortalitatem societatemque* for *inmortalem satietatem*).

l. 8 *mysteriis tuis &c.* A postcom. in Gel. (501 Mur.) *prohibendum ab idolis.*

l. 19 *cordibus nostris &c.* A collect in Gel. (509 Mur.) for Tuesday after 1st Sunday in Lent (with *temperamur* for *temperamus*): in Greg. (39 Mur.) and Rom. Miss. for Monday after 3rd Sunday (with *abstinemus* for *temp.*).

l. 22 *huius nobis &c.* A collect with slight diff. in Gel. (510 Mur.) for Friday after 1st Sunday in Lent and (685 Mur.) for Friday in Dec. Embertide.

l. 27 *precamur omp̄ &c.* A collect in Gel. (510 Mur.) for Wednesday after 1st Sunday in Lent (with *operibus abstinentes* for *opibus*).

p. 170 l. 1 *pacem nobis &c.* The second collect in Gel. (510 Mur.) for same day (with *per ieiunium* added after *ut*).

l. 3 *praesta Dñe &c.* A secret in Gel. (685 Mur.) for Friday in Dec. Embertide.

l. 5 *quoniam salubri &c.* With some diff. in Gerb. 207 for Saturday in Sept. Embertide.

l. 10 *sumpsimus Dñe &c.* A postcom. with slight diff. in Gel. (509 Mur.) for Tuesday after 1st Sunday in Lent: in Greg. (22 Mur.) and Rom. Miss. for S. Agnes (Jan. 28) and (118 Mur.) for the Nativity of S. Mary (Sept. 8).

l. 20 *respice Dñe &c.* The *ad pop.* in Gel. (510 Mur.) for Tuesday after 1st Sunday in Lent and (685 Mur.) for Friday in Dec. Embertide.

l. 27 *praesta quaes. &c.* The postcom. in Gel. (511 Mur.) for Friday after 1st Sunday in Lent.

l. 29 *offerimus tibi &c.* The *super obl.* in Amb. (332 Pam.) for 2nd Sunday in Lent.

p. 171 l. 11 *refecti vitalibus &c.* The postcom. in Gel. (685 Mur.) for Friday in Dec. Embertide: in Greg. (57 Mur.) and Rom. Miss. for Thursday in Holy Week.

l. 14 *super pop. tuum &c.* The *ad pop.* in Gel. (508 Mur.) for 1st Sunday in Lent (with *indulgentia veniat* omitted) and (525 Mur.) for Friday after 3rd Sunday in Lent: in Greg. (30 n. Mur.) for 1st Sunday in Lent.

l. 18 *esto Dñe &c.* The *ad pop.* in Gel. (509 Mur.) for Monday after 1st Sunday in Lent.

l. 20 *sacrificiis praesent. &c.* The secret in Gel. (682 Mur.) in an Advent Missa: in Greg. (29, 35, 43, 105, 108, 124, 137 and 138 Mur.) for various occasions: in Amb. (430 Pam.) for 1st Sunday in Advent: also Rom. Miss.

l. 22 *qui non solum &c.* With slight diff. in Amb. (335 Pam.) for Tuesday after 4th Sunday in Lent: the preface in Greg. (346 Mur.) begins with our preface here and adds several sentences at the end.

l. 25 *praesta quaes. &c.* For the doctrinal statement cf. the preface of Missa vii for Christmas (p. 163).

INDEX OF LITURGICAL FORMS.

The prefaces are all alphabetically grouped under the heading V. D. (= vere dign̄).

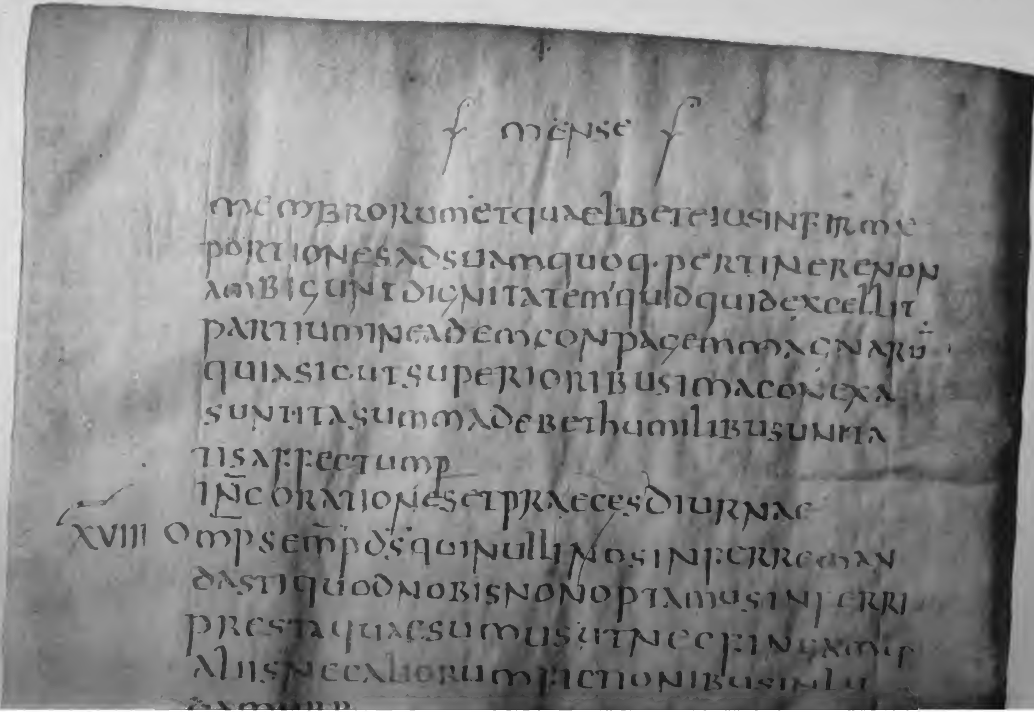
Brackets round the words quoted indicate doubt as to their beginning a separate prayer, round figures they indicate verbal variation in the forms.

INDEX OF BIBLICAL QUOTATIONS AND REFERENCES.

GENERAL INDEX.

CAMBRIDGE: PRINTED BY J. AND C. F. CLAY, AT THE UNIVERSITY PRESS.

PLATE I

mense

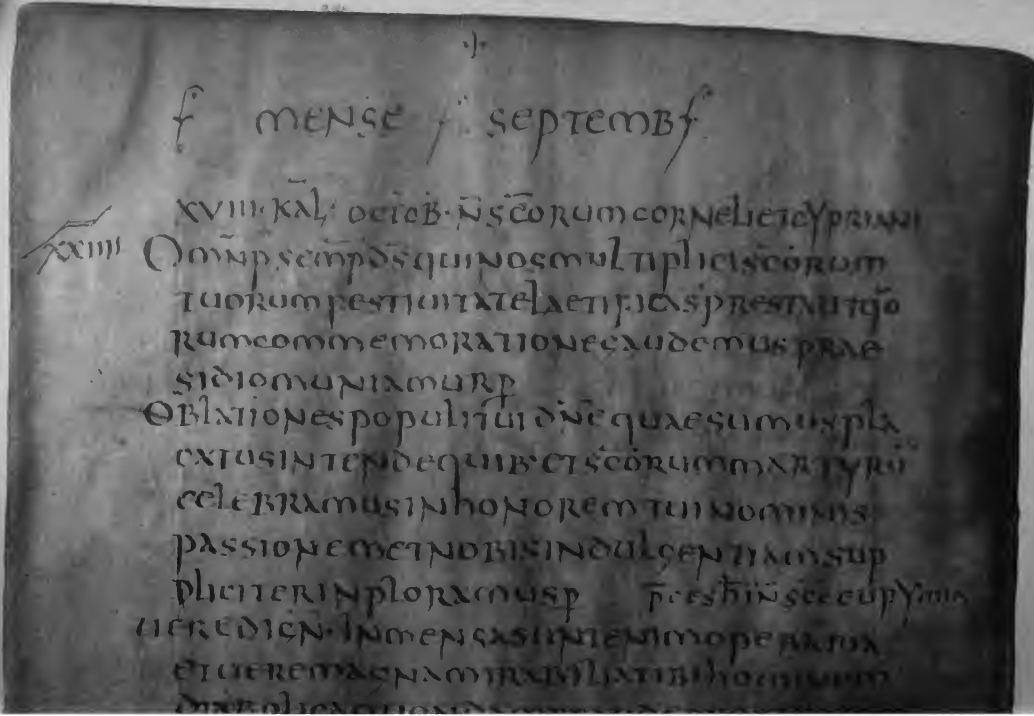
membrorumetquaeliberteiusinfirmae
portionesadsuamquoq·pertinerenon
ambiguntdignitatemquidquidexcellit
partiuminadeamconpagemmagnarū
quiasicutsuperioribusimaconexa
suntitasummadebethumilibusunita
tisaffectump

INCORATIONESETPRAECESDIURNAE

XVIII Ompssempdsquinullinosinferreman
dastiquodnobisnonoptamusinferri
prestaquaesumusutnecfine...
aliisnecaliorumfictionibusinlu...

[illegible]

DS QUI HUMANI GENERIS FIDA SOCIETATE
LAETARIS· DA QUAESUMUS UT ET NOS LIBERA
PRAEUEAMUS OMNIBUS CARITATEM ET
ILLI NON PRO[illegible]NIS MALA REDDERE MOLI
ANTUR P
OBLATIO [illegible] NOSTRA DEFERTUR QUAE UT
[illegible] DIGNA CONSPECTU [illegible] QUAESUMUS LAR
GIENTE MENTES NOSTRAE SINCERITATE
PROMATUR P
[illegible]EREDIGEN· QUI NOS SPIRITALIBUS ERUDIENS
INSTITUTIS SIC DOCES ILLORUM IUGITER RELA
XARE QUI NOBIS ADUERSANTUR OFFENSAS

MENSE SEPTEMB
XVIII KAL OCTOB N SCORUM CORNELII ET CYPRIANI
XXIIII Omnip sempne ds qui nos multiplicis scorum
tuorum festiuitate laetificas praesta ut quo
rum commemoratione gaudemus prae
sidio muniamur P
Oblationes populi tui dne quaesumus pla
catus intende quibus et scorum martyrum
celebramus in honorem tui nominis
passionem et in nobis indulgentiam sup
pliciter inploramus P

[illegible] ...non ... pro ...

sic per ihm xpm filium tuum dnm nrm sui

tribuisti uictores esse et uictorem hunc

eundem eius aduersarium inter eum non

solum uirilis sexus [illegible] uictorum deinceps p[ro]

delium subiugaret sed etiam feminea

superaret infirmitas et qui a eius sua est

condicione fragilior substantia spiri

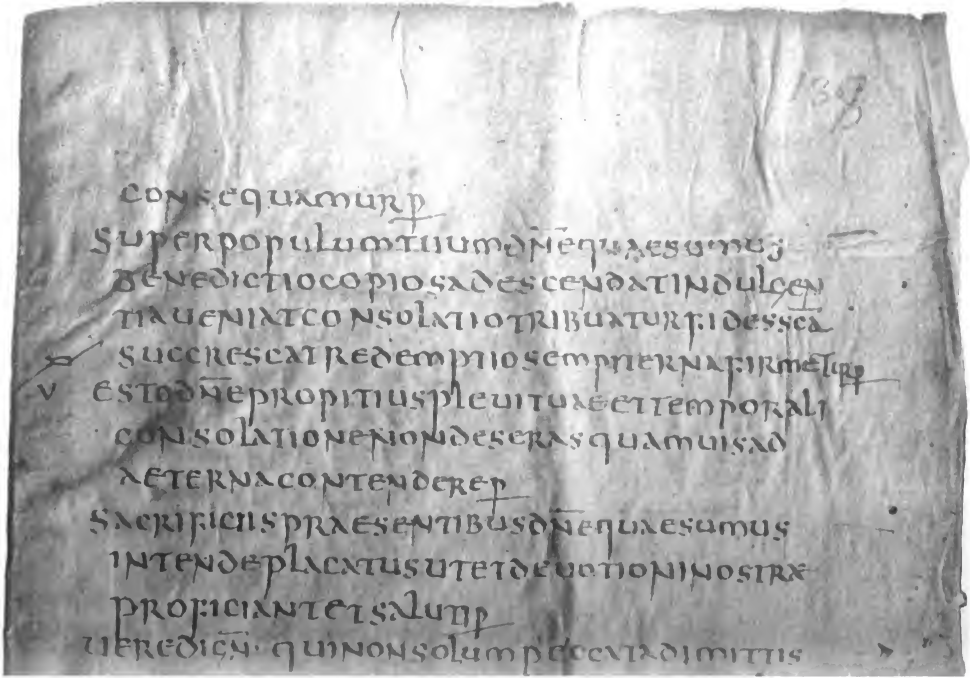
talis inimico fortior redderetur decep

tionemq· eua e matris ulcisceretur de hoste

generis humani qui aditum per illam mor

tis inuenerat triumpharet quasi ne fra

bili gloria et uae uices in sce martyris

CONSEQUAMURP
SUPERPOPULUMTUUMDNEQUAESUMUS
BENEDICTIOCOPIOSADESCENDATINDULGEN
TIAUENIATCONSOLATIOTRIBUATURFIDESSCA
SUCCRESCATREDEMPTIOSEMPITERNAFIRMETURP
V ESTODNEPROPITIUSPLEBITUAEETTEMPORALI
CONSOLATIONENONDESERASQUAMUISAD
AETERNACONTENDEREP
SACRIFICIISPRAESENTIBUSDNEQUAESUMUS
INTENDEPLACATUSUTETDEUOTIONINOSTRAE
PROFICIANTETSALUTIP
UEREDIGN· QUINONSOLUMPECCATADIMITTIS

sed ipsos etiam ipsi [illegible]
etreis non tantum poena relaxasse
donasset praemia p
presta quaesumus dne ds ns sacra
mentum hoc in aecclesiis tuis indif
fidenter intellegi ut tui nusquam psi [illegible]
qi hominis ueritate nec a nostra diui
sus natura nec a tua de scri [illegible] us calore
tur essentia p xpm in dnm nn
laudent te dne ora nostra laudet anima
laudet te tui vitae t quia tui muneris [illegible]
quod sumus tuum sit omne quod uiui
mus p xpm filium dnm nn

[illegible]